

ΕΚΛΟΓΗ

ΑΠΟ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1945

30 ΔΡΧ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 8

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἡ Γερμανικὴ καταστροφὴ	Thomas Mann	1
Ὁ ἄπλως πολίτης	Charles Morgan	7
Ὁ θάνατος ἑνὸς πολεμικοῦ	James B. Tait	12
Παγκόσμια Συνδικαλιστικὴ Ὁμοσπονδία	Walter Citrine	20
Ἄντονυ Τρόλλοπ	H. Oldfield Box	24
Ἡ Βρετανικὴ Δικαιοσύνη	Alan Piers	29
Ὁ Αἰχμάλωτος γυρίζει στὴν πατρίδα	«Daily Mail»	31
Θεμέλια Κοινωνικῆς Πρόνοιας	Una Cormack	36
Ἡ ἐξέλιξη τοῦ Βρετανικοῦ «Χόλλυγουντ»		42
Τί ὀφείλει ὁ κόσμος στὸν Ροῦζβελτ	William Beveridge	46
Henry Wood, «ὁ Θρῦλος τῆς Μουσικῆς»	George Sampson	49
Ὁ Συμμαχικὸς ἔλεγχος καὶ ἡ Ἰαπωνικὴ Κυβέρνηση	Veritas	53
Τεχνητὰ πολῦτιμα πετράδια	Carl Olsson	58
Ἡ ἱστορία τῆς «Κρυμμένης Κοιλιάδας»	Fitzmaurice Hill	63
Ἐκπαίδευση ἀλεξιπτωτιστῆ	Stephen Chaud	69
Εργατικὴ Πρόνοια	C. Geoffrey Mortlock	74
Βομβαρδίστηκε τὸ Νοσοκομεῖο «Μαρία Κλουρί»	P. Lovell	78
Θεατρικὰ ἔργα μὲ «θέση»	«John O'London»	80
Νέα ζωὴ γιὰ τοὺς πληγωμένους	L.E.H. Whitby	84
Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμιση στὴν Ἀγγλία	R. W. Moore	89
Τὰ τελευταῖα βιβλία στὶς προθήκες τοῦ Λονδίνου		93

Μ Η Ν Ι Α Ι Ο Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ι Κ Ο

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ A.G.I.S

ΑΡΝΗΣΗ

Στὸ περιγιάλι τὸ κρυφὸ
κι ἄσπρο σὰν περιστέρι
διψάσαμε τὸ μεσημέρι·
μὰ τὸ νερὸ γλυφό.

Πάνω στὴν ἄμμο τὴν ξανθὴ
γράψαμε τ' ὄνομά της·
ὥραϊα πὺν φύσηξεν ὁ μπάτης
καὶ σβήστηκε ἡ γραφή.

Μὲ τί καρδιά, μὲ τί πνοή,
τί πόθους καὶ τί πάθος
πήραμε τὴ ζωὴ μας λάθος! ...
κι ἀλλάξαμε ζωή.

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ Ι

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1945

ΑΡΙΘΜΟΣ 8

Σκέψεις ἑνὸς φιλελεύθερου ἐξόριστου Γερμανοῦ

Ἡ Γερμανικὴ καταστροφή

ΤΟΥ THOMAS MANN

(Ἀπὸ τὸ «Free World»)

Ἡ ΜΟΙΡΑ τοῦ πιὸ ἀποκρουστικοῦ τέρατος ποὺ ἐβγαλεῖ ἡ ἐποχὴ μας, τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, ἔχει πιά ἐκπληρωθῇ — μὴ Μοῖρα ποὺ φάνηκε συνεπὴς μὲ τὸν ἑαυτὸ της, μοῖρα ποὺ εἶταν γὰρ ἀμείνη στὸ μέτωπο τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ πρωτοξεκίνησε, γιὰ νὰ τὴ βλέπει κάθε μάτι ποὺ μπορούσε νὰ δεῖ, μιὰ μοῖρα ποὺ ἡ ἐκπλήρωσή της εἶταν πάντα ζήτημα χρόνου. Ἄν ἡ ἀγωνία της εἶταν μόνον γι' αὐτήν, χωρὶς νὰ εἶναι τὴν ἴδια ὥρα καὶ γιὰ ἕνα πολυάριθμο καὶ ἄτυχο ἔθνος ποὺ τώρα ὑποφέρει ἐξ αἰτίας τῆς εὐπιστίας του, τῆς ἀποχαύνωσης καὶ τῆς ἄλλειψης κάθε πολιτικῆς κρίσης, θὰ μπορούσαμε νὰ βλέπομε τὴν καταστροφὴ μὲ μεγαλύτερη ἀπάθεια, μὲ ἕνα πιὸ κρύο συναίσθημα ἱκανοποίησης, ἀφοῦ ὅ,τι ἔγινε εἶναι δίκιο, σωστὸ καὶ ἔπρεπε νὰ γίνῃ.

Ἄν εἴμασταν ἐκδικητικοί, ἐμεῖς οἱ ἐξόριστοι, ποὺ εἴχαμε τὴ βουλή πὺς εἴμαστε ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ μας, ἢ τουλάχιστο πὺς ἡ σκέψη μας εἶταν ἀπαρχαιωμένη, ἐμεῖς ποὺ περιφρονηθήκαμε σὰν ἀντιπρόσωποι τῆς «καθυστερημένης ἀνθρωπότητας» — Ὑψίστε Θεέ! — θὰ μᾶς συγκινοῦσε λιγώτερο ἀπὸ ὅτι μᾶς συγκινεῖ ἡ ἀγωνία, τὸ βασάνισμα καὶ ἡ δυστυχία τοῦ πλήθους ποὺ μᾶς ἀπόδωξε. Μὰ ἐτούτῃ ἡ ἀγωνία ξεπερνάει πολὺ κάθε τιμωρία ποὺ θὰ εἴχαμε ποτὲ εὐχηθῇ γι' αὐτό. Ὅταν ἡ σκέψη μὲν γυρίζει πίσω, στὸν καιρὸ ποὺ δὲν εἴμασταν ἀκόμα ἐξόριστοι, ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ποὺ ἄρχισε τὸ ξεριζώμα, ἡ ταραχὴ, ὁ πόνος, τὸ ξεσπίτωμα, ποῖα εἶταν τότε ἡ κυρίαρχη συγκίνηση, ἡ σκέψη ποὺ δὲ μᾶς ἄφηνε οὔτε στιγμή, μέσα σὲ ὅλη μας τὴν προσωπικὴ ἀγωνία; Εἶταν ἡ λύπη. Λύπη ἀπὸ τὰ πρὶν, ποὺ σίγουρα λογάριζε τί θὰ γινόταν ὅταν θὰ ἔφτανε ἡ ὥρα τῆς ἀνταπόδοσης ἢ ποὺ σκεφτόταν ποῖα ἀπάντηση θὰ δινόταν στὸ ῥῶ-
τημα. «Τί θὰ ἀπογίνει τοῦτος ὁ λαός;»

Γυρίζω τίς σελίδες τοῦ ἡμερολογίου μου 12 χρόνια πρὶν, στὰ

1933 και 1934, τότε που ο θόρυβος των αποκοιμιστικών γιορτών, του αδικαιολόγητου πανηγυρισμού για τις νίκες και τη λευτεριά, αντηχοῦσε από τη Γερμανία στις γειτονικές χώρες, ακολουθούμενος από τις καμπάνες και τους παιάνες, τις σημαίες και τις ατελείωτες Ρωμαϊκές γιορτές, όπου με τη σειρά του έπαιονε μέρος ο λαός, η Κυβέρνηση, το Κόμμα. Είταν η εποχή που η θέα ενός καταστρεπτικού εμφύλιου πολέμου, που αίτία του θα είταν η εκδίκηση, η ασφυκτική καταπίεση της δικαιοσύνης, η βία και το χειρότερο ψέμμα, χτύπησε την καρδιά μου με τρόπο και πίκρα. Έδω είναι οι λέξεις που έχω γραμμένες στο ημερολόγιο. «Ξέρουμε καλά πως όλοι αυτοί οι τρελλοί, αυτοί οι ασυμμάζετοι τύραννοι θα έχουν κακό τέλος. Και ύστερα; Τι θα απογίνει τότε αυτός ο άτυχος Γερμανικός λαός, που τον έχουν μεθύσει τώρα με μια ψευτοεπιτυχία; τί φαρμάκια έχει να πιεί, τί υλικές και πνευματικές καταστροφές του φυλάγονται; Το ξύπνημα που τον περιμένει, θα είναι 10 φορές πιο χειρότερο από εκείνο του 1918» και πιο πέρα. «Ανυπάμαι από την πρώτη στιγμή, για το λαό που είδα να ναυαγοῦν όλες του οι μεγάλες ελπίδες και που τώρα θα καταλάβει πως απατηθήκε βάζοντας τελευταίο ενέχυρο την πίστη του. Τι θα βγει στο τέλος από τοῦτο το λαό που έχει ποντάρει την πίστη του πάνω στη ψευτιά; Όμως αμφιβάλλω αν η λύπη είναι κάτι που ταιριάζει μπροστά στο μέγεθος της καταστροφής, στην έλλειψη της συναίσθησης για το κακό, που δείχνει αυτός ο λαός με το να πιστεύει τόσο πολύ».

Στο τέλος έγινε και αυτό, και η αμφιβολία για το αν ταίριαζε η λύπη ή όχι, είναι σήμερα πιο φανερό από πάντα. Η «έλλειψη της συναίσθησης για το κακό» για την ολοφάνερη και σαφή κακοήθεια, που δείξανε μεγάλες μάζες του Γερμανικού λαού, είταν και θα είναι εγκληματική. Η τρομερή ευτυχία όπου το απληστο αυτό Έθνος ποτίστηκε με το δηλητηριασμένο ποτό του Έθνικισμού, που τοῦ κέρασαν μερικοί τρελλοί και άπατεῶνες, αυτή η ευτυχία που στην πορεία της συνάντησε αναρίθμητα εγκλήματα, αυτό το ξεφάντωμα είναι που πρέπει να πληρωθεί.

Από τα Ευρωπαϊκά Έθνη, από τον κόσμο ολόκληρο, είναι αδύνατο να ζητήσουμε να σύρει μια καθαρή γραμμή που να χωρίζει το Γερμανικό λαό από το Ναζισμό. Αν υπάρχει κάτι που λέγεται λαός, ή κάτι που λέγεται Γερμανία σαν ιστορική οντότητα, υπάρχει επίσης και κάτι που λέγεται ευθύνη και που είναι εντελώς ανεξάρτητο από την πρόσκαιρη κρίση της ενοχής. Ο κόσμος πέρασε έξη χρόνια μέσα σ' ένα πόλεμο γεμάτο πόνο και θυσία, σ' ένα πόλεμο που ξαπολύθηκε από τη Γερμανία και από την πρώτη του μέρα οι αντίπαλοι της Γερμανίας αντιμετώπισανε το συνδυασμό της Γερμανικής ευφυΐας, του θάρρους, της εξυπνάδας, της έπιστη-

μονικής και της στρατιωτικής επίδοσης, δηλαδή, ολόκληρη τη δύναμη του Γερμανικού Έθνους, που στεκόταν πίσω από το καθέστώς και πολεμοῦσε τις μάχες του. Δεν αντιμετώπιζανε το Χίτλερ και τον Χίμλερ, που θα λογαριάζονταν για τίποτα, αν η δυνατή και τυφλή άφοσίωση των ώριμων ανθρώπων της Γερμανίας, δεν είχε ριχτεί στον αγώνα και στο θάνατο, μαζί με τα παραπλανημένα παλληκάρια, για να γίνουν στο τέλος αυτά τα εγκλήματα.

Δεν μπορεί να άρνηθεί κανένας πως ο «Έθνικός άφυπνισμός» του 1933, αυτό το παραλήρημα που έφερνε μέσα του τα σπέρματα του πολέμου, κάτεχε την μυστηριώδη δύναμη μιας ανόθευτης επανάστασης. Όμως απελπισία και καταδίκη είταν γραφή στους όπαδούς του. Οι «μεγάλες επαναστάσεις» έγραφα στο ημερολόγιό μου, εκείνο τον καιρό, «συνήθως τραβάνε τη συμπάθεια και το ενδιαφέρον του κόσμου εξ αιτίας της ματωμένης και γεμάτης πάθος παλληκαριάς τους. Αυτό είταν μια αλήθεια για τη Ρωσική και τη Γαλλική επανάσταση, που συγκίνησαν βαθειά όλες εκείνες τις ψυχές που μπορούσαν να σκεφτούν και τις νοιώσουν.

«Τί έγινε όμως με τη Γερμανική επανάσταση, που καταστρέφει τον τόπο και πολλαπλασιάζει άβάσταχτα βάρη γύρω του:»

«Καυχιέται τάχα πως είταν αναίμακτη και ακόμα τώρα είναι πιο εκδικητική και αιμοβόρα. Άφήσανε τους Γερμανούς να αποτελειώσουν μια επανάσταση, που τα χαρακτηριστικά της είταν πρωτόφαντα στον κόσμο: Μια επανάσταση χωρίς ιδέες, μια επανάσταση που πολεμοῦσε τις ιδέες, κάθε τι ανώτερο, καλύτερο, σεμνό που εναντιωνόταν στη λεφτεριά, στην αλήθεια και στη δικαιοσύνη, κάτι που ποτέ δεν είχε συμβῆ στην ανθρώπινη ιστορία. Και όλο τοῦτο συνοδευόταν από μια τρομαχτική συμμετοχή της μάζας, που πίστευε πως είχε εκπληρώσει το σκοπό της, ενώ στην πραγματικότητα είχε απατηθῆ από μια ανισόροπη κακοήθεια, πράγμα που ως τώρα ακόμα δεν τολμάει να παραδεχτεί για τον εαυτό της. Και πίσω απ' όλα τοῦτα βρίσκεται στο πιο καλό κομμάτι του λαού, η απόλυτη βεβαιότητα πως όλα οδηγήθηκαν σε μια τρομαχτική καταστροφή».

«... Ένα γεγονός που ακόμα τώρα δε τολμάνε να παραδεχτούνε για τον εαυτό τους». Με τον κίνδυνο που διατρέχει κανένας αν εμφανιστεί για να άρνηθεί την ευθύνη της Γερμανίας και να συνηγορήσει για μια ήπια ειρήνη, δε θα κρύψω εκείνο που ἤξερα εκείνο τον καιρό — πόσο γρήγορα δηλ. διαλύθηκε σ' όλη τη χώρα η ψευδαίσθηση και απλώθηκε η άνησυχία και οι αμφιβολίες γεμάτες αγωνία. Πόσο γρήγορα ο «δημοκρατικός» αυτοχαρακτηρισμός των άρχηγών στη σχέση τους με το λαό, φάνηκε πως είταν ένα μέρος μιας άστοχης φαντασιοπληξίας. Γιατί έβλεπα το έθνος και ένοιωθα

μαζί του, πώς είχε πιαστή μέσα σε μια παγίδα απ' όπου λίγο από πείσμα, λίγο από αδυναμία δε μπορούσε πια τώρα να ξεφύγει.

«Έχω μια ενδόμυχη πεποίθηση», έγραφα για τον εαυτό μου, «πώς τα 3/4 του λαού, όχι τα 7/8, ή για να είμαι πιο ακριβολόγος, όλος ο λαός σ' ένα σύνολο, είναι γεμάτος από ένα βαθύρριζο τρόμο για τους άρχηγούς του και για την κατάσταση όπου έχει οδηγηθεί. Άδιαφορία, μοιρολατρεία, απελπισία είναι ή βοήθεια και το στήριγμα του καθεστώτος περισσότερο, παρά πίστη και ένθουςιασμός. Υπερισχύει μια δειλιασμένη παρατήρηση και προσμονή, απάισια για την παθητικότητά της και περιέργη μέσα στην απαισιοδοξία της. Αυτός ο λαός θα έβγαζε έναν αναστεναγμό ανακούφισης, σ' αν να έλευθερωνόταν από κάποιο εφιάλτη, αν όλα αυτά τελείωναν και μια βοήθεια απ' έξω δε θα συναντούσε σχεδόν καμιά αγανάκτηση ή ακόμα κατάπληξη.»

Αυτό έγραφα και δε μπορώ να το αρνηθώ. Έκείνο που έβλεπα τότε ήταν ένας λαός αλυσσοδεμένος και μεθυσμένος ξανά και ξανά μέσα σε μια εθνικιστική και ψευτοεπαναστατική παραφροσύνη, όμως ένας λαός που καταπιεζόταν, γεμάτος φόβο για τις συμφορές που του μέλλονταν, μοιρολατρικά αδιάφορος. Ένας λαός που αρπαζε απληστα κάθε ξένη εφημερίδα και που έβλεπε τον εαυτό του παραδομένο σε μια αμφίβολη περιπέτεια, χωρίς την παραμικρότερη δύναμη να αντισταθεί. Ο λαός έβλεπε από τα πριν κάθε δυστυχία που μπορούσε να περάσει από το νοῦ του, τον πόλεμο, την οικονομική καταστροφή, την κατάλυση του Έθνους, ανήσυχος όπως ήταν μέσα στην άγνοιά του, μέσα στην αδυναμία του μπροστά στη προπαγάνδα, μέσα σε χίλιους φόβους που τριγύριζαν ανάμεσά του, μέσα στην ήθική του απομόνωση.

Και καθώς ο καιρός περνούσε φαινόταν πώς όλα αυτά ήταν αλήθειες και πώς έτσι θα ήταν και στο μέλλον. Το καθεστώς όχι μόνο αναγνωρίστηκε απ' έξω, μα και οι σκοποί του ακόμα υποστηρίζονταν, μια για χατήρι της ειρήνης μια από θαυμασμό για την χώρα που αργήθηκε σ' όν έργατη το δικαίωμα της ανεργίας. Η παληότερη γενιά το αναγνώριζε, και μια νέα γενιά που ξεπεταγόταν δεν ήξερε άλλο τίποτα έξω από την «ήρωική ζωή.»

Τότε ήρθε ο πόλεμος, ο αληθινός πόλεμος, που μέσα στο δίχως κρίση μυαλό ενός λαού, καθώς οι Γερμανοί είναι απλά ένα ξύπνημα της παληκαριάς του, της βιολογικής του υπεροχής, της προθυμίας του για τη θυσία. Οι Γερμανοί κάνανε ό,τι καλύτερο και ό,τι χειρότερο ήταν δυνατό. Με το όνομά τους, με τα δικά τους χέρια, αποκτηνωμένοι άρχηγοί έκαναν εγκλήματα, που μπροστά τους ή καρδιά της ανθρωπότητας τρέμει, εγκλήματα που δε βρίσκουν την αξία τιμωρία τους, που δεν ξεχνιούνται.

Τον ίδιο καιρό χανόταν ο πόλεμος, με την ίδια γρηγοράδα που άπότυχαν οι Γερμανικοί βομβαρδισμοί—και ακόμα περισσότερο. Όσο περισσότερο μπορούσαν αρνιόταν να το παραδεχτούν, και όταν τελικά το παραδέχτηκαν, τότε κομματικός φανατισμός και Γοτθικό πάθος στο αντίκρουσμα της καταστροφής, ήρθαν να αντικαταστήσουν τη χαμένη πίστη στη νίκη.

Είταν ένα θέαμα τρομαχτικό να βλέπεις ένα άπέραντο Έθνος να τ' παίζει όλα για όλα με απελπισία, να δομάει στην κόλαση με τ' μάτια ορθάνοιχτα. Προσπάθειες για να υποχωρήσει, να ρίξει το καθεστώς, να σώσει ό,τι ουσιαστικό και μελλοντικό μπορούσε ακόμη να σωθεί, άπότυχαν οικτρά. Ποτέ του έθνους δεν είχε άποκτήσει όμοτερους άρχηγούς, κύριους που να επιμένουν χωρίς έλεος, πώς το έθνος έπρεπε να χαθεί μαζί τους.

Η εθνική καταστροφή που έκλεινε στο στήθος του το καθεστώς βρίσκεται τώρα μπροστά μας. Δώδεκα δλόκληρα χρόνια δεν κάναμε τίποτα άλλο παρά να την περιμένουμε με ένα κράμα τρόμου και έλπίδας. Ναί, τη θέλαμε—για το χατήρι μιας λογικής, μιας ήθικης, από γνήσια απέχθεια, από πόθο για τιμωρία της παράλογης άμαρτίας σύμφωνα με το γράμμα της Ήθικης. Και τώρα που ή πλημύρα έγινε, — μια άνήκουστη γενική ήθική, πνευματική, στρατιωτική, οικονομική καταστροφή, χωρίς προηγούμενο — ή λύπησή μας τουλάχιστο ίσορροπεί την ίκανοποίησή μας. Είναι ένας οίκτος χωρίς άλλο καθαρά άλτρουϊστικός, γιατί κάθε τι Γερμανικό που υπήρχε άφέθηκε πάνω στο κίνδυνο, περικλείοντας το Γερμανικό πνεύμα, τη Γερμανική σκέψη, το Γερμανικό λόγο και είμαστε αναγκασμένοι να αντιμετωπίσουμε το ρώτημα αν στο μέλλον ή «Γερμανία» θα άποτολήσει να έχει λόγο για τ' ανθρωπιά προβλήματα.

Ίκανοποίηση; και βέβαια έτσι αισθανόμαστε. Το ντροπιασμα μιας έπονείδιστης φιλοσοφίας που μ'ας βασάνισε και μ'ας εξώρισε, το ρεζίλεμα άμναλων, συκοφαντικών άτόμων, που πήρανε την σρεβλωμένη μεταμφίσηση του «Γερμανισμού» σ' αν κάτι αληθινό, που είδανε σε ένα σιχαμερό παληάτσο, σ' έναν ύστερικό άπατεώνα, τον «Σωτήρα», τον «κατά θεία χάρη» Άρχηγό, που χωρίς στήριγμα πήρε μέρος σε κάθε έξευτελισμό, φλυαρώντας για την περίοδο «της μετουσίωσης σε θεία ύπόσταση» μπροστά στην όποια «οί παλές αξίες δεν είχαν πια ισχύ.» Νομίζω ακόμα τώρα πώς τ' άκούω.

Το άφάνισμα του Έθνικοσοσιαλισμού μέσα στον Άδη, μέσα στον υπόκοσμο όπου πάντα ανήκε,—γιατί πάντα ήταν ένα έξβρασμα αυτού του υπόκοσμου του πιο χαμηλού, ό,τι έφτανε ως την επιφάνεια μαζί του—γιατί να μη μ'ας γεμίζει ίκανοποίηση. Και κάτι περισσότερο από ίκανοποίηση. Είναι τόσο παρηγορητικό και

μακάριο νὰ ζεῖς τὴν ἀποκατάσταση τῆς τιμῆς καὶ τῆς λεφτεριάς τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν, εἰδικὰ τὸ ξαναγέννημα μιᾶς Γαλλίας ἀπὸ τὴν πιὸ βαθειὰ ταπεινώση.

Μὰ πόσο πληρώθηκε αὐτό! Τί ἀμέτρητη καταστροφή ἔχει ξαπλωθῇ ἀπὸ τὴ μωρία, τὴν ἀποχαύνωση, τὸν πολιτικὸ μυστικισμό ἐνὸς λαοῦ — τοῦ δικοῦ μας τοῦ λαοῦ! Πῶς θὰ εἶναι νὰ ἀνήκεις σὲ ἕνα ἔθνος, νὰ δουλεύεις μέσα στὰ πλαίσια τῆς πνευματικῆς παραδόσης ἐνὸς ἔθνους, πὺν δὲν ἔμαθε ποτέ του πῶς γίνεται ἕνα ἔθνος καὶ πὺν ἀπὸ τὶς ἀπελπιστικὲς, τὶς μεγαλομανεῖς του προσπάθειες νὰ γίνῃ ἔθνος, ὃ κόσμος ἔμελλε νὰ ὑποφέρει τόσο πολὺ. Νὰ εἶσαι Γερμανὸς συγγραφέας — τί θὰ σημαίνει αὐτό; Πίσω ἀπὸ κάθε φράση πὺν οἰκοδομοῦμε στὴ γλώσσα μας, στέκεται ἕνας κομματιασμένος, ἕνας πνευματικὰ ὀλοκαυτωμένος λαός, μὲ τέλεια σύγχυση γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὴν ἱστορία του, ἕνας λαὸς πὺν ὅπως λένε μερικὲς φήμες ἔχει φτάσει σὲ ἀπόγνωση ἀπὸ τὴν αὐτοκυβέρνησή του, καὶ προτιμᾷ νὰ γίνῃ μιὰ ἀποικία ξένων δυνάμεων, ἕνας λαὸς πὺν θὰ ζεῖ μοναχὸς καὶ περιωρισμένος, ὅπως οἱ Ἑβραῖοι τοῦ Warsaw Ghetto, γιὰ τὴ τρομερὴ συσσώρευση αἰσχύων ἀπὸ γύρω γύρω δὲ θὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ βγεῖ ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορά του, ἕνας λαὸς πὺν δὲ μπορεῖ νὰ δεῖ ξανά τὸν κόσμο κατὰ πρόσωπο.

Ἐνα πράγμα εἶναι βέβαιο. Πρέπει νὰ δοθεῖ ἕνα τέλος στὸ πολεμικὸ Ράιχ πὺν ποτέ του δὲν κατάλαβε τί θὰ πεῖ ἡ λέξη «Λεφτεριά», πὺν ἔβλεπε γιὰ λεφτεριά μόνο τὸ δικαίωμα νὰ σκλαβώνει τοὺς ἄλλους. Ὁ μηχανοποιημένος Ρομαντισμὸς πὺν λεγόταν Γερμανία, εἶταν γιὰ τὸν κόσμο μιὰ τέτοια κατάρα, ὥστε κανένα μέτρο πὺν θὰ ἤθελε νὰ τὸ καταστρέφει σὰν πνευματικὴ ὑπαρξὴ δὲν μπορεῖ νὰ κατακριθεῖ.

Μένει ἡ ἐλπίδα, πῶς μὲ τὴ συνεργασία τῆς Γερμανικῆς θέλησης, ἀφοῦ πρῶτα ἐξαγνισθεῖ μέσα σὲ σκληροὺς πόνους — θὰ βρεθεῖ ἕνας τρόπος διακυβέρνησης καὶ ζωῆς τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ πὺν θὰ ἐνθαρρύνει τὴν ἐξέλιξη τῶν πιὸ καλῶν του δυνάμεων καὶ θὰ τὸν μορφώσει, ὥστε νὰ γίνῃ ἕνας εἰλικρινὴς συνεργάτης γιὰ ἕνα καλύτερο μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος.

~

ΕΝΑ καινούριο εἶδος σόμπας ἐπινοήθηκε ἀπὸ τοὺς Βρεταννοὺς εἰδικούς, πὺν συνδυάζει τὰ προτερήματα πὺν ἔχει μιὰ κοινὴ κλειστὴ θερμάστρα. Ἡ φωτιὰ ἀνάβεται σ' αὐτὸ τὸ μοντέλο μιὰ φορὰ τὸ χροῖο καὶ μιὰ εἰδικὴ συσκευή μαζεύει καὶ διώχνει ὅλο τὸν καπνὸ. Χρειάζεται καθάρισμα μόνο μιὰ φορὰ τὴ βδομάδα, γιὰ τὴ στάχτη μαζεύεται σὲ ἕνα συρτάρι κάτω ἀπὸ τὴ σχάρα καὶ δὲν ἐμποδίζει τὴν καύση.

Ἐνας σπουδαῖος συγγραφέας συζητεῖ γιὰ δικαίωμα καὶ εὐθύνες

Ὁ ἀπλὸς πολίτης

Τοῦ CHARLES MORGAN

(Συνοπτικὴ ἀναδημοσίευση ἀπὸ τὸ Times Literary Supplement)

Εἴμαστε ὅλοι ἀπλοὶ πολῖτες. Ποιὰ εἶναι ἡ εὐθύνη μας γιὰ τὴν ἑξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς χώρας μας; Ποιὸ δικαίωμα ἢ ποιὸ καθήκον ἔχουμε νὰ ἐπεμβαίνουμε, νὰ κάνουμε κριτικὴ καὶ νὰ τὴν ἐπηρεάζουμε ὅσο μᾶς εἶναι δυνατό;

Στὴ μιὰ ἄκρη, οἱ ἄνθρωποι πὺν εἶναι ἀφοσιωμένοι σὲ μιὰ ἰδεολογία, πιστεύουν πῶς ἔχουν καθήκον νὰ τὴν σκορπίσουν σ' ὅλο τὸν κόσμο καὶ πῶς ἔτσι δὲν κάνουν κανένα κακὸ. Ἐξέτασαν τὴ συνείδησή τους, εἶδαν ἐκεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ πείστηκαν πῶς ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς καὶ ἡ Ἀγγλικὴ διπλωματία δὲν θὰ ἔχουν ἄλλο ὑψηλότερο σκοπὸ ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ αὐτῆς τῆς ἰδέας. Στὴν ἀντίθετη ἄκρη βρίσκονται ἐκεῖνοι πὺν λένε: «Εἶμαι πολὺ ταπεινός. Εἶμαι ἀνήξερος. Τί σχέση ἔχουν ὅλα αὐτὰ μὲ μένα; Τὰ ἀφίνω σ' αὐτούς». Ὡστόσο πρέπει νὰ παρατηρήσουμε πῶς ἐκεῖνοι πὺν μιλοῦν ἔτσι, ὅταν ἡ πολιτικὴ βρίσκεται στὴ ζυγαριὰ καὶ φαίνεται πῶς θὰ ἀποτύχει, γκρινιάζουν πάντα πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἄκρων πὺν ἀνήκουν στὶς δυὸ αὐτὲς ομάδες μπορεῖ νὰ φανοῦν στοὺς μετρημένους ἀνθρώπους, ἀνόητοι καὶ ἀξιοκατάκριτοι. Καθένας ἀπὸ μᾶς πὺν ἔχει διαλέξει μιὰν ἡσυχὴ «μέση ὁδὸ» μπορεῖ αὐτοδίκαια νὰ τοὺς κατακρίνει. Ἄν μάλιστα τοὺς χαρακτηρίσουμε μὲ λίγο τραχὺς ἐκφράσεις, ἂν τοὺς ὀνομάσουμε Φανατικούς στὴ μιὰ ἄκρη καὶ Ἀδιάφορους στὴν ἄλλη, τότε πραγματικὰ φαίνονται ἀξιοκατάκριτοι. Ὡστόσο θὰ εἶναι καλὸ τὸ λογικὸ μυαλὸ μας νὰ θυμηθεῖ πῶς εἶναι δυνατό νὰ ὀνομαστοῦν καὶ διαφοροετικά. Ἴσως τὸ ὄνομα τους δὲν πρέπει νὰ εἶναι Φανατικοὶ καὶ Ἀδιάφοροι, ἀλλὰ Προφῆτες καὶ Ἑσυχαστές. Κι' ὅταν πάρουν μιὰ τέτοια ὀνομασία, τὸ δόγμα τους δὲν μπορεῖ νὰ παραμεριστεῖ περιφρονητικά. Ὁ Τολστόι καὶ οἱ μεγάλοι θεωρητικοὶ ἀνήκουν στὶς τάξεις τους καὶ στὸ φῶς πὺν σκορποῦν, ἡ μετριοπάθεια παίρνει μιὰν ὄψη δειλίας, ὀχληρότητας καὶ φιλησυχίας.

Γι' αὐτὸ στὸ ζήτημα τοῦ δικαιώματος ἢ τοῦ καθήκοντος ἐνὸς ἀπλοῦ ἰδιώτη νὰ ἐπεμβαίνει στὴν πολιτικὴ τῆς χώρας του, εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ συμπεράνουμε πῶς οἱ Φανατικοὶ, οἱ Λογικοὶ καὶ οἱ Ἀδιάφοροι, ἢ γιὰ νὰ τοὺς χαρακτηρίσουμε πιὸ εὐγενικὰ οἱ Προφῆτες, οἱ Μετριοπαθεῖς καὶ οἱ Ἑσυχαστές μποροῦν ὅλοι νὰ δικαιωθοῦν

ἀν ἡ συνείδησή τους τοὺς δικαίωνει. Κι' ὄχι μόνο αὐτὸ ἀλλὰ θὰ εἶταν πραγματικὰ ἐπιθυμητὸ οἱ ἄνθρωποι νὰ δέχονται διάφορες ἀπόψεις γιὰ τὶς πολιτικὲς εὐθύνες τους. Ἐνα ἔθνος ἀπὸ Ἀδιαφοροῦς θὰ εἶταν κοπάδι στὴ διάθεση τοῦ λύκου. Μία χώρα ἀπὸ φανατικούς, ὅπου κάθε γκαρσόνι θὰ φλεγόταν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ πετάξει τὴν ποδιά του καὶ νὰ τρέξει ἔξω νὰ ἀγωνισεῖ γιὰ ἓνα ἱερὸ πόλεμο θὰ γινόταν μιά χώρα ὅπου τὸ πιὸ τοῖς θὰ εἶταν ἄγνωστο. Ἐνας λαὸς ἀπὸ σοβαροὺς, λογικοὺς καὶ ἡσυχούς Μετριοπαθεῖς ἀνθρώπους θὰ εἶταν ἓνα σύνολο συμβιβασμῶν χωρὶς τὸ προζύμι τῆς ἀδιακρισίας. Συντηρητισμὸς χωρὶς τὸν Ντισραέλι του, Συνδικαλισμὸς χωρὶς τὸν Σιτρίν του, κοινὸς νοῦς χωρὶς τὸν Μπέρναντ Σὼ του.

Ὅπως δὲ ποτε τὸ ν' ἀναγνωρίζουμε τὸ κῆρος τῆς συνείδησης τῶν ἄλλων δὲν μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸ νὰ ξετάσουμε καὶ τὴ δικιά μας. Ὅταν λέμε πὼς ὁ κόσμος ἔχει κάθε καρδιάς καρύδι αὐτὸ δὲν εἶναι ἐπιείκεια μὰ τεμπελιά, ἰδίως ἂν αὐτὸ μᾶς ἐμποδίζει γιὰ νὰ καθορίσουμε τὴ στάση μας ἀπέναντι στὸν κόσμο. Ἀκόμα καὶ ἡ τέλεια ἀποχὴ ἀπὸ κάθε πολιτικὸ ζήτημα, ἡ ἐμμονὴ νὰ εἴμαστε Ἡσυχαστὲς στὴν κυριολεξία, ἀπαιτεῖ μιά μεγάλη καὶ σταθερὴ ἀπόφαση. Ἄν ἡ συνείδηση ἢ ἡ δύναμη τοῦ χαρακτήρα μας δὲν τὸ κάνει αὐτὸ καὶ ἂν δὲν ἔχουμε στομάχι γιὰ φανατισμὸ, τότε ἡ ἐκλογὴ τῆς στάσης μας εἶναι δύσκολη. Ἡ ἀλήθεια ποὺ πιστεύει ἓνας φανατικὸς προσαρμόζει πάντα τὰ γεγονότα ὅπως ἓνας καντηλανάφτης κανονίζει τὰ λυχάρια. Ὡστόσο ἐμεῖς οἱ ἄλλοι παρατηροῦμε ταραγμένους πὼς στὶς Εὐρωπαϊκὲς ὑποθέσεις καινούρια γεγονότα καὶ καινούριες συγκρούσεις ἰδεῶν παρουσιάζονται ὁλοένα.

Ὅταν τὸν Ἰούνιο τοῦ 1941 ἡ Γερμανία χτύπησε τὴ Ρωσία, οἱ Ἀριστεροὶ καὶ Δεξιὸι φανατικοὶ ἄρχισαν νὰ ξεπηδοῦν σ' ὅλο τὸν κόσμο καὶ νὰ κατηγοροῦν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο γιὰ ἀδιάντροπη χρησιμοθηρία καὶ κερδοσκοπικὴ πολιτικὴ. Χωρὶς νὰ συμμετέχουν σ' αὐτὲς τὶς παραδοξολογίες, εἶδαν πὼς ἔπρεπε ὥστόσο νὰ προσορμοστοῦν στὰ ἀλλαγμένα γεγονότα, καὶ ὁ λιγώτερο φανατικὸς ἰδιώτης εἶταν ἀναγκασμένος νὰ σκεφτεῖ. «Ἐδῶ μπρὸς τὰ μάτια μου πρόβαλε μιά καινούρια κατάσταση πραγμάτων. Καὶ σ' αὐτὴν τώρα ἔχω κληθῆ νὰ ἐφαρμόσω τὶς ἀρχὲς καὶ τὶς πεποιθήσεις μου». Εἶναι ἀρκετὰ δύσκολο νὰ προσαρμόσει κανεὶς ἀρχὲς σὲ μιά καινούρια κατάσταση καὶ ὅταν ὅλα τὰ γεγονότα εἶναι γνωστά. Ὡστόσο εἶναι πολὺ πιὸ δύσκολο γιὰ τὸν ἀπλὸ ἰδιώτη ποὺ ἀγνοεῖ πολλὰ, κι' ὅταν τὰ μάθει θὰ ἔχουν χάσει πιά τὴν ἐπικαιρότητά τους. Τί θὰ κάνει λοιπὸν ὁποῖος δὲν εἶναι οὔτε Ἡσυχαστὴς οὔτε Φανατικὸς;

Ὑποθέτω πὼς πρῶτα θὰ ἀναμετρήσει τὶς δυνάμεις του, θὰ σκεφθεῖ τί εἶναι ἱκανὸς νὰ κάνει. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀπὸ μιά τέτοια ἔρευνα δὲ θὰ εἶναι ἐνθαρρυντικὸ ἰδιαίτερα σὲ καιρὸ πολέμου. Τότε

ἡ δύναμη τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἀπλώνεται, ἡ δημοκρατία γίνεται ἀρκετὰ θεωρητικὴ καὶ μὲ τὴν ἐπίδραση τῶν «ομάδων πίεσεως», ὅπως θὰ ἔλεγαν στὴν Ἀμερική, καὶ οἱ θεωρίες ἀκόμα παλιώνουν. Ποτὲ ὁ ἀπλὸς ἰδιώτης δὲν γνωρίζει λιγώτερα γεγονότα γιὰ νὰ μορφώσει τὴν πολιτικὴ του κρίση, παρὰ ὅταν σὲ καιρὸ πολέμου ἐνδιαφέρεται γιὰ τὶς σχέσεις τῶν ἐθνῶν μεταξύ τους ἢ τὴν ἀνάμειξη τῆς χώρας του στὴν παγκόσμια κατάσταση. Ἄν εἶναι ὑπερβολικὰ καλὸς δὲ θὰ πῇ τίποτα. Ἀλλοιῶς, χωρὶς νὰ παραπονιέται βέβαια γιὰ τὴν ἀπόκρυψη τῶν μυστικῶν ἢ τῆς πορείας τῶν ἐπιχειρήσεων, ὅμως θὰ τὰ θεωρεῖ ὅλα αὐτὰ σὰν φραγμοὺς στὴ δύναμή του. Σὲ καιρὸ εἰρήνης οἱ περιορισμοὶ εἶναι λιγὰκι πιὸ χαλαροὶ ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ τοῦτο στάθηκε αἰτία, πρὶν ἀπὸ χρόνια, γιὰ τὴν ἀπαίτηση «ἀνοικτῆς διπλωματίας». Ὡστόσο ἡ ἴδια ἡ φράση «ἀνοικτὴ διπλωματία» δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ποτὲ τίποτα περισσότερο ἀπὸ μιά μακρυνὴ προσέγγιση τῆς ἀλήθειας καὶ θὰ μείνει, γιὰ τὴν ὥρα, μιά φράση ὅπου τὸ ἐπίθετο ἀντικρούει τὸ οὐσιαστικόν.

Ἔτσι φαίνεται πὼς ἓνας ἀπλὸς ἰδιώτης ὅσο κι' ἂν εἶναι συνειδητὸς δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα, ἀπὸ ἔλλειψη γνώσεων, νὰ πῇ ποιά στρατεύματα πρέπει νὰ σταλοῦν στὴν τάδε θέση οὔτε νὰ ἐκφέρει καμιά ἔστω καὶ περιορισμένη στρατιωτικὴ γνώμη. Τὸ ἴδιο βέβαια δὲν εἶναι ἀρμόδιος νὰ ἐκφράσει μιά ἔστω περιορισμένη γνώμη γιὰ διπλωματικὰ ζητήματα. Οὔτε κι' ἂν ἔχει περισσότερες πληροφορίες κερδίζει πολλά. Ἡ καλὴ στρατηγικὴ τοῦ πολέμου ὅπως καὶ ἡ καλὴ στρατηγικὴ τῆς εἰρήνης κι' ἂν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ γνώση τῶν Κυβερνητικῶν ἐγγράφων, ἀπαιτοῦν γιὰ τὴν λογικὴ τους καθοδήγηση γνώσεις ποὺ οὔτε ἓνας ἀπλὸς ἰδιώτης οὔτε ἓνας ἀπλὸς βουλευτὴς ἔχουν, οὔτε καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν.

Ὁ ἀπλὸς ἰδιώτης λοιπὸν δὲν ἔχει καμιά ἰσχὺ; Ἄν εἶναι ἔτσι, δὲν ἔχει οὔτε εὐθύνες καὶ ὅλη ἡ θεωρία τῆς ὑπεύθυνης δημοκρατίας σωριάζεται κάτω. Κι' οὔτε εἶναι ἱκανοποιητικὴ ἡ ἀπάντηση πὼς γιὰ τὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας του ἔχει πλατυτέρη γνώση, περισσότερη ἐξουσία καὶ μεγαλύτερη εὐθύνη. Ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ—μισοί, στέγαση, γενικὲς συνθήκες ζωῆς—ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ. Ἐξέταση τῆς μῆς ἔξω ἀπὸ τὴ σχέση της μὲ τὴν ἄλλη εἶναι χαμένος καιρὸς. Φανατισμὸς γιὰ τὴ μιά καὶ ἄγνοια ἢ ἀδιαφορία γιὰ τὴν ἄλλη εἶναι ἓνα λάθος μᾶλλον συνηθισμένο στὶς δημοκρατίες τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Τὸ δῆλημα εἶναι ἀναπόφευκτο. Ἡ ὁ ἀπλὸς ἰδιώτης ἔχει μεγάλη εὐθύνη γιὰ τὴ στάση τῆς χώρας του ἀπέναντι στὸν ἄλλο κόσμο καὶ ὑπάρχει μιά περιοχὴ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ποὺ μπορεῖ καὶ πρέπει νόμιμα νὰ ἐπηρεάζει, ἢ ἡ θεωρία τῆς ὑπεύθυνης δημοκρατίας ξεραίνεται ἀπ' τὴ ρίζα της.

Ἀπὸ τούτῃ τὴν ἀποψη ἔργο τοῦ ἀπλοῦ ἰδιώτῃ γίνεται νὰ ἀνακαλύπτει ποῦ καὶ πῶς θὰ μπορεῖ νόμιμα νὰ ἐξασκήσει τὴν ἐπιρροή του. Ἐνας ἔλεγχος τῶν γνώσεών του τοῦ ἔδειξε πῶς ἡ κριτικὴ του σὲ μικρὴ ἀκτῖνα εἶναι ἀνάπειρη ἀλλὰ ὅπωςδήποτε ἓνα μεγάλο μέρος τῆς κριτικῆς τὸν σὲ μεγάλη ἀκτῖνα εἶναι ἐπίσης ἀνάπειρο. Καὶ οἱ δυὸ ἐξασθενοῦν ἀπὸ τὴν ἔλλειψη γνώσης. Ὡστόσο ἐπειδὴ ἡ κριτικὴ του σὲ μικρὴ ἀκτῖνα καταστρέφεται ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἀγνοία του γιὰ τὶς καινούριες καὶ λεπτομερεῖς ἀλλαγές τῶν γεγονότων — γιὰ μιὰ πληροφορία, ἃς ὑποθέσουμε, δοσμένη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀμερικῆς στὸν πρεσβευτὴ μας στὴν Οὐάσιγκτον — ἔχει ἡ φαίνεται νὰ ἔχει μιὰ καλύτερη εὐκαιρία νὰ δεῖ τὸν κόσμον συγκεντρωτικὰ ἂν σταθεῖ λίγο μακριὰ ἀπ' αὐτόν.

Τοῦτο τὸν ὁδηγεῖ στὴ σκέψη πῶς ὅτι τὸν ἀφορᾷ εἶναι οἱ ἀρχές καὶ ὄχι οἱ λεπτομέρειες, κάτι ποῦ ἐνῶ κρύβει τὸ σπόρο τῆς ἀλήθειας εἶναι ὥστόσο ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνον. Καὶ τοῦτο γιατί, ὅπως μᾶς διδάξε ἡ Γενεὴ, οἱ ὑψηλές ἀρχές μὲ σκοπὸ τὴ σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας, εἶναι σὰν τὶς τραπεζικὲς ἐπιταγές. Εἶναι ἀχρηστες ἂν ἡ ἀνθρωπότητα δὲν τὶς ὀπισθογραφῇ καὶ ἀπατηλές ἂν δὲν ἔχουν ἀντίκρουσμα. Ὡς ἓνα σημεῖο βέβαια εἶναι ἀλήθεια πῶς μιὰ ἔμπειρη γνώση καὶ ἓνας βαθὺς ρεαλισμὸς δὲν εἶναι πούθενά ἄλλοῦ τόσο ἀπαραίτητα ἐφόδια, ὅσο στὴν ἐκλογὴ ἀρχῶν μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ γίνουν δεκτὲς ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον.

Ἐνας ἀπλὸς ἰδιώτης ὅταν ἀγωνίζεται γιὰ μιὰ ἰδέα πού, ἂν καὶ θαυμάσια ἀπὸ ἡθικὴ ἀποψη, δὲν μπορεῖ νὰ ἐφαρμοστῇ γιὰ ἀγνωστους σ' αὐτόν λόγους, μπορεῖ ἔτσι νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐφαρμογὴ μιᾶς ἄλλης ἰδέας τὸ ἴδιο ἡθικῆς καὶ πού οἱ ἔμπειροι διπλωμάτες θὰ μπορούσαν νὰ τὴν εἶχαν ἐπιβάλλει. Ἐτσι φαίνεται πῶς προσπαθώντας νὰ διεκδικήσει ὀρισμένους ἀρχές ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ κυβερνήσουν τὸ μέλλον τοῦ κόσμου — τὴν ἀρχὴ τῆς αὐτοδιάθεσης π. χ. ἡ τοῦ τοπικισμοῦ ἢ τῆς παγκόσμιας ὁμοσπονδίας — ὁ ἀπλὸς ἰδιώτης κινδυνεύει πάλι μὲ τὴν ἀγνοιά του, βλέπει τὸν κόσμον ἀπὸ στενὴ σκοπιά.

Ἐνας ἀπλὸς ἰδιώτης πρέπει νὰ στέκεται μακρύτερα, ἀναγνωρίζοντας πῶς δὲν εἶναι καλὰ ἐφοδιασμένος γιὰ νὰ κρίνει τὴ στρατηγικὴ τῆς διπλωματίας καὶ δὲν ἔχει κανένα στοιχεῖο γιὰ νὰ κρίνει τὴν τακτικὴ τῆς. Ἀκόμα καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Κρατῶν ποῦ ἐνεργοῦν μὲ τὴ βοήθεια ἐμπειρων συμβούλων καὶ ἐκφράζουν ἀρχές γιὰ νὰ τὶς ἀκολουθήσῃ ὁ κόσμος, μποροῦν νὰ ὁδηγήσουν τὴν ἀνθρωπότητα στὴν τραγωδίᾳ μὲ τὶς πιὸ καλές προθέσεις. Ὁ ἀπλὸς ἰδιώτης ὥστόσο δὲν εἶναι πολιτικός, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ ποιὸς θέλει νὰ εἶναι ὁ χαρακτήρας τῆς χώρας του κοντὰ σὲς ἄλλες, τί εἶδους ρόλο θὰ ἤθελε νὰ παίξῃ ἡ πατρίδα του, ὄχι ὅμως καὶ πῶς θὰ τὸν παίξῃ.

Καὶ νάτος πάνοπλος γιὰ τὴν ἀπόφαση ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁ

Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, γιατί ἡ ἀπόφαση ἐξαρθᾷ ὄχι ἀπὸ τὴ γνώση τῶν τηλεγραφημάτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐπίγνωση τῆς ἱστορίας καὶ τῆς συνείδησης. Ὅταν λέμε πῶς ὁ Γερμανικὸς λαὸς εἶναι τελικὰ ὑπεύθυνος γιὰ τὶς πράξεις τῶν κυβερνητῶν του πάντα κάποιος ἀπαντᾷ: «Πῶς μπορεῖ νὰ εἶναι ἔτσι; Δὲν τοὺς εἶχαν συμβουλευτῇ. Δὲν εἶχαν καμιὰ γνώση γιὰ τὴν πολιτικὴ.» Πρέπει ὥστόσο νὰ ἐπιμένουμε πῶς εἶναι ὅπωςδήποτε ὑπεύθυνος τουλάχιστο γιὰ τὸ χαρακτήρα ποῦ παρουσίασε ἡ χώρα τοὺς σ' ὅλο τὸν κόσμον.

Τὸ ἴδιο ὑπεύθυνοι εἴμαστε καὶ μεῖς σὰν ἀπλοὶ ἰδιῶτες γιὰ τὸ χαρακτήρα τοῦ τόπου μας. Θὰ εἶναι μιὰ χώρα ποῦ θὰ διεκδικεῖ τὰ δίκαιά της ἢ παθητικὴ; θὰ εἶναι δειλὰ ἀπομονωμένη ἢ φιλελεύθερα Εὐρωπαϊκὴ; Θὰ βγῇ στὴν παγκόσμια σκηνὴ μὲ κοστοῦμι σταυροφόρου γιὰ μιὰ ἰδιαίτερη ἰδεολογία, ἢ θὰ διακινδυνεύει νὰ ὀνομαστῇ Μακιαβελλικὴ ἐκτελώνοντας τὸ παλιὸ τῆς ἔργο, δηλαδὴ τὴν ὁργάνωση καὶ τὴν ὑποστήριξη κάθε συνασπισμοῦ ποῦ θὰ ἀντιδρούσε στὴν κυριαρχία τῆς Εὐρώπης ἀπὸ μιὰ μόνο δύναμη; Σὲ μερικοὺς ἰδεολόγους αὐτὲς οἱ σκέψεις θὰ φανοῖν σὰ μιὰ θυσία τῶν ἀρχῶν γιὰ τὶς περιστάσεις. Σὲ ἄλλους θὰ φανοῖν συνετές, τίμιες καὶ ἀναγκαῖες. Πάντως ἓνα μέρος ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἔχουν ἐπιβληθῇ στὴν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ τὴ γεωγραφία.

ΥΠΟΒΡΥΧΙΑΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΜΙΑ ἀπὸ τὶς πρῶτες δίκες ἐγκληματιῶν πολέμου ποῦ θὰ γίνῃ ἴσως στὴν Ἀγγλίᾳ θὰ εἶναι ἡ δίκη τοῦ ὑποπλοιάρχου Ἐκ, ἐνὸς Γερμανικοῦ ὑποβρυχίου.

Ἐξω ἀπὸ κάθε νόμιμο κανονισμὸ τοῦ ὑποβρυχιακοῦ πολέμου ὁ Ἐκ ἀφοῦ βύθισε τὸ Ἑλληνικὸ ἱστιοφόρο «Πηλεὺς» νύκτα, πολυβόλησε ὁ ἴδιος ὅσους σώθηκαν σὲ βάρκες καὶ πρόχειρες σχεδίες. Τρεῖς Ἑλληνες ναυτικοὶ ποῦ ἐπέζησαν διηγήθηκαν αὐτὸ τὸ κακούρηγμα.

Ἐκεῖνο ποῦ δίνει σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον εἶναι ὅτι θὰ σταθεῖ ἴσως μοναδική. Φαίνεται πῶς ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα ἄλλο ὑποβρύχιο ποῦ ἔδρασε παρόμοια ἀλλὰ ὕστερα βυθίστηκε, δὲν ὑπάρχει κατηγορία γιὰ ἄλλον κυβερνήτη ὑποβρυχίου γιὰ ἀτομικὴ ἐγκληματικὴ πράξη, σ' ὅλο τὸν πόλεμον.

Καί, ὅπως ἀναφέρεται, καὶ τὸ ἴδιο τὸ πλήρωμα ἔδειξε στὸν Ἐκ τόσο ἐχθρικὴ στάση γι' αὐτὴν τὴν πράξιν, ὥστε ἀναγκάστηκε νὰ μιλήσῃ σχετικὰ μ' αὐτὸ τὸ ζήτημα γιὰ νὰ τοὺς ἐξημερώσῃ.

Ὁ θάνατος ἑνὸς πολεμικοῦ

Τοῦ Σμηνάρχου JAMES B. TAIT

(Ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὸ Reynolds News)

ΑΠΟ ΤΗΝ ἀρχὴ τοῦ πολέμου ὁ «Ναύαρχος φὸν Τίρπιτς» ἔνα ἀπὸ τὰ πιδ δυνατὰ πολεμικὰ τοῦ κόσμου, τὸ καμάρι τοῦ Γερμανικοῦ Ναυτικοῦ, μῆκε κάτω ἀπὸ τὸ ἀγρυπνο μάτι τοῦ Βρεταννικοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορίας καὶ τοῦ Ναυαρχείου.

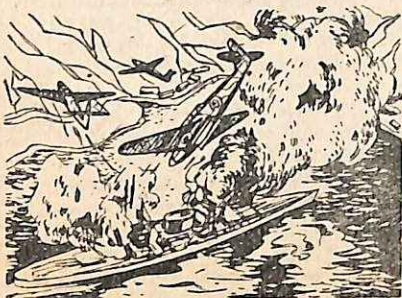
Κάποτε «χανόταν» γιὰ λίγο διάστημα ὕστερα ἀπὸ μιὰ λαθραία κίνησις σὲ κακὸ καιρὸ, ἀλλὰ τὰ ἀναγνωριστικὰ πάντα τὸ ἀνακαλύπτανε. Ὅταν τὸ «Μπίσμαρκ», ὁ σύντροφός του, βυθίστηκε ὕστερα ἀπὸ ἀγρία μάχη μετὰ τὸ Μητροπολιτικὸ Στόλο, τὸ «Τίρπιτς» μαζεύτηκε στὰ Νορβηγικὰ τοῦ ἀγκυροβόλια.

Ποτὲ του δὲν ἔκανε ταξεῖδι μέσα στὴν ἀκτῖνα δράσης κα-
νενὸς Βρεταννικοῦ πολεμικοῦ, παρενοχλοῦσε ὅμως τὸ δρόμο τῶν
νηοπομπῶν γιὰ τὸ Μουρμάνσκ καὶ τὸν Ἀρχάγγελο, φοβερὸ καὶ
ἀπειλητικὸ. Θὰ μπορούσε νὰ βυθίσει ὅλα τὰ πλοῖα μιᾶς ἀφροῦρητης
νηοπομπῆς καὶ ἀρκετὰ δυνατὰ πολεμικὰ ποὺ χρειάζονταν στὸν Ἀ-
τλαντικὸ, κρατήθηκαν στὰ βόρεια νερὰ ὅσο καιρὸ τὸ «Τίρπιτς» βρι-
σκόταν ζωντανό. Μ' ὅλο ποὺ ποτὲ του δὲν ταξίδευε, πλήρωνε στὴ
Γερμανία ἕνα μεγάλο κέρδος.

Πολλὰ σχέδια καταστρώθηκαν γιὰ νὰ ξεπαστρευτεῖ αὐτὴ ἡ πα-
νούκλα. Μερικὰ εἶχαν κάποιο ἀποτέλεσμα, μὰ ἄλλα εἶταν μεγαλοπρε-
πεῖς ἀποτυχίες. Στὰ 1942 μιὰ δύναμις ἀπὸ βομβαρδιστικὰ Χάλιφαξ
ἔκανε δυὸ καλὰς ἐπιθέσεις ἀπὸ μικρὸ ὕψος, νύχτα, ὅταν βρισκόταν
στὸ Trondhjem. Τὸ Βασιλικὸ Ναυτικὸ ἔκανε μιὰ σπουδαία καὶ πε-
τυχημένη ἐπίθεση μετὰ πολὺ μικρὰ ὑποβρύχια, ποὺ τὰ πληρώματά
τους λογάριζαν νὰ κερδίσουν ἀθάνατη δόξα. Ἡ καταστροφὴ ποὺ

προκάλεσαν μετὰ τὴν τορπίλλης τους
στὸ «Τίρπιτς», ἀφοῦ περάσανε
μέσα ἀπὸ τὰ φράγματα καὶ τὰ
ἀνθυποβρυχιακὰ δίχτυα, τὸ ἀ-
νάγκασε νὰ μείνει ἔξω ἀπὸ κάθε
δράση γιὰ μῆνες.

Ἡ ἀεροπορία τοῦ στόλου τὸ
χτύπησε στὸ φιδόνι τοῦ Ἄλτεν
μετὰ ἀεροπλάνα «καταδύσεως» ἀπὸ
ἀεροπλανοφόρα καὶ τοῦ προξέ-
νησε ἄμεσα πλήγματα.

Ἡ κοινὴ ἀδυναμία σ' ὅλες αὐτὲς τὶς γενναῖες προσπάθειες, εἶταν
πὼς τὸ χρησιμοποιοῦμενο ὄπλο, δὲν εἶχε τὴ δύναμι νὰ δώσει τὸ τε-
λειωτικὸ χτύπημα στὴν ἀπειλή, νὰ καταστρέψει δηλ. πέρα γιὰ πέρα
τὸ «Τίρπιτς» μ' ὅλο ποὺ ὅλοι οἱ κίνδυνοι καὶ τὰ ἐμπόδια εἶχαν
ὑπερνικηθῇ καὶ εἴχαμε φτάσει σὲ ἀπόστασις βολῆς. Ἡ προξένησις
ζημιῶν ὅσο καὶ ἂν εἶταν ἱκανοποιητικὴ, δὲν εἶταν ἀρκετὴ. Ἐπρεπε
νὰ βυθιστεῖ.

Οἱ λεπτομέρειες τῆς ναυπήγησής του, δὲν εἶναι γνωστὲς, μὰ
εἶναι πιθανὸ πὼς ἐξ αἰτίας τῆς ἀποστολῆς ποὺ εἶχε, νὰ τρομοκρα-
τεῖ δηλ. τὴ ναυτικὴ μας δύναμις στὴ Βόρειο Θάλασσα, (πρᾶγμα
ποὺ σήμαινε πὼς δὲ θὰ ἔμενε γιὰ πολὺ καιρὸ στὴ θάλασσα), θὰ
εἶταν τὸ πιδ γεροφτιαγμένο καράβι τοῦ κόσμου. Κατὰ συνέπεια καὶ
τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς του εἶταν ἀνάλογα τεράστια.

Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1944 ἕνα νέο ὄπλο μῆκε σὲ χρῆσι καὶ
μ' αὐτὸ ἦρθαν νέες ἐλπίδες γιὰ νὰ βγεῖ τὸ «Τίρπιτς» ἀπὸ τὴ μέση.
Μιὰ σειρὰ ἀπὸ βομβαρδιστικὰ ἐπιδρομὲς στὰ ὑποβρυχιακὰ κατα-
φύγια τῆς Βρέστης, μετὰ βόμβες τῶν ἑξῆ τόννων, ἔδειξε πὼς ἡ
R.A.F. κρατοῦσε ἕνα ὄπλο μετὰ ἀγνωστὴ ὡς τώρα δύναμι.

Ἡ βόμβα τῶν ἑξῆ τόννων εἶναι φτιαγμένη ἀπὸ αἰσάλλι μετὰ
αἰχμὴ πολὺ μυτερή. Ὅπως ἡ περιβόητη γερμανικὴ ἱπτάμενη βόμβα
V2 τρέχει καὶ αὐτὴ γρηγορότερα ἀπὸ τὸν ἥχο, χωρὶς ὅμως νὰ σκο-
τώνει στὴν τύχη καθὼς ἐκεῖνη. Μπορεῖ νὰ βρεῖ τὸ στόχο της μετὰ
ἀπόλυτη ἀκρίβεια, ἀπὸ βομβαρδιστὲς μαθημένους νὰ πετυχαίνουν
καὶ τοὺς πιδ λεπτοὺς στόχους. Πολλὲς ἀπ' αὐτὲς τὶς βόμβες ποὺ
χτυπήσανε τὴν ἐνισχυμένη ὁροφὴ ἑνὸς καταφύγιου γιὰ ὑποβρύχια,
πέρασαν τὸ αἰσάλλι καὶ τὸ ταμμέντο ἀφίνοντας τεράστια χάσματα.

Αὐτὴ ἡ νέα μπόμπα εἶχε περάσει κάθε προσδοκία. Τὸ μέγεθός
της τῆς ἔδωσε τὴν ὁρμὴ νὰ περνάει μέσα ἀπὸ αἰσάλλια ὀχυρώ-
ματα, ἡ δύναμὴ της τὴν προφύλαγε ἀπὸ βλάβες τὴν ὥρα τῆς σύγ-
κρουσης καὶ τὸ βάρος καὶ ἡ δύναμις τῆς ἐκρηκτικῆς της ὕλης προ-
ξενοῦσαν τρομακτικὴ ἀνατίναξη μέσα στὴν καρδιά τοῦ στόχου.

Ἡ Διοίκησις Βομβαρδιστικῶν εἶχε ἕνα ὄπλο ποὺ ξεπερνοῦσε σὲ
δύναμι καὶ ἀκρίβεια κάθε τι ἄλλο στὸν κόσμον. Καμιὰ ἄλλη ἀερο-
πορία δὲν μπορούσε νὰ τὸ χρησιμοποιοῦσε. Εἶταν φανερό ὅτι μιὰ
νέα σειρὰ ἀπὸ στόχους ἀνοιγόταν ἀμέσως, — στόχους ποὺ πρὶν λίγο
καιρὸ εἶταν τόσο μικροὶ καὶ τόσο ὀχυρωμένοι ὥστε νὰ μὴ σκέπτε-
ται κανεὶς νὰ τοὺς βομβαρδίσει.

Πρῶτος ἀνάμεσα σὲ πολλοὺς ἀξιόλογους στόχους, εἶταν τὸ «Ναύα-
ρχος φὸν Τίρπιτς».

Υπῆρχαν βέβαια πολλὲς δυσκολίες ποὺ ἔπρεπε νὰ ὑπερνικηθοῦν.
Τὸ «Τίρπιτς» βρισκόταν στὸ ἀγκυροβόλιο του στὸ φιδόνι Κάα μέσα
στὴν Ἀρκτικὴ ζώνη, κοντὰ στὸ Βόρειο Ἀκρωτήριο, τὸ βορειότερο

ἀκρο τῆς Νορβηγίας. Τὸ Φιδόντ Κάα εἶναι στενὸ, βαθὺ καὶ προχωρεῖ σὲ κοφτεῖς γωνιές, ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο φιδόντ ποὺ ἀνοίγεται στὴν θάλασσα.

Μαζεμένος κάτω ἀπὸ τὸ κάθετο τεῖχος ποὺ σχηματίζει ὁ βράχος, ὁ μεγάλος του ὄγκος φαινόταν σὰ νάνος μπροστὰ στὰ βουνὰ ποὺ τὸν κυκλώνανε. Ἐκεῖ τὸ Τίρπιτς εἶταν ἀσφαλισμένο ἀπὸ θαλάσσια ἐπίθεση. Πολυβόλα, εἶταν ἀνεβασμένα στὰ ὕψη, ἀντιτορπιλικά δίκτυα καὶ ἓνα φράγμα τὸ περικύκλωναν καὶ κατὰ μῆκος τῆς εἰσόδου τοῦ φιδόντ εἶχε τοποθετηθῇ τὸ πιὸ τέλειο μηχανήμα παραγωγῆς καπνοῦ.

Ἐπίθεση μποροῦσε νὰ γίνει μόνο ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ κάτω ἀπὸ ὀριζόμενες προϋποθέσεις. Ἡ Νορβηγικὴ ἀκτὴ εἶναι σχεδὸν πάντα σκεπασμένη μὲ χαμηλὰ σύννεφα καὶ μόνο λίγες μέρες τὸ μῆνα ὁ καιρὸς εἶναι καθαρὸς καὶ κατάλληλος γιὰ ἀκριβῆ βομβαρδισμό. Τὸ Κάα ἀπείχε 1000 μίλια ἀπὸ τὴν κοντινότερη βρεταννικὴ βομβαρδιστικὴ βάση. Ποτὲ βομβαρδιστικὸ δὲν εἶχε φορτίο βομβῶν 6 τόννων σὲ τέτοια ἀπόσταση.

Τὸ φιδόντ τὸ ὑπεράσπιζε βέβαια ἀντιαεροπορικὸ φράγμα κατὰ τὴ συνήθεια τῶν Γερμανῶν. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπιστεῖ καὶ νὰ ὑπερνικηθεῖ. Τὸ σκέπασμα τοῦ καπνοῦ εἶταν ἀκόμα ἓνα ἄλλο ἐμπόδιο. Εἶταν γνωστὸ, πὼς μέσα σὲ 15 λεπτά, ἀφοῦ δινόταν τὸ σύνθημα συναγερμοῦ γιὰ προσέγγιση ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων, ὅλο τὸ φιδόντ Κάα γέμιζε μὲ πυχτὸ καπνὸ ποὺ σκοτεῖνιαζε τὰ πάντα.

Ὅταν ὅλοι αὐτοὶ οἱ παράγοντες λογαριάστηκαν, φαινόταν πὼς ἂν εἶταν νὰ χτυπηθεῖ τὸ Τίρπιτς μὲ βόμβες τῶν ἑξή τόννων θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθεῖ μιὰ Ρωσικὴ βάση, κοντὰ στὸν Ἀρχάγγελο. Ἔτσι ἡ ἀπόσταση θὰ ἐλαττωνόταν στὰ 600 μίλια καὶ θὰ μπορούσαμε ἴσως νὰ πλησιάσουμε τὸ στόχο ἀπαρατήρητοι, πετώντας χαμηλὰ πάνω ἀπὸ τὴν περιοχὴ καὶ νὰ ἐπισημάνουμε τὸ καράβι, προτοῦ τὸ στρῶμα τοῦ καπνοῦ κάνει τὴ δουλειά του. Αὐτὲς οἱ προσδοκίες κατὰ ἓνα μέρος μόνο πραγματοποιήθηκαν.

Ἔτσι, ἓνας ἀεροπορικὸς στόλος ἀπὸ 40 Λάνκαστερ, ἓνα ἄλλο ἀεροπλάνο μὲ κινηματογραφικὲς μηχανές, ἓνα ἀναγνωριστικὸ Μοσκίτο καὶ μεταγωγικὰ τῆς ἀεροπορίας, ποὺ ἔφερναν ἀνταλλακτικὰ καὶ τεχνίτες, ξεκίνησαν ἀπὸ τίς Ἀγγλικές τους βάσεις καὶ ὕστερα ἀπὸ πτήση μῆς νύχτας, φτάσανε τὴν αὐγὴ στὸν Ἀρχάγγελο.

Μὲ τὴ βοήθεια Ρώσων τεχνιτῶν, τὰ ξενικὰ μαῦρα Λάνκαστερ, περικυκλωμένα ἀπὸ τὰ ἐμβλήματα αὐτοῦ τοῦ μεγάλου μαχόμενου ἔθνους, στάθηκαν ἀκίνητα σ' ἓνα τεράστιο ἡμικύκλιο, στὸ Ρωσικὸ ἀεροδρόμιο ἐνῶ μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, ἡ Ρωσικὴ μετεωρολογικὴ ὑπηρεσία παρουσίαζε τὸ δελτίο τοῦ καιροῦ, ὅλο καὶ πιὸ εὐνοϊκόν.

Κάποτε ἔφτασε ἡ μέρα. Ἐκεῖνο τὸ πρωῒ, ἡ μηχανὴ τοῦ κάθε

Λάνκαστερ εἶχε ἀρχίσει νὰ δουλεύει ὅσο ἀκόμα ὁ ἥλιος βρισκόταν κάτω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα καὶ τὰ πληρώματα ὅλο ἀναμονὴ παρατηροῦσαν μὲ προσοχὴ πρὸς τὰ δυτικά, ὅπου τὰ Μοσκίτο ποὺ εἶχαν βγεῖ πολὺ πρὶν γιὰ νὰ ἴδουν τὸν καιρὸ πάνω ἀπὸ τὸ στόχο, θὰ φαινόταν σὰ σκοῦροι λεκέδες. Αὐτὰ ἔπρεπε νὰ φτάσουν μισὴ ὥρα πρὶν ἀπογειωθῶν τὰ βομβαρδιστικά. Σὰ γκοῖζοι γλάροι τὰ Λάνκαστερ ἔσχι-σαν τὸν ἀέρα, πετάζανε γύρω στὸ ἀεροδρόμιο καὶ πήρανε τίς θέσεις τους, ἐνῶ ὁ πιλότος ἀναγνωριστῆς ἀνάφερε ὅτι ὁ οὐρανὸς εἶταν καθαρὸς πάνω ἀπὸ τὸ στόχο.

Τέσσερις ὥρες ὕστερα μπορούσαμε νὰ βλέπομε τὸ Ἄλτεν. Σὲ ἓνα τεράστιο ὀρθογώνιο σχηματισμό, τὰ μαῦρα Λάνκαστερ βρισκόνταν ἀνάμεσα σὲ καθαρὸ γαλάζιο οὐρανὸ ἀπὸ πάνω καὶ σὲ ἄσπρο χιόνι ποὺ ἀπλωνόταν κάτω. Νά τὸ Ἄλτεν, νά καὶ τὸ «Τίρπιτς» καὶ ὁλόγυρα στὴν ἀκτὴ τοῦ φιδόντ εἶταν ἄσπροι λόφοι ποὺ εἰσχωροῦσαν μέσα στὰ ἴσχυα νερά καὶ ἀνακατεύονταν μὲ τὸν καπνὸ τῶν πυροβόλων. Εἴχαμε φτάσει μὲ 2 λεπτά ἀργοπορία.

Τὴν ὥρα ποὺ ἡ μοῖρα πετώντας γρήγορα βρισκόταν σὲ ἀπόσταση βολῆς ἀπὸ τὸ στόχο τῆς ποὺ ἐξαφανίζόταν ἀστραπιαία, τὰ κατάρτια τοῦ «Τίρπιτς» εἶταν τὸ μόνο ποὺ μποροῦσε κανεὶς νὰ δεῖ καὶ οἱ σκοπευτὲς βομβῶν προσπαθώντας μάταια νὰ διακρίνουν ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν καταχνιά, ρίξανε τίς μπόμπες τους χωρὶς ἐλπίδα.

Πίσω στὸν Ἀρχάγγελο, τὰ πληρώματα ἀναφέρανε πὼς δὲν εἶχαν ἀξιωθῇ νὰ δοῦνε, παρὰ ἓνα μεγάλο μανιτάρι ἀπὸ μαῦρο καπνὸ χωρία ἀπὸ ἓνα γκοῖζο σύννεφο ποὺ ἴσως νὰ εἶταν χτύπημα πάνω στὸ πλοῖο. Ἡ πρώτη προσπάθεια εἶχε ἀποτύχει.

Καθὼς δὲ μπορούσαμε νὰ ἐφοδιαστοῦμε στὴ Ρωσία μὲ βόμβες τῶν ἑξή τόννων καὶ ὁ καιρὸς χάλαγε ἀπτόμα, ἡ ἀποστολὴ γύρισε πίσω στὴν Ἀγγλία.

Μέσα στὴ βδομάδα ποὺ ἀκολούθησε ἡ λίγο ἀργότερα δυὸ στοιχεῖα γίνανε γνωστὰ ἀπὸ τὴν κατασκοπεία. Πρῶτα πὼς ἓνα χτύπημα εἶχε ἀνοίξει μιὰ μεγάλη τρύπα πάνω στὴ γέφυρα τοῦ «Τίρπιτς» καὶ τὸ εἶχε ἀρηστεύσει σὰ ναυτικὴ μονάδα, καὶ δεύτερο, πὼς εἶχε μετακινηθῇ στὸ Tromsø, 200 μίλια νοτιότερα.

Αὐτὰ εἶταν συνταρακτικὰ νέα καὶ προκαλέσανε μιὰ πυρετώδη ἐνεργητικότητα. Ἐκεῖνα τὰ ἴδια Λάνκαστερ, ἀφοῦ πετάζανε 3.000 μίλια, γυρίσανε πίσω στὰ χέρια τῶν ἐνθουσιασμένων πληρωμάτων τῆς βάσης γιὰ ἐπιθεώρηση καὶ ξελαφρώσανε ἀπὸ κάθε τι ποὺ δὲν τοὺς εἶταν ἀπόλυτα ἀναγκαῖο. Ὑστερα ἀπὸ τὴν πτήση στὴν Ρωσία εἴχαμε πειστή, πὼς δὲν εἴχαμε ἐξαντλήσει κάθε δυνατότητα τῶν Λανκαστερ μας. Μπορούσαμε καὶ θὰ πετούσαμε μὲ βαρύτερο φορτίο.

Στὸ μεταξύ, ἡ ἐξάσκηση σὲ βομβαρδισμοὺς εἶταν ἡ συνηθισμένη

ήμερήσια διαταγή. Τὰ πληρώματα τῆς βάσης δουλεύανε μὲ βάρδιες μέρα καὶ νύχτα καὶ μέσα σὲ μιὰ βδομάδα, ὅλα εἶταν ἔτοιμα. Θὰ πετούσαμε καθ' εὐθείαν στὸ Tromso ἀπὸ τὴ Β. Σκωτία, θὰ βομβαρδίζαμε τὸ Τίρπιτς καὶ πίσω πάλι στὴ βάση.

Δέκα πέντε μέρες ἡ μονάδα βρισκόταν σὲ ἀναμονὴ περιμένοντας ἀνυπόμονα τὸν καιρὸ πὺν μᾶς χρειαζόταν. Εἶταν Νοέμβρης πιά καὶ ὁ ἥλιος ἔφευγε ἀπὸ τὴν Ἀρκτική ζώνη, ἀπλώνοντας πίσω του τὸ σάβανο τῆς νύχτας πὺν δὲν ἔμελλε νὰ μαζευτεῖ παρὰ τὴν ἀνοιξη. Στὶς 26 τοῦ Νοέμβρη ὁ ἥλιος δὲ θὰ ἀνέβαινε πάνω ἀπὸ τὸν ὁρίζοντα στὸ Tromso καὶ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ ἴδιου μήνα δὲ θὰ ὑπῆρχε οὔτε λυκαυγές. Πέντε μέρες ἀκόμα μπορούσαμε νὰ ἐλπίζουμε μιὰ καλοκαιρία μέσα στὸ Νοέμβρη. Ἡ σκέψη μᾶς ἀποτυχίας εἶταν πικρὴ καὶ ἡ ἐλπίδα γιὰ ἐπιτυχία φαινόταν ἀδύνατη.

Κάποτε ἔφτασε τὸ ἀπόγεμα 10 τοῦ Νοέμβρη παίζαμε φούτμπωλ στὸ ἀεροδρόμιο τριγυρισμένοι ἀπὸ τὸν κύκλο πὺν σχημάτιζαν τὰ σκεπασμένα σιωπηλὰ Λάνκστερ, ὅταν μὲ φωνάξανε στὸ γραφεῖο ἐπιχειρήσεων καὶ ἐκεῖ, μὲ τὴ μπλοῦζα καὶ τὰ παπούτσια ἀκόμη τοῦ παιχνιδιοῦ, πῆρα τὶς διαταγές.

Θὰ ξεκινούσαμε τὸ ἄλλο πρωὶ γιὰ τὴ Σκωτία, θὰ ἐφοδιαζόμασταν μὲ καύσιμα ἐκεῖ καὶ ὕστερα γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμα θὰ κινηγούσαμε τὸν ἀπιαστο ἔχθρο, τὸ «Τίρπιτς». Τὸ περισσότερο πὺν εἶχαμε νὰ κάνουμε εἶταν νὰ κοιμόμαστε. Ὅλα μας τὰ σχέδια εἶχαν τελειώσει. Χάρτες, φορτία βομβῶν, ράδιο, ὁ σχηματισμὸς τῆς μάχης, ἐφοδιασμὸς, κάθε λεπτομέρεια εἶταν ἔτοιμη. Ξέραμε κιόλας τὸ δρόμο μὲ τὸ νοῦ μᾶς, μελετώντας τοὺς χάρτες ὥρες ὁλόκληρες καὶ τὸ ἀγκυροβόλιο τοῦ Tromso εἶταν τόσο πολὺ γνωστὸ ὅσο καὶ τὸ ἴδιο μας τὸ ἀεροδρόμιο. Τὴν ἄλλη μέρα κοντὰ στὶς 11, βρισκόμαστε στὴ Β. Σκωτία καὶ ὁ ἐφοδιασμὸς σὲ βενζίνη ἔφτασε τὰ 2.000 γαλόνια γιὰ τὸ κάθε ἀεροπλάνο.

Ἡ ἀπογείωση κανονίστηκε γιὰ τὶς 3 τὸ ἄλλο πρωί, ἔτσι ὥστε μεσολαβοῦσαν δώδεκα ὥρες προτοῦ ξεκινήσουμε. Τὰ πληρώματα σκορπιστήκανε σὲ διάφορες μεριὲς καθένας ἀνάλογα μὲ τὸ χαρακτήρα του. Μερικοὶ πῆγανε γιὰ ὕπνο, ἄλλοι γιὰ διάβασμα, μερικοὶ νὰ περπατήσουνε στὴ βορεινὴ λιακάδα, γιὰ νὰ περάσουν οἱ ὥρες τῆς ἀγωνίας πρὶν τὴ δράση, καὶ ἔτσι νὰ μετριαστεῖ ὁ ἐκνευρισμὸς.

Δὲν εἴμουν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν καιρό. Τὰ πρῶτα προγνώστικα ἔδειχναν σύννεφα στὸ δρόμο μας καὶ πάνω ἀπὸ τὸ στόχο, καὶ δυνατὴ παγωνιά πάνω ἀπὸ τὰ βουνὰ πὺν θὰ περνούσαμε. Ὅπως δὴποτε, ἓνα Μοσκότο εἶχε φύγει, γιὰ νὰ ἐξερευνήσει τὸ στόχο, καὶ θὰ γύριζε προτοῦ ξεκινήσουμε. Στὸ μεταξὺ οἱ θεωρεῖες εἶταν μάταιες καὶ ὁ ὕπνος μᾶς ἔκανε καλὸ.

Ὡστόσο ὅλα γίνανε ὅπως σχεδιάστηκαν. Τὸ Μοσκότο ἔφτασε

μὲ τὴν ὥρα, φέρνοντας μιὰ ἀναφορά, πὺν χωρὶς νὰ εἶναι αἰσιόδοξη εἶταν ἐνθαρρυντική. Ἐνα λεπτὸ στρωμά ἀπὸ σύννεφα ἀπλωνόταν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κατὰ μῆκος τοῦ δρόμου. Μ' ὅλο πὺν ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ στόχος φαινόταν καθαρά, ἔπρεπε νὰ περάσουν πολλές ὥρες ἀκόμα γιὰ νὰ φύγουμε. Ὁ καιρὸς εἶταν ἄστατος, καὶ μπορούσε νὰ ἀλλάξει προτοῦ φτάσουμε ἐκεῖ. Νευρικότητα καὶ κατήφεια μὲ λίγα λόγια σχημάτιζε μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀσυνήθιστη στὴν καθημερινὴ ρουτίνα. Δυὸ ἡ ὥρα τὸ πρωί, δὲν εἶναι καιρὸς εὐχάριστος γιὰ νὰ σκαρφαλώνεις μέσα σ' ἓνα ἀεροπλάνο, μὰ δὲν εἶταν τίποτε καινούργιο γιὰ μᾶς.

Ὁ καιρὸς, τὴν ὥρα τῆς ἀπογείωσης προσιώωνιζε καλύτερη τύχη. Τ' ἀστέρια πάνω μας, παραβγαίνανε στὴ λαμπρότητα μὲ τὰ φῶτα τοῦ ἀεροδρομίου. Ὁση ὥρα κράτησε ἡ προετοιμασία, φαινόμεσταν σὰν κρεμασμένοι σὲ μιὰ σφαῖρα πὺν ἱριδίζε, καὶ μόνο ὁ φωτισμένος πίνακας ὁργάνων μᾶς ἔδειχνε τί εἶταν γῆ καὶ τί εἶταν οὐρανός. Ὁ ἐκνευρισμὸς χαλάρωσε μὲ τὴν προετοιμασία τῆς ἀναχώρησης, τὴν τοποθέτηση τῶν ἀεροπλάνων στὸ πεδίο ἀπογείωσης ὅπου οἱ κινητῆρες ξεκινώντας μ' ὅλη τους τὴ ταχύτητα, σαρῶσαν τοὺς 30 τοὺς τόννους ἀπὸ τὴ γῆ πρὸς τ' ἀστέρια.

Τώρα εἶταν ὅλες ἐκεῖνες οἱ φασαρίες γιὰ νὰ μποῦν τ' ἀεροπλάνα σὲ τάξη πτήσης. Κάθε μέλος τοῦ πληρώματος κάνει τὴ δουλειά του μεθοδικὰ καὶ ἐξοικειωμένα, ψηλαφώντας τὸ σκοτεινὸ ἐσωτερικὸ τῆς μηχανῆς μὲ λιγόλογες καὶ γνώριμες διαταγές.

Οἱ μεγάλες ρόδες σιγὰ σιγὰ ἀναδιπλώθηκαν καὶ ἀσφαλίστηκαν· οἱ μηχανὲς κανονίστηκαν, τὸ αὐτόματο μηχανήμα ἔκανε τὸν ἔλεγχο καὶ μῆκαμε στὴ πορεία. Ὁ δρόμος βρισκόταν πάνω ἀπὸ τὸ Unst, ἐκεῖ πὺν τελειώνει τὸ Shetland, καὶ ὁ λαμπερὸς κόκκινος φάρος του, εἶταν τὸ τελευταῖο φωτεινὸ σημάδι στὴν πορεία μας καὶ ἡ τελευταία ματιὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα.

Κοντὰ τὴν αὐγὴ ἀφήσαμε τὴν πορεία πρὸς Β. Α. πὺν ἀκολουθοῦσε τὴ Νορβηγικὴ ἀκτὴ καὶ πετούσαμε πρὸς τὴν ἀνατολὴ καὶ τὰ χιονοσκεπασμένα βουνά. Ὅταν φώτισε τόσο, ὥστε νὰ μπορούμε νὰ βλέπουμε, γυρίσαμε πάλι πρὸς τὰ βόρεια καὶ γλυστρῶσαμε μαλακὰ γύρω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὶς κορφές, πετώντας ὅσο χαμηλότερα γινόταν. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θέλαμε νὰ ξεγελάσουμε τὸ σύστημα τῆς ραδιοεπισήμανσης τοῦ ἐχθροῦ γιὰ ὅσο περισσότερη ὥρα μπορούσαμε.

Τόπος συγκέντρωσης εἶταν μιὰ πελώρια λίμνη 100 μίλια ἀπὸ τὸ Tromso πὺν βρίσκεται βαθειὰ σὲ μιὰ χαράδρα ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἀντικρουστὲς γωνιὲς πὺν σχημάτιζαν οἱ βράχοι. Τὰ Λάνκαστερ γράφανε κύκλους σὰ μαῦρες μυῖνες, ἐκμηδενισμένα μπροστὰ στὴ μεγαλοπρέπεια τῆς σκηνῆς. Ἐκανα κι' ἐγὼ ἓνα κύκλο, καὶ ἔβαλα μπροστὰ γιὰ

τὸ Tromso, ἐνῶ τὰ ἄλλα ἀεροπλάνα προχωροῦσαν πίσω ἀπὸ μένα σὲ ταξὴ μάχης, καθὼς ἀναβαίναμε πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ σκαρφαλώναμε σὲ ὕψος κατὰλληλο γιὰ τὸ βομβαρδισμὸ.

Ἡ ἀτμόσφαιρα στὴν ἀρκτική ζώνη εἶταν καθαρὴ σὰν κρύσταλλο. Παρατηρῶντας μὲ προσοχὴ μπροστά, ἀναγνωρίζαμε τὶς λίμνες καὶ τὰ βουνὰ πού διαδεχόνταν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, πολὺ προτοῦ τὰ φτάσουμε. Ἐκεῖ δὲν εἶχε σύννεφα, ὅμως ἀκόμα δὲ βλέπαμε τὸ Tromso. Κινεῖς δὲν ξεστόμιζε λέξη, μόνο ὅλοι κοιτούσαμε μπροστά.

Τὸ Bals φέροντ, τρεχεῖ ἀρκετὰ νότια ἀπὸ τὸ Tromso, σὲ μῆκος 30—40 μίλια, μὲ ἀπόκρημνους βράχους. Φτάσαμε στὸ τέλος τοῦ φέροντ, ἀλλὰ τὸ Tromso εἶταν ἀκόμα κρυμμένο ἀπὸ τὰ μάτια μας ἀπὸ ἓνα βουνό, πού τὸ ἀγκάλιαζε ἀπὸ τὸ πλάϊ ὡς μέσα. Σὲ δέκα λεπτά θὰ βρισκόμασταν ἐκεῖ.

Ἀπῆχαμε 20 μίλια κοντά, ὅταν διακρίναμε τὸ «Τίρπιτς». Στεκόταν ἀκίνητο ἀγκυροβολημένο κοντὰ στὸ νησί πού βρισκόταν μέσα στὸ φέροντ, τρουερὸ, μαῦρο, βαρὺ. Τὸ ἀντιτορπιλικὸ φράγμα γύρω του, ἔδινε τὴν ψευδαίσθηση μιᾶς μεγάλης ἀράχνης μέσα στὸν ἱστό της.

Ἀπῆχαμε πιά μόλις λίγα λεπτά. Τίποτα δὲν σάλευε κάτω. Τὰ ἀεροπλάνα τοῦ σμήνους προχωροῦσαν κανονικὰ προσαρμόζοντας τὸ καθένα τὴν ταχύητά του μὲ τὴ δική μου, ἔτσι πού φαινόταν πὼς μέναμε ἀκίνητοι στὸν ἀέρα. Οὔτε σύννεφο στὸν οὐρανό, οὔτε στρῶμα καπνοῦ, οὔτε τίποτα. Ἡ στιγμή πού τὴν κυνηγήσαμε σὲ 10.000 μίλια γιὰ 2 μῆνες, εἶχε φτάσει.

Ξιφνικὰ τὰ κανόνια τοῦ «Τίρπιτς» ἀνοίξαν φωτιά, καὶ τὸ καράβι εἶταν σχεδὸν κρυμμένο ἀπὸ τὸν καπνὸ πού ἀπλωνόταν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, ξεπηδώντας μέσα ἀπὸ ζωηρὲς λάμπεις. Τὰ πολυβόλα πάνω στὶς ἀκτὲς τοῦ φέροντ καὶ δυὸ πλοῖα μὲ ἀντιαεροπορικὸ ἀραγμένα ἐκεῖ κοντά, ἀνοίξαν καὶ αὐτὰ φωτιά, ὅμως ἀκόμα βρισκόμασταν ἔξω ἀπὸ τὴν ἀκτὴν βολῆς τους.

Κάθε βομβαρδιστὴς ἔδινε στὸν πιλότο του, τὶς σχετικὲς πληροφορίες γιὰ τὴν πορεία τοῦ ἀεροπλάνου πάνω ἀπὸ τὸ στόχο. Οἱ παρατηρητὲς κάτω, μὲ δυνατὰ κιάλια θὰ εἶχανε δεῖ τὶς τεράστιες βόμβες μέσα ἀπὸ τὶς ἀνοιχτὲς θυρίδες βομβῶν τοῦ κάθε Λάνκαστερ, πού πετοῦτε σταθερὰ πρὸς τὸ καταδικασμένο καράβι.

Τὸ ἀντιαεροπορικὸ χτυποῦσε γύρω καθὼς ἄρχιζε ἡ τελευταία φάση τῆς πορείας μας. Μπροστὰ στὸν πιλότο κοντὰ στὸ τιμόνι ὑπάρχει ἓνα μικρὸ κόκκινο φῶς πού ἀνάβει 10'' προτοῦ πέσει ἡ βόμβη, 30'' ὅμως πρὶν ἀπὸ τὴν κρίσιμη αὐτὴ στιγμή ὁ βομβαρδιστὴς ὀδηγεῖ τὸν πιλότο, γιὰ αὐτὸς δὲ μπορεῖ πιά νὰ βλέπει τὸ στόχο πού ἔχει χαθῇ κάτω ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνο.

Τὸ ἀντιαεροπορικὸ τους δὲν εἶταν κακὸ, καὶ μ' ὅλο πού οἱ μαῦρες μπάλles τοῦ καπνοῦ εἶχαν σκορπιστῇ ἀνάμεσα στὸ σχηματισμὸ

μας, κανεῖς μας δὲν ἔφυγε ἀπὸ τὴ θέση του. Τὸ κόκκινο φῶς ἔλαμψε ἐπὶ τέλους καὶ ἡ βόμβα ἔσκασε μὲ τρομερὸ θόρυβο.

Ἔστρεψα τὸ πηδάλιο ἀριστερὰ καὶ βγήκαμε ἔξω ἀπὸ τὸ ἀντιε-ροπορικὸ, μὲ κατεύθυνση πίσω πάλι πρὸς τὸ καροβι γιὰ νὰ δοῦμε τί γινόταν.

Ἡ πρώτη ὁμοβροντία τῶν βομβῶν μας εἶχε πέσει γύρω καὶ πάνω στὸ πλοῖο. Κι' ἄλλες ὅμως βόμβες πέφτανε ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἀεροπλάνα τοῦ σχηματισμοῦ.

Τὸ Τίρπιτς εἶταν χαμένο μέσα στὴν καπνὸ καὶ καθὼς κοιτούσαμε, ξεπήδησε ἀπὸ τὸ κέντρο μιὰ μεγάλη κολώνια ἀπὸ ἄσπρο καπνὸ, πού σιγὰ σιγὰ ἔμοιαζε σὰ μανιτάρι, ψηλὸ 200—300 πόδια. Τὸ κέντρο τοῦ καροβιοῦ καιγόταν.

Ὅ,τι ἔγινε ὕστερα, τὸ μάθουμε ὅταν τὸ τελευταῖο ἀεροπλάνο πού εἶχε τὴν κινηματογραφικὴ μηχανή, μᾶς βοῆκε στὸ δρόμο γιὰ τὴν πατρίδα. Τὸ «Τίρπιτς» εἶχε γεῖρει στὸ ἓνα του πλευρό.

Δυὸ ὥρες ἀργότερα, ὅταν ἓνα Μοσκίτο πέταξε γιὰ ἀναγνώριση, τὸ «Τίρπιτς» κελτονταν ἀναποδογυρισμένο στὸ βυθὸ τοῦ φέροντ.

Ὑστερα ἀπὸ τόση ὑπερένταση νοιώθουμε τὰ νεῦρα μας χολορ-μένα καὶ τὸ μακρινὸ ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ εἶταν ἓνα κουραστικὸ ὄνειρο.

✍

ΛΑΔΙ ΠΟΥ ΔΙΩΧΝΕΙ ΤΟ ΝΕΡΟ

Οἱ Βρεταννοὶ τεχνικοὶ τελειοποίησαν ἓνα προφυλακτικὸ γιὰ τὴν σκουριά ὑγρὸ καὶ τώρα μπορεῖ νὰ διώχνει τὸ νερὸ ἀπὸ τὶς μηχανές καὶ τὰ μέταλλα γενικά. Τὸ ὑγρὸ αὐτὸ εἶναι πολύτιμο στὶς ἀποβάσεις καὶ στὶς ναυαγοσωστικὲς ἐπιχειρήσεις τοῦ πολέμου. Τὸ σωτή-ριο αὐτὸ λάδι θὰ παίξει σημαντικὸ ρόλο στὴ βιομηχανία τῶν μηχανῶν τῆς εἰρηνικῆς ἐποχῆς. Ἡ τελειοποίησή του ὀφείλεται στὸ τεχνικὸ προσωπικὸ μιᾶς βρεταννικῆς ἐταιρείας πετρελαίων κατὰ παραγγελία τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐφοδιασμοῦ.

Οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες ζήτησαν μεγάλες ποσότητες τοῦ λα-διοῦ, καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπόβασή στὴ Γαλλία εἶχαν πάρει 250.000 δοχεῖα. Οἱ μηχανές τῶν ἀμερικανικῶν ὀχημάτων ἀλείφθηκαν μὲ τὸ ὑγρὸ πρὶν καὶ μετὰ τὴν ἀπόβασή.

Πολὺ ἐνδιαφέροντα εἶναι τὰ σχετικὰ πειράματα. Ἐβαλαν μέσα σὲ νερὸ ἓνα κομμάτι μάλλινου ὕφασμα κι' ὅταν βράχηκε καλὰ τὸ βούτηξαν στὸ ὑγρὸ αὐτὸ καὶ μετὰ τὸ κράτησαν στὸν ἀέρα. Ἀμέσως τὸ νερὸ ἔπεσε ὀλοκάθαρο. Σ' ἓνα ἄλλο πείραμα ἔβρεξαν μιὰ λεῖα χαλύβδινη πλάκα μὲ χρωματισμένο νερό. Μετὰ ἔριξαν μιὰ σταγόνα τέτοιου λαδιοῦ κι' ἀμέσως τὸ νερὸ ἔφυγε.

Παγκόσμια Συνδικαλιστική Όμοσπονδία

Του Sir WALTER CITRINE

(Από τὸ The Sunday Times)

ΠΟΛΛΟΙ θὰ θέλουν νὰ μάθουν ποῶς εἶταν ὁ σκοπὸς τῆς Συνδιάσκεψης τῶν Παγκοσμίων Συνδικαλιστικῶν Ὁργανώσεων πού ἔγινε τελευταῖα στὸ Λονδίνο. Μὲ λίγα λόγια σκοπὸς τῆς εἶναι νὰ δημιουργήσει τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ ἐνότητα ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς σὲ ζητήματα πολιτικῆς, προγράμματος καὶ ὀργανικῶν σχέσεων.

Τοῦτο φαίνεται ἓνα σχετικὰ ἀπλὸ ἔργο, ὥστόσο ἂν ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὴ σύνθεση τῆς Συνδιάσκεψης δὲ θὰ ἔχουμε τὴν ἴδια γνώμη. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους δὲν εἶχαν πάρει μέρος ἄλλη φορὰ σὲ μιὰ διεθνή συνδικαλιστικὴ διάσκεψη. Ἄλλοι ἀντιπροσώπων ὀργανώσεις ἀπὸ τοπικὲς ομάδες ἐργατῶν σὲ σχετικὰ πρωτόγονο ἐξελικτικὸ στάδιο. Οἱ ἀντιπρόσωποι ἀνῆκαν σὲ πολλὰς διαφορετικὰς φυλές, θρησκείες καὶ πολιτικὰς πεποιθήσεις.

Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ παλιὰ σωματεῖα ἀνῆκαν στὴν Διεθνή Ὁμοσπονδία τῶν Συνδικάτων, τὰ Σοβιετικὰ ὅμως Συνδικάτα δὲν εἶχαν ποτὲ συνδεθῇ μ' αὐτὴ τὴν Ὁμοσπονδία. Αὐτὰ τὰ τελευταῖα γιὰ πολὺ καιρὸ ἀποτελοῦσαν τὴ σπονδυλικὴ στήλη τῆς «ἐπαναστατικῆς» Τρίτης Διεθνούς τῶν Ἑργατικῶν Συνδικάτων πού στραβοκοίταξε τὴ Διεθνή Ὁμοσπονδία ὅταν δὲν κατάγγελλε ὅλα τὰ λόγια καὶ τὶς πράξεις τῆς. Τὸ ἰδεολογικὸ χάσμα ἀνάμεσα σ' αὐτὰς τὶς δυὸ ὀργανώσεις ἔμοιαζε ἀγεφύρωτο. Ἀκόμα καὶ ὅταν ἡ Τρίτη Διεθνὴς ἔπαυε νὰ λειτουργεῖ λίγο πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο, οἱ προσπάθειες γιὰ νὰ μπουρ τὰ Σοβιετικὰ Συνδικάτα στὴ Διεθνή Ὁμοσπονδία Συνδικάτων ἔμειναν χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, Καναδᾷ, Νότιο Ἀφρικῇ, Μεξικῷ, Αὐστραλίᾳ, Ἰνδίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ οἱ ἐργατικὲς ὀργανώσεις χωρίζονται ἀπὸ διαφορὰς. Μερικοὶ ἀντιπρόσωποι ἤρθαν στὸ Λονδίνο ἀπὸ χώρες πού βρισκόνταν γιὰ καιρὸ σὲ Γερμανικὴ κατοχὴ καὶ ὅπου εἶχαν παρουσιαστῇ καινούριες ἀντιλήψεις γιὰ τὸ συνδικαλισμὸ. Εἶναι λοιπὸν φανερὸ πὼς ἡ πραγματοποίησις ἐνότητας στὴν πολιτικὴ καὶ τὸ πρόγραμμα σὲ μιὰ τόσο ἀνομοιογενὴ συνέλευσις δὲν εἶταν εὐκόλο νὰ ἐπιτευχθεῖ. Ὅταν ἀντικρύζουμε τὸ ζήτημα τῆς ὀργανικῆς ἐνότητας τὸ βλέπουμε παρατεντωμένο ἀπὸ τὶς δυσκολίες.

Σὲ πολὺ λίγες χώρες ὑπάρχει ἓνα μόνον συνδικαλιστικὸ κέντρο

ἱκανὸ νὰ ἐνεργεῖ μὲ ἐξουσιοδότησις ὅλων τῶν συνδικάτων. Καὶ ὅμως σύμφωνα μὲ τοὺς κανονισμοὺς τῆς Διεθνούς Ὁμοσπονδίας τῶν Συνδικάτων κάθε χώρα πρέπει νὰ ἔχει μόνον ἓνα ἐθνικὸ κέντρο. Χωρὶς αὐτὴ τὴν προϋπόθεσις εἶναι φανερὰ ἀδύνατον νὰ ὑπολογιστεῖ ὅλη ἡ δύναμις μιᾶς χώρας ὅπου ὑπάρχουν ἀντίπαλές καὶ ἀντιφρονούσες ὀργανώσεις. Ἀκόμα, οἱ ὀργανώσεις πού εἶναι γνωστὲς ὡς διεθνεῖς συνδικαλιστικὲς γραμματεῖες καὶ χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ ἰδιωτικὰς ἐνώσεις πού ἀνήκουν σ' αὐτὰς, θὰ πρέπει νὰ ἐξακολουθήσουν τὴ λειτουργίαν τους ὡς ἓνα σύστημα συνδικαλιστικῶν τμημάτων μέσα στὶς μεγαλύτερες ὀργανώσεις.

Ἡ ἔνωσις τῶν Βρεταννικῶν Συνδικάτων ἔχει πεισθῇ γιὰ τὴν ἀνάγκη μιᾶς ἀπόπειρας νὰ ἀρχίσει πάλι ἡ κίνησις τῶν διεθνῶν συνδικάτων. Τοῦτο μπορεῖ νὰ γίνῃ ἢ μὲ τὴν εὐρυνση τῆς τωρινῆς Διεθνούς Ὁμοσπονδίας σὲ μιὰ Παγκόσμια Ὁμοσπονδία πού νὰ κλείνει ὅλες τὶς ὀργανώσεις, ἢ μὲ τὴν ἵδρυσιν ἑνὸς καινούριου διεθνούς σώματος.

Γιὰ πολλὰ χρόνια κυριαρχοῦσε στὴ σκέψιν τῶν μελῶν κάθε συνδικάτου ἡ ἐπιθυμία, γιὰ μιὰ διεθνή συνδικαλιστικὴ ἐνότητα. Τώρα ἐπιτέλους ὑπάρχει μιὰ εὐκαιρία νὰ ἐκπληρωθεῖ. Οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ὅλου τοῦ κόσμου παρ' ὅλες τὶς διαφορὰς τους ἤρθαν σὲ ἐπαφῇ. Ἐδειξαν τὴ ζωηρὴ καὶ ὁμόφωνη ἐπιθυμίαν τους γιὰ μιὰ Παγκόσμια Συνδικαλιστικὴ Ὁμοσπονδία πού νὰ περιλαμβάνει ὅλες τὶς ὀργανώσεις. Ἡ μόνη σημαντικὴ ἀπουσία ἀπὸ τὴ συνδιάσκεψιν εἶταν ἡ Ἀμερικανικὴ Ἑργατικὴ Ὁμοσπονδία. Ἐλπίζω πὼς αὐτὸ τὸ σωματεῖο πού ἔχει δύναμις καὶ ἐπιρροὴ θὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασίν του καὶ θὰ προσχωρήσῃ στὴν Παγκόσμιον Ὁμοσπονδία πού θὰ τὸ δεχθεῖ μὲ χαρὰ. Ὑπάρχει ἡ πεποίθησις πὼς γιὰ νὰ ἔχουν οἱ ἀποφάσεις ἀποτέλεσμα πρέπει νὰ εἶναι ὑποχρεωτικὲς καὶ περιοριστικὲς γιὰ κάθε μέλος. Ἡ προϋπόθεσις τοῦτῃ εἶταν σύμφυτη μὲ τὴ σύστασις τῆς Τρίτης Διεθνούς τῶν Ἑργατικῶν Συνδικάτων. Κατὰ τὴ γνώμην μου δὲ θὰ εἶταν καθόλου λογικὸ νὰ ἐφαρμοστεῖ μιὰ τέτοια ἀρχὴ στὴν κίνησιν τῶν δημοκρατικῶν συνδικάτων πού θὰ ἀποτελέσουν τὴν Παγκόσμιον Ὁμοσπονδία.

Μιὰ τέτοια ἀπαίτησις στὴν πραγματικότητά θὰ μεγάλωνε τὴν ἰσχὺν πού ἔχουν περιβληθῇ τὰ περισσότερα ἐθνικὰ σωματεῖα καὶ πού θὰ ἀποτελέσουν τὴν Παγκόσμιον Ὁμοσπονδία. Ἡ ἔνωσις τῶν Βρεταννικῶν Συνδικάτων ὅπως καὶ τὰ ἀνάλογα κέντρα ἄλλων δημοκρατικῶν χωρῶν δὲν ἔχουν καμμιά δύναμις γιὰ νὰ ἐπιβάλλουν ὑποχρεωτικὰ τὶς ἀπόψεις τους στὰ μέλη τους. Θὰ εἶναι ἔργο κάθε ὀργάνωσης χωριστὰ νὰ μεριμνήσῃ γιὰ τὴν λεπτομερὴ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς πού καθορίστηκε γιὰ τὸ ἐθνικὸ ἢ τὸ διεθνὲς πεδίο. Φαίνεται λοιπὸν καθαρὰ πὼς εἶναι ἀδύνατον νὰ βασιζόμεστε στὴ δύναμιν μιᾶς Παγκόσμιας Ὁμοσπονδίας πού θὰ δίνει μεγάλη ἐξουσία στὰ

ἐθνικά κέντρα. Τοῦτο βέβαια δὲ σημαίνει πὼς οἱ συστάσεις τῆς Παγκόσμιας Ὁμοσπονδίας πρέπει νὰ μένουν ἀπλὲς δηλώσεις χωρὶς πιθανότητα νὰ πραγματοποιηθοῦν. Τὸ ἀντίθετο πρέπει νὰ γίνεται. Ὡστόσο τὸ πῶς σπουδαῖο εἶναι οἱ συστάσεις αὐτὲς νὰ ἐξασφαλιστοῦν καὶ νὰ διοχετευτοῦν ἔτσι, ὥστε ἡ ἐκτέλεσή τους νὰ εἶναι βέβαια, ὅσο εἶναι δυνατό. Κανένα ἐθνικὸ συνδικάτο δὲ θὰ δεχτεῖ διαταγὰς ἢ υπαγόρευση ἀπὸ μιὰ Διεθνή Ὁμοσπονδία, θὰ δεχτεῖ ὅμως συμβουλὴ καὶ καθοδήγησιν ἀπὸ μιὰ τέτοια πηγὴ.

Ὑπάρχουν μερικὲς βασικὲς ἀρχὲς ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἐνσωματωθοῦν στὴ σύστασιν μιᾶς Παγκόσμιας Συνδικαλιστικῆς Ὁμοσπονδίας. Πρῶτα πρέπει νὰ εἶναι δημοκρατικὴ στὴ λειτουργία της. Ὅσο εἶναι δυνατό ἀπὸ πρακτικὴ ἄποψη, πρέπει νὰ ἐξασφαλιστεῖ γιὰ νὰ μὴ δέχεται τὴν κυριαρχία, εἴτε στὰ οἰκονομικὰ εἴτε ἄλλου, μιᾶς ἢ δύο μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν ὁργανώσεων. Κύρια ἐπιδιώξις της πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν συνδικαλιστικῶν ἀρχῶν. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι δεμένη μὲ πολιτικά, κοινωνικά, φιλοσοφικά ἢ οἰκονομικά δόγματα. Πρέπει νὰ εἶναι εὐλύγιστη καὶ νὰ προσαρμόζεται στὶς σύγχρονες τάσεις καὶ ἀνάγκες. Κανένας δὲν πρέπει νὰ ἀποκλείεται γιὰ λόγους θρησκείας, φυλῆς ἢ πολιτικῶν φρονημάτων.

Ἄν ἡ Παγκόσμια Ὁμοσπονδία γίνῃ γενικὴ πρέπει νὰ προνοήσῃ ὥστε νὰ ἔχει μέλη περισσότερα ἀπὸ ἓνα συνδικαλιστικὸ κέντρο σὲ κάθε χώρα. Ἡ Παγκόσμια Ὁμοσπονδία πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ περιλάβῃ ὄχι μόνον τὴν Ἑνωσὴ Βιομηχανικῶν Ὁργανώσεων καὶ τὴν Ἑνωσὴ Σιδηροδρομικῶν Σωματείων τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀμερικανικὴ Ἑργατικὴ Συνομοσπονδία καὶ τὶς Ἑνώσεις Μεταλλωρῶν Ἀμερικῆς, ἁλλοῦς δὲ θὰ μπορεῖ νὰ ἔχει τὸ κύρος ποὺ τῆς χρειάζεται.

Γιὰ νὰ εἶναι ἡ λειτουργία της ἀποτελεσματικὴ πρέπει νὰ ἐφαρμόσῃ ἓνα σύστημα κατανομῆς σὲ ζῶνες γιὰ νὰ γίνονται τοπικὲς συνελεύσεις τῶν συνδικάτων σὲ ὁρισμένες μεγάλες περιφέρειες ὅπως π.χ. στὴν Εὐρώπῃ, τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴν Ἀνατολή. Ἄν δὲ γίνεται αὐτό, ἡ ἐνεργητικὴ συμμετοχὴ τῶν συνδικάτων σὲ τόσο ἐκτεταμένες περιοχὰς θὰ ἐμποδίζεται καὶ θὰ γίνεται ὅλο καὶ πῶς σπάνια καὶ ἀρκετὰ τυχαία.

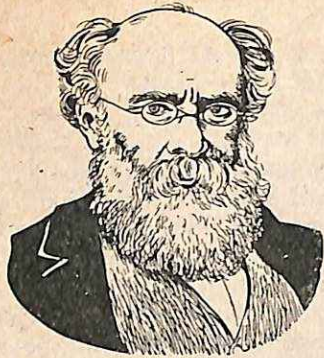
Εἶναι ἀκόμα καὶ τὸ ζήτημα τοῦ προγράμματος. Ποιὰ εἶναι τὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα ποὺ προκύπτουν γιὰ τὸν ἐργάτη; Μιὰ ἐκθεση πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα βρίσκουμε στὶς δηλώσεις τῆς Παγκόσμιας Συνδικαλιστικῆς Συνδιάσκεψης. Πρέπει νὰ εἴμαστε βέβαιοι πὼς ἡ ἐπίδρασις τοῦ συνδικαλισμοῦ θὰ καθρεφτίζεται σωστὰ στὴ δημιουργία τῆς εἰρήνης καὶ στὰ ὅργανα ποὺ καθιερώνονται μὲ σκοπὸ τὴ διεθνή συνεργασία, ἰδιαίτερα στὸ οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ πεδίο. Ἡ τύχη ἑκατομμυρίων ἐργατῶν εἶναι δεμένη μὲ τὶς σχετικὲς

μ' αὐτὰ τὰ ζητήματα ἀποφάσεις. Κανένα ἴδρυμα δὲ βρίσκεται πῶς κοντὰ στὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ ἐργάτη ἀπὸ τὸ συνδικάτο, καὶ κανένα δὲ μπορεῖ νὰ μιλήσῃ μὲ μεγαλύτερο κύρος γιὰ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς βλέψεις τῶν ἐργατῶν.

Τοῦτο βοηθαίει πολὺ τὴν Παγκόσμια Συνδικαλιστικὴ Συνδιάσκεψιν ποὺ ζητᾷ νὰ συνδεθοῦν τὰ συνδικάτα μὲ τὴν ἐδραίωση τῆς εἰρήνης. Στὸ οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ πεδίο ἡ στροφὴ ἀπὸ τὸν πόλεμον στὴν εἰρήνην πρέπει νὰ γίνῃ ἔτσι ποὺ νὰ προκαλέσῃ τὴ λιγώτερον δυνατὴ ἐξάρθρωση. Ἀπὸ συνδικαλιστικὴ ἄποψη, πρέπει νὰ ὑπάρχει ἀρκετὸς δημόσιος ἔλεγχος καὶ κατεύθυνσις στὴ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριο γιὰ νὰ ἐμποδιστεῖ ἡ ἀνύψωσις τῶν τιμῶν καὶ ὁ πληθωρισμός. Μιὰ πολιτικὴ ποὺ θὰ ἀποβλέπει σὲ μιὰ ὁλοκληρωτικὴ ἀπασχόληση ἐργασίας εἶναι κάτι ποὺ οἱ ἐργάτες θὰ περιμένουν ἀπὸ κάθε χώρα νὰ τὸ ἐπιχειρήσῃ. Καὶ θὰ θέλουν ἀκόμα νὰ δοθεῖ στὰ συνδικάτα τοὺς ἡ εὐκαιρία νὰ συμβάλλουν στὴν ἐφαρμογὴ της.

Ὁ συναγωνισμός ἀνάμεσα στὰ κράτη πολλὰς φορὲς ἐβλάψε τὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς τῶν ἐργατῶν. Χαμηλοὶ μισθοὶ καὶ πολλὰς ἐργασίμες ὥρες μὲ μικρὸ ἂν ὄχι κανένα ἔλεγχον τῶν ἐργατῶν γιὰ τὶς συνθήκες τῆς δουλειᾶς τους, αὐτὰ εἶχαν τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν καθυστερημένων στὴ βιομηχανία χωρῶν ὅπου ἡ συνδικαλιστικὴ ὁργάνωσις δὲν εἶχε δύναμιν. Τὸ πρόγραμμα τῆς Παγκόσμιας Συνδικαλιστικῆς Ὁμοσπονδίας πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ στὴν ἐξάλειψιν τοῦ κακοῦ. Οἱ ἐργαζόμενοι ἄνθρωποι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ περισσότερη ἀνάπαυσις καὶ καλύτερες εὐκαιρίες γιὰ νὰ ζοῦν μιὰ ἐλευθερὴ καὶ ὁλοκληρωμένη ζωὴ. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἐπιμένουν νὰ ἐπιτύχουν σιγὰ σιγὰ τὸ πολὺ ἐργασίμες ὥρες τὴ βδομάδα, νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ λιγώτερον δύο ἑβδομάδες ἄδεια πληρωμένη τὸ χρόνο, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς γιορτὰς ποὺ πληρώνονται κι' αὐτές. Θὰ ἀκούσουμε πολλὰ γι' αὐτὰ τὰ θέματα στὰ δύο ἐπόμενα χρόνια.

Ἀνάμεσα σ' ἄλλα πράγματα, ποὺ ἡ Παγκόσμια Συνδιάσκεψιν Ἑργατικῶν Συνδικάτων θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ ἐξασφαλίσῃ γιὰ τοὺς ἐργάτες, εἶναι κοινωνικὴ ἀσφάλισις γιὰ τὴν ἀνεργία, γηραιότητα, ἀτυχήματα, ἀρρώστια καὶ ἄλλα παρόμοια. Θὰ προσπαθῇ ἀκόμα στὴ λειτουργία αὐτῶν τῶν σχεδίων νὰ συντελέσουν κυρίως τὰ συνδικάτα. Κανείς δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφιβάλλῃ πὼς ἂν ὅλα αὐτὰ ἐφαρμοστοῦν οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς ὅλων τῶν ἀνθρώπων θὰ βελτιωθοῦν πολὺ ἀπὸ ὅλην τὴν ἀποψιν. Ἡ ψυχολογικὴ ἐπίδρασις τῆς Παγκόσμιας Συνδικαλιστικῆς Συνδιάσκεψης εἶναι μεγάλη γιὰ τοὺς ἐργαζομένους ὅλων τῶν χωρῶν. Γι' αὐτοὺς τώρα ἔγινε πῶς καθαρὴ ἡ εἰκὼν ἐνδὸς «καινούριου κόσμου». Ἡ ἀποτελεσματικὴ καὶ διαρκὴς συνεργασία τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων ὅλων τῶν χωρῶν, θὰ μᾶς φέρῃ πῶς κοντὰ στὴν πραγματοποίησίν του.

Ένας Βικτωριανός συγγραφέας

“Αντονίου Τρόλλοπ

Του H. OLDFIELD BOX

(Από το The Listener)

ΑΥΤΟ τὸν τελευταῖο καιρό, ὅταν τὰ περισσότερα νέα τοῦ πολέμου εἶταν δυσάρεστα, πολλές φορές γύρισα στὶς νουβέλλες τοῦ “Αντονίου Τρόλλοπ. Γιὰ πολλὰ χρόνια τὰ ἔργα του εἶταν μιὰ ἀπὸ τίς μεγάλες μου χαρές, μὰ τώρα, ἡ εὐχαρίστηση ποὺ ἔνοιωθα κορυφώθηκε γιατί ἔβλεπα τὴν ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴ θύελλα ποὺ ζοῦμε καὶ στὴν ἡσυχία καὶ στέρεση ἀσφάλειας τοῦ Βικτωριανοῦ κόσμου τοῦ Τρόλλοπ.

Τί εἶναι ὅμως ἐκεῖνο ποὺ κάνει τόσο ἐλκυστικὸ τὸ διάβασμα τοῦ Τρόλλοπ; Πρῶτο καὶ σπουδαιότερο μοῦ φαίνεται πὼς εἶναι ἡ καταπληκτικὴ του ἐπιδειξιότητα νὰ συγχωνεύει αὐτὲς τίς δυὸ φανερὲς ἀντιθέσεις, τὴ φυγὴ ἀπὸ τὴ ζωὴ μὲ τὴ ζωὴ τὴν ἴδια.

Εἶναι ἄξια προσοχῆς ἡ ἀπύθεια τοῦ πόνου καὶ τοῦ ἀφόρητου τραγικοῦ στοιχείου ἀπὸ τίς νουβέλλες του. Ποτέ του δὲν ζήτησε νὰ μπεῖ στοὺς κοινούς καὶμούς τῆς ἀνθρωπότητας. “Ἐκλείσε τὰ μάτια του μπροστὰ σὲ κάθε τραχύτητα, στὰ μεγάλα κοινωνικά προβλήματα τοῦ καιροῦ του, στὸ βιομηχανικὸ π.χ. ἢ στὸ ζήτημα τῶν λαϊκῶν συννοικισμῶν. “Ἐγραψε γιὰ τοὺς εὐποροὺς, γιὰ τὴ ζωὴ τῆς ἐπαρχίας, γιὰ τὴν κοινωνία τοῦ Λονδίνου.

Καὶ σήμερα, μ’ ὅλο ποὺ ἀγνοεῖ τόσα πολλά, ποτέ δὲν χάνουμε τὴν αἴσθηση πὼς διαβάζουμε γιὰ τὴν πραγματικὴ ζωὴ καὶ πὼς ἔχουμε μπροστὰ μας μιὰ ἀληθινὴ ζωγραφιὰ τῆς πραγματικότητας τοῦ καιροῦ του. Οἱ χαρακτῆρες του—μικροὶ ἢ μεγάλοι—εἶναι τόσο ζωντανοὶ ποὺ μποροῦμε σχεδὸν ν’ ἀκοῦμε τὴν ἀνάσα τους. Κανένας συγγραφέας δὲν εἶναι τόσο εὐκολοδιάβατος. Μὲ τὸ χαριτωμένο γεμάτο ἐμπιστοσύνη τρόπο του, μᾶς φέρνει σὲ μιὰ σειρὰ ἀπὸ κρυφακούσματα γιὰ νὰ παρατηρήσουμε τὴν ἀτέλειωτη κωμωδία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. “Ασχολεῖται τὸ περισσότερο μὲ κοινότυπα γεγονότα, ποτέ ὅμως δὲ φεύγει ἀπὸ τὰ χέρια του τὸ ἐνδιαφέρον μας, γιατί γι’ αὐτὸν ἡ κοινότυπη ζωὴ εἶταν τόσο συναρπαστικὴ! Γιὰ τὸ λαὸ δὲν εἶχε ψευδαισθήσεις μ’ ὅλο τοῦτο ὅμως τὸν ἀγαποῦσε. Εἶχε χιούμορ καὶ κνισμὸ χωρὶς κακία, ἀνεκτὸ καὶ ἀμερόληπτο. Δὲν ἔκανε κριτικὴ, οὔτε κήρυγμα. Πολὺ ἀπλᾶ, μᾶς ἔδειξε τὴν ἀνθρώπινη φύση ὅπως εἶταν καὶ ὅπως θὰ εἶναι πάντα.

Εἶναι φυσικὸ νὰ ὑποθέσουμε πὼς ἓνας ἄνθρωπος ποὺ μπόρεσε νὰ γράφει ἔτσι, ἔπρεπε ὁ ἴδιος νὰ εἶναι ἓνας ἡσυχος τύπος, καλοδιάθετος, χωρὶς ἀνησυχίες. “Αλλά, πρᾶγμα περίεργο, δὲν εἶταν. Εἶταν μεγαλόσωμος, μὲ δυνατὴ φωνή, μὲ τρόπους τόσο ἐγκάρδιους καὶ ἴσιους, ὥστε συχνὰ φαινόταν ἐπιθετικὸς. Δὲν τὸν εὐκόλυνε νὰ βρισκεῖται σὲ συντροφιά καὶ τοῦ ἄρεσε νὰ δεσπόζει στὴ συζήτηση. Εἶταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τοὺς φαίνεται δύσκολο νὰ ἑναρμονίζουν τὸν πραγματικὸ ἑαυτὸ τους μὲ τὴν συμπεριφορὰ τους στὸν κόσμο.

“Ο Τρόλλοπ γεννήθηκε στὴ χρονιά τοῦ Βατερλώ. “Ο πατέρας του, ἓνας ἔξοχος ἄνθρωπος, εἶταν δικηγόρος, μὰ δὲν μπόρεσε νὰ προκόψει στὴ δουλειὰ γιατί εἶταν καυγατζῆς. Εἶταν εἰδικὸς γιὰ νὰ φτάνει σὲ οἰκονομικὸ ἀδιέξοδο. Πάντα στενοχωρημένος ἀπὸ λεφτά, κατάρφερε σιγὰ—σιγὰ ὕστερα ἀπὸ διαφορὲς ἀτυχεῖς ἐπιχειρήσεις νὰ χάσει ὅτι εἶχε. “Ο “Αντονίου εἶταν τὸ πιὸ μικρὸ ἀπὸ τὰ τέσσερα ἀγῶρια του καὶ φαίνεται πὼς εἶταν ἀρκετὰ παραμελημένος. “Η μόρφωσή του, ποὺ κράτησε 12 δυστυχισμένα χρόνια, μοιράστηκε ἀνάμεσα στὸ Harrow καὶ τὸ Winchester καὶ ἐπειδὴ τὰ χρήματα λείπανε, αἰσθανόταν ὅλο ταπεινωμένος. Στὴν ἐξωτερικὴ του ἐμφάνιση εἶταν βρώμικος καὶ ἀχτένιστος, περιφρονημένος ἀπὸ τοὺς συμμαθητὲς του, μ’ ὅλο ποὺ ἐπιθυμοῦσε τὴ δημοτικότητα.

Τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1834 ἡ οἰκογένειά του ἀναγκάστηκε νὰ φύγει γιὰ τὸ Bruges γιὰ νὰ γλυτώσει ἀπὸ τοὺς δικαστικοὺς κλητῆρες.

“Ο “Αντονίου, ἐλεύθερος πιά ἀπὸ τὸ σχολεῖο ἀκολούθηκε τὴν οἰκογένειά του. Στὸ Βέλγιο, περιγράφει τὸν ἑαυτὸ του, σὰν ἓνα «ἀργόσχολο ἀχρηστεμένο κρεμαστάρι, τὸ πιὸ ἀνέλπιδο ὄν ποὺ ἔβγαλε ὁ κόσμος, ἓναν αὐθάδη ἄνθρωπο 19 χρονῶ, χωρὶς καμιά ἰδέα γιὰ τὴν σταδιοδρομία του». Τὸ φθινόπωρο τῆς ἴδιας χρονιάς, (ἀφοῦ γιὰ λίγο ἔκαμε τὸ δάσκαλο καὶ ἀπότηχε βέβαια), κατάρφερε, μὲ διάφορα μέσα, νὰ διοριστεῖ κατώτερος ὑπάλληλος στὸ Γενικὸ Ταχυδρομεῖο. “Ἔτσι πῆγε στὸ Λονδίνο καὶ ἄρχισε τὴν μακροχρόνιη σταδιοδρομία του σὰ δημόσιος ὑπάλληλος, μ’ ὅλο ποὺ σχεδὸν ἀπότηχε νὰ ἀνταποκριθεῖ στὴ θέσῃ αὐτῇ, γιατί εἶταν ἀδύνατος στὴν ὀρθογραφία καὶ στὴν ἀριθμητικὴ. “Ο μισθὸς του εἶταν 90 λίρες καὶ πέρασε στὸ Λονδίνο ἑπτὰ ἀκόμα πιὸ δυστυχισμένα χρόνια. “Ο περισσότερος καιρὸς του ἐκεῖ πῆγε χαμένος. Εἶταν πάντα χωρὶς πεντάρα, κι’ ἔπρεπε στὰ χέρια ἐνὸς δανειστῆ. Δὲν εἶχε φτάσει ἀκόμη τὰ 26, ὅταν πῆγε στὴν Ἰρλανδία σὰν δόκιμος ταχυδρομικὸς ἐπιθεωρητῆς—δὲ βρισκόταν δὲ καὶ κανεὶς ἄλλος γι’ αὐτὴ τὴ δουλειὰ—γιατί μόνο ἔτσι θὰ μπορούσε νὰ γλυτώσει ἀπὸ τὴν κακομοιριά του.

Αὐτὸ εἶταν ἡ ἀποφασιστικὴ καμπὴ στὴ ζωὴ του. “Αρχίζοντας ἔτσι, τὸ εἰσόδημά του τριπλασιάστηκε καὶ δὲ πρέπει νὰ ξεχνᾶμε πόσο αἰσθητικὴ τῆς μειονεξίας εἶχε ἐπιδεινωθεῖ ἀπὸ τὴ φτώχεια. Στὴν

Ἰρλανδία στὸ κάτω κάτω βρῆκε δουλειὰ πού τὸν ἐνδιέφερε. Μποροῦσε νὰ κάνει ταξίδια. Τοῦ ἄρεσε ὁ λαὸς τῆς Ἰρλανδίας καὶ ἐκεῖνος ἄρεσε στὸ λαό. Ἐμαθε νὰ κηνυγάζει, πρᾶγμα πού ἔγινε κ' ἔμεινε ἡ μεγαλύτερη χαρὰ του ὡς τὰ βαθειὰ του γεράματα, πού πῆρε νὰ βαραίνει. Ἐδειξε ἱκανότητα νὰ κάνει διασκεδαστικὴ καὶ τὴν πιὸ βαρειά δουλειά. Στὰ 29 του χρόνια παντρεύτηκε καὶ τὴν ἄλλή χρονιά, πάντα στὴν Ἰρλανδία, ἔγινε ταχυδρομικὸς ἐπιθεωρητής.

Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτό, ἡ εὐτυχία του ὅλο καὶ μεγάλωνε. Βέβαια ἡ περασμένη του ζωὴ, εἶχε ἀφήσει τὰ σημάδια τῆς· αὐτὸ δὲ μπορούσε νὰ μὴν γίνει. Ἡ καλοπροαίρετη, ἐγκάρδια συμπεριφορὰ του εἶταν ἕνας τρόπος μόνο γιὰ νὰ κρύψει τὴν δυσπιστία του. Ἀλλὰ εἶταν τόσο ἀποφασισμένος νὰ δικαιώσει τὸν ἑαυτό του στὰ μάτια τὰ δικά του ὅσο καὶ τῶν ἄλλων, ὥστε ξεπρόβαλε θριαμβευτῆς ἀνάμεσα ἀπ' τὶς τόσες κακοτυχίες σὲ μιὰ ἀληθινὴ ἐπιτυχία καὶ δημοτικότητα. Οἱ ἄπραγες μέρες του εἶχαν πιά περάσει, καὶ δὲν φαίνεται ἀμφίβολο πὼς ἡ κύρια πηγὴ τῆς εὐχαρίστησής του βρισκόταν στὸ γεγονός ὅτι ἔμαθε νὰ ξοδεύει κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς του θὲς δουλεύοντας, θὲς διασκεδάζοντας.

Προτοῦ παντρευτεῖ, εἶχε ἀρχίσει νὰ γράφει διηγήματα γιὰ νὰ κερδίζει περισσότερα. Ἀλλὰ ὡς τὰ 40 του, ἔγραψε λίγα καὶ οὐσιαστικά δὲν κέρδισε τίποτα. Ἀπὸ τότε καὶ ὕστερα, ἡ ἐπιτυχία ἦρθε γρήγορα καὶ γρήγορα ἔγινε ὁ πιὸ ἀγαπητὸς καὶ γόνιμος διηγηματογράφος τοῦ καιροῦ του. Σίγουρα ὁ Τρόλλοπ δὲν εἶναι ὁ μόνος συγγραφέας πού τὰ νεῖατα του πέρασαν τόσο δυστυχισμένα. Πραγματικὰ φαίνεται πὼς ὅλοι οἱ πλούσιοι σὲ φαντασία συγγραφεῖς πρέπει νὰ ὑποφέρουν, γιατί ἔτσι προετοιμάζονται στὴ δουλειά τους. Αὐτὸ ἔγινε καὶ μὲ τὸν Τρόλλοπ. Στὰ παιδικὰ του χρόνια εἶχε φτάσει νὰ βλέπει τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς τρόπους του, σὰν κάτι ἄχρηστο καὶ πού ἔφερνε ντροπὴ. Ὁ πιὸ μεγάλος του πόθος εἶταν νὰ γίνε ἕνας συνηθισμένος κανονικὸς τύπος. Ἐτσι πῆρε τὴ συνήθεια νὰ προσέχει πολὺ τοὺς ἄλλους καὶ νὰ βλέπει τὶς ιδιότητες πού εἶχαν ἐκεῖνοι καὶ ἔλειπαν ἀπ' αὐτόν. Αὐτὸ τοῦ ἔδωσε ὅχι μόνο μιὰ διορατικότητα στὴν παρατήρηση τῆς ἀνθρώπινης φύσης, μὰ τὸν δίδαξε κιόλας νὰ βλέπει τὸν κόσμον (καὶ τὸν ἑαυτό του τὸν ἴδιον) μὲ ἀνοχή καὶ χιοῦμο. Τὸν ἴδιον καιρὸ μὲ μόνη συντροφιά τὸν ἑαυτό του περνοῦσε ὥρες ὀλόκληρες, ὅχι γράφοντας, μὰ πλάθοντας ἱστορίες μονάχος του. Ἄν δὲν εἶταν ἔτσι, λέει ὁ ἴδιος, «ἀμφιβάλλω ἂν θὰ μπορούσα ποτὲ νὰ ἔγραφα ἕνα διήγημα τῆς ἀνθρωπιάς.»

Τώρα λοιπόν, εἶναι εὐκολὸ νὰ δοῦμε πὼς οἱ μιζέριες τῶν παιδικῶν του χρόνων συμβάλανε στὴν ἐξέλιξη ἐκείνων τῶν χαρακτηριστικῶν πού δίνουν τὴ σφραγίδα τους στὰ βιβλία του. Ἐκεῖ ἔπλαθε τὶς ἱστορίες του, καὶ παράλληλα, στερέωνε τὴν ἀπόφασή του νὰ προ-

σαρμολογεῖ στὴ ζωὴ καὶ νὰ τὴν καταλάβει ὅσο γινόταν περισσότερο. Ἄν τὸ θυμόμαστε αὐτό, θὰ μπορέσουμε νὰ καταλάβουμε γιατί οἱ ἱστορίες του εἶναι ἕνα ξεγύστηγμα, ὅχι ὅμως μακριὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ, μὰ ἀντίθετα μέσα σ' αὐτήν. Ἡ σταθερὴ συγχώνευση τῆς «φυγῆς» μὲ τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, δίνει στὰ διηγήματά του μιὰ ἐξαιρετικὴ οὐσία. Γιὰ μᾶς σήμερα αὐτὴ ἡ ιδιότητα ἔχει ἀκόμα μεγαλύτερη σημασία. Ὅχι μόνο συναντᾶμε τύπους τόσο βαθειὰ ἀνθρώπινους, ὅσο καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, μὰ τοὺς βλέπουμε νὰ ἀντιμάχονται σ' ἕνα διαφορετικὸ φόντο, δεμένοι σὲ διαφορετικὲς συνθήκες. Ὁ Τρόλλοπ, δὲν χαρίστηκε μόνο μὲ ὄρεξη στὴ ζωὴ πού δημιούργησε, μὰ εἶχε καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ διατηρεῖ τὴν ἀπόσταση ἑνὸς ἔξυπνου παρατηρητῆ. Αὐτό, νομίζω, ἐξηγεῖ τὴν ἐξαιρετικὴ φρεσκάδα πού ἔχουν ἀκόμα σήμερα τὰ βιβλία του.

Γιατὶ ὅμως ὁ Τρόλλοπ μ' ὅλο πού εἶχε τόσα χαρίσματα, παραγνωρίστηκε; Ἡ αὐτοβιογραφία του, πού δημοσιεύτηκε ἕνα χρόνο ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατό του, βοήθησε ὅσο τίποτε ἄλλο γιὰ νὰ τὸν ἐπισκιάσει. Μέσα σ' αὐτὴν ὅλα του τὰ χαριὰ ἀνοίγονται πάνω στὸ τραπέζι. Ἐξήγησε μὲ τέλεια εὐκρίνεια τί ἰδέα εἶχε γιὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ συγγραφέα. Ἐγραψε γιὰ νὰ κερδίζει χρήματα καὶ μετροῦσε τὴν ἐπιτυχία του, ἀνάλογα μὲ τὸ ποσὸ πού κέρδιζε. Στὴν ἀντίληψή του, ἡ συγγραφικὴ δὲν εἶταν ὑπόθεση ἀναμονῆς τῆς ἐμπνευσης μὰ σκληρῆς δουλειᾶς καὶ κανονικῆς κερδοσκοπίας, μιὰ δουλειὰ ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες καὶ ἂς μὴ λέμε ἀνοησίες γιὰ ταλέντα κτλ. Τόσες ὥρες κάθε μέρα καὶ ἀκόμα τόσες λέξεις στὸ κάθε τέταρτο τῆς ὥρας!

Δὲν πρόφταινε νὰ τελειώσει τὸ ἕνα ἔργο καὶ ἀρχίζει τὸ ἄλλο. Ξυπνοῦσε νωρὶς καὶ ἔγραφε συνέχεια ὡς τὴν ὥρα τοῦ προγεύματος. Ἐγραψε μέσα στὸ τραῖνο, μέσα στὰ βαπόρια. Οἱ ἥρωές του εἶταν ἡ τακτικὴ του συντροφιά. Στὸ τέλος αὐτῆς τῆς ξεδιάντροπης ἐξομολόγησης ἔρχεται ἕνας πίνακας πού δείχνει τὰ φιλολογικὰ του κέρδη ὡς τὸ 1879. τρία χρόνια πρὶν τὸ θάνατό του, ἕνα σημαντικό ποσὸ ἀπὸ 68.939, λίρες 17 σελίνια καὶ 5 πέννες καὶ τελειώνει σὰν ἐμπορικὸς λογαριασμὸς «Μικροέσοδα: λίρες 7.800». Καὶ νὰ σκεφθεῖ κανεὶς πὼς ὅλο αὐτὸ τὸ ποσό, ἕνα τόσο ἐλκυστικὸ γιὰ κεῖνον τὸν καιρὸ ὅπου τὰ χρήματα εἶχαν μεγαλύτερη ἀξία καὶ δὲν εἶταν δυνατό νὰ κερδίσαι φανταστικὰ ποσά, μόνο ἀπὸ τὰ συγγραφικὰ δικαιώματα, κερδίστηκε σχεδὸν μέσα σὲ εἴκοσι χρόνια. Ἄσε πού τὸν περισσότερον καιρὸ μέσα σ' αὐτά, εἶταν ἕνας δημόσιος ὑπάλληλος φορτωμένος τόση δουλειά. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ τρόπος του πρὸς τὴ συγγραφικὴ σὰν νὰ εἶταν καμιά ἐμπορικὴ ἐπιχείρηση, δυσσέστησε τοὺς συνειδητοὺς λογοτέχνες. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶταν μιὰ ἀδίκη καὶ καταστρεφτικὴ ἐπίθεση ἐναντίον τοῦ συγγραφέα, ἀδίκη γιατί ἐκεῖνος δὲν ἤθελε νὰ

τὸν κρίνουν ἀπὸ τὴν μέθοδόν του, μὰ ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς δουλειᾶς του. Ἡ μέθοδός του, χωρὶς ἄλλο, εἶταν δικός του λογαριασμός.

Μὲ ὅλη του τὴν ἐπιτυχία σὰ συγγραφέας ὁ Τρόλλοπ δὲν παραιτήθηκε ἀπὸ τὴ θέσιν του στὸ Ταχυδρομεῖο ὥς τὰ 1867 καὶ οἱ προσπάθειες ποὺ ἔκανε εἶταν σημαντικές. Προσπάθησε νὰ καλυτερέψει τὶς ταχυδρομικὲς ὑπηρεσίες φροντίζοντας νὰ γίνονται κανονικὲς οἱ διανομὲς σὲ ἀπομακρυσμένα μέρη. Ἀνάλαβε πολλὰς ἐνδιαφέρουσες ταχυδρομικὲς ἀποστολὰς στὸ ἔξωτερικό. Ἐγίνε γενικὸς ἐπιθεωρητής· μόνον ποὺ δὲν κατάφερε νὰ φτάσει στὸ βαθμὸ τοῦ ὑποδιευθυντῆ. Καὶ μιὰ ποὺ γίνεται λόγος, σ' αὐτὸν ὀφείλεται ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ταχυδρομικῶν κουτιῶν στὴν Ἀγγλία, ἔτσι ποὺ σήμερον ὅλη ἡ χώρα εἶναι προικισμένη μὲ τὰ σημάδια τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του. Τὰ κέρδη ἀπὸ τὰ βιβλία του εἶταν τεράστια καὶ εἶναι ἀλήθεια πὼς τὰ καλύτερα ἀπ' αὐτὰ, γράφτηκαν στὸν καιρὸ ποὺ καὶ τὰ δυὸ ἐπαγγέλματα τὸν ἀπασχολοῦσαν. Οἱ μέθοδοί του ἴσως νὰ μὴν ταιριάζουνε στὸν κάθε συγγραφέα· ὅμως εἶναι βέβαιο πὼς ταιριάζανε σ' αὐτόν. Δὲν εἶναι ὅλα τὰ βιβλία του διασκεδαστικά. Κατὰ τὴ γνώμη μου ὅμως, τὰ καλύτερά του εἶναι ἀπὸ τὰ καμάρια τοῦ Ἀγγλικοῦ μυθιστορήματος.

Τὰ καλύτερα ἔργα τοῦ Ἀντονίου Τρόλλοπ εἶναι: The Warden, The Last Chronicle of Barset, Framley Parsonage, Autobiography κ.λ.π.

21

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ποὺ δηγοῦνται γιὰ τὸ στρατόρχη Μοντγκόμερν ἀνήκουν πιά στὴν Ἀγγλικὴ λογογραφία. Αὐτὴ ποὺ θὰ διαβάσετε εἶναι ἡ μόνη ποὺ δείχνει ἓνα πάθημα τοῦ Μόντνι, χωρὶς ὅμως νὰ φταίει ὁ ἴδιος.

Ὅταν εἶταν Γενικὸς Διοικητὴς στὴ Νοτιοανατολικὴ Ἀσία εἶδε μιὰ μέρα, σὲ ἓνα κατάλογο ἀπὸ κίνηματογραφικὲς ταινίες γιὰ τὸ στρατό, μιὰ μὲ τὸν τίτλο «Ὁ Κόκκινος Στρατός». Εἶπε νὰ τὴν φέρουν καὶ διάταξε ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς του νὰ δοῦν ὑποχρεωτικὰ τὴν ταινία. Ὅταν ἦρθε ἡ μέρα τῆς προβολῆς πῆγε ὁ ἴδιος στὴ σκηνὴ καὶ ἔκανε μιὰ παραστατικὴ, ἐμπεριστατωμένη διάλεξη γιὰ τὴ σημασία τῆς Ρωσικῆς πολεμικῆς μηχανῆς. Ζήτησε ἀπ' ὅλους νὰ παρακολουθήσουν τὴν ταινία πολὺ προσεχτικά.

Ἡ αἰθουσα σκοτείνιασε καὶ στὴ φωτεινὴ ὁθόνη φάνηκε ὁ τίτλος μὲ μεγάλα γράμματα: «Ὁ Κόκκινος Στρατός: Ἡ ἱστορία τῆς ζωῆς τῶν μυρμηγκιῶν».

THE NEWS CHRONICLE

Ἡ Βρεταννικὴ Δικαιοσύνη

Τοῦ ALAN PIERS

(Ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὸ Evening Standard)

ΣΕ ΛΙΓΑ ἐπαγγέλματα ἡ ἡλικία καὶ ἡ πράξη δίνουν μιὰ τέτοια ἰσορροπία στὴ σκέψη καὶ τέτοιο ξεκαθάρισμα στὸ μυαλὸ ὅσο στὰ ἀνώτερα λειτουργήματα τῆς νομικῆς ἐπιστήμης.

Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ ἡ Βρεταννικὴ ἰδιοσυγκρασία εἶναι ἐξαιρετικὰ κατάλληλη γιὰ τὴ δικαστικὴ τέχνη. Ἀνθίζει μὲ τὴν ἴδια γονιμότητα στὸ ἔδαφος τῆς Σκωτίας, τῆς Οὐαλλίας, τῆς Ἰρλανδίας καὶ τῆς Ἀγγλίας. Ἀπόδειξη οἱ δικαστὲς Sumner, Atkin, Macnaghten καὶ Halsbury. Γιὰ ἓναν νομικὸ αὐτὰ εἶναι σεβάσματα ὀνόματα, ποὺ μένουν στὸ ὕψος τῆς νομικῆς Βαλχάλλας.

Μιὰ παράδοση ζῇ μόνον μὲ νέα ζωὴ. Οἱ τελευταῖες προτάσεις γιὰ μεταβολὰς στὸ νομικὸ κόσμον ποὺ ὑποστηρίζονται μὲ δύναμη, ἀνοίγουν μιὰ νέα ἄποψη γιὰ τὶς εὐθύνες τοῦ Δικηγορικοῦ Σώματος τῆς Ἀγγλίας. Ἀπὸ τὰ φυτώρια αὐτὰ πρέπει νὰ φυτρώσουν οἱ δρῶς ποὺ ἀργότερα θὰ τιμῆσουν τὸ δικαστικὸ σῶμα στὰ ἀνώτερα καὶ στὰ κατώτερα δικαστήρια.

Μποροῦν νὰ βρεθοῦν ἀρκετοὶ νομικοὶ γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον, τὰ κατώτερα ἀστικά δικαστήρια καὶ τὰ Εἰρηνοδικεῖα; Ἀπὸ τὰ τελευταῖα ὑπάρχουν πάνω ἀπὸ 900. Ἐδῶ παρουσιάζεται ἓνα σοβαρὸ ζήτημα προσώπων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν δικηγόρων ποὺ ἐξασκοῦν τὸ ἐπάγγελμα δὲν εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ 2000. Ἀπ' αὐτοὺς ἓνα σημαντικὸ μέρος δὲν ἐργάζεται πολὺ — οὔτε φαίνεται πὼς θὰ τὸ κάνει στὸ μέλλον. Ἡ πλειοψηφία τῶν γεροντότερων εἶναι φανερὴ. Ἡ εἴσοδος νέων σταμάτησε οὐσιαστικὰ γιὰ τὰ πέντε χρόνια τοῦ πολέμου. Ὑπάρχουν περίπου 300 Σύμβουλοι τοῦ Βασιλέα (King's Counsel). Λιγότεροι ἀπὸ 60 εἶναι σὲ ἐνεργὸ ὑπηρεσία, ἀπὸ τὸν κ. E.G. Hemmerde — διορισμένο τὸ 1908 ὥς τὸν κ. Edmund Davies, τὸν νεότερο ἀπὸ ὅσους διορίστηκαν τὸν τελευταῖον χρόνον.

Στὸ διορισμὸ νέων δικαστῶν ἡ εἰρηνοδικῶν συνήθως προτιμοῦν ἄνδρες, ποὺ ἡ δικαστικὴ τους ζωὴ προβλέπεται πὼς θὰ διαρκέσει τουλάχιστον 15 χρόνια — γιὰτὶ αὐτὴ εἶναι ἡ περίοδος ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ πάρουν σύνταξη. Ἐτσι δὲν διορίζονται πολλοὶ πάνω ἀπὸ τὰ ἑξήντα. Ἀλλὰ ὑπάρχουν τώρα τελευταῖα μερικὲς ἐξαιρέσεις.

Ἡ γενικὴ τάση εἶναι νὰ διορίζονται ἄνδρες γύρω στὰ πενήντα. Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος τοῦ Temple ἐγκρίνει διορισμοὺς

κάτω από τὰ πενήντα καὶ ἐπικρίνει διορισμοὺς πάνω ἀπὸ τὰ ἐξήντα. Ἄν δὲν ἐξετάσουμε τὴν ἡλικία, ποὺ εἶναι οἱ ἄνδρες ποὺ θὰ συμπληρώσουν τὶς κενὲς θέσεις ὅταν θὰ παρουσιαστοῦν σὲ λίγον καιρὸ; Μπορεῖ τὸ Δικηγορικὸ Σῶμα νὰ ἀνταποκριθεῖ στὸ πλῆθος τῶν ὁμαδικῶν διορισμῶν σὲ θέσεις Εἰρηνοδικῶν;

Ἡ συμπλήρωση αὐτῶν τῶν μικροτέρων κενῶν θέσεων δὲν εἶναι δύσκολη. Πολλὲς θὰ δοθοῦν δίκαια σὲ ἄνδρες ποὺ θὰ γυρίσουν ἀπὸ τὸ στρατό. Μιὰ τέτοια προτίμηση δίνει κάποια ἀσφάλεια σ' αὐτοὺς καὶ θὰ εἶταν ἀναμφισβήτητα προτιμότερη παρὰ ἂν ἀκολουθοῦσαν τὴν τύχη τοῦ ἐλεύθερου ἐπαγγελματία ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονη ἀπουσία στὸ στρατό. Ἀλλὰ γιὰ τὶς κενὲς θέσεις στὰ ἀνώτερα λειτουργήματα τῆς δικαιοσύνης ἀπαιτοῦνται σοβαρότερες σκέψεις.

Λεγε πὼς ὅσοι εἶναι στὴν ἐξουσία—ἐννοώντας φαίνεται τὸ Λόρδο Καγκελλάριο καὶ τοὺς συμβούλους του—δὲν ἔχουν σκοπὸ νὰ διορίζουν Συμβούλους τοῦ Βασιλέα κάθε χρόνο ὅπως σὲ καιρὸ εἰρήνης. Ἀλλὰ μπορεῖ ἡ ἐξελικτικὴ ἀνάπτυξη ἐνὸς ἐπαγγέλματος ὅπως τὸ δικηγορικὸ νὰ διατηρηθεῖ ἀμετάβλητη γιὰ πέντε ἢ ἕξι χρόνια;

Μιὰ καλὴ δικαιοσύνη δημιουργεῖται ἀπὸ μιὰ καλὴ δικηγορία. Μιὰ καλὴ δικηγορία δὲν μπορεῖ νὰ μείνει στὸ ψυγεῖο. Πρέπει νὰ ἐξυπηρετηθοῦν τρεῖς κύριοι σκοποί, ἂν πρόκειται νὰ ἀποδώσουν καρποὺς σ' αὐτὴ τὴ γενεὰ οἱ μεταρρυθμίσεις ποὺ ἐξετάζονται. Πρέπει νὰ διευκολυνθεῖ ἡ ἀποστράτευση τῶν στρατευμένων τώρα νομικῶν, πρέπει νὰ διορίζονται κάθε χρόνο νέοι πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ ἡ ἐπιλογή στὴ δικηγορία πρέπει νὰ ἐπιταχυνθεῖ.

ΦΥΤΙΛΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΙΓΟΝΤΑΙ

ΜΙΑ Ἀγγλικὴ Ἐταιρία ἄρχισε νὰ κατασκευάζει φυτίλια γιὰ ἀναπτίρες ποὺ δὲ θὰ καίγονται. Τὰ φυτίλια εἶναι καμωμένα ἀπὸ γυάλινα νήματα τόσο λεπτά ὅσο τὸ ἓνα πέμπτο μιᾶς τρίχας τῶν μαλλιῶν μας, ἀλλὰ πιὸ στερεὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἀτσάλι.

Ἐκατὸ τέτοια νήματα ἐνωμένα κάνουν μιὰ κλωστή. Τὸ γυάλινο αὐτὸ φυτίλι δὲ χρειάζεται ποτὲ κόψιμο οὔτε καθάρισμα στὶς ἀκρὲς.

Τώρα γίνεται μεγάλη παραγωγή γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ στρατοῦ στὴν Ἀπὸ Ἀνατολὴ καὶ γιὰ τὸ ναυτικόν. Ὡστόσο ἀργότερα θὰ γίνουν φυτίλια καὶ γιὰ ἄλλα εἶδη, ὅπως γιὰ λάμπες πετρελαίου καὶ σόμπες.

DAILY MIRROR

Ὁ Αἰχμάλωτος γυρίζει στὴν πατρίδα

Ἀπὸ ἓναν πρώην Αἰχμαλωτο

(Ἀπὸ τὸ Daily Mail)

Εἶναι ἀπίστευτο. Κι' ὅμως οἱ δρόμοι τοῦ Λονδίνου εἶναι γεμάτοι γυναῖκες. Ὅλο γυναῖκες. Εἶναι στιγμὲς ποὺ θέλω νὰ πλησιάσω μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς γυναῖκες καὶ νὰ ρωτήσω τὸ δρόμο. Εἶμαι βέβαιος πὼς αὐτὴ, πολὺ ἁπλᾶ, θὰ μοῦ τὸν δείξει καὶ θὰ χαμογελάσει. Ὅταν γιὰ πέντε δλόκληρα χρόνια δὲν ἀντίκρυσε γυναῖκα, ἔχει ἀρχίσει νὰ τὶς ξεχνᾷς, κι' ἔπειτα μιὰ μέρα γινῶς στὴν Ἀγγλία καὶ βλέπεις τὶς Ἀγγλίδες, ἀξιοπρεπεῖς καὶ χαριτωμένες, κι' ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ τὶς μιλήσεις καὶ νὰ τὶς βλέπεις νὰ χαμογελοῦν.

Φοβοῦμαι τὶς γυναῖκες ποὺ φοροῦν χακὶ γιατί συνδυάζω τὸ χακὶ μὲ τὰ πέντε φριχτὰ χρόνια ποὺ περάσαμε. Στὴν ἀρχή, μόλις πρωτοεῖδα γυναῖκες μὲ χακὶ μοῦ φάνηκε ἀστεῖο κι' ἔπειτα τρόμαξα. Ὑστερα κάποιος μοῦ μίλησε γιὰ τὰ κορίτσια ποὺ ἐργάστησαν στὶς ἀντιαεροπορικὲς ὑπηρεσίες. Καὶ τότε μοῦ ἤρθε στὸ νοῦ μιὰ νύχτα στὸ Στάλαγκ, στὸ στρατόπεδο αἰχμαλώτων, ὅταν τέσσερις προβολεῖς μὲ τὸ ἐκτυφλωτικὸ τους φῶς ἐρευνοῦσαν τὴ νύχτα, ὅσπου ἀνακάλυψαν ἓναν ἄνθρωπο ποὺ προσπαθοῦσε νὰ δραπετεύσει. Καὶ προσπαθεῖς νὰ φανταστεῖς, πὼς μπόρεσαν νὰ κορίτσια νὰ χειριστοῦν τέτοιους προβολεῖς ἐνῶ ἴσως ἓνα Γερμανικὸ ἀεροπλάνο ὁρμοῦσε καταπάνω τους.

Τὰ κορίτσια ποὺ φοροῦν μπλε σκούρα φορεσιὰ καὶ μικρὰ στρουγγυλὰ καπελάκια εἶναι χαριτωμένα. Οἱ κοπέλλες αὐτὲς ποὺ ὑπηρετοῦν στὸ ναυτικὸ θυμίζουσι τὴ θάλασσα κι' ὅταν ἔχεις πέντε χρόνια νὰ δεῖς γαλάζιο κυματάκι, συγκινεῖσαι. Ὅταν μερικοὶ ἀπὸ μᾶς ποὺ δραπετεύσαμε εἶδαμε γιὰ πρώτη φορὰ τὴ Μαύρη Θάλασσα, σχεδὸν πέσαμε στὰ γόνατα νὰ τὴν προσκυνήσοιμε. Γι' αὐτὸ μᾶς κάνουν ἐντύπωση τὰ κορίτσια μὲ τὴ σκούρα γαλάζια φορεσιὰ ποὺ ἐργάζονται γι' αὐτήν.

Ἐχω τρεῖς βδομάδες στὴν Ἀγγλία ἀνάμεσα σὲ φίλους, κι' ὅμως κάθε φορὰ ποὺ ἀκούω ἀνθρώπους νὰ συζητοῦν πολιτικὰ τρέμω δλόκληρος. Ὅλο μοῦ ἔρχεται νὰ τοὺς πῶ νὰ σωλᾶσουν γιατί ἴσως

να παραφυλάει κανένας Γερμανός. Πρέπει να επιβληθώ πολύ στον εαυτό μου για να καταλάβω πώς βρίσκομαι πιά ελεύθερος (στο Στάλαγκ δεν ήξερες ποτέ πού βρίσκόταν Γερμανός...)

Ύστερα από τόσον καιρό ακόμα δεν μπορώ να συνηθίσω το κουδούνισμα του τηλεφώνου. Κάθε φορά που το άκουω παθαίνω νευρικό κλονισμό. Άκόμα φοβάμαι μην είναι καμιά καινούρια διαταγή. Το μόνο αυτόματο κουδούνισμα που είχα συνηθίσει ήταν το έγερτήριο στις 6.30, σημείο για να σηκωθούμε και να βγούμε για επιθεώρηση.

Οι συνηθισμένες μικροασχολίες της καθημερινής ζωής με έκνευριζουν. Όταν τη ραδιόφωνο παίζει ή μιλά δυνατά πετιέμαι και το χαμηλώνω.

Από τα 1942 κι' έπειτα σε κάθε στρατόπεδο συγκέντρωσης σε όλη τη Γερμανία και την Πρωσία μαθαίναμε νέα από τον πόλεμο γιατί κάθε στρατόπεδο είχε το ραδιόφωνό του. Το κρατούσαμε θαμμένο κάτω απ' τα σανίδια του πατώματος και το χειριζότανε πάντα ο ίδιος άνθρωπος. Κάτι Γάλλοι πολίτες που είχαν έρθει να εργαστούν στη Γερμανία μας πούλησαν μια μικρή ραδιοφωνική συσκευή για δέκα δέματα Έρυνθρου Σταυρού και 4.000 τσιγάρα. Το μεσημέρι και στις πέντε το απόγευμα παίρναμε τη Γαλλική έκπομπή από το Λονδίνο. Όσοι αιχμάλωτοι ξέρανε γαλλικά με τη σειρά τους άκουγαν. Ύστερα τα έγραφαν με μολύβι και έβγαζαν με καρμπόν (το καρμπόν το έφεραν οι Βρεταννοί υπαξιωματικοί που δούλευαν στα γραφεία των Γερμανών) δέκα δελτία που τα μοίραζαν στους αιχμαλώτους.

Είταν φοβερά επικίνδυνο. Αν μας έπιαναν θα μας περνούσαν από στρατοδικείο με την κατηγορία κατασκοπείας κι' αυτό θα σήμαινε τουφέκισμα. Προσέχαμε όμως πολύ κι' έτσι δεν πιάστηκε κανένας.

Όταν έρχεται το βράδυ, σκέπτομαι τη νύχτα που περνά άγρυπνος μέσα σ' ένα ευχάριστο κρεβάτι και τότε σχεδόν νοσταλγώ τις νύχτες στο στρατόπεδο. Για πέντε χρόνια κοιμόμουν πάνω σε δυο σανίδες σκεπασμένες με μια γκριζα στρατιωτική κουβέρτα, και τώρα μου είναι δύσκολο να συνηθίσω το κρεβάτι μου το μαλακό με τα καθαρά σεντόνια. Κι' έπειτα εκείνη η φοβερή σιγή του δωματίου, να κοιμάμαι μόνος μου και να ξυπνώ κάθε μέρα λίγο πριν απ' τις έξι το πρωί, κι' αντίς για τα συνηθισμένα ροχαλητά και μουγκίσματα των συντρόφων μου που άκουγα για πέντε χρόνια, τώρα τίποτα, απόλυτη σιγή. Ωρες-ώρες αναρωτιέμαι μήπως βρίσκομαι στο απομονωτήριο.

Κοιμόμασταν καλά στο Στάλαγκ. Πέφταμε έξαντλημένοι στο κρεβάτι κι' έπειτα είταν η άγωνία για το τί θα συμβεί την άλλη

μέρα. Πάντα είχαμε κάτι να κάνουμε. Πότε να καταστρώσουμε το σχέδιο για καμιά δραπέτευση, πότε να βρούμε φαγητά για τους αιχμαλώτους που κρατούσαν στη στρατιωτική φυλακή και που κυριολεκτικά πέθαιναν της πείνας Σ' αυτούς έπρεπε με κάθε θυσία να στείλουμε φαί. Κι' όλη αυτή η άγωνία κι' απελπισία μας έφερνε ένα βαρύν ύπνο δίχως όνειρα.

Η καθημερινή ρουτίνα του σπητιού διώχνει τον ύπνο. Τα ρολόγια του δρόμου και τα ρολόγια μες στο σπίτι με το μονότονο τίκ-τάκ σου δίνουν στα νεύρα. Άκόμα κι' ανάμεσα στην οικογένειά σου που σε δέχτηκε με τόση λαχτάρα, ακόμα και κεί αισθάνεσαι χαμένος, άχρηστος, δίχως ρίζες.

Στο στρατόπεδο είχα τόσους φίλους — κι' αυτοί οι φίλοι μου μου λείπουν πολύ. Όταν βρεθώ σε μέρος όπου οι άλλοι άνθρωποι συζητούν με τους φίλους τους, αισθάνομαι μια τρομερή νοσταλγία γι' αυτούς. Πού να είναι όλοι αυτοί οι άνθρωποι που είμασταν μαζί, άραγε κατόρθωσαν να γυρίσουν στα σπήτια τους;

Στο στρατόπεδο είχαμε οργανώσει μια δικιά μας ζωή — κάναμε μικρές ομάδες που σκοπό τους είχαν την παρενόχληση των Γερμανών.

Κάθε αιχμάλωτος είχε τον κύκλο των φίλων του. Πότε δώδεκα, δώδεκα, πότε έξη-έξη. Ένας απ' τους φίλους μαγειρεύει, κι' άλλος έκανε το πλιάτσικο, άλλος πάλι προσπαθούσε να αποσπάσει την προσοχή των φυλάκων.

Στις αρχές του 1942 πέθαναν από άσπεια 15.000 Ρώσοι αιχμάλωτοι. Έμεις τους βλέπαμε να πεθαίνουν και δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα. Μας έστελναν δέματα του Έρυνθρου Σταυρού μα οι Ρώσοι είταν πάρα πολλοί. Βέβαια μας έφταναν να θρέψουμε δέκα άντρες, τους 14.990 άλλους όμως είταν αδύνατο. Πεθαίναν κάθε στιγμή κι' είχαν τέτοια έξάντληση που δεν μπορούσαν να συρθούν ούτε ως τον τενεκέ με τις πατατόφλουνδες.

Δίχως τα δέματα του Έρυνθρου Σταυρού δε θα άντέχαμε. Οι Γερμανοί μας έδιναν 2½ φέτες μαύρο ψωμί την ημέρα, μια λαχνόσουπα το μεσημέρι, 4 δράμια λίπος τη μια μέρα και 4 δράμια μαρμελάδα από κοκκινόγουλια την άλλη.

Κλέβαμε λαχανικά από κάτι κηπάκια, που είχαν οι Γερμανοί στο πίσω μέρος από το στρατόπεδο, κοκκινόγουλια, καρόττα, πατάτες και κρομμύδια. Αν μας έπιαναν μας βάζανε 14 με 21 μέρες στο απομονωτήριο. Πάντα κάποιος έμενε στο απομονωτήριο — κι' ένας άλλος πήγαινε για πλιάτσικο στη θέση του. Όσοι τελείωναν οι μέρες της φυλακής, για δυο-τρεις μέρες δεν έκλεβε, ύστερα ξανάρχιζε ώσπου να τον πιάσουν και να τον πάνε πάλι στο απομονωτήριο.

Όταν περνά από τη λαχαναγορά και βλέπω όλα τα λαχανικά

βαλμένα ταχτικά με τις τιμές τους με πιάνουν τα γέλια. Κάθε φορά που πιάνω στα χέρια μου λαχανικό έχω την επιθυμία να το βάλλω στα πόδια. Μου φαίνεται πολύ παράξενο να μπορείς ν' αγοράσεις ως και βρασμένα λαχανικά.

Με σαστίζει το δελτίο διανομής τροφίμων. Τετραγωνάκια, αριθμοί και γράμματα με σκοτίζουν. Πώς τα καταφέρνουν οι γυναίκες και γνωρίζουν απ' έξω ποιά τετραγωνάκια αναλογεί στην τάδε ημερομηνία, και πώς θα αγοράσουν το τάδε είδος μ' αυτό; Μου κάνει εντύπωση πόσο μικρή είναι η μερίδα του κρέατος και κανένας δεν γκρινιάζει. Ίσως γι' αυτό όλοι έχουν τόσο αδυνατίσει στο πρόσωπο.

Όταν ακούω τα σπουργίτια να τιτιβίζουν έξω, άμέσως άσυναίσθητα προσπαθώ να θυμηθώ αν βρίσκεται καμιά φάκα στο σπίτι. Στο στρατόπεδο πιάνουμε σπουργίτια με φάκες ποντικιών. Τα καθαρίζουμε και τα ψήναμε με πατάτες μες τη χόβολη.

Στο Στάλαγκ εύρισκες τα πάντα—άπο φάκες ποντικιών μέχρι ψηλά καπέλα. Στις αποθήκες των Γερμανών εύρισκες ό,τι ήθελες γιατί ένα δυο αϊχμάλωτοι έτυχε να είναι κλειδαράδες.

Μιά νύχτα προσπαθούσαμε να βρούμε ρούχα για να ντύσουμε ένα φίλο μας που ήθελε να δραπετεύσει. Άνοιξαμε τις αποθήκες και στο σκοτάδι άρπάξαμε ό,τι μās έπεσε στο χέρι. Μόλις φτάσαμε στο φως ανακαλύψαμε πως είχαμε πάρει ένα φράκο με ψηλό καπέλο και γυναικεία φορέματα. Βέβαια κανένας δεν θα κατάφερνε να δραπετεύσει μπρός στη μύτη των Γερμανών φορώντας ένα ψηλό καπέλο κι' έτσι αναβάλαμε τη δραπέτευση. Τα γυναικεία ρούχα όμως μās χρησίμευσαν αργότερα—ντύσαμε ένα λεπτό άγόρι γυναίκα και έτσι διέφυγε τους φύλακες.

Καπνίζω περισσότερο από άλλοτε, κι' όμως κάθε φορά που πάω ν' ανάψω το τσιγάρο μου, το σκέπτομαι. Προτιμώ να τα στρίβω μόνος μου τα τσιγάρα παρά ν' αγοράζω έτοιμα. Στο στρατόπεδο τα τσιγάρα ήταν πολύτιμα—είταν η περιουσία μας. Από τους ξένους εργάτες αγοράζαμε με 80 έως 100 τσιγάρα ένα πουκάμισο, μπόττες με 150, και μιά δλόκληρη στρατιωτική στολή για 300. Άκόμα μπορούσαμε ν' αγοράσουμε αυγά, βούτυρο και πότε πότε κανένα κοτόπουλο ή καμιά πάπια.

Μαζεύαμε τα τσιγάρα μας για ανταλλαγή. Πριν καπνίσεις το ζυγίζες πάρα πολύ καλά το πράγμα. Προτιμούσαμε να κάνουμε οι ίδιοι τα τσιγάρα μας γιατί έτσι μās δινόταν πιο πολλός καιρός να άποφασίσουμε αν άξιζε τον κόπο.

Κάναμε μεγάλες οικονομίες. Δεν πετούσαμε τίποτα φαγώσιμο ή κάτι που μπορούσε να θρέψει ζωο που να τρώγεται.

Έπιασα τον έαυτό μου να γίνεται έξω φρενών στο σπήτι που ήθελαν να πετάξουν τα έξω φύλλα του λάχανου. Μπορεί να τα κά-

νει κανένας σούπα ή να ταΐσει κουνέλι. Κι' όταν το πρωί πίνουμε φρέσκο καφέ προσπαθώ να πιω όσο πιο λίγο μπορώ.

Πρέπει να πιέσω τον έαυτό μου για να ξυριστώ κάθε μέρα και να πλύνω τα δόντια μου το πρωί. Στο στρατόπεδο είχαμε λίγα ξυραφάκια και ελάχιστες οδοντόκρεμες κι' έτσι ξυριζόμασταν κάθε τρεις μέρες και πλέναμε τα δόντια μας μόνο το βράδυ.

Είναι μερικά πράγματα που κάνουν τον άνθρωπο να αισθάνεται σε ασφάλεια. Το ζεστό νερό, οι καθαρές πετσέτες, ή μουσική και οι σιλουέτες των σπιτιών μες το βραδυνό ουρανό σου δίνουν αυτή την εύχρηστη αίσθηση. Κι' έπειτα κανένα απ' αυτά τα πράγματα δεν έχει σχέση με τη ζωή που έκανα πέντε χρόνια μες το στρατόπεδο.

Άπ' όλα τα πράγματα στην πατρίδα, αυτά και η θάλασσα είναι τα πιο καλά. Σου δίνουν αυτοπεποίθηση στην ανθρωπιά σου και σε κάνουν να ξεχνάς.

2

ΤΙ ΣΤΟΙΧΙΣΕ Η ΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΤΩΡΑ που ο πόλεμος στην Ευρώπη τελείωσε ύστερα από σκληρό άγώνα πέντε ετών και όχτω μηνών, άρχισαν να υπολογίζονται οι δαπάνες του.

Η συμμετοχή της Μ. Βρεταννίας ήταν μιά τεράστια προσπάθεια από ένα πληθυσμό κατά ένα τρίτο μικρότερο από των Ήνωμένων Πολιτειών. Η συνολική δαπάνη της Μ. Βρεταννίας είναι περίπου 125 δισεκατομμύρια δολάρια. Η Μ. Βρεταννία άκόμα, μόνη της υπέστη τις μισές άπώλειες από 22 έκατομμ. τόννους Συμμαχικών και ουδέτερων εμπορικών πλοίων. Συνολικές άπώλειες στα στρατεύματα του Ήνωμένου Βασιλείου μόνο, από όλα τα μέτωπα της Ευρώπης είναι 685.000 άνδρες που περιλαμβάνουν 216.000 σκοτωμένους. Ένα σπήτι στα τρία και τα περισσότερα εργοστάσια καταστράφηκαν ή έπαθαν ζημιές, όπως και 60.000 πολίτες σκοτώθηκαν από τις Γερμανικές βόμβες.

Οι Ήνωμένες Πολιτείες έξοδυσαν 170.000 δισεκατομ. δολάρια για να νικήσει η Γερμανία. Με την παράδοση της Ιαπωνίας το πολεμικό χρέος θα έχει περάσει τα 275 δισεκατ. δολάρια. Στην Ευρώπη είχαν 650.000 άπώλειες στο στρατό, που περιλαμβάνουν 135.000 σκοτωμένους.

Η συμβολή της Ρωσίας πάνω απ' όλα ήταν η προσπάθεια να έφοδιάσει το στρατό για να διωχτούν οι Γερμανοί 1.500 μίλια πίσω.

Σε άπώλειες άνδρων η Ρωσία ξεπερνά κάθε άλλη Συμμαχική χώρα. Υπολογίζεται περίπου σε 6.000.000 ο άριθμός των άνδρων που σκοτώθηκαν, αιχμαλωτίστηκαν και άγνοούνται. Οι Ρώσοι πολίτες που σκοτώθηκαν ή μεταφέρθηκαν στη Γερμανία για να δουλέψουν είναι ίσως περισσότεροι από 15.000.000.

UNITED STATES NEWS

Θεμέλια Κοινωνικής Πρόνοιας

Της UNA CORMACK

(Από το Britain To-day)

ΕΙΝΑΙ λεπτή δουλειά να κάνεις γενικεύσεις πάνω στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας της Μεγάλης Βρεταννίας. Γιατί από μια άποψη οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας συγκεφαλαιώνουν, με όλα τους τα ελαττώματα, την ιστορία της κοινωνίας της Μεγάλης Βρεταννίας· ακόμα και σε μια σύγχρονη υπηρεσία, που αστράφτει από γυαλικά και μέταλλα, βρίσκονται κάποια υπολείμματα φανερού φεουδαρχισμού, άπλοϊκής Χριστιανικής ευσπλαχνίας, ανθρωπισμού του δέκατου όγδοου αιώνα και αυστηρής ήθικολογίας Βικτωριανής εποχής, όχι απολιθωμένα αλλά ακόμα ενεργά.

Είναι δυνατό ωστόσο, μιλώντας πλατιά, να ξεχωρίσουμε δυο στοιχεία στις Βρεταννικές υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, αν και τα δυο αυτά στοιχεία φάνηκαν συχνά ασυμβίβαστα· καί, ανάλογα με την άνοδο του ενός ή του άλλου απ' αυτά, πάθαιναν μετακίνηση και οι νοοτροπίες και τάσεις της έθελοντικής και της κρατικής κοινωνικής πρόνοιας. Από τη μια μεριά, είναι βαθειά ριζωμένες στα βρεταννικά νησιά οι δυνάμεις που θέλουν έλευθερία, ατομική πρωτοβουλία και ανεξαρτησία, και που προτιμούν ποιότητα κι' όχι ποσότητα. Από την άλλη μεριά είναι οι δυνάμεις, που οδηγούν στην ασφάλεια για όλους και τονίζουν τις υποχρεώσεις της κοινοτικής ζωής και την αξία, τη δύναμη και τον πλούτο της σφιχτοπλεγμένης κοινωνίας.

Οι δυνάμεις του ατομισμού βρίσκονταν σε εξελικτική άνοδο, όταν, στα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα, πρωτοσηματίστηκαν στη Μεγάλη Βρεταννία οργανωμένες έθελοντικές υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και η όρμη και έμπνευση στην κοινωνική μεταρρύθμιση ξεπήδησαν σχεδόν όλοτελα από το έθελοντικό κίνημα. Σε άτομα όπως ο Λόρδος Shaftesbury, η Octavia Hill, ο John Ruskin, η Josephine Butler, η Florence Nightingale, η Margaret Macmillan, ο Charles Booth και οι Barnetts, η χώρα αυτή όφειλε το ξεκίνημα του σημερινού της όχι άσημαντου συστήματος υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας, έθελοντικής και κρατικής,—τη νοσοκομειακή περίθαλψη, τα κοινωφελή ιδρύματα, την πρόνοια στις βιομηχανίες, τα νηπιαγωγεία, τα σχέδιά της για στέγαση και πολεοδομία και άλλα.

Το δεύτερο στοιχείο, το συναίσθημα της κοινότητας, ήταν επί-

σης έκδηλο, αν και ύποταγμένο. Φανερωνόταν ιδιαίτερα στο ότι οι πρώτοι μεταρρυθμιστές ένοιωθαν απέναντι στην κοινωνία μια ευθύνη που τους έσπρωχνε να συγκροτήσουν όλες τις ατομικές τους προσπάθειες σε μια συντονισμένη και επιστημονική επίθεση κατά των κοινωνικών κακών. Όμως ο συντονισμός αυτός είχε επιβληθεί απ' αυτούς τους ίδιους κι' ο στρατός τους ήταν όλοτελα έθελοντικός. Τα βιομηχανικά κακά του καιρού απαιτούσαν μέριμνα και ο μεγάλος αριθμός των ενδεχομένων θυμάτων δεν αισθάνονταν ασφάλεια με κανένα άλλο μέτρο. Κι' έτσι στο τέλος του αιώνα, το κέντρο του βάρους μετακινήθηκε από την έλευθερία προς την ασφάλεια.

Ένα σπουδαίο όστόσο χαρακτηριστικό, στην πίστη των Βικτωριανών μεταρρυθμιστών για την ανεξαρτησία και έλευθερία, ήταν πως πίστευαν σ' αυτές για τους άλλους, μα και για τον ίδιο τον έαυτό τους. Μ' αυτή τη βάση πλησίασαν την κοινωνική μεταρρύθμιση: στα μάτια τους κάθε άντρας, γυναίκα ή παιδί ήταν μια μοναδική προσωπικότητα, που έπρεπε να τη σεβαστούν, να συζητήσουν μαζί της, να τη διαφωτίσουν, να τη βοηθήσουν ίσως, μα πάνω απ' όλα να τη μεταχειριστούν σαν έλεύθερο παράγοντα. Άρα, αν ένας άνθρωπος βρισκόταν σε στενοχώρια, τίποτα, ούτε χρήματα, ούτε ρούχα, ούτε σπίτι, δε θα του έκανε καλό, αν δεν του ξανάδινε την πλήρη αξιοπρέπεια και ανεξαρτησία του. Αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς ιδιαίτερη για τον καθένα περίσκεψη και προσοχή, χωρίς γνώση και εκτίμηση της ιστορίας του και της ιδιοσυγκρασίας του, της οικογένειάς του, του σπητικού του, του περιβάλλοντός του.

Ενώ οι μεγάλοι Βικτωριανοί μεταρρυθμιστές στερέωναν τα θεμέλιά τους, ξεάπλωναν τις ιδέες τους, πειραματίζονταν με τόσες μορφές της νεώτερης κοινωνικής πρόνοιας, με επισκέψεις αρρώστων, με νοσοκομειακή φιλανθρωπία, με ξεγατικά προβλήματα, με κέντρα άναψυχής, με κηπουπόλεις, με νηπιαγωγεία, με ειδικά σχολεία και άλλα, το ρεύμα είχε αλλάξει την πορεία του. Έλευθερία για πολλές εργαζόμενες τάξεις σήμαινε, έλευθερία με λιγοστό φαί και μισθό, έλευθερία με μεγάλα νοίκια για ανθυγιεινά σπήτια και διώξιμο απ' τη δουλειά χωρίς καμιά προειδοποίηση. Ασφάλεια ήταν η φλεγόμενη ανάγκη της στιγμής και η έθελοντική κοινωνική πρόνοια, που είναι φανερό πως δε μπορούσε να έγγυηθεί ασφάλεια, έπαθε ύφεση. Όχι μόνο ολόκληρη η δύναμη των οργανωμένων εργατών ήταν πίσω απ' τη νέα αυτή αίσθηση του εκκρεμούς, αλλά και τα εργατικά συνδικάτα είχαν ενισχυθεί από τη θαυμαστή επιμέλεια και άφοσίωση της Beatrice και του Sydney Webb και της πνευματικής επικράτησης του θεωρητικού σοσιαλισμού.

Επίστευαν πως κακές κοινωνικές συνθήκες ήταν αποτέλεσμα κακού κοινωνικού περιβάλλοντος και πως το κακό κοινωνικό περι-

βάλλον μπορούσε να καταργηθεί με Νόμο του Κοινοβουλίου. Από το 1897 και το 1908, με την ψήφιση των νόμων για την Έργατική Αποζημίωση και τη Σύμβαση των Γερόντων, άρχισε μια περίοδος ανάπτυξης στην κρατική κοινωνική πρόνοια. Όπου η έθελοντική κοινωνική πρόνοια είχε αποδειχτεί έλλειπής, σε σύλληψη καθώς και σε ποσότητα, το Κράτος πού άρχισε με τη συμπλήρωση των άτελειών της, αναπόφευκτα έφτασε στο σημείο να αναλάβει την ευθύνη για όλόκληρη την επιμέλεια των υπηρεσιών υγείας, συντάξεων, ασθένειας, εκπαίδευσης και ανεργίας.

Κατά το τέλος του πολέμου 1914-18 η έθελοντική κοινωνική πρόνοια, πού είχε άλλοτε τόσο περήφανα—ίσως πολύ περήφανα—βαδίζει στην πρώτη γραμμή, έπαιρνε θέση τώρα πιο πίσω, σαν προοίμιο, καθώς φαινόταν, μιας όλόκληρωτικής εξαφάνισής της.

Είναι αλήθεια πως ένα σημαντικό ποσοστό των διαφόρων τύπων κοινωνικής πρόνοιας της χώρας ήταν ακόμα στα χέρια των έθελοντικών οργανώσεων. Π.χ. το 1938 μόνο 33.566 παιδιά βρίσκονταν κάτω απ' την άμεση φροντίδα του Κράτους, ενώ το σύνολο των παιδιών στα σπήτια και τα όρφανοτροφεία ήταν περισσότερο από το διπλάσιο· τα έθελοντικά νοσοκομεία όχι μόνο προμήθευαν 95.000 κρεβάτια σε συνολικό αριθμό 222.000 πού ήταν σε χρήση το 1939, και έκαναν 1.111.000 σοβαρές έγχειρήσεις σε σύνολο 1.255.000, αλλά και ήταν υπεύθυνα για την εκπαίδευση της Ιατρικής υπηρεσίας του έθνους—όπως και οι έθελοντικές οργανώσεις είχαν ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης για την εκπαίδευση των κοινωνικών εργατών. Λέσχες νέων, τοπικές υπηρεσίες νοσοκόμων, εργασίες διασώσεων, αναρρωτήρια για παιδιά και μεγάλους, οργάνωση διακοπών στην έξοχή και η περισσότερη πειραματική εργασία, ήταν ακόμα στα χέρια του έθελοντικού κινήματος. Μά η γενική γνώμη εκείνων, πού εργαζόνταν στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας στα μεταπολεμικά χρόνια, ήταν πως περνούσαν μια μεταβατική φάση και πως η έθελοντική κοινωνική πρόνοια θα έσβυνε.

Οι έθελοντικές οργανώσεις διαπίστωσαν στο τέλος την ανεπάρκειά τους να ανταπεξέλθουν στις υλικές δυσκολίες, πού ξεπηδούσαν σε πλατεία κλίμακα μέσ' από το έθνικό βιομηχανικό σύστημα. Είδαν ότι αντίθετα προς τις προσδοκίες τους, αν ουσιαστικές υλικές ανάγκες αντιμετώπιζονταν από γενικές κρατικές υπηρεσίες, η έθελοντική κίνηση ήταν γι' αυτό το λόγο πιο ελεύθερη να συγκεντρωθεί πάνω στο ταιριαστό γι' αυτήν πεδίο δράσης, μέσα στις μη υλικές, όμως το ίδιο ζωτικές ανάγκες.

Στη διάρκεια των είκοσι χρόνων μετά τον πόλεμο 1914-18, υπήρχε ένα αυξανόμενο συναίσθημα ανικανοποίησης για την ποιό-

τητα της ζωής, πού έκανε ο συνηθισμένος πολίτης. Όλο τον καιρό η μεγάλη του ανάγκη ήταν να αισθανθεί τον έαυτό του μέρος σε κάτι πού θα μπορούσε να του προμηθεύσει ένα σκοπό στη ζωή του και να του δώσει μια θέση στη συντροφικότητα μιας κοινότητας. Καθώς οι διακλαδώσεις της κρατικής κοινωνικής πρόνοιας γίνονταν πιο περίπλοκες και πιο έκτεταμένες, φάνηκε πιθανό πως οι έθελοντικές οργανώσεις θα ήταν η πιο εύκολη και ίσως η πιο κατάλληλη διέξοδος γι' αυτό το δυνατό συναίσθημα.

Ο Whitehall διαπίστωσε πως αποτέλεσμα μιας ικανοποιητικής κρατικής υπηρεσίας είναι συνήθως μια σφριγηλή έθελοντική προσπάθεια και μια υγιής κοινοτική ζωή· και το κύριο πρόβλημά της δεν ήταν απλά να δώσει μια έθνική κοινωνική πρόνοια, μα να τη δώσει έτσι, ώστε να μπορέσει ν' αφομοιωθεί από τα άτομα και τις κοινότητες πού αποτελούν το έθνος, και να τα βοηθήσει πραγματικά.

Ταυτόχρονα γίνονταν—σχεδόν αποκλειστικά στην έθελοντική εργασία—εξελίξεις στην τεχνική της διαχείρισης της κοινωνικής πρόνοιας. Είχε ξεκαθαριστεί ότι η κατάταξη των εργαζομένων κατά ικανότητα ήταν πραγματικά ένα όργανο με απέραντες δυνατότητες για μια δημοκρατική κοινωνική πρόνοια. Μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και για να έρευνήσουν οι ανάγκες και δυσχέρειες των κοινών ανθρώπων και γυναικών και να γίνουν η νομοθεσία και οι υπηρεσίες της κοινωνίας, πού έχουν φτιαχτεί γενικά για να ρυθμίζουν το μέσο όρο των αναγκών και των δυσχερειών, πιο ανθρώπινες και υποφερτές για τα ξεχωριστά άτομα, πού οι διαφορές τους μας δίνουν το μέσο αυτό όρο. Η κατάταξη των εργαζομένων κατά ικανότητες πραγματικά είναι μια μέθοδος μοναδική για να εκδηλωθεί η κοινωνική πρόνοια, πού δίνει την κατεύθυνση, και με τη μεταχείριση του ατόμου σαν υπεύθυνου πολίτη, το βοηθάει να πάρει μέρος δημοκρατικά στην υπηρεσία, πού του παρέχεται στο κάτω-κάτω από τα ίδια του τα χρήματα και την ίδια του τη δουλειά και συγκράτηση.

Πριν από τον τελευταίο πόλεμο η μέθοδος αυτή είχε φτάσει στο σημείο να χρησιμοποιείται, περισσότερο η λιγώτερο έντονα, όχι μόνο από υπηρεσίες οικογενειακής περίθαλψης, αλλά και από φιλανθρωπικά νοσοκομεία, προϋσταμένους μαθητευομένων, ψυχιάτρους, έρευνητές, διευθυντές προσωπικού, επισκέπτες υγείας, και από τους ασχολούμενους με παιδική περίθαλψη όλων των ειδών, σε πολυποίκιλλους τύπους υπηρεσιών. Όλοι αυτοί είχαν αρχίσει να χρησιμοποιούνται από τις Κυβερνητικές οργανώσεις και στο διάστημα του πολέμου η ζήτηση της κρατικής κοινωνικής πρόνοιας για ειδικευμένους σ' αυτή τη μέθοδο ήταν πολύ μεγαλύτερη από την προσφορά.

Αν αυτοί οι άνθρωποι, εκπαιδευμένοι καθώς είναι σε έθελον-

τική υπηρεσία έχουν σχηματίσει μια γέφυρα πάνω από το χάσμα που χώριζε την κρατική από την έθελοντική κοινωνική πρόνοια, ή κοινή πολεμική προσπάθεια έχει φτιάξει πολύ περισσότερες. Είναι συχνά δύσκολο τώρα να ξέρεις ποιά αρχίζει ή πρώτη και ποιά τελειώνει ή δεύτερη. Πολλά από τα μεγάλα έθελοντικά ιδρύματα μαζί με το προσωπικό τους κινητοποιήθηκαν. Έθελοντικά και κρατικά νοσοκομεία έχουν εξίσου ένσωματωθή μέσα σε μια 'Ιατρική Υπηρεσία Πρώτων Βοηθειών. 'Ολόκληρος ο ιατρικός κόσμος με μεγάλη συχνά ζημία για τα μέλη του, έχει τόσο οργανωθεί ώστε όλα τα μέσα που διαθέτει είναι στη διάθεση του συνόλου. 'Η Χριστιανική 'Αδελφότης Νέων και Νεανίδων (Y.M.C.A. και Y.W.C.A.), ο Στρατός Σωτηρίας, το «Το Η» και οι παρόμοιοι οργανισμοί έχουν εγκαταστήσει ένα δίκτυο από καντίνες, κοινωνικά κέντρα, εστιατόρια και κέντρα αναψυχής για τις 'Ενοπλες Δυνάμεις. 'Ο 'Ερυθρός Σταυρός—για να αναφέρουμε ένα μόνο κομμάτι από τη δράση του—έχει αναλάβει τα δέματα, επιστολές, βιβλία, εκπαιδευτικά μαθήματα και κάθε τι που μπορεί να γίνει για τους αιχμαλώτους.

Στο επίπεδο του μέσου πολίτη επίσης, οι σφαίρες της κρατικής και έθελοντικής πρόνοιας έχουν σμίξει σε μια τεράστια κοινοτική υπηρεσία. Π.χ. ένας τυπικός δημοτικός σύμβουλος, ο άμισθος εκπρόσωπος των γειτόνων του, αφού τελειώσει το μεροδοῦλι του στο πρόσωπο των γειτόνων του, αφού τελειώσει το μεροδοῦλι του στο κατάστημα, όπου βγάζει το ψωμί του, παίρνει μέρος στην 'Επιτροπή Πολιτικής 'Αμυνας, που κυβερνά ένα πλατύ μέρος της πολεμικής ζωής. Μια νύχτα την εβδομάδα πηγαίνει στο δωμάτιο έλεγχου απ' όπου ο 'Ελεγκτής των αεροπορικών επιδρομών στέλνει τους επιστάτες, τους πυροσβέστες, τα συνεργεία φορείων, τα ελαφρά και βαρέα συνεργεία διάσωσης, κλπ., στο μέρος όπου έπεσε ή βόμβα· μια άλλη νύχτα είναι κι' ο ίδιος σε μια έθελοντική πυροσβεστική ομάδα. Στο ελεύθερό του απόγευμα παρακάθεται σε συνεδριάσεις ενός Γραφείου Συμβουλών για τους πολίτες, έθελοντική υπηρεσία στην οργάνωση των τοπικών αρχών για να αντιμετωπιστούν τα άποτελέσματα των αεροπορικών επιδρομών.

'Η γυναίκα του διαθέτει τις ελεύθερες ώρες της σαν γραμματέας στην ομάδα εράνων της συνοικίας της. Είναι ταχτικό μέλος της Γυναικείας Έθελοντικής Υπηρεσίας, του έθελοντικού αυτού στρατού που κάτω απ' τις διαταγές της Κυβέρνησης, βοηθάει όπου χρειαστεί, σε κέντρα ανάπαυσης, καντίνες, ρουχισμό για πρόσφυγες και βομβόπληκτους, και άμετροτες άλλες δουλειές. 'Η κόρη του είναι στη Γυναικεία 'Αγροτική Υπηρεσία, ο γιός του, παιδί του σχολείου, υπηρετεί την ομάδα μιας λέσχης νέων με την επίβλεψη της τοπικής εκπαιδευτικής αρχής και έχει βοηθήσει στο μάζεμα

φρούτων και πατάτας και στις άφθονες συγκομιδές του τόπου του στα πολεμικά χρόνια.

Αυτή ή περίπλοκη συνύφανση των νημάτων κρατικής και έθελοντικής κοινωνικής πρόνοιας είναι μια από τις αιτίες της δύναμης στην κοινωνική κατασκευή μιας χώρας, που τόσο άποφασισμένα αντιμετώπισε τα χτυπήματα του πολέμου. Το σχίσμα ανάμεσα στην κρατική και την έθελοντική υπηρεσία έκλεισε, κυρίως γιατί ο κοινός άνθρωπος έχει διαπιστώσει πως το ίδιο πρόσωπο, αυτός ο ίδιος, είναι ή πηγή—και συχνά ο δέκτης—και των δύο. Στο παρελθόν οι ταλαντεύσεις ανάμεσα στις κοινωνικές δυνάμεις της 'Ελευθερίας και της 'Ασφαλείας, του ατομισμού και της κοινότητας ήταν τόσο υπερβολικές, ώστε τα δυο στοιχεία φαινόταν ασυμβίβαστα. Στο διάστημα του πολέμου δείχτηκε καθαρά πως δεν είναι. Κι' όταν ο πόλεμος τελειώσει ή Μεγάλη Βρετανία είναι άποφασισμένη να πάρει ό,τι καλύτερο έχει ο καθένας από τους δυο αυτούς κόσμους να δώσει και να μη θυσιάσει κανένα γιατί πραγματικά είναι άχώριστοι.

Σ' ΟΛΑ τα πολεμικά μέτωπα των Συμμάχων υπήρχαν κινητές μονάδες για να τυπώνουν χάρτες και προχωρούσαν μαζί με το πεζικό και τα τάνκ.

Έργο τους ήταν να προμηθεύουν χάρτες του τόπου όπου γίνονταν μεγάλες μάχες καθώς τα στρατεύματα προχωρούσαν. Οι χάρτες αυτοί ήταν απόλυτα ενημερωμένοι, σημείωναν όλες τις πληροφορίες των πιο τελευταίων αεροπορικών αναγνωρίσεων και ήταν πολύτιμοι κυρίως για τη δράση του πυροβολικού.

Οι ανάγκες του στρατού σε χάρτες είναι κολοσσιαίες. Περίπου 120 εκατομμ. χάρτες της Βορ. Γαλλίας ετοιμάστηκαν πριν από την απόβαση. Για λόγους ασφαλείας τα πρώτα αποβατικά στρατεύματα είχαν συνθηματικούς χάρτες για να οδηγηθούν.

THE DAILY HERALD

Η εξέλιξη του Βρεταννικού «Χόλλυγουντ»

Από τον ειδικό κριτικό του Α.Γ.Ι.Σ

ΘΑ ΠΕΡΙΜΕΝΑΜΕ ασφαλώς πώς ο πόλεμος θα γινόταν μια αιτία στασιμότητας για την Αγγλική κινηματογραφική παραγωγή. Γιατί έγινε αιτία να κλείσουν περισσότερα από τα μισά Αγγλικά στούντιο και τα πιο πολλά απ' όσα έμειναν βρισκόνταν στην

καρδιά της βομβαρδιζόμενης περιοχής του Λονδίνου.

Παρ' όλα αυτά, η Αγγλική κινηματογραφική παραγωγή μέσα στα τελευταία έξη χρόνια έχει εξαιρετικά προκόψει κ' έχει φτάσει σ' ένα σημείο αληθινά αξιοθαύμαστο.

Πατώντας πάνω στα χνάρια του αντιπάλου της στην Καλλιφορνία, η Αγγλία ανέπτυξε ένα δικό της Χόλλυγουντ, με τα δικά του αστέρια και τις δικές του επιτυχίες, σε ποιότητα που σπάνια μπορεί να βρει το όμοιό της και που σχεδόν δεν ξεπεράστηκε από την κινηματογραφική παραγωγή άλλων χωρών. Αυτή η παραγωγή έχει κερδίσει τον έπαινο των πιο σπουδαίων και των πιο ειλικρινών Αμερικανών κριτικών για τους Αγγλικούς κινηματογράφους.

Η όμορφη πυρρόξανθη Phyllis Calvert και ο James Mason, δυο από τα μεγαλύτερα αστέρια, είναι πραγματικά αξιόλογες ανακαλύψεις των στούντιο του Gainsborough.

Η Phyllis Calvert άρχισε τη θεατρική της σταδιοδρομία όταν ήταν 10 χρονών. Τότε κάποιος την πρόσεξε και την πήρε για να παίξει σ' ένα θέατρο του West End, στα 1939. Ο πόλεμος διέκοψε την σταδιοδρομία της και η Phyllis πήγε για ένα διάστημα στην αεράμνα. Στο 1940 ξαναγύρισε στον κινηματογράφο και γρήγορα άρχισε να μεσουρανεί μέσα σε μια σειρά από διάφορες ταινίες.

Ο James Mason είχε τελειώσει το Πανεπιστήμιο και είχε διπλώμα του «Master of Arts». Άφησε όμως την καριέρα του αρχιτέκτονα για να βγει στη σκηνή και άρχισε την σταδιοδρομία του σε ένα περιοδεύοντα θεατρικό θίασο, στα 1931. Ύστερα από μια σειρά πετυχημένες παραστάσεις, γύρισε την πρώτη του ταινία στα 1935. Έχει μια αξιοσημείωτη κλίση για βαρείς δραματικούς ρόλους, που χρησιμοποιήθηκε στις τελευταίες του ταινίες με πολλή επιτυχία.

Ένας άλλος νέος ηθοποιός που μπορεί να θεωρηθεί σαν ήρωας της Αγγλικής σκηνής, είναι ο Stewart Granger. Είναι ψηλός πάνω από έξη πόδια, χαριτωμένος, με άπλους, πρόσχαρους τρόπους. Από το κολλέγιο, πήγε σε μια ιατρική σχολή, που την άφησε για χατήρι της σκηνής. Αφού πρωταγωνίστησε σε διάφορα αξιόλογα έργα, έκανε την πρώτη του εμφάνιση στην οθόνη το 1930, παίζοντας ένα νεανικό ρόλο.

Αυτές οι τρεις ανακαλύψεις της Αγγλικής σκηνής έδωσαν εξαιρετική επιτυχία από άποψη έκτελεσης στο «Λουλουδι της Αμαρτίας» (Fanny By Gaslight) και στο «Ο άνθρωπος με τα γκριζα» (The Man In Grey), δυο δράματα της Νεο-Βικτωριανής περιόδου. Και οι δυο αυτές ταινίες μαζί με το «Η Δύση πλησιάζει» (Western Approaches) και το «Ο Δρόμος προς τη Δόξα» (The Way Ahead) έχουν θεωρηθεί σαν οι πιο τέλειες ταινίες που έδωσε ο Αγγλικός κινηματογράφος στον καιρό του πολέμου.

Στο «Λουλουδι της Αμαρτίας» που ανεβάστηκε από τον Michael Sadleir και που στα 1940 είχαν το μυθιστόρημα με την πιο μεγάλη κυκλοφορία, η ρεαλιστική αναπαράσταση της Βικτωριανής εποχής παίζει μεγάλο ρόλο στην εμφάνιση της μεγάλης παιδευτικότητας ενός σπιτιού του 1870, της ταβέρνας των εργατών ή της πολυστολισμένης διαμονής ενός Υπουργού. Αυτός ο τρόπος βοηθάει ώστε με το δραματικό παίξιμο να ζωντανεύουν οι διαδοχικές συμφορές της ηρωίδας. Ο πατριός της αυτοκτονεί όταν ανακαλύπτει την παράνομη γέννησή της, η ίδια θυσιάζει την αγάπη της για χατήρι μιας φαντασμένης οικογένειας, και ύστερα γίνεται αιτία μιας μονομαχίας όπου εκείνος παρά λίγο να χάσει τη ζωή του.

Η μεγάλη συγκίνηση, το δυνατό δραματικό στοιχείο, το φιλοσοφημένο χιούμορ, το όργιο του πλούτου στο can-can, τα χαριτωμένα μπαλέτα και η έλκυστική αισθηματική υπόθεση, όλα αυτά πλεγμένα αριστοτεχνικά δίνουν ένα θαυμάσιο σύνολο γεμάτο «γυναικεία» θά έλεγα γοητεία.

Η μουσική της ταινίας είναι το «γαλόν» από την τελευταία πράξη του «Όρφέα στον Άδη» του Όφφενμπαχ, η μουσική μπαλέτου του Ντελίμπ «Κοπέλια» και ένα γαλλικό τραγούδι «Ήρθε ή άνοιξη» (L'avril est là).

Η ταινία «Η Δύση πλησιάζει» είναι ένας φόρος τιμής για τον υπέροχο ηρωισμό του Πολεμικού και του Εμπορικού Ναυτικού που ποτέ δεν έφραγε από τον προσορισμό του, δηλ. να κρατήσει αδιάσπαστες τις ζωτικές συγκοινωνίες των Συμμάχων. Είναι όμως ακόμα και μια συγκινητική ιστορία με ωραιότερες έγχρωμες φωτογραφίες και με όλα τα στοιχεία μιας τέλει ψυχαγωγίας.

Η ταινία αυτή είναι τόσο αληθινή και κάνει τόσο βαθειά εντύ-

πωση ώστε νομίζει κανένας πώς ξνοιωσε ο ίδιος την θλίψη και την πίκρα αυτής της περιπέτειας των 21 ανδρών που σώθηκαν από ένα τορπιλισμένο εμπορικό καράβι. Οι ναυαγοί αυτοί πέρασαν 14 μέρες στον Ατλαντικό μέσα σε μια σωσίβια βάρκα πριν να τους περι-συλλέξουν σε έλεεινή κατάσταση και μισοπεθαμένους από την εξάντληση. Αξέχαστες μένουν και οι άλλες περιπέτειες και η νευρική ένταση που κυριαρχεί στα καράβια της νηοπομπής καθώς οδηγούν τον ωκεανό από την Αμερική προς τη Μεγ. Βρεταννία.

Στην ταινία «Η Δύση πλησιάζει» δεν υπάρχουν επαγγελματίες ηθοποιοί. Καθένας που βλέπετε είναι ένας αληθινός θαλασσινός, από κείνους που δοκίμασαν την τορπίλλα αρκετές φορές. Ωστόσο από τον Πλοίαρχο Pycroft του Εμπορικού Ναυτικού που έχει τη βάρκα του γεμάτη ναυαγούς ως τον πλωτάρχη του Βασιλικού Ναυτικού που παίζει το ρόλο του αρχηγού στη συνοδεία της νηοπομπής, όλοι παίζουν σαν τέλειοι καλλιτέχνες.

Εκτός από τις σκηνές με το Γερμανικό υποβρύχιο που γυρίστηκαν στα στούντιο Pinewood, όλη η υπόλοιπη ταινία γυρίστηκε στη καρδιά του Ατλαντικού. Οι σκηνές με τη βάρκα των ναυαγών έγιναν πέντε μίλια μακριά από τις δυτικές ακτές της Αγγλίας και μια μονάδα τεχνικών πέρασε δυο φορές το Βόρειο Ατλαντικό για να κινηματογραφήσει τις σκηνές με τη νηοπομπή.

Όσοι δουν το «Δουλούδι της Αμαρτίας» θα βρουν στο «Ο άνθρωπος με τα γκρίζα» μια εφάμιλλη ταινία που απεικονίζει τη Βικτωριανή Βρεταννία του 19ου αιώνα, με τα γραφικά κοστούμια και τα πλούσια σπήτια της αριστοκρατίας.

Η υπόθεση είναι αρκετά ρομαντική με μελοδραματικά μάλιστα στοιχεία που τα τονίζει πιο πολύ ο τρόπος της σκηνοθεσίας. Είναι διάχυτη στο έργο μια απλή λογοτεχνική διάθεση, συνδυασμένη με θελκτικό διάκοσμο.

Σ' αυτή τη ταινία παρακολουθούμε την ιστορία της όμορφης και ευγενικής Κλαρίσα που παντρεύτηκε αναγκαστικά τον αλαζονικό βάνουσο Λόρδο Rohan. Βλέπουμε πώς για να σώσει τον έγωισμό και της οικογένειας ο Rohan αρνήθηκε να ελευθερώσει τη γυναίκα του από τον άτυχο αυτό γάμο. Πώς εκείνη αγαπά ένα απένταρο νεαρό ηθοποιό και πώς μια φιλόδοξη και ασυνείδητη γυναίκα (Margaret Lockwood) που η Κλαρίσα την θεωρούσε καλή φίλη, την προδωσε και στο τέλος την δολοφόνησε. Κι' η ίδια όμως τιμωρήθηκε γιατί τη σκότωσε ο Λόρδος Rohan πάνω στη όργη του.

Οι ηθοποιοί στη ταινία αυτή παίζουν θαυμάσια και τα σκηνικά είναι αριστοτεχνικά. Όλα ταιριάζουν όπως πρέπει στην υπόθεση και την ατμόσφαιρα του περίφημου βιβλίου της Λαίδης Eleanor Smith που είναι η βάση της ιστορίας. Η Margaret Lockwood

που πρωταγωνιστεί μαζί με την Phyllis Calvert και τον James Mason είναι αναγνωρισμένη πιά ηθοποιός στις Αγγλικές ταινίες πριν από τον πόλεμο.

Η ταινία «Ο δρόμος προς τη δόξα» μάς φέρνει από τον πολύχρωμο διάκοσμο της Βικτωριανής εποχής στα γεγονότα των τελευταίων χρόνων, την επιστράτευση των πολιτών στην Αγγλία. Δεν είναι καμιά ταινία ανιαρή ή μορφωτική για λόγους προπαγάνδας. Δέ θέλει να φέρει ένα μήνυμα ούτε να εξυψώσει το ήθικόν. Μας κάνει πιο πολύ να γελάμε παρά να δακρύζουμε. Μας κρατάει σ' έξαψη και απορία πιο πολύ παρά μας κουράζει με παραδειγματα. Η αξία της κρύβεται στο ίδιο της το θέμα. Είναι ο Βρεταννός στρατιώτης που αντιπροσωπεύει το Βρεταννικό πνεύμα.

Παρακολουθούμε ένα τάγμα νεοσυλλέκτων στη σκληρή τους εκπαίδευση. Βλέπουμε τους άντρες του να γελούν και να παραπονιούνται, να χαίρονται τις μικρές τους αδειες με τις γυναίκες και τις κοπέλλες τους, να καταπολεμάνε με πείσμα μια φωτιά πολεμοφοδίων σ' ένα τορπιλισμένο μεταγωγικό. Είμαστε μαζί τους όταν παίρνουν το βάπτισμα του πυρός σε μια αληθινή μάχη της Β. Αφρικής, πολεμώντας μαζί με Βρεταννικά στρατεύματα και με Άραβες που παίρνουν μέρος σε πολλές σκηνές.

Ο Άγγλος ηθοποιός του Χόλλυγουντ Ντάβιντ Νίβεν πρωταγωνιστεί στο ρόλο ενός νέου αξιωματικού που μόλις βγήκε απ' τη σχολή. Ο Νίβεν στην πραγματικότητα υπηρέτηε στο στρατό σε Ταξιαρχία Πεζικού, αλλά του έδωσαν ειδική άδεια για να γυρίσει αυτή την ταινία.

Όλα αυτά τα έργα αφού παίχθηκαν σε πολυάριθμους θεατές στην Αγγλία, Αμερική και Μέση Ανατολή έφθασαν τώρα στην Αθήνα και θα παιχτούν στη χειμερινή περίοδο που αρχίζει τον Οκτώβρη.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ μόδα στη Συμμαχική Αεροπορία είναι να φορέι κάθε πιλότος στο Νοτιοδυτικό Ειρηνικό ένα μεταξωτό μαντήλι στο λαιμό του, που είχε επάνω σταμπαρισμένο ένα λεπτομερή χάρτη της περιφέρειας όπου εκτεινόταν η δράση του στολίσιον του.

THE DAILY HERALD

Τί οφείλει ο κόσμος στον Ρουζβέλτ

Του Sir WILLIAM BEVERIDGE

(Από τὸ The News Chronicle)

ΜΕ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ τοῦ Φραγκλίνου Ρουζβέλτ, ὁ κόσμος ἔχασε σὲ μιὰ κρίσιμη στιγμή ἕνα πολίτη, τὸν πιὸ μεγάλο ὄλου τοῦ κόσμου καὶ ὄλων τῶν καιρῶν. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἄδειος τύπος. Ὁ κλῆρος ποῦ τοῦ ἔλαχε εἶταν ἡ διαφύλαξη τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ κόσμου.

Ἕνας τέτοιος ἀγώνας, δὲ θὰ μπορούσε νὰ βγεῖ πέρα ἀπὸ κανένα ἄλλον, ποῦ δὲ θὰ συνδύαζε τὰ μοναδικὰ του προσόντα, ἀπὸ κανένα ἄλλο, ποῦ δὲ θὰ εἶταν μαζὺ ξύπνιος ἀκαταπόνητος διπλωμάτης καὶ πολιτικὸς ἀρχηγός.

Νὰ εἶσαι πολιτικὸς θὰ πεῖ νὰ ξέρεις νὰ ὀδηγεῖς. Ὁ Φραγκλίνος Ρουζβέλτ, πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸ λαὸ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, σκέφτηκε, τέσσερα ἢ πέντε χρόνια πρὶν, πὼς οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφήσουν τὴν Ἀγγλίαν νὰ χαθεῖ κάτω ἀπὸ τὴν Γερμανικὴ ἐπίθεση· πὼς ἔπρεπε νὰ δοθεῖ ὅλη ἡ ἀπαιτούμενη βοήθεια ἀπὸ τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες γιὰ νὰ ἐμποδιστεῖ ἕνα τέτοιο πρᾶγμα, ἔστω καὶ μὲ κίνδυνο νὰ πολέμησουν μὲ τὴ Γερμανία. Γιὰ νὰ φτάσει τὴν ἀπόφασή του, ἔδρασε σὰν πολιτικὸς, ὄχι ἀκολουθώντας τὴ γνώμη τοῦ λαοῦ, μὰ προσηλώνοντας τὸ μυαλὸ του στὸ σημεῖο, ὅπου ἤθελε νὰ τὴν καθοδηγήσει.

Μ' αὐτὴ τὴν προοπτικὴ προχώρησε βῆμα μὲ βῆμα γιὰ νὰ κἀνει τὸ λαὸ, νὰ δεῖ τὰ πράγματα ὅπως ἐκεῖνος τὰ ἐβλεπε. Ἐξασφάλισε διαδοχικὰ τὴν ἄρση τοῦ «Νόμου περὶ Οὐδετερότητας», πέρασε τὸ νόμο περὶ «Ἐκμισθώσεως καὶ Δανεισμοῦ» καὶ πέτυχε καὶ ἄλλα ζωτικὰ μέτρα. Στὸ τέλος ἀποφασίστηκε πὼς ἂν τὰ Ἀμερικανικὰ καράβια δέχονταν ἐπίθεση ἀπὸ ὑποβρύχια, θὰ χτυποῦσαν.

Μὲ τὸν ὀφειλόμενο σεβασμὸ στὶς δημοκρατικὰς ἀρχάς, ἔκανε τὸ κάθε βῆμα, ὅσο πιὸ γρήγορα γινόταν καὶ ποτέ του δὲ προσπάθησε νὰ τὸ κάμει προτοῦ νὰ εἶναι δυνατό. Οἱ πράξεις του εἶταν τέτοιες, ὥστε πάντα εἶχε ἐξασφαλισμένους ὁπαδούς. Στὸ σημεῖο αὐτό, ἔδειξε χαρίσματα ἑνὸς πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ ποῦ μπορούσε νὰ καταλαβαίνει τὶς γνώμες τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Τέλος ἔφτασε ἡ στιγμή ποῦ ἡ Γερμανία ἔνοιωσε πὼς ἡ μόνη λύση εἶταν νὰ βγεῖ στὸν πόλεμο καὶ ἡ Ἰαπωνία ἔνοιωσε πὼς ἔπρεπε νὰ τὴν ἀκολουθήσει τότε ἢ ποτέ. Οἱ καρποὶ ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Φραγκλίνου Ρουζβέλτ θεριστήκανε τώρα, ποῦ ὁ πολιτισμὸς γλύτωσε ἀπὸ θανάσιμο κίνδυνο.

Εἶναι μάταιο νὰ προσπαθεῖς νὰ κατατάξεις μεγάλους ἀνθρώπους σὲ κατηγορίες μεγαλοσύνης, σὰ νὰ εἶταν παίχτες τοῦ τένις. Ἐκεῖνο ποῦ ἦρθε νὰ κάνει ὁ Λόυδ Τζῶρς στὸν πρῶτο παγκόσμιον πόλεμο, νὰ σχηματίσει ἕνα ἐνιαῖο δημοκρατικὸ μέτωπο, ὅταν αὐτὸ εἶταν ἕνα πρᾶγμα ἄγνωστο ὡς τότε, εἶταν ἐντελῶς διαφορετικὸ ἀπὸ κεῖνο ποῦ ἀνέλαβε νὰ κάνει ὁ Τσῶρτσιλ, νὰ ἐμψυχώσει ἐμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους μας μέσα στὶς σκοτεινὲς ὥρες. Καὶ τὰ δυὸ εἶταν ἐντελῶς διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ ἔργο ποῦ εἶχε νὰ ἐπιτελέσει ὁ Φραγκλίνος Ρουζβέλτ.

Νὰ δώσουμε βραβεῖα πρώτης, δεύτερης ἢ τρίτης σειρᾶς σὲ τέτοιους ἀνθρώπους ὅπως αὐτοί, εἶναι κάτι ἄσκοπο. Εἶναι ἀρκετὸ νὰ ποῦμε — καὶ αὐτὸ εἶναι ἀπλὴ ἀλήθεια — πὼς ποτέ ἀνθρώπος δὲ δούλεψε πιὸ συνειδητὰ γιὰ τὴν ἐδραίωση τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας ὅσο ὁ Φραγκλίνος Ρουζβέλτ σὲ ὅλες τὶς φάσεις τοῦ πολέμου καὶ ὡς ποῦ πέθανε. Ἀμέτρητες γενιὲς θὰ ἔχουν τὴν τύχη νὰ ζοῦνε στὴ λευτεριά ποῦ τοὺς ἔδωσε ἐκεῖνος.

Ὅμως δὲ φτάνει νὰ λέμε καλὰ λόγια καὶ νὰ εὐγνωμονοῦμε τοὺς μεγάλους ἀνθρώπους. Τὸ χρέος μας εἶναι νὰ ἀποτελειώσουμε ἐκεῖνο ποῦ ἀρχισαν αὐτοί, νὰ μᾶς γίνεταί μάθημα τὸ παράδειγμά τους, νὰ κερδίζομε ἀπὸ τὰ κατορθώματά τους.

Τὸ μάθημα ἀπὸ τοὺς δυὸ μεγάλους πολέμους εἶναι, πὼς ἡ πολιτικὴ τῆς ἀπομόνωσης, ὅταν ὑπάρχουν μεγάλα διεθνή προβλήματα, δίδηται μόνο στὴν αὐτοκαταστροφὴ, ποῦ θὰ γίνεταί πιὸ αἰσθητὴ ὕστερα ἀπὸ κάθε καινούριον μεγάλο πόλεμο. Τὸ νὰ ἀκολουθήσει κανεὶς αὐστηρὴ ἐθνικιστικὴ πολιτικὴ εἶναι κάτι ἡθικόν, γιὰτὶ ἡθικὴ στὸ βάθος θὰ πεῖ νὰ λογαριάζεις τὰ δικαιώματά σου, τουλάχιστο ὅσο καὶ τῶν ἄλλων. Καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἡθικῆς στὶς διεθνεῖς υποθέσεις εἶναι ὁ ἀναγκαῖος ὁρος κάθε ἐλπίδας γιὰ εἰρήνη, τάξη καὶ πολιτισμὸ στὸν κόσμον.

Γεγονὸς ποῦ ἔχει χαρακτηριστικὴ σημασίαν εἶναι ἡ διαφορὰ τῶν ἔθνων σὲ μέγεθος καὶ ἰσχύ. Ἡθικὴ θὰ πεῖ, σὲ τελευταία ἀνάλυση, πὼς ἐκεῖνα τὰ ἔθνη ποῦ εἶναι δυνατὰ, πρέπει νὰ ἀναγνωρίζουν τὶς εὐθύνες τῆς δυνάμεώς τους. Πρέπει νὰ καταλαβαίνουν πὼς ἡ χρησιμοποίησις τῆς δυνάμεώς τους γιὰ σκοποὺς καθαρὰ ἐθνικιστικούς, ὀδηγεῖ στὸ τέλος σὲ σύγκρουση. Πρέπει νὰ καταλαβαίνουν πὼς μιὰ τέτοια χρῆσις τῆς δυνάμεως δὲν εἶναι γιὰ τὸ συμφέρον τους.

Ὁ Φραγκλίνος Ρουζβέλτ, ποῦ τοῦ δόθηκε ἡ τιμὴ νὰ γίνῃ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ πιὸ δυνατοῦ ἔθνους στὸν κόσμον, ξεχωρίζει γιὰτὶ κατὰλαβε τὶς εὐθύνες τῆς ἐθνικῆς δυνάμεως. Εἶχε τὴν πεποίθησιν πὼς ἡ δυνάμη τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὄχι μόνο γιὰ νὰ προφυλάξῃ αὐτὲς τὶς ἴδιες, μὰ γιὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ λευτερίαν στὴν Εὐρώπῃ καὶ στὴν Κίνα.

Αὐτὸ εἶταν ἡ τελευταία καὶ ἡ πιὸ μεγάλη του ὑπηρεσία. Ὅμως πολὺ προτιμότερα ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν ἠθικὴ σ' ἓνα ἄλλο πεδίο, ποὺ ἡ ἀνάγκη του ἔχει γίνεи τώρα φανερό. Πεῖρα 150 χρόνων βιομηχανοποίησης ἔχει δείξει πὼς γιὰ νὰ ἀφήσεις τὴ χρῆσιν τῆς οἰκονομικῆς δυνάμεις — καθὼς γίνεται ἀνάμεσα στοὺς πολῖτες — νὰ ὀδηγηθεῖ ὀλοκληρωτικὰ ἀπὸ προσωπικὸ συμφέρον, αὐτὸ θὰ ὀδηγήσει σὲ κοινωνικὸ κακὸ καὶ ἀδικίες ποὺ εἶναι τόσο δυνατὰ αἰσθητὲς ὥστε ἀργὰ ἢ γρήγορα μιὰ ἐπανάσταση ἐναντιὸν τοὺς μπορεῖ νὰ ἀπειλήσει τὴν ἐλευθερία. Ὁ Φραγκλῖνος Ροῦζβελτ, ποὺ ἤρθε νὰ κυβερνήσει τὴ χώρα του σὲ μιὰ ἐποχὴ ὅπου ὀλόκληρη ἡ οἰκονομικὴ μηχανὴ εἶχε διαστρεβλωθεῖ, ἔδειξε τὸν ἑαυτὸ του σὰν ὑπερασπιστὴ τῆς ἀνάγκης μιᾶς ἠθικῆς χρησιμοποίησης τοῦ πλούτου. Αὐτὸ εἶταν τὸ ξεκίνημα γιὰ ἓνα νέο πολιτικὸ σχέδιο. Νομίζεις πὼς εἶταν ἡ μοῖρα του νὰ ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν καλὴ χρῆσιν τῆς παγκόσμιας ὑλικῆς δυνάμεις, ὅπως ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν καλὴ χρῆσιν τοῦ πλούτου στὸ τόπο του.

Τὸ οἰκονομικὸ κίνητρο, δηλ. τὸ νὰ κυνηγᾶνε τὰ ἄτομα τὸ ὑλικὸ τους συμφέρον εἶναι κάτι ποὺ ἔχει τὴ θέση του μέσα στὸν πολιτισμὸ. Ὅμως πρέπει νὰ τὸ δοῦμε σὰ μέσο καὶ ὄχι σὰ σκοπὸ. Σὰν ἓνα ὑπηρετὴ, ὄχι σὰν ἓνα κύριο. Προσπαθῶ νὰ ἀνυψώσω τὴν ἐπιδίωξη τῶν ἀτομικῶν ὑλικῶν συμφερόντων σὲ κατευθυντήρια κοινωνικὴ ἀρχή, θὰ πεῖ καταστρέφω τὶς ὑπαρκτικὰς προϋποθέσεις τῆς κοινωνίας. Πολιτισμὸς καὶ λευτεριά θὰ ζοῦν σὲ διαρκὴ κίνδυνον νὰ δεχτοῦν τὴν μιὰ ἐπίθεση ὑστερα ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὡς ποὺ ἡ ἠθικὴ νὰ ἀντικαταστήσει τὴν ἀνθητικότητα τόσο στὶς διεθνεῖς σχέσεις, ὅσο καὶ στὴν καθοδήγηση τῶν οἰκονομικῶν ὑποθέσεων. Ὁ Φραγκλῖνος Ροῦζβελτ, στὴ ζωὴ του εἶταν ἓνας ξεχωριστὸς πρωτοεργάτης τῆς ἠθικῆς καὶ στὰ δυὸ πεδία. Ἄν, ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατό του, ὁ κόσμος θέλει νὰ κερδίσει κάτι ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες του, πρέπει νὰ θυμᾶται τὶς ἀρχές του.

76

ΠΙΝΕΤΑΙ Η ΘΑΛΑΣΣΑ!

ΜΙΑ ΣΥΣΚΕΥΗ, ποὺ ἔχει τὸ μέγεθος ἑνὸς πακέτου τσιγὰρ μισῆς λίβρας, μετατρέποντας τὸ θαλασσινὸ νερὸ σὲ πόσιμο, σώζει τώρα ἀεροπόρους ποὺ πέφτουνε στὴ θάλασσα καὶ κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ δίψα, ὅπως καὶ τοὺς ναυτικούς ποὺ θὰ ἔχουν ἔλλειψη νεροῦ.

Ὁ ἀεροπόρος βάζει θαλασσινὸ νερὸ σὲ ἓνα σάκκο, ρίχνει μέσα κάτι εἰδικὰ ταμπλέτες, κλείνει τὸ σάκκο καὶ πιέζοντάς τον, ἔχει θαυμάσιο νερὸ ἀπὸ ἓνα στόμιο ποὺ βρίσκεται στὸ κάτω μέρος τοῦ σάκκου, μέσα σ' ἓνα κουτί.

(Ἀπὸ τὸ DAILY EXPRESS)

Ἀφιέρωσε πενήντα χρόνια ζωῆς
στὴ μουσικὴ γιὰ τὴν Ἀγγλία

Henry Wood

«Ὁ Θρύλος τῆς Μουσικῆς»

Τοῦ GEORGE SAMPSON

(Ἀπὸ τὸ London Calling)

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ τοῦ Σέρ Χένρι Γούντ εἶναι μιὰ προσωπικὴ ὅσο καὶ δημόσια ἀπώλεια, ποὺ θὰ γίνεи αἰσθητὴ ἀπὸ χιλιάδες ἀνθρώπους. (*) Αὐτὸ δὲ θὰ μπορούσε νὰ εἰπωθεῖ γιὰ κανένα ἄλλο μαέστρο. Ὑπάρχουν τέλειοι, σπουδαῖοι μαέστροι ποὺ ὁ χαμὸς τους μᾶς πικραίνει ὅπως μᾶς πίκρανε ὁ χαμὸς τοῦ Hamilton Harty καὶ τοῦ Leslie Heward. Ὁ Γούντ ὅμως μᾶς ἄφησε τὴν αἴσθησιν πὼς χάσαμε κάτι ἐντελὼς μοναδικό.

Εἶναι παράξενο πὼς κανένας ἄλλος μουσικὸς δὲν εἶταν τόσο πολὺ μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ κοινοῦ καὶ μᾶς φαίνεται ἀκόμα πιὸ παράξενο ὅταν θυμηθοῦμε ὅτι ποτέ του ὁ Γούντ δὲν ἐπιζήτησε τὴ δημοτικότητα· δὲν τοῦ ἄρεσε νὰ ἐπιδεικνύεται οὔτε φανέρωσε τὶς προτιμήσεις του· δὲ λογομάχησε ποτέ του. Ἀντίθετα, ὡς ἓνα σημεῖο, ξεχώρισε ἀπὸ τὸ κοινὸ καὶ κράτησε τὴν ἐπαγγελματικὴ του ἀξιοπρέπεια ἀδιάφθορη. Γιὰ τὴν ἰδιωτικὴν τὴν ζωὴ δὲν ξέρουμε τίποτα. Οἱ ἀκροατὲς του ἀγνοοῦσαν κάθε τι γι' αὐτόν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσή του στὴ μουσικὴ.

Σὲ ὅσους ἀπὸ μᾶς τὸν παρακολουθήσαμε στὴν 50χρονη καὶ περισσότερο δημόσια ὑπηρεσία του, φαινόταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀκόμα ἓνα εἶδος ἱστορικῆς προσωπικότητας. Καὶ πραγματικὰ ὡς ἓνα σημεῖο εἶναι ἓνα ἱστορικὸ πρόσωπο, γιατί εἶταν ὁ πρῶτος Ἀγγλὸς ποὺ κράτησε τὴ θέση τοῦ τακτικοῦ διευθυντῆ ὀρχήστρας. Βέβαια σποραδικὰ ἐμφανίζονταν Ἀγγλοὶ καὶ Σκωτσέζοι μαέστροι. Ἀλλὰ κατὰ κανόνα, ἐμπιστευόμεσταν σὲ ξένους — στὸ Mappns, στὸν Hallé, στὸν Henschel, στὸν Richter. Τώρα ποὺ ὑπάρχουν πολλοὶ καλοὶ Ἀγγλοὶ μαέστροι, εἶναι δύσκολο νὰ πιστέψουμε πὼς ὁ Γούντ εἶταν ὁ πρῶτος — ὁ πρῶτος ποὺ ἀξιῶθηκε νὰ πάρει μιὰν ὀρχήστρα στὸ ἐξωτερικὸ καὶ νὰ δείξει τί μπορούν νὰ κάνουν οἱ Ἀγγλοὶ στὴ μουσικὴ. Αὐτὸ εἶταν τουλάχιστο ἓνα ἱστορικὸ γεγονός.

Ἔτσι καθὼς προχωροῦσαν τὰ χρόνια οἱ μαέστροι ἔρχονταν καὶ

(*) Ὁ Σέρ Χένρι Γούντ πέθανε στίς 19 Αὐγούστου 1944.

φεύγανε. Ἀλλὰ ἐκεῖ στεκόταν πάντα ὁ Χένρι Γούντ, μὴ σταθερὴ γεμάτη βεβαιότητα μορφῇ, ὁ Νέλσων μας ἦ ὁ Γουέλλιγκτον τῆς μουσικῆς πού ποτὲ δὲ θὰ μᾶς ἄφινε νὰ φανοῦμε κατώτεροι. Τὸ πνεῦμα του εἶταν πάντα νέο, καὶ ἴσαμε τὸ τέλος ποτὲ δὲν ἔπαψε νὰ παίρνει τὴ θέση του ἀκριβῶς τὴν ὥρα πού χρειαζόταν. Ἡ φρεσκάδα του εἶταν καταπληκτικὴ. Δὲν ἔπαψε ποτὲ νὰ γίγεται ὅλο καὶ πιὸ μεγάλος καὶ εἶταν γεμάτος ἐνθουσιασμοὶ τόσο γιὰ τοὺς νέους ἐκτελεστὲς ἢ συνθέτες ὅσο καὶ γιὰ τοὺς πιὸ ἀναγνωρισμένους.

Πῶς γίνανε ὅλα αὐτά; Τὸ χέρι τῆς Μοίρας εἶναι φανερό. Ὁ νέος Γούντ εἶχε τὴ τύχη νὰ γεννηθεῖ μέσα σὲ οἰκογένεια μουσικῶν καὶ τόσο ὠφελήθηκε ἀπὸ τὴ διδασκαλίαν στὰ παιδικὰ του χρόνια, ὥστε ἔπαιζε ὄργανο σὲ συναυλίες ὅταν εἶταν ἀκόμα ἓνα παιδί. Κανεὶς δὲ φαίνεται νὰ τὸν διαφήμιζε σὰν ἓνα «παιδί-φαινόμενο» καὶ λιγότερο ἀπ' ὅλους ὁ ἴδιος, μὰ χωρὶς ἀμφιβολία εἶταν.

Στὴ Βασιλικὴ Μουσικὴ Ἀκαδημία σπούδασε ὅλα τὰ ὄργανα μᾶλλον παρὰ ἓνα, σὰ νὰ εἶχε μαντέψει πὼς θὰ γινόταν διευθυντὴς ὀρχήστρας. Ὅταν τελειώσανε τὰ χρόνια τῆς σπουδῆς του, δὲν παρασύρθηκε στὸ δασκαλίκι, οὔτε καὶ γύρισε στὸ σκαμνὶ τοῦ ὄργάνου. Ἐγίνε μαέστρος σὲ ἓνα περιοδεύοντα Ἀγγλικὸ μελοδραματικὸ θίασο καὶ ἔκανε μὴ δουλειὰ ἐξαιρετικὰ ὠφέλιμη, ἀν καὶ κάπως κουραστικὴ. Μποροῦσε νὰ μετατρέψει γρηγορότερα ἀπὸ κάθε ἄλλον ἓνα συρφετὸ κακῶν μουσικῶν σὲ μὴ καλὴ ὀρχήστρα.

Βγῆκε ἀπὸ τὴν ἀφάνεια στὸ 1893, ὅταν ὁ Signor Lago, ἓνας φιλόδοξος ἱμπρεσαρίος τοῦ ἀνέθεσε τὴ διεύθυνση μιᾶς ἄγνωστης ὄπερας πού λεγόταν «Εὐγένιος Ὀνέγκιν», γραμμένη ἀπὸ ἓνα τὸ ἴδιο ἄγνωστο συνθέτη, τὸν Τσαϊκόφσκυ!! Ἰσως κάποιος ριψοκίνδυνος πιανίστας νὰ εἶχε παίξει κάποτε τὴ μεταγραφή τῆς Πολωνέζας αὐτοῦ τοῦ ἔργου ἀπὸ τὸ Λίστ, ἀλλὰ ἀμφιβάλλω ἀν περισσότεροι ἀπὸ μισὴ δωδεκάδα ἄνθρωποι ξέρανε τίποτα γιὰ τὴν ὄπερα, μ' ὅλο πὺν ὁ Τσαϊκόφσκυ εἶχε ἔρθει στὸ Λονδίνο τρεῖς φορὲς καὶ εἶχε γίνε διδάκτορας τῆς Μουσικῆς ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Καίμπριτζ.

Τὸν καιρὸ πού ὁ Γούντ οἰκοδομοῦσε τὴ φήμη του σὰ διευθυντὴς ὀρχήστρας ἄλλοι ἄνθρωποι οἰκοδομοῦσαν κάτι διαφορετικὸ καὶ στὸ τέλος τοῦ 1893 μὴ νέα αἴθουσα συναυλιῶν, τὸ «Κουήνς Χάλλ» (Queen's Hall) εἶχε κτιστῇ ἐκεῖ πού τελείωνε ἡ Regent Street στὸ Λονδίνο.

Διευθυντὴς εἶταν ὁ Ρόμπερτ Νιούμαν (Robert Newman) ἓνας ἄνθρωπος μὲ πείρα στὴ δουλειά. Ἐκεῖνο πού τοῦ χρειαζόταν εἶταν ἡ συνεργασία μ' ἓνα πρακτικὸ καὶ ἐνεργητικὸ μουσικόν. Μὰ ἐκεῖ, μέσα στὰ χέρια του βρισκόταν ὁ Χένρι Γούντ, πραγματικὰ ὁ πιὸ κατάλληλος, ὁ μόνος ἄνθρωπος, μποροῦμε νὰ ποῦμε, πού εἶταν ἄξιος νὰ ἀναλάβει ἓνα τέτοιο ἔργο. Ὁ Νιούμαν βρισκόταν ἴσως λίγο μακριὰ γιὰ

νὰ καταλάβει τὴ μεγάλη ἀξία τοῦ συνεργάτη του, πού στὴν ἀρχὴ τὸν χρησιμοποίησε μόνο γιὰ νὰ συνοδεύει ἄλλους καλλιτέχνες. Τὸ Μάρτη τοῦ 1895, ὁ Νιούμαν πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ δοκιμάσει τὴν πρώτη συναυλία ἀπὸ τὴ σειρά ἐκείνη πού καθιερώθηκε μὲ τὸ ὄνομα «Promenade Concerts» καὶ ἡ καινούρια αἴθουσα τοῦ φαινόταν μοναδικὰ κατάλληλη. Πῆρε τὴν ὀρχήστρα τοῦ «Goldstream Guards» καὶ πολλοὺς σολίστ. Ὁ Γούντ δὲν ἔπαψε νὰ εἶναι τίποτα περισσότερο ἀπὸ ἓνας καλὸς «accompagnateur».

Τὸ ἐξαιρετικὰ μεγάλο πρόγραμμα εἶχε δημοφιλῆ κομμάτια πού σίγουρα κανένας δὲ θὰ τὰ λογάριζε σήμερα. Ὅμως ἐκεῖνο τὸ Σαββατόβραδο ἡ εὐρύχωρη αἴθουσα — ἀφοῦ λείπανε καὶ τὰ καθίσματα — εἶταν κατὰμεση ἀπὸ ἄνθρώπους πού ἦρθαν πληρώνοντας ἓνα σελλίνι μονάχα. Οἱ Ἀγγλοὶ, πάντα τοὺς μουσόφιλοι, εἶταν πρόθυμοι γιὰ μουσικὴ ἂν μπορούσαν, ἄς ποῦμε, νὰ ἔχουν στὴ διάθεσή τους τὸ «Χάλλ» ὅπως θὰ εἶχαν μὴ λίσχη, μὲ ἀπόλυτη ἐλευθερία, παρὰ ἂν τοὺς τὸ ἔδιναν μὲ ἄβολα καθίσματα. Τὸ μάθημα δὲ πῆγε χαμένο. Ἀργότερα, μέσα στὴν ἴδια χρονιά, ὁ Νιούμαν, ἀποφάσισε νὰ ριψοκινδυνεύσει μὴ σαλζὸν μὲ «Promenade Concerts» καὶ εἶχε τὴν ἔμπνευση νὰ δώσει τὴν διεύθυνση στὸ Γούντ. Ἐτσι τὸν Αὐγουστο τοῦ 1895 δόθηκε τὸ πρῶτο ἀπὸ τὴν θρυλικὴ πιά σειρά τῶν «Promenade Concerts» πού ἐμελλε νὰ γίνουν τὸ πιὸ ἀξιοσημείωτο μουσικὸ γεγονός στὴν πρόσφατη ἱστορία τῆς μουσικῆς. Κι' αὐτό, γιατί ἐκεῖ, στὸ «Κουήνς Χάλλ», ὅπως ἀργότερα στὸ «Ἀλμπερτ Χάλλ», ἓνα πολυάριθμο κοινὸ ἐρχόταν νὰ ἀκούσει ὅλο καὶ πιὸ πολλὰ ἀπὸ τὰ ὠραιότερα κομμάτια τοῦ κόσμου, καλύτερα ἀπὸ ὅτιδήποτε ἄλλο εἶχε ἀκούσει ὡς τώρα.

Ὁ Γούντ εἶχε μὴ μυστηριώδη διαίσθηση γιὰ τὸ τί θὰ εἶταν πιὸ εὐπρόσδεκτο ἀπὸ τὸ κοινόν. Μὲ μιᾶς ἄρπαξε τὸ Βάγκνερ ἀπὸ τὰ ὕψη καὶ τὸν ἔκανε δημοτικόν. Ἦξερε πὼς οἱ πλούσιοι, χρωματισμένοι καὶ καρτερικοὶ ρυθμοὶ τοῦ Τσαϊκόφσκυ θὰ εὕρισκαν μεγάλη ἀπήχηση στὸ κοινόν καὶ ἀφιέρωσε σ' αὐτὸ τὸ συνθέτη πολλὰ προγράμματα. Σταθερὰ ἀνύψανε τὴν ποιότητα τῆς τροφῆς καὶ τῆς γεύσης τοῦ κοινού, ὥσπου ἡ αἴθουσα δὲ γέμιζε κόσμον μόνο ὅταν παίζονταν ἔργα Μπετόβεν, μὰ ὑπῆρχε ἓνα πολυάριθμο ἀκροατήριον καὶ γιὰ τὸν Μπάχ.

Ἐτσι, μπορεῖ νὰ μᾶς μένει καμὴ ἀπορία, γιατί τὸν ἀγάπησε ὁ κόσμος; Ἄν ζητοῦσε κανεὶς ἀπὸ ἓνα ἀκροατὴ νὰ ἐκφράσει μὲ λόγια τὰ συναισθήματά του στὸ μαέστρο, θὰ τοῦ ἔλεγε κάτι σὰν αὐτό: «Σ' ἀγαπᾶμε γιατί μᾶς χάρισες τὸ μεγαλύτερο δῶρο στὸν κόσμον, τὸ πάθος γιὰ τὴν καλὴ μουσικὴ.»

Καὶ τώρα σκεφθεῖτε: μὴ βδομάδα ἔχει ἔξη μέρες δουλειᾶς. Κάνετε δοκιμὲς καὶ διευθύνετε μουσικὴ, παληὰ ἢ σύγχρονη ἔξη μέ-

ρες συνέχεια, εξακολουθείτε αυτό το πράγμα για 8 ή 10 βδομάδες και ακόμα συνεχίζετε την ίδια δουλειά χωρίς ούτε μία άποτυχία, όσπου φτάνετε στο άνοιγμα της 50στής χρονιάς. Και χώρια απ' αυτό διευθύνετε τις συμφωνικές συναυλίες του «Κουήνς Χώλλ» και τα Κυριακάτικα Κονσέρτα του και τις συναυλίες της Χορωδίας του, ακόμα και τα επαρχιακά Φεστιβάλ.

Δέν είναι να θαυμάζεις που ένας άνθρωπος είναι άξιος για όλα αυτά; Υπάρχει κανένας άλλος που θα μπορούσε να έχει κάνει τα ίδια πράγματα τόσο τέλεια; Είταν ένας από τους ευγενέστατους υπηρέτες της ανθρωπότητας, και καμαρώνουμε όταν σκεπτόμαστε πως είταν ένας Άγγλος, γεννημένος μέσα στην καρδιά του Λονδίνου. Όπως και αν είναι το μνημείο που θα στηθεί γι' αυτόν, ο Χένρι Γούντ θα ξεί πάντα σαν ένας «θεῖος της μουσικής».

Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ της «Κεντρικής Αποθήκης του Βιβλίου» στο Λονδίνο, προμηθεύει τις στρατιωτικές δυνάμεις με βιβλία και περιοδικά της εκλογής τους και είναι τελείως ανεξάρτητη από τις καθιερωμένες εκπαιδευτικές αντίληψεις. Οί βιβλιοθηκάριοι, περηφανεύονται πως μπορούν να ικανοποιήσουν από τα stock τους τις πιο πολλές απαιτήσεις. Ένας στρατιώτης έγραψε από την Άπω Ανατολή, ζητώντας ένα βιβλίο για το πως πολλαπλασιάζονται τα ψάρια των τροπικών κλιμάτων. Την ίδια μέρα, είχε το βιβλίο.

Τα βιβλία προσφέρονται από το κοινό με το ταχυδρομείο, ή αγοράζονται από τον οργανισμό. Μπορούν να σταλούν σε μονάδες μόνο, όμως κάθε άνδρας ή γυναίκα που βρίσκεται σε υπηρεσία μπορεί να ζητήσει ένα βιβλίο για μία όρισμένη δουλειά και να το πάρει από τη μονάδα του. Στο 1944, 25.000.000 βιβλία στάλθηκαν στα στρατεύματα που βρίσκονταν στη Μητρόπολη ή έξω απ' αυτήν.

Ο Συμμαχικός έλεγχος και η Ιαπωνική Κυβέρνηση

Γραμμένο από τον VERITAS

Ο ΞΑΦΝΙΚΟΣ και νικητήριος τερματισμός του πολέμου στην Άπω Ανατολή δημιούργησε για τους Συμμάχους ένα πολιτικό πρόβλημα πρώτου μεγέθους.

Όταν η Ιαπωνία στις διαπραγματεύσεις ζητούσε να μην έχει ή αποδοχή της διακήρυξης του Πότσδαμ συνέπειες βλαβερές για τα «προνόμια της Α.Μ. του Αυτοκράτορα σαν κυρίαρχου κυβερνήτη», οί αρχές του Τόκιο προσπαθούσαν να εξασφαλίσουν ένα περιορισμό της Συμμαχικής εξουσίας, πράγμα που είταν όλοφάνερα απαράδεκτο. Η σιωπή της διακήρυξης του Πότσδαμ γύρω από τον Αυτοκράτορα έπρεπε να αντικατασταθεί από κάτι ξεκάθαρο.

Στις 11 Αυγούστου και αφού συμβουλευτηκε πρώτα τις άλλες Συμμαχικές Κυβερνήσεις, η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών απάντησε: «Από τη στιγμή της παράδοσης, η εξουσία του Αυτοκράτορα και της Ιαπωνικής κυβέρνησης στη διακυβέρνηση της χώρας θα υπόκειται στον Ανώτατο Διοικητή των Συμμαχικών Δυνάμεων. Αυτός θα προβαίνει στις ενέργειες που θα νομίζει κατάλληλες για την εκτέλεση των όρων της παράδοσης. Η τελειωτική μορφή Κυβέρνησης στην Ιαπωνία θα καθορισθεί από την ελεύθερα εκφρασμένη θέληση του Ιαπωνικού λαού».

Από άποψη Συνταγματικού Δικαίου το νόημα της Συμμαχικής απάντησης φαίνεται αρκετά καθαρό. Ο Αυτοκράτορας κι' η τωρινή μορφή κυβέρνησης στην Ιαπωνία, γίνονται δεκτοί σαν νόμιμα όργανα για την εκτέλεση των όρων του Πότσδαμ. Από την άλλη μεριά έμεινε επίτηδες ανοιχτή η ερώτηση αν αυτά τα «όργανα», αφού εξυπηρετήσουν το σκοπό των Συμμάχων στην εκπλήρωση της συνθηκολόγησης, θα εξακολουθήσουν ή όχι να ασκούν δλόκληρη ή μέρος της προηγούμενης εξουσίας τους. Εφαρμόζεται δηλ. η θεωρία της Δύσης για τη λαϊκή κυριαρχία, που έρχεται σε άμεση αντίθεση με τη σημερινή αντίληψη των Ιαπώνων για τα αυτοκρατορικά προνόμια: ο λαός θα αποφασίσει τελικά για τη μορφή της κυβέρνησης. Τώρα δε μεταφέρουμε τη σκηνή στο Τόκιο. Το πρωί της Τρίτης 14 Αυγούστου, ο Αυτοκράτορας συγκάλεσε μια «Επιτροπή Ειρήνης» από είκοσιένα μέλη, όπου περιλαμβάνονταν οί δυο άδελφοί του Αυτοκράτορα και μερικοί «παλιότεροι πολιτικοί» καθώς και ο πρωθυπουργός και οί ύπουργοί Πολέμου, Ναυτικών και Έξω-

τερικῶν. Οἱ Ἰαπωνικὲς πληροφορίες γιὰ τὴ διαδικασία ποικίλλουν. Σύμφωνα μὲ μερικὲς ἀπ' αὐτές, ὁ Αὐτοκράτορας ἄκουσε σιωπηλὸς ὅλους νὰ δίνουν ἕνας· ἕνας τὴ γνώμη του καὶ στὸ τέλος ἀνάγγειλε πὼς εἶχε «ἀποφασίσει νὰ ἀκολουθήσει τὴν πορείαν, πού εἶχε εἰσηγηθῇ πρὶν» δηλαδὴ νὰ δεχτεῖ τοὺς Συμμαχικοὺς ὄρους. Ἄλλες πληροφορίες λένε πὼς ἡ ἀπόφαση πάρθηκε μὲ ψηφοφορία.

Πάντως φαίνεται ξεκάθαρο πὼς ὑπῆρχε μιὰ δμάδα (ἀνάμεσα τοὺς εἶταν κι' ὁ στρατηγὸς Ἀνάμι, Ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου στὴν Κυβέρνηση Σουζούκι) πού εἶχε σφοδρὲς ἀντιρροήσεις πάνω στὴν παράδοση. Ὁ ραδιοσταθμὸς τοῦ Τόκιο μετὰδωσε πὼς ἔγιναν ταραχὲς στὴν πρωτεύουσα ὅταν ἀνακοινώθηκε γιὰ πρώτη φορὰ ἡ πρόταση γιὰ παράδοση. Μεταδόθηκε ἐπίσης, ὅτι ὁ Αὐτοκράτορας δήλωσε πὼς ἂν καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς βρίσκονταν σὲ διάσταση πάνω στὴν ἐρμηνεία τῆς Συμμαχικῆς ἀπάντησης, αὐτὸς ἐπίστευε πὼς ἡ ἀπάντηση αὐτὴ «ἀναγνώριζε τὴν ἐξουσία τοῦ Αὐτοκράτορα σὰν «Κυρίαρχου Κυβερνήτη». Ἀνάμεσα σ' αὐτὴ τὴν ἀντίληψη καὶ στὰ ξεκάθαρα λόγια τῆς Συμμαχικῆς ἀπάντησης πρὸς τὴν Ἰαπωνία, φαίνεται νὰ ὑπάρχει βασικὴ διαφορά.

Ἡ Κυρίαρχη Ἐξουσία σύμφωνα μὲ τὸ καινούργιο Λεξικὸ τῆς Ὁξφόρδης, εἶναι «ὑπέρτατη καὶ ἐλεύθερη ἀπὸ ἐξωτερικὸ ἔλεγχο», ἐνῶ ἡ Συμμαχικὴ διακοίνωση ὁρίζει ὅτι ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς παράδοσης ἡ ἐξουσία τοῦ Αὐτοκράτορα καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του ὑπόκειται στὸν Ἀνώτατο Σύμμαχο Διοικητὴ καὶ ὅτι ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς θὰ ἀποφασίσει τελικὰ γιὰ τὴ μελλοντικὴ μορφή τῆς Κυβερνήσεώς του. Μὲ ἄλλα λόγια, τὸ σημερινὸ καθεστῶς εἶναι ἕνας «ἐπιμελητής», πού ἴσως συνεχίσει τὸ ἔργο του, ἴσως καταργηθεῖ κι' ἴσως ὑποστεί οὐσιαστικὴ μετατροπὴ στὰ καθήκοντά του. Αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ ἀποψη τοῦ Χιροχίτο καὶ τῆς Κυβερνήσεως πού σχημάτισε στὶς 15 Αὐγούστου μὲ πρωθυπουργὸ τὸ στρατηγὸ πρίγκηπα Ναρουνίκο Χιγκασι-κούνι (ἐγγονὸ τοῦ Αὐτοκράτορα Μείζι καὶ θείο τῆς σημερινῆς Αὐτοκράτειρας). Στὴ γνωστὴ τώρα σ' ὅλους ραδιοφωνικὴ του δμιλία ὁ Αὐτοκράτορας, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, ἔκανε κι' αὐτὴ τὴν παρατήρηση: «ἀφοῦ μπορέσαμε νὰ ἐξασφαλίσουμε καὶ νὰ διατηρήσουμε τὸ οἰκοδόμημα τῆς Αὐτοκρατορίας, εἴμαστε πάντα μαζί σας, καλοὶ καὶ πιστοὶ μας ὑπήκοοι, στηριζόμενοι στὴν εὐκρίνεια καὶ τὴ χρηστότητά σας».

ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ἰσχυροὶ λόγοι σονηγοροῦν γιὰ νὰ χρησιμοποιηθεῖ τὸ κῦρος καὶ τὸ γόητρο τοῦ Αὐτοκράτορα στὴν ἐκπλήρωση τῆς παράδοσης. Τὰ περιστατικὰ τῆς Ἰαπωνικῆς κατάρρευσης εἶναι μοναδικὰ. Ἡ Ἰαπωνία ἐξαναγκάστηκε νὰ γονατίσει ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικὰ ἐπιδέξια

δράση ἀεροναυτικῶν δυνάμεων σὲ τρομαχτικὴ κλίμακα. Ἡ βόμβα ατόμου ἐπιτάχυνε χωρὶς ἀμφιβολία τὸ τέλος καὶ ἔσωσε τὴ ζωὴ πολλῶν χιλιάδων Συμμάχων στρατιωτῶν, ἀλλὰ ἡ πλέρια συντριβὴ τῆς Ἰαπωνίας εἶταν κιόλας σίγουρη. Ἡ πολεμικὴ τῆς παραγωγή κι' οἱ ἐσωτερικὲς συγκοινωνίες τῆς εἶχαν ἐξαρθρωθῇ, τὸ Ναυτικὸ τῆς δὲν ὑπῆρχε πιά, ὁ ἀνεφοδιασμός τῆς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ σὲ πρῶτες ὕλες εἶχε κοπῇ καὶ τὰ τρόφιμα ὅλο καὶ λιγότευαν. Ἡ λαμπρὴ ἀεροναυτικὴ στρατηγικὴ μόνη τῆς εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν χωρὶς προηγούμενο συντριβὴ μιᾶς δυνάμεις, πού διατηροῦσε ἀκόμα ἄδικτο ἕνα ἰσχυρὸ στρατὸ στὴ μητρόπολη καὶ πολυάριθμα στρατεύματα στὸ ἐξωτερικὸ πού τὸ ἠθικὸ τοὺς εἶταν ἀκόμα ἐξαιρετικὸ.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Ρωσικὴ προέλαση μέσα στὴν Μαντζουρία, πού ἄρχισε λίγο πρὶν καὶ συνεχίστηκε μετὰ τὴν Ἰαπωνικὴ ἀποδοχὴ τῆς παράδοσης, μόνο στὴ Βιρμανία, στὶς Φιλιππίνες καὶ στὴν Ὀκινάβα νικηθήκαν οἱ Ἰάπωνες σὲ μεγάλες συγκρούσεις.

Υπάρχουν πληροφορίες ὅτι Ἰάπωνες ἀπεσταλμένοι στὴ Μανίλλα παρότρυναν τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Συμμάχων νὰ ἀποφύγουν τὸν κίνδυνο σοβαρῶν ταραχῶν, ἀφοπλίζοντας τὸ Μητροπολιτικὸ Στρατὸ τῆς Ἰαπωνίας ὅσο πρὶν γρήγορα μποροῦσαν. Εἶναι σχεδὸν ὁλότελα ἀληθινὸ πὼς μόνο διαταγὲς ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Αὐτοκράτορα θὰ μποροῦσαν νὰ κάνουν αὐτοὺς τοὺς μιλιταριστές, πού ζωὴ τοὺς εἶναι ἡ φωτιά, νὰ δεχτοῦν τὴν παράδοση.

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΣ ΘΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Τὰ ἐπιχειρήματα μιᾶς μακρόχρονης διατήρησης τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ καθεστώτος κατασταλάζουν στὰ ἑξῆς: Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ μακρόχρονη ἱστορία τῆς Ἰαπωνίας ἔχει ὁλότελα νικηθῇ καὶ γιὰ πρώτη φορὰ τώρα ξένοι νικητὲς ἐχθροὶ παίρνουνε τὴ γῆ τοὺς. Κάτω ἀπὸ τὸ χτύπημα μιᾶς τέτοιας ταπείνωσης ἡ Ἰαπωνικὴ κοινωνία, κομματιασμένη ἀπὸ ἀντεγκλήσεις ἀνάμεσα στοὺς στρατιωτικούς, βιομηχανικούς, γεωργικοὺς καὶ διοικητικοὺς ἡγέτες τῆς, καὶ ἀπ' τὸ ξαναζωντάνεμα ζηλοτυπιῶν ἀνάμεσα στὰ διάφορα νησιά, θὰ διαλυόταν σχεδὸν σίγουρα σ' ἕνα κνεκῶνα καὶ θὰ καθιστοῦσε ἀδύνατη μιὰ ἀποτελεσματικὴ κατοχὴ καὶ ἀνοικοδόμηση ἐκ μέρους τῶν Συμμάχων, ἐκτὸς ἂν αὐτοὶ διατηροῦσαν ἕνα κεντρικὸ σημεῖο τῆς Ἰαπωνικῆς νομιμότητας καὶ ὑπακοῆς, τὸν Αὐτοκρατορικὸ θρόνο. Μόνο μ' αὐτὸ τὸ μέσο (ὑποστηρίζουν) μπορεῖ νὰ διασωθεῖ ἡ Ἰαπωνικὴ ἐνότητα καὶ ἕνα ἀπαραίτητο ἐλάχιστο ὄριο ἐθνικῆς ἀξιοπρέπειας. Μιὰ ἀντίθετη ἀποψη ὑποστηρίζεται μὲ σφοδρότητα ἀπὸ τὸν Sun Fo, τὸ γνιδ τοῦ Sun Yat Sen, τοῦ μεγάλου Κινέζου ἡγέτη, σὲ ἄρθρο του στὸ Ἀμερικανικὸ περιοδικὸ «Foreign Affairs». «Οἱ συμμορίες

τῆς σχολῆς τοῦ Μικάδου, γράφει, δὲ μποροῦν νὰ τὸ ἔχουν δίπορτο. Ἡ δὲ Μικάδος εἶναι νευρόσπαστο καὶ ἄχρηστος γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Δημοκρατίας ἢ εἶναι δυνατὸς ὁπότε θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχει πειθαρχήσει τοὺς μιλιταριστὲς του. Δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ τὰ δύο. Αὐτὸς δὲ συγγραφέας καὶ πολλοὶ ἄλλοι παρατηρητὲς ὑποστηρίζουν πὼς ἡ ἰδέα τῆς ἐγκαθίδρυσης μιᾶς Ἰαπωνικῆς δημοκρατίας μετὰ Αὐτοκρατορικὴ διοίκηση δείχνει ἀφάνταστη σύγχυση σκέψης. Ἡ λατρεία τοῦ Αὐτοκράτορα, τονίζουν, εἶναι πρόσφατη ἐφεύρεση ποὺ ἔχει πολιτιστῇ στὴ σὺντοῖσμά καὶ μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν ἀκόμα ἄνθρωποι στὴν Ἰαπωνία, ποὺ θυμοῦνται τὸν καιρὸ ποὺ ὁ Μικάδος εἶταν ἀνύπαρκτος πολιτικά, εἶταν ἕνας ἀπὸ τοὺς παλῆους «βαρῶνους» στὸ φεουδαρχικὸ τοῦ σύστημα. Ὅσο ὁ χωριάτης - στρατιώτης τῆς Ἰαπωνίας πιστεύει, ὅπως τώρα, ὅτι ἀπὸ συγγένεια μετὰ τὸ Γυνὶ τοῦ Οὐρανοῦ γίνεται ἕνα διαλεχτὸ ὄργανο γιὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ Θεοῦ Σκοποῦ, θὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχει τὴν πεποίθησιν πὼς ἀνήκει σὲ μιὰ ἀνώτερη φυλὴ, σὲ ἕνα «Κυρίαρχο λαὸ» μετὰ πολὺ πλεονέκτησιν ἀναγνωρισμένη δύναμικότητα ἀπ' ὅτι θὰ μπορούσαν ποτὲ νὰ ἔχουν καὶ αὐτοὶ οἱ Ναζί.

ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ

Ἡ Ἰαπωνικὴ δημοκρατία δὲ μπορεῖ νὰ ἐγκαθιδρυθεῖ οὔτε μετὰ διαταγὴ τῆς Οὐάσιγκτων, τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Μόσχας, οὔτε μετὰ διάταγμα τοῦ Αὐτοκράτορα: πρέπει νὰ προέλθει ἀπὸ λαόν, ποὺ ἡ σκέψιν του ἔχει ἐλευθερωθεῖ. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ χρησιμοποιήσουμε τὸ Αὐτοκρατορικὸ καθεστῶς, τουλάχιστο γιὰ τώρα καὶ δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ δοῦμε μετὰ ποιὸν ἄλλο τρόπο, θὰ μπορούσαμε νὰ ἀποφύγομε τὸ χάος.

Στὸ διάστημα τῆς κρίσιμης δύσκολης περιόδου ποὺ ἔρχεται, οἱ Σύμμαχοι θὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ πρόβλημα τοῦ πὼς νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ Μικάδο σὰν ἐκτελεστικὸ ὄργανο καὶ νὰ ἐμποδίσουν μαζί μ' αὐτὸν τοὺς βιομήχανους ἢ ἄλλες ομάδες ἀπὸ τὸ νὰ φτιάξουν τὸ καλοῦπι τῆς μελλοντικῆς πολιτικῆς μορφῆς τῆς Ἰαπωνίας, πίσω ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορικὴ πρόσοψιν σύμφωνα μετὰ τὴν φιλοδοξίαν τους. Ἰσως αὐτὸ νὰ μὴν ἀποδειχθεῖ εὐκόλο. Στὴ ραδιοφωνικὴ του ὁμιλία ὁ Αὐτοκράτορας ξανάπε τὸ ψέμα ὅτι ἡ Ἰαπωνία εἶχε ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Μ. Βρεταννίας μετὰ τὴν εἰλικρινὴ μόνον ἐπιθυμίαν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν αὐτοσυντήρησίν της, τὸ ὑπάρχον ἥδη καθεστῶς τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας, χωρὶς καθόλου νὰ σκεφθεῖ τὴν προσβολὴν τῆς κυριαρχίας ἄλλων ἐθνῶν ἢ τὴν ἐδαφικὴν τῆς ἐπέκτασιν. Κι' ἀκόμα,

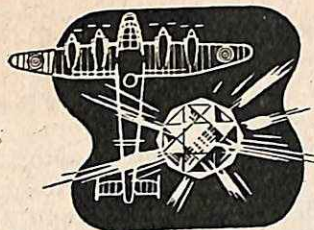
μετὰ τὰ λεγόμενά του πὼς, ἡ Ἰαπωνία εἶχε νικηθῇ ἀπὸ μιὰ «καινούρια καὶ ἐξαιρετικὰ ἀπάνθρωπη βόμβα», ἔβαλε τὰ θεμέλια γιὰ τὸ μῦθο τοῦ «Μαρτυρικοῦ Ἐθνους». «Ἄν δὲν ἀναγνωρίσουμε καὶ ἀντιμετωπίσουμε», γράφει ἕνας συνεργάτης τῶν «Τάιμς τοῦ Λονδίνου», «τὴν ἀπειλὴν γιὰ τὴν παγκόσμια εἰρήνη, ποὺ ὑπάρχει μέσα σ' αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς προπαγάνδας, ἡ μελλοντικὴ πορεία τῆς Ἰαπωνικῆς ἱστορίας θὰ βασιστεῖ πάνω σὲ ψέμματα καὶ ἡ θέσιν μας στὸ διάστημα τῆς κατοχῆς θὰ παρουσιαστεῖ ἠθικὰ ἀνυπεράσπιστη ἀπέναντι τοῦ Ἰαπωνικοῦ λαοῦ».

Ἔτσι οἱ Ἰάπωνες θὰ προμηθευόταν ἕνα πανίσχυρο διεγερτικὸ γιὰ νὰ παρασκευάσουν — περιμένοντας ἂν χρειαστεῖ ἐβδομήντα ἢ καὶ ἑκατὸ χρόνια — αὐτὸ ποὺ θὰ νόμιζαν πὼς εἶναι δίκαιη ἐκδίκησιν.

Ὁ Ἰαπωνικὸς τύπος ὑποστηρίζει κιόλας ἕνα δημοκρατικὸ σύστημα διακυβέρνησης, ὅχι γιατί νομίζει πὼς ἀπὸ μόνου τοῦ εἶναι καλὸ μὰ γιατί ἡ μοῖρα τῆς Γερμανίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἰδίας τῆς Ἰαπωνίας ἀπόδειξε πὼς ἡ διοίκηση τῆς πλειοψηφίας εἶναι πλεονεκτικὴ. Μετὰ τὸν ἴδιον τρόπο γίνεται πολλὴ αὐτοεξέταση, ἰδιαίτερα πάνω στὸ Ἰαπωνικὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα. Κι' αὐτὴ ὅμως κατευθύνεται στὸ νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ὁραματικὴν (εἰδικὰ στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα), ποὺ ἔκαναν τὴν Ἰαπωνίαν πλεονεκτικὴν στὸν πόλεμον ἀπὸ τὰ ἔθνη, ποὺ δέχτηκαν τὴν ἐπίθεσίν της. Δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀναγνώριση ἀπὸ μέρους τους πὼς κατὰ λαθεμένον στὴν Ἰαπωνικὴ νοοτροπία τοὺς ὁδήγησε στὸ ἔγκλημα τῆς ἐπίθεσης.

Ἀσχετὰ ἀπὸ τὸ ἂν διατηρηθεῖ ἢ ὅχι ὁ Αὐτοκράτορας, τὰ οὐσιώδη μας καθήκοντα ἔπειτα ἀπὸ ἕνα ὁλοκληρωτικὸ ἀφοπλισμὸ τῆς Ἰαπωνίας, εἶναι πρῶτα νὰ σταλάξομε στὸ μυαλὸ τοῦ λαοῦ ὅτι μετὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ κέρδιος τὴν ἀποστραφῇ τοῦ πολιτισμένου κόσμου, καὶ ἔπειτα νὰ ξεριζώσομε τὴν μυστικὴ ἀστυνομίαν καὶ τὸ δίκτυον τῶν μυστικῶν σωματείων καὶ ἐταιριῶν, ποὺ ἔδωσαν στοῖς μιλιταριστὰς τὴν δύναμιν νὰ ποτίσουν τὴν μάζαν μετὰ τὴν θεωρίαν τους.

Ὅσο γιὰ τὰ λοιπὰ, μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐλπίσῃ πὼς ὁ δημοσφερὸς ἀέρας τῆς ἐλευθέρου πολιτικῆς συζήτησης καὶ δράσης καὶ τὸ παράδειγμα μιᾶς προοδευτικῆς καὶ φωτισμένης πολιτικῆς ἀπὸ μέρους τῶν Συμμάχων στὴν Ἀπὸ Ἀνατολὴ γενικά, ἴσως σιγά - σιγά βοηθήσῃ γιὰ νὰ ἀλλάξῃ ἡ Ἰαπωνικὴ ψυχὴ.

Τεχνητά πολύτιμα πετράδια

Του CARL OLSSON

(Από τὸ London Calling)

ΚΑΠΟΤΕ, στὸ διάστημα πού μεσολάβησε ἀπὸ τὸ Μόναχο ὡς τὸ ξέσπασμα τοῦ πολέμου, μιὰ ὑπηρεσία τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορίας, ἔστειλε ἕνα ἐρωτηματολόγιο σὲ κάθε κατασκευαστὴ ἀεροπλάνων τῆς χώρας καὶ σὲ κάθε ἐργοστάσιο, πού ἐφτιαχνε ἔστω καὶ ἕνα μικρὸ ἐξάρτημα γι' αὐτά. Ἀνάμεσα σὲ ἄλλα πράγματα, πού ζητοῦσε νὰ μάθει εἶταν καὶ τί μέρος τῶν ἀεροπλάνων, τί ὕλικὸ καὶ τί ποσότητα ἀπὸ τὸ κάθε ἕνα εἰσαγόταν ἀπ' ἔξω καὶ ἀπὸ πού.

Εἶταν μιὰ σωστή, μετρημένη καὶ εὐκολονόητη ἀναζήτηση, πού ἀπλωνόταν ἀπὸ τὰ χρώματα τῆς βαφῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἑνὸς ἀεροπλάνου ὡς τὴν ἐσωτερικὴ του κατασκευὴ καὶ τὰ σπάνια μέταλλα πού βρίσκονται μέσα στὴν καρδιά τῆς μηχανῆς του.

Μὲ τὸν κατάλληλο τρόπο, αὐτὸ τὸ ἐρωτηματολόγιο ἔφτασε τοὺς κατασκευαστὲς τῶν ἐργαλείων καὶ τὶς διάφορες ἐπιχειρήσεις πού φτιάχνουν πυξίδες, ὑψόμετρα, λάδι, πετρέλαιο, ὕδατόμετρα, τεχνητοὺς ὀρίζοντες, θερμόμετρα, δείκτες ταχύτητας, ἐξαρτήματα ραδιοφωνικά, καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλα εἶδη, (ὑπάρχουν πάνω ἀπὸ 100 σὲ πολλὰ στρατιωτικὰ ἀεροπλάνα). Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπάντησαν καθαρά: «Ναί, εἶναι δυὸ πράγματα πού τὰ φέρνουμε ἀπ' ἔξω. Τὰ πολὺ λεπτὰ ἐλατήρια καὶ τεχνητὲς πολύτιμες πέτρες, κυρίως συνθετικὰ ζαφείρια καὶ ρουμπίνια, πού πάνω τους κινοῦνται οἱ ἄξονες τῶν δεικτῶν. Τὰ ἐλατήρια θὰ μπορούσαμε νὰ τὰ κάνουμε καὶ δῶ, μὰ τὰ τεχνητὰ πετράδια πάντα θὰ τὰ φέρνουμε ἀπὸ τὴν Ἑλβετία».

Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς προσθέσανε πὼς στὸν τελευταῖο πόλεμο εἶχανε φέρει τὶς πέτρες αὐτὲς ἀπὸ τὴν Ἑλβετία χωρὶς πολὺ κόπο. Σ' αὐτὴν τὴν παρατήρηση, ἔστω καὶ ἂν ἀκόμα εἶταν πολὺ νωρὶς, τὸ Ὑπουργεῖο Ἀεροπορίας ἀπάντησε πὼς στὸν καινούριό πόλεμο ἡ Ἑλβετία μπορούσε ἢ νὰ καταληφθεῖ ἢ νὰ ἀπομονωθεῖ, ὁπότεν δὲ θὰ ὑπῆρχε τρόπος νὰ ἔχομε τέτοιες πέτρες ἀπὸ κεῖ. Γι' αὐτὴν τὴν ἐμπνευσμένη προφητεία ἡ Ἀγγλία ἔχει πολλοὺς λόγους νὰ αἰσθάνεται εὐγνωμοσύνη. Γιατί γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς μηχανῆς, δὲν ὑπάρχει κανένα ἀκτικαταστατικὸ τῶν πολύτιμων αὐτῶν τεχνητῶν πετραδιῶν σ' ἕνα ζωτικὸ ἐξάρτημα τοῦ ἀεροπλάνου. Σὲ λεπτὰ ἐξαρτήματα, ὅπως π. χ. εἶναι μιὰ πυξίδα, πρέπει νὰ ὑπάρχει ὅσο γίνεται

μικρότερη τριβὴ στὴ βάση τῆς ἀκμῆς ἢ τοῦ δείκτη ἂν θέλομε νὰ ἔχομε ἀκρίβεια. Ἡ ἐπιτυχία ἐδῶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τριβὴ πού θὰ γίνεται στὴ βάση.

Τὸ διαμάντι, ἡ πιὸ σκληρὴ οὐσία πού ξέρουμε, εἶναι τὸ καλύτερο, γιατί δίνει τὴ λιγώτερη τριβή. Δὲν τὸ λογαριάζουμε ὅμως, γιατί κοστίζει πάρα πολὺ καὶ εἶναι δύσκολο νὰ χρησιμοποιηθεῖ στὶς μηχανές, σὲ ἕνα τόσο μεγάλο ἀριθμὸ πού ἀπαιτεῖ τὸ πλῆθος τῶν καινούργιων ἐξαρτημάτων ἀκριβείας. Ὑστερα ἀπὸ τὸ διαμάντι ἔρχεται τὸ ζαφείρι καὶ τὸ ρουμπίνι. Αὐτὰ τὰ δυὸ, ἀπὸ χημικὴ ἀποψη εἶναι συγγενικά, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς θολές γραμμὲς πού δίνουν καὶ τὸ διαφορετικὸ χρῶμα. Εἶναι εὐτύχημα πού οἱ ἐπιστήμονες πετύχανε νὰ κατασκευάσουν συνθετικὰ ζαφείρια καὶ ρουμπίνια, ὅχι πολὺ ἀκριβά, πού μπορούμε νὰ τὰ ἔχομε σὲ ὁποιαδήποτε ποσότητα θέλομε καὶ ἐντελῶς ὅμοια μὲ τὰ φυσικά.

Ἔτσι φτάνουμε στὸ συμπέρασμα, πὼς ἡ μοῖρα ἑνὸς πολεμικοῦ σκάφους, στηρίζεται πάνω σὲ μερικὰ σελλίνια, πού ἀξίζει ἕνα μικροσκοπικὸ ὑποστήριγμα ἀπὸ πολύτιμο πετράδι στὴν πυξίδα ἢ στὰ μηχανήματα πού κανονίζουν τὴ βολή. Ἐνα βομβαρδιστικὸ καὶ οἱ ζωὲς τῶν παιδιῶν τοῦ πληρώματος κρέμονται ἀπὸ ἕνα ὅμοιο μικρὸ πετράδι πού πάνω του γυρίζει ἡ βελόνα τοῦ ὑψομέτρου του.

Δὲν ὑπάρχει τίποτε πού νὰ ἀντικαθιστᾷ τὴν πέτρα σ' αὐτὴ τὴ δουλειά. Ἀλλὰ στὰ 1939, δὲν ὑπῆρχε καμιὰ πείρα κατασκευῆς ἀνάλογων συνθετικῶν πετραδιῶν σὲ μεγάλη κλίμακα. Τὰ κύρια κέντρα παραγωγῆς, βρισκόταν μέσα ἢ κοντὰ στὴν Ἑλβετία καὶ στὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς ρολογιῶν. Στὸ Monthey, στὸ Locarno τῆς Ἑλβετίας, στὸ Bitterfeld καὶ στὸ Zwickau τῆς Γερμανίας ἢ στὸ Annecy καὶ τὸ Garrie τῆς Γαλλίας. Τὰ τεχνικά μυστικά καὶ ἡ συγκεντρωμένη πείρα φυλάγονταν ζηλότυπα. Αὐτὸ εἶταν ἕνα σκοτεινὸ καὶ μικροσκοπικὸ σημεῖο ἀνάμεσα στὶς τόσες μυριάδες πού εἶχε ὁ ἐξοπλισμὸς μας. Ἡ παρακαταθήκη πού θὰ μπορούσαμε νὰ ἔχομε, θὰ ἔοδεύταν μιὰ μέρα κι' ἂν δὲν εἶχαμε τὴ δυνατότητα νὰ φέρνομε καινούργιες πέτρες ἀπὸ τὶς χώρες πού εἶχαν τὸ μονοπώλιο τῆς κατασκευῆς τους, τότε ἡ θέση μας θὰ εἶταν πραγματικὰ δύσκολη.

Αὐτὴ εἶταν ἡ κατάσταση. Πραγματικὴ λύση εἶταν νὰ φτιάξουμε τέτοιες πέτρες μέσα στὴν Ἀγγλία. Ἀλλὰ ἂν ἡ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργείου εἶχε τόσο ζωτικὴ σημασία, τὰ πρῶτα βήματα δὲν εἶναι εὐκόλα. Πλησιάζσαμε μιὰ γνωστὴ ἐταιρεία κατασκευῆς ἠλεκτρικῶν συσκευῶν καὶ ρωτήσαμε ἂν ἕνα τμήμα τῆς θὰ μπορούσε νὰ ἀναλάβει τὴ δουλειά, πού θὰ χωρίζονταν σὲ δυὸ μέρη: 1) τὴν κατασκευὴ συνθετικῶν ζαφειριῶν καὶ 2) τὴν κοπὴ καὶ μηχανοποίηση τῶν πετραδιῶν σὲ ὑποστηρίγματα, σὲ σχῆμα καὶ μέγεθος ἀνάλογο μὲ τὴ δουλειά πού θὰ ἔκανε τὸ καθένα.

Γιὰ τὸ πρῶτο μέρος, εἶταν γνωστὸ πὼς ἓνας ἐπιστήμονας ὁ Μ. Α. Verneuil εἶχε δεῖξει πολλὰ χρόνια πρὶν, πὼς μπορούσαμε νὰ φτιάξουμε «λευκὰ» ζοφεῖρια, λυώνοντας ὀξειδιο τοῦ ἀλουμίνιου στὴ δυνατὴ φλόγα πού βγαίνει ἀν κάψουμε ὀξυ-ὕδρογονο. Εἶταν ἀκόμα γνωστὸ, πὼς ἡ ἐπιτυχία τῆς δουλειᾶς ἐξαρτιόταν ἀπὸ τὴν καθαρότητα τοῦ ἀλουμίνιου καὶ τὸν ἔλεγχο τῆς θερμοκρασίας τὴν ὥρα τῆς τήξης. Ἀκριβῶς αὐτὸ εἶταν φυσικὰ ἓνα ἐμπορικὸ μυστικὸ ἀνάμεσα στοὺς λίγους Ἑλβετοὺς βιομήχανους. Ὅσο γιὰ τὸ δεῦτερο μέρος, βρισκόμασταν στὸ σκοτάδι.

Ἀπ' ἐδῶ καὶ ὕστερα ἀρχίζει ἓνας ἀγώνας μὲ τὸ χρόνο καὶ τὶς ἀπρόοπτες δυσκολίες. Ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορικῆς Παραγωγῆς καὶ ὁ γενικὸς διευθυντὴς τῆς Βρεταννικῆς Ἑταιρίας ὁ κ. Cobden Turner, πῆγαν στὴν Ἑλβετία μὲ σκοπὸ νὰ συνεννοηθοῦνε μὲ τὶς Ἑλβετικὲς ἐταιρίες γιὰ τὴν ἀγορὰ καὶ τὴν μεταφορὰ τῶν σχεδίων πού ἀφοροῦσαν καὶ τὰ δυὸ στάδια τῆς δουλειᾶς. Βρῆκανε ἄμεσο ἐμπόδιο τὴν Ἑλβετικὴ νομοθεσία πού ἓνας τῆς νόμος ἀπαγορεύει τὴν ἐξαγωγή ὁποιοῦδήποτε σχεδίου πού θὰ βοηθοῦσε μιὰ ἄλλη χώρα στὴ βιομηχανία τῆς κατασκευῆς ρολογιῶν, καὶ στὴν ὁποία βέβαια, τὰ στηρίγματα ἀπὸ πολῦτιμα πετράδια παίζονε σπουδαῖο ρόλο.

Οἱ Ἑλβετοὶ κάνανε διάφορες προτάσεις, ὅπως π.χ. νὰ μᾶς παραδώσουν ἁμέσως ἑκατοντάδες χιλιάδες τέτοιων πετραδιῶν, πού κατὰ τὴ γνώμη τους θὰ εἶταν μιὰ προμήθεια ἀρκετὴ γιὰ 10 χρόνια. Αὐτὴ ἡ πρόταση δὲ μπορούσε νὰ γίνει δεκτὴ, γιατί δὲν εἶταν γνωστὸ οὔτε τί ἐξέλιξη θὰ παίρνανε τὰ διάφορα ἐξαρτήματα οὔτε πόσο θὰ διαρκοῦσε ὁ πόλεμος. Στὴν πραγματικότητα, ὅλοι οἱ ὑπολογισμοὶ γιὰ τὶς προμήθειες πού πάνω κάτω μᾶς χρειάζονταν, ἀποδείχτηκαν ἀπαιτητοί, γιατί ἀπὸ τὸν καιρὸ πού ἀρχισε ὁ πόλεμος, συχνὰ ὁ ἀριθμὸς τῶν πετραδιῶν πού ἀπαιτήθηκαν ἔφτασε τὶς 50 000 μέσα στὴ βδομάδα. Ὑστερα ἀπὸ διαπραγματεύσεις πολλῶν μηνῶν καὶ μὲ πολλὴ καλὴ θέληση ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλβετῶν, οἱ νομικὲς δυσκολίες ὑπερπηδήθηκαν. Δώσαμε ἐγγυήσεις στοὺς Ἑλβετοὺς γιὰ τὴ βιομηχανία τῶν ρολογιῶν καὶ γιὰ τὴ μεταπολεμικὴ περίοδο. Μεταφέρθηκαν στὴν Ἀγγλία δείγματα ἀκατέργαστου ὑλικοῦ—καθαροῦ ἀλουμίνιου—μαζὶ μὲ μερικὲς μηχανές, καὶ δοθήκανε παραγγελίες γιὰ νέο ὑλικὸ στὴν Ἑλβετία.

Τότε ἔπεσε ἡ Γαλλία· ἓνα μέρος ἀπ' αὐτὸ τὸ ὑλικὸ πού εἶχε περάσει τὰ Ἑλβετικὰ σύνορα πηγαίνοντας στὴν Ἀγγλία, ἔπεσε στὰ χέρια τῶν Γερμανῶν. Ἐκείνο τὸν καιρὸ εἶχαμε μερικὰ δραματικὰ γεγονότα. Ἐνας ἐπιχειρηματίας ἀπὸ τὸ Lancashire ὁ κ. Ο. L. Spedding, πού πρὶν λίγο καιρὸ ἐντελῶς ἀτομικὰ εἶχε προσφερθῇ νὰ πᾶει στὴν Ἑλβετία γιὰ νὰ βοηθήσει στὴν ἐπίσπευση τῆς παρά-

δοσης τῶν ὑπόλοιπων μηχανῶν, κατ'ὀρθωσε νὰ πάρει τὰ σπουδαιότερα κομμάτια μιᾶς μηχανῆς μέσα στὶς ἀποσκευές του. Ἐξέφυγε ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ κλοῖδ καὶ κατάφερε νὰ προλάβει ἓνα καράβι μας στὸ Bordeaux.

Ἔτσι στὰ 1940, ἀρχίσαμε τὴ δουλειὰ χωρὶς νὰ λογαριάζουμε τὶς ὥρες. Ἀντιγράψαμε τὰ σχέδια πού μᾶς εἶχαν δώσει ἀπὸ τὴν Ἑλβετία, ἐνῶ τὸν ἴδιο καιρὸ τὰ ἐργαστήρια τῆς ἔρευνας προσδιόριζαν τὰ μέσα πού θὰ μᾶς βοηθοῦσαν νὰ πετύχουμε τὴν ἀπόλυτη καθαρότητα πού ἀπαιτοῦσε τὸ ἀκατέργαστο ὑλικὸ γιὰ τὶς συνθετικὲς αὐτὲς πέτρες—τὸ ὀξειδιο τοῦ ἀλουμίνιου. Εἶχαμε ἀκόμα νὰ φτιάξουμε πῆλινους κλιβάνους πού νὰ ἀντέχουν στὴ μεγάλη θερμοκρασία τῶν 2000 βαθμῶν, ὅπου λιώνει τὸ ἀλουμίνιο.

Ἔπρεπε νὰ δώσουμε προσοχὴ στὸν τρόπο τῆς κατασκευῆς αὐτῶν τῶν κλιβάνων καὶ νὰ μορφώσουμε εἰδικὸ τεχνικὸ προσωπικὸ πάνω στὴ χρῆση τῶν διαφόρων μηχανῶν, γιὰ τὸ κόψιμο, τὸ τρύπημα, τὸ σχηματισμὸ, τὸ γυάλισμα καὶ τὴν τοποθέτηση τῶν πετραδιῶν στοὺς διαφόρους τύπους τῶν ὑποστηρίγμάτων. Μὲ λίγα λόγια κοντὰ 30 χρόνια πείρα τῶν Ἑλβετικῶν ἐργοστασίων ἔπρεπε νὰ χωρέσει μέσα σὲ λίγους μῆνες. Ἡ ἀνάγκη εἶταν βέβαια ἀπελπιστικὴ, μὰ τὸ ἔργο πού καταπιαστήκαμε εἶταν ἓνας θρίαμβος συντονισμένης δουλειᾶς τῶν Βρεταννῶν ἐπιστημόνων μὲ τοὺς Βρεταννοὺς ἀεροπόρους. Ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας εἶταν ἡ νεογέννητη αὐτὴ βιομηχανία. Μέσα σ' ἐκείνους τοὺς λίγους μῆνες ἀντιμεταπίστηκαν ὅλες οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ πολέμου γιὰ στηρίγματα ἀπὸ πολῦτιμα πετράδια.

Μ' ὅλο πού αὐτὰ τὰ ζαφεῖρια καὶ τὰ ρουμπίνια πού βγαίνουν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀπαράλλαχτα μὲ κείνες τὶς πέτρες πού ἑκατομύρια χρόνια πρὶν, φτιάχτηκαν μέσα στὴν τιτανικὴ ζέση καὶ τὶς πιέσεις τῆς σχηματιζόμενης γῆς, ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς τους στὸ ἐργαστήριό εἶναι ἀρκετὰ ἀπλὸς στὶς γενικὲς του γραμμές. Τὸ ἀλουμίνιο γίνεται λεπτότατη σκόνη καὶ ρίχνεται κατὰ διαστήματα μέσα σὲ φλόγα ὀξυ-ὕδρογονου. Ἡ λυωμένη του μάζα σχηματίζει μιὰ λεπτὴ στήλη, πού μπαίνει στὸ κλίβανο. Καθὼς εἶναι καυτὸ τὸ λιωμένο ἀλουμίνιο σχηματίζει ἓνα ἄσπρο χρυσταλλένιο ζαφεῖρι σὰν σταλαχτίτη. Αὐτὸ οἱ Γάλλοι τὸ λένε boules, γιατί ἔχει σχῆμα σφαῖρας ὅπλου καὶ ἡ δουλειὰ σταματᾷ συνήθως ὅταν φτάσει στὸ κατάλληλο μέγεθος καὶ στὸ βάρος τῶν 300 γραμμῶν. Μιὰ boule χρειάζεται ἀπάνω κάτω 5 ὥρες γιὰ νὰ φτάσει σ' αὐτὸ τὸ μέγεθος.

Ἀπὸ δῶ καὶ ὕστερα, ἡ μετατροπὴ αὐτοῦ τοῦ διάφανου ὄγκου σὲ ὑποστηρίγμα γιὰ χρονόμετρα, πυξίδες ναυτικὲς ἢ ἄλλα ἐξαρτήματα ἑνὸς ἀεροπλάνου, εἶναι κυρίως δουλειὰ μηχανῶν ἀφάνταστης ἀκριβείας. Ὅμως αὐτὸ δὲ σημαίνει πὼς εἶναι μιὰ ἐντελῶς αὐτό-

ματη δουλειά. Οἱ μηχανές πρέπει νὰ ἐλέγχονται μὲ ἐπιδειξίτητα ἀπὸ κοπέλλες τέλεια ἐξασκημένες, πού προσαρμόζουν τὸ τρυπάνι στὴν πέτρα καὶ στὸ μέρος ὅπου θὰ τοποθετηθεῖ ὁ ἄξονας τῆς συσκευῆς, σὲ ἀνοιγμα ἐνὸς χιλιοστοῦ. Σὲ πολλὰ σημεῖα ἔχουμε πραγματικά προοδέψει τοὺς τρόπους τῆς τεχνικῆς πού μᾶς δίδαξαν οἱ Ἑλβετοί, πάνω στὴν κατασκευή τῶν τεχνητῶν πολύτιμων πετραδιῶν γιὰ ὑποστηρίγματα καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς ἐδραιώθηκε καὶ γιὰ τὸ μέλλον μιὰ νέα Βρεταννικὴ βιομηχανία.

Πολύτιμες πέτρες, (ἐκτὸς ἀπὸ τὸ διαμάντι) δηλ. μπλὲ ζαφείρια, κόκκινα ρουμπίνια ἀκόμα καὶ σμαράγδια ἔχουν βάση τῆς σύνθεσής τους τὸ ἄλουμνιο. Τὸ χαρακτηριστικὸ τους χρῶμα καὶ τὴ λαμπρότητα τὴν χρωστᾶνε στὰ λεπτὰ ἴχνη «νοθεῖων» πού γίνονται μὲ τιτάνιο, χρώμιο ἢ βανάδιο. Ὅλες αὐτὲς τὶς πολύτιμες πέτρες μπορούμε νὰ τὶς «συνθέσουμε», «νοθεύοντας» ὅπως εἶπαμε τὴ σκόνη τοῦ ἄλουμνίου μέσα στὸν κλίβανο καὶ ἀκόμα νὰ πετύχουμε τὴν καθαρότητα καὶ τὸ βάθος τοῦ χρώματος.

Τὰ τεχνητὰ πετράδια εἶναι ἀπαράλλαχτα μὲ τὰ φυσικά. Μόνο ἡ ἐξέταση μὲ ἀκτίνες Χ μπορεῖ νὰ δείξει τὴ διαφορὰ ἀνάμεσα σ' ἓνα ρουμπίνι πού στοιχίζει, ἄς ποῦμε 500 λίρες καὶ σ' ἓνα πού μπορεῖ νὰ κάνει 5 σελλίνια. Στὴ συνθετικὴ πέτρα, οἱ ἀκτίνες Χ, δείχνουν τὰ «νερά» ἢ τὰ «στρώματα» ἐντελῶς ἐπίπεδα. Στὶς φυσικές, τὰ νερά ἔχουνε ἐδῶ καὶ κεῖ «κόμπους». Ὅμως, ποιὸς ξέρει, ἂν οἱ ἐπιστήμονες δὲ βροῦνε κανένα τρόπο νὰ βάλουν «κόμπους» καὶ στὰ τεχνητὰ ρουμπίνια;

✍

ΑΛΙΕΙΑ ΦΑΛΑΙΝΩΝ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ

Ἡ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΗ ἀλιεία φαλαινῶν συμβάλλει πολὺ στὴν ἀνακούφιση τῆς Εὐρώπης. Ἀφυδατωμένο κρέας φάλαινας πού παρασκευάζεται σὲ Βρεταννικὰ ἐργοστάσια θὰ διατεθεῖ σὲ χιλιάδες ἀνθρώπους στὴν ἐλευθερωμένη Εὐρώπη.

Ἡ Ἀγγλία τώρα δίνει προτεραιότητα στὴν αὐξηση τῆς παραγωγῆς ὅλων τῶν προϊόντων ἀπὸ φάλαινες γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ στὴ ζήτηση τῆς Εὐρώπης γιὰ λίπη καὶ πρωτεΐνες. Ἀκόμα πρὶν τελειώσει ὁ πόλεμος ἡ Μ. Βρεταννία εἶχε ἀρχίσει νὰ φτιάχνει πάλι τοὺς ἀλιευτικὸς στολίσκους τῆς γιὰτὶ πολλὰ πλωτὰ ἐργαστήρια καὶ ἀλιευτικὰ καράβια γιὰ φάλαινες χάθηκαν στὸν πόλεμο. Ἐνα καινούριο πλωτὸ ἐργαστήριο γιὰ τὰ προϊόντα τῆς φάλαινας καθελκύστηκε τελευταία. Τὸ σκάφος αὐτὸ θεωρεῖται τὸ πῶς συγχρονισμένο στὸ εἶδος του. Ἐχει μηχανήματα γιὰ τὴν ἐξαγωγή καὶ τὴν παραγωγή λαδιοῦ καὶ γιὰ τὴν ἀφυδάτωση τοῦ κρέατος τῶν φαλαινῶν.

Ἡ ἱστορία τῆς «Κρυμμένης Κοιλιάδας»

Τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου FITZMAURICE HILL

(Ἀπὸ τὸ The Listener)

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία τῆς «Κρυμμένης Κοιλιάδας» μιᾶς τεράστιας, εὐφορης κοιλιάδας, πού κλείστηκε μέσα στὴν καρδιά τῆς Ὀλλανδικῆς Νέας Γουινέας ὕστερα ἀπὸ ἓνα σεισμὸ στὴ μακρινὴ «Λιθικὴ ἐποχή». Δὲν ὑπάρχει δρόμος πού νὰ σὲ φέρνει μέσα στὴν «Κρυμμένη Κοιλιάδα». Δὲν ὑπάρχει δρόμος γιὰ νὰ βγεῖς ἀπ' αὐτήν. Εἶναι μιὰ κοιλιάδα παραμυθένια, ὅπως εἰπώθηκε μὲ φοβισμένα ψιθυρίσματα ἀπὸ τοὺς Ἰθαγενεῖς, τοὺς πρώτους λευκοὺς πού ἔφτασαν ὡς τὴν περιερῆ αὐτὴ καὶ μυστηριώδη χώρα. Πὼς μαθεύτηκε ἡ ὑπαρξὴ της; Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ. Εἶταν ἓνα ἄγριο, γεμάτο κακὰ στοιχεῖα μέρος.... καὶ ἐκεῖνος πού μίλαγε ριγοῦσε καὶ σώπαινε.

Ἀποστολὲς δολοκλήρες ἐξεσηκώθηκαν καὶ βάλθηκαν νὰ βροῦνε αὐτὴ τὴν κοιλιάδα, μὰ πάντα, ὅσοι μεῖνανε ζωντανοὶ γυρίσανε πίσω τέλεια ἀπελπισμένοι ἀπὸ τὴν ἄγρια χώρα. Πολλοὶ σκοτώθηκαν ἀπὸ ἄγριες φυλές—σκοτώθηκαν καὶ φαγώθηκαν γρήγορα γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει ἄλατι στὴν Ν. Γουινέα καὶ τὸ ἀνθρώπινο αἷμα ἔχει τόσο πολὺ. Κι' ὅπου δὲν ὑπάρχει ἄλατι, ὑπάρχει καννιβαλισμός. Τὸ ἄλατι στὸ μέρος αὐτὸ εἶναι πολυτιμότερο καὶ ἀπὸ τὸ χρυσάφι. Οἱ ἀνθρωποὶ δουλεύουν στὴ Ν. Γουινέα καὶ ἡ πληρωμὴ τους εἶναι μιὰ φούχτα ἄλατι. Ἐτσι πλησιάζοντας κανεὶς τὴν «Κρυμμένη Κοιλιάδα», τὶ ἐλπίδες μπορεῖ νὰ ἔχει πὼς θὰ γυρίσει πίσω ζωντανός; Καμιά, θὰ λέγατε. Ὅμως, μόλις τὴν περασμένη βδομάδα μίλησα μ' ἓναν ἀνθρωπο πού βρέθηκε ἐκεῖ καὶ μοῦ διηγήθηκε ἓνα σωρὸ πράγματα πού εἶχε δῇ.

Εἶταν ἓνας Ἀμερικανὸς πιλότος. Τὴν ὥρα τοῦ μεσημεριανοῦ φαγοῦ, μᾶς εἶπε ἡσυχά. «Σήμερα, βρέθηκε ξανά πάνω ἀπὸ τὴν «Κρυμμένη Κοιλιάδα». Ὅλοι μας παρατήσαμε τὰ πηροῦνια καὶ γυρίσαμε τὰ μάτια μας στὸ ἡλιοκαμμένο του πρόσωπο. «Ξανά!» «Ναι!... Μοῦ ἄρεσε νὰ τὴν κοιτάξω καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ ζωντανέψω λίγη ἀπὸ τὴν ἱστορία της. Φαντάζομαι πὼς δὲ θὰ εἶταν δύσκολο νὰ προσγειωθεῖ ἐκεῖ ἓνα βομβαρδιστικὸ καὶ νὰ ξεκαθαρίσει ἓνα κομμάτι γῆς, γιὰ νὰ μπορεῖ ἓνα ἀεροπλάνο νὰ φτάνει ὡς ἐκεῖ μέσα. Θὰ μὲ ρωτούσατε ὅμως, γιὰτὶ. Εἶναι τὸ μόνο μέρος στὸν κόσμον πού ἔμεινε ἀνέγγιχτο ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ. Εἶναι ὁ μόνος λαὸς

πού ζει μίαν έντελῶς πρωτόγονη ζωή. "Οχι κύριε, ἄς τοὺς ἀφήσουμε καλύτερα».

"Εδειχνε τὴν ἐπιθυμία νὰ σταματήσει ὡς ἐκεῖ, λυπημένος ἴσως καὶ πού εἶχε κἄν μιλήσει. Μὰ ὅλοι μας καιγόμασταν ἀπὸ τέτοια περιέργεια πού ὅλο καὶ κάτι τὸν ρωτούσαμε.

— Σὰν τί μοιάζει;

— Εἶδες τὸν κόσμον ἐκεῖ;

— Ὑπάρχει κανένα σημάδι πολιτισμοῦ, καμιά καλλιέργεια, κανένα εἶδος κοινότητος;

"Αναψε ἓνα μεγάλο πούρο καὶ ἔγειρε πίσω τὴν καρέκλα του. «Ἐν τάξει». Ἀρχισε βαριεστημένα μὰ βλέποντας πὼς δὲν εἶταν τρόπος γιὰ νὰ ξεφύγει, μᾶς διηγήθηκε τὴν ἱστορία του.

Πέταξε πολλὰ φορὲς καὶ τὰ γερακίσια μάτια του ἔπεφταν ἀπὸ τὸν ἀέρα γεμάτα σπουδὴ πάνω στὴ γῆ, δὲν ἀφιναν τίποτε νὰ τοὺς ξεφύγει. Ἡ κοιλάδα εἶχε πλούσια βλάστηση καὶ ποτιζόταν ἀπὸ δυὸ μακρὰ δόλοισι ἀλάκια, σὰν τὰ κανάλια τοῦ Ἀρη. Ὅλα τὰ χωριά εἶναι περιτειχισμένα καὶ τὰ σπιτάκια τους εἶναι χτισμένα σὰ μικρὰ κυψέλες. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι πιὸ μαῦροι ἀπὸ ὅσους ἴθαγενεῖς ἔχουμε δεῖ στὴ Ν. Γουϊνέα καὶ φορᾶνε ἓνα μακρὸν σκοῦρο μανδύα πού τὸν ἀνασκουμπώνουν ὅταν θέλουν νὰ τρέξουν. «Νὰ τώρα τὸ σκάφος μου τοὺς ξαφνιάζει.» Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς τρέχουνε βιαστικά. Ἐξω ἀπὸ κάθε κῆπο εἶναι ἓνας πύργος ψηλὸς πάνω ἀπὸ 40-50 πόδια, πού στηρίζεται σὲ μιὰ βάση ἀπὸ μπαμποῦ. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν πύργο βρίσκεται ἡ φρουρά. Εἶναι φορὲς πού ἡ φρουρὰ γλυστράει κάτω ἀπὸ τὰ δοκάρια τοῦ μπαμποῦ, καθὼς πλησιάζει τὸ ἀεροπλάνο, εἶναι ὅμως καὶ φορὲς πού οἱ πιὸ γενναῖοι μένουν στὶς θέσεις τους καὶ σημαδεύουν μὲ τὰ κοντάρια τους τὸ ἀεροπλάνο πού λάμπει περνώντας. Πραγματικά ἡ πιὸ περιεργὴ κονταρομαχία πού ἀναψε ποτέ!...

Σπαρτὰ ξεπετιοῦνται πάνω στὴν κοιλάδα. Ὁ πιλότος διέκρινε ρυτίδες ὅχι ὅμως στᾶρι ἢ καλαμπόκι. Δὲν εἶδε κοπάδια ἀπὸ ἀγέλαδες, ὑπῆρχαν μόνο γουροῦνια, μεγάλα καμπούρικα γουροῦνια σὰ μικρὰ βουβάλια. Τὰ τεῖχη πού γυροφέρνουν τὰ χωριά εἶναι πέτρινα ἢ χωματένια, περιτριγυρισμένα μὲ χαντάκια. Ἐρχεται καιρὸς ὅπου τὰ βουνὰ πού περιορίζουν τὴν κοιλάδα χιονοσκεπάζονται, οἱ ἀνήλιαγες σκοτεινὲς τους ρωγμὲς γεμίζουν πάγους καὶ ἀπὸ τὶς χαμηλότερες πλαγιὰς ἀπλώνεται ὡς κάτω στὴν κοιλάδα ἡ πιὸ πυκνὴ ζούγκλα πού ἔχετε ποτέ σας δῆ.

«Ὁχι, ἀγαπητοί μου, συμπεραίνει ὁ πιλότος. Δὲν ὑπάρχει εἴσοδος ἀπὸ καμιά γῆινη ὁδὸ. Ἀπὸ τὸν ἀέρα, ναί, μπορεῖ. Ὑπάρχουν ἴσως μυστικά ἄξια νὰ ἐξερευνηθοῦν, μὰ νομίζω, ὅτι ὅποια ἀποστολὴ κι' ἂν ἐρχόταν θὰ εὗρισκε ἐχθρική ὑποδοχή. Ἴσως θὰ μπορούσατε

νὰ προετοιμάσετε μιὰ καλὴ ὑποδοχὴ ρίχνοντας προμήθειες καὶ εἰκονογραφημένα φυλλάδια πού νὰ δείχνουν τὸ λευκὸ ἄνθρωπο σὰ φίλο. Ὅμως, ποῖος μπορεῖ νὰ πῇ ὅτι ὅλ' αὐτὰ θὰ εἶναι γιὰ τὸ καλὸ μας; Ὁχι, κύριε ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ τοὺς ἀφήσουμε ἡσυχους στὴν «Κρυμμένη Κοιλάδα» τους. Ἐχουμε καταπιαστῇ μ' ἓναν ἀρκετὰ παλιὸ πόλεμον, ἔτσι ὅπως εἴμαστε.»

Αὐτὸ ἔγινε μιὰ βδομάδα πρὶν. Τώρα ἔχω ὁ ἴδιος πάει στὴν «Κρυμμένη Κοιλάδα». Πῆγα καὶ γράφω αὐτὴ τὴν ἱστορία καθὼς πετάω πίσω στὸ σπῆτι καὶ ἐνῶ κάθε τι πού ἔχω δῆ εἶναι φρέσκο στὴ θύμησή μου. Τὴν περασμένη νύχτα ὁ πιλότος μᾶς ἀνάγγειλε πὼς θὰ ἔπαιρνε τὸ πρῶτὸ τὸ ἀεροπλάνο του γιὰ μιὰ μικρὴ βόλτα, καὶ πὼς ἂν μᾶς ἔκανε χαρὰ καὶ εἴχαμε ἀκόμη ἐνδιαφέρον θὰ μπορούσαμε νὰ δοῦμε οἱ ἴδιοι τὴν κοιλάδα. Ἀν ὁ καιρὸς εἶταν εὐνοϊκὸς θὰ ξεκινούσαμε στὶς 8.

Σηκώθηκα νωρίς. Κι' ἐκείνη τὴ μέρα ὁ ἥλιος ἔλαμπε καὶ οἱ βουνοκορφὲς δὲν εἶχαν τὴ συννεφένια σκούφια τους, πού τις ἔκρυβε τις τελευταῖες μέρες. Πῆραμε βιαστικά τὸ πρωινό μας ὕστερα πῆγα πίσω στὴν κάμαρά μου καὶ ἔβαλα στὴν τσέπη μου ἓνα πακέτο καλὰ τσιγάρα ὅμως σκεπτόμουνα μήπως θὰ εἶταν καλύτερα νὰ ἔπαιρνα κανένα πακέτο ἀλάτι. Ὁ Jock Cambell ἔρριξε μέσα μιὰ ματιὰ γιὰ νὰ δῇ ἂν εἴμουν ἔτοιμος καὶ πέρασε τὸ ὄπλο του. «Νὰ ἔχουμε καὶ τὸ νοῦ μας, Bill.» Ἐκαμα τὸ ἴδιο, φορτώθηκε καὶ γὰρ τὸ δικό μου καὶ ὅταν ἡ συντροφιά συγκεντρώθηκε, παρατήρησα πὼς ὅλοι μας εἴχαμε κάνει τὴν ἴδια σκέψη. Ὁχι πὼς μᾶς ἔλειπε ἡ ἐμπιστοσύνη στὸν πιλότο μας, μὰ ἡ διήγηση γιὰ τοὺς καννίβαλους πού εἴχαμε ἀκούσει καὶ γιὰ τὰ περιτειχισμένα χωριά μᾶς εἶχε κάνει νὰ νοιώθουμε τὴν παρουσία τοῦ ὄπλου μας σὰ μιὰ ἀσφάλεια. Μαζευτήκαμε σὲ δυὸ τζήπ καὶ φτάσαμε γρήγορα στὸ ἀεροδρόμιο, ὅπου ἓνα μεγάλο ἀεροπλάνο ἔλαμπε στὸν ἥλιο. Τὸ ξεκίνημα ἀργοπόρησε ἐξ αἰτίας τοῦ ἱερέα, πού ἔφτασε τρέχοντας ἀφοῦ εἴχαμε ετοίμαστῇ καὶ ζεσταίναμε τοὺς τέσσερις μεγάλους κινητήρες. Ἐμοιαζε σὰν ξερὸ φύλλο καθὼς τὸν ὄραξε ἡ δίνη τοῦ ἔλικα, μὰ τὰ πόδια του τρέχανε ὥσπου ἀγγίξαν τὴ γῆ ξανά. Τραβήχτηκε σὲ μιὰ ἄκρη, δείχνοντας διάθεση νὰ ἀπολογηθεῖ μὰ μὲ θριαμβευτικὸ ὕφος.

«Κουράστηκα, ὅμως τὰ κατάφερα!

Καθὼς βυθίστηκε μέσα στὸ κάθισμά του μεγάλη καζούρα ξέσπασε γύρω του.

— «Εἶδατε ποτέ σας παπὰ νὰ μὴν τοῦ ἀρέσει ὁ ὕπνος;»

— «Δὲ ἐνδιαφέρεστε νὰ ξέρετε τί κάνει τὸ πρῶτὸ τὸ ποίμνιό σας;»

Ἀπὸ τὶς 8.5' βρισκόμασταν στὸν ἀέρα, ἀνεβαίνοντας εὐκόλα ὕστερα ἀπὸ ἓνα τέλειον ξεκίνημα καὶ γρήγορα ἀγγίξαμε τὰ σύννεφα. Πρὶν μισὴ ὥρα εἶχαν κλειστῇ, σὰν νὰ ἐφραζαν τὸ δρόμο πού θέ-

λαμε να πάρουμε, όμως το μεγάλο σκάφος ανέβαινε σταθερά όλο πιο ψηλά ώσπου στο τέλος ξεκαθάρισαν στα 9.000 πόδια, κι' απλώνονταν κάτω από μās μοιάζοντας μ' ένα απέραντο πιθάρι γεμάτο χιονοσαπουνάδα. Θέλουμε ακόμα 40 λεπτά και κάνουμε ένα γύρο πηγαίνοντας ως τη καμπίνα του καπετάνιου. «Κοίτα τι όμορφιά!» φώναξε εύτυχισμένος και έδειξε μπρός μια ψηλή κορφή σά σπιρουίνι, που έσκαζε στον άφρο του συννεφου στο μακρινό όριζοντα. «Εκεί είναι ο στόχος μας. Ανεβήκαμε ψηλότερα: 10.000 και νοιώσαμε τα πόδια μας παγωμένα. Η μουσική από το μεγάλο φωνο (που βρισκόταν στο διαχώρισμα) μās έκανε να μορφαζουμε ο ένας στον άλλο μ' ένα πνεύμα γιορτερό. «Ό,τι χρειαζόμαστε τώρα είναι ένα μπάρο και ένα Σκωτσέζικο μισογάλανο».

«Γρήγορα παίζουμε στην κοιλάδα» ακούγεται μια φωνή. «Έλατε να δήτε από την καμπίνα». Μπροστά μας βρισκόταν το τελευταίο εμπόδιο: μια απότομη και άγρια βουνοπλαγιά και ένα σύννεφο που έγερνε σαν κλωνάρι πάνωθ' της. Οι βράχοι λάμπουνε κάτω, μια τελευταία συννεφοσύναξη, και ύστερα εκεί πίσω, η κοιλάδα. Μά να μπορούσαν οι λέξεις να την περιγράψουν! Μια νέα χώρα ξεδιπλώθηκε μπροστά μας. Ίσως 100 άνθρωποι την είχαν δ' α' αυτούς τους τελευταίους λίγους μήνες. Και πριν απ' αυτούς, κανείς. Έδω ήταν η χώρα του παραμυθιού. Στην καρδιά της το δομητικό ποτάμι κυλάει βιαστικά. Η κοίτη του ξεχωρίζει από τρεχούμενες λάσπες και άφρο που δ'ν' αφίνουν ούτε πλοίο ούτε βάρκα να περάσει πάνω τους. Ένα πολύπλοκο αρδευτικό σύστημα που ξεκινάει από το ποτάμι και τροφοδοτείται απ' αυτό, ποτίζει τη γ'η. Το ποτάμι είναι βαθύ και πλημμυρίζοντας είχε σχηματίσει κοντά του ένα μεγάλο βάλτο. Μά το πρώτο πράγμα που σου έκανε έντύπωση ήταν η έντονη καλλιέργεια. Θά έπρεπε να ζουν στην κοιλάδα χιλιάδες άνθρωποι ώστε να έχουν ανάγκη από μια τόσο μεγάλη έκταση καλλιεργημένης γ'ης. Κάθε περιβόλι ήταν τριγυρισμένο με χαντάκια που ύστερα γύριζαν και διασταυρώνονταν μέσα, πράγμα που έδειχνε η πώς το κύριο προϊόν της περιφέρειας ήταν το ρύζι, η πώς έρχονταν περιοδικές ξηρασές που καψάλιζαν την πράσινη γ'η. Δέντρα που μοιάζανε με μπανανιές, ανανιές και μ' άλλα πλατύφυλλα, φύτεωναν άφθονα. Μά όλα ήταν διαταγμένα κανονικά. Οι άντρες τ'ης κοιλάδας είναι νοικοκυραίοι από τους λίγους. Σκάβουν τα χωράφια τους, τα σέρνουν και τα καλλιεργούν σωστά και επιδέξια. Και καθώς πετούσαμε όλο και χαμηλότερα φτάσαμε στα 200 πόδια πάνω από τη γ'η και έτσι μπορούσαμε να βλέπουμε καλ' τους ανθρώπους και τα σπίτια τους.

Χωριά είναι παντού σκορπισμένα. Χαμηλά, πάνω στ'ς βουνοπλαγιές, κοντά στο ποτάμι ή πάνω στα νησιά που ξεφυτρώνουν μέσα από το βάλτο. Όλα είναι περιτειχισμένα και τα σπίτια ακόμα

μέσα στον περίβολο, τριγυρίζονται από μικρότερους τοίχους. Ένα καθαρισμένο τετράγωνο με γυμνή σκαμμένη γ'η, που προστατεύεται από τις καλύβες, φαινόταν καθαρά μέσα στην κάθε ομάδα και σε μερικά απ' αυτά είχε σκαφτή ένα κυκλικό τείχος. Τα σπίτια ήταν δυό λογίων. Μερικά τέλεια στρογγυλά με μια θολωτή σκεπή σά μανιτάρια, άλλα μακρόστενα σά σιταποθήκες. Όλα τους ήταν χτισμένα απ' εὐθείας πάνω στη γ'η, όχι σε ξύλινες βάσεις, όπως συνειθίζεται στη Ν. Γουινέα. Οι σκεπές μοιάζανε να είναι καλαμένιες και ήταν σκούρες σά να τις είχαν φτιάξει από φύλλα φοινικιάς των Ανατολικών Ινδιών. Από μερικά χωριουδάκια ανεβαίνει καπνός: θά π'η πώς μαγειρεύουν. Είναι μαύρος καπνός από ξύλα: είναι φανερό πώς το κάρβουνο είναι άγνωστο. Οι άνθρωποι είναι ψηλοί. Δ'ν' είναι εύκολο να καταλάβει κανείς πόσο, μά 6 πόδια μου φαίνεται πώς είναι ένας καλός ύπολογισμός. Είναι μαύροι και φορ'νε ένα κωνικό καπέλλο που είναι μια μικρογραφία τ'ης στέγης των σπιτιών τους, κι' ένα μανδύα ή ένα μακρύ ρούχο από ένα τραχύ ύλικό. Δ'ν' φαινόταν για ύφαντό, ούτε για δερμάτινο. Έμοιαζε περισσότερο με πλεγμένα φύλλα και χορτάρια. Πολλοί κρατούσαν δόρατα άλλοι είχαν τόξα και βέλη, αλλά οι περισσότεροι ήταν άοπλοι.

Πώς αντιδράσανε στο φτερωτό κίνδυνο που βούιζε πάνω τους; Θά πρέπει να τους τρομάξαμε περνώντας σά μια λάμψη με ταχύτητα κοντά 200 μίλια την ώρα, μ' όλες τις μηχανές μας σ' ενέργεια. Μερικοί μείνανε στη θέση τους. Ένας σήκωσε και τα δυό του χέρια σάμπως να χαιρετούσε μ' είναι πιθανώτερο, πώς ήταν μια κίνηση περιφρόνησης ή κατάρας. Μερικοί τρέχουν αλαλιασμένοι, άλλοι σέρονονται να κρυφτούν σκεπάζοντας το πρόσωπό τους με τα χέρια σά να ήθελαν να κρατήσουν μακριά αυτόν το δαίμονα που έρχόταν από ψηλά. Τα ζ'ωα δρομούσαν ομαδικά—μεγάλα καμπούρικα γουρούνια με τα μικρά τους—και ξεφωνίζανε, όπως μόνο τα γουρούνια μπορούν να κάνουν. Ύπ'ηρχαν και μερικά βοσκήματα με κάτι μεγάλα κέρατα, σά βουβάλια. Είδαμε ακόμα βάρκες, φτιαγμένες από κορμούς δέντρων ή από μπαμπού και μεγαλόσωμους ιθαγενείς που τις δένανε και τις μεταφέρανε. Είδα ένα είδος μεγάλα ψάρια που παίρναν βουτιές καθ'ω; πετούσαμε πάνω τους, αφίνοντας πλατειούς κύκλους στο νερό. Τροχοφόρα δ'ν' υπ'ηρχαν, ούτε δρόμος στρωμένος, μόνο ένα πλήθος μικρά μονοπάτια. Πουθενά δ'ν' είδα κανονόχες. Όλες οι φωτιές ήταν στο ύπαιθρο και καθώς πλησιάζαμε στο τέλος τ'ης κοιλάδας και κοιτούσαμε πρ'ς τα χωριά του λόφου, είδαμε κάτι που έμοιαζε με αναμμένους πυρσούς που καίγανε σε κανονικά διαστήματα κατ' μήκος μι'ς όροσειράς. Οι κάτοικοι αὐτ'ης τ'ης όρειν'ης περιοχ'ης, ζουν σε σκορπισμένα χωριά που όλα τους έχουν πέτρινα τείχη. Πολλά απ' αυτά είναι κατεστραμμένα, και έχουν χο-

ταριάζει από τα χρόνια. Αυτό μ' έκανε να σκεφτώ πώς αυτοί που ζούσαν στους λόφους, και που φαινόταν να είναι λιγότερο τυχεροί σ' αν αγρότες απ' όσους ζούσαν χαμηλότερα, κατέβηκαν προς την ευφορη πεδιάδα αρπάζοντας τα βοσκήματα και οι ίδιοι δέχτηκαν ύστερα επιδρομές για άντεκδίκηση. Όπως κι' αν είχε το πράγμα, τα μικρά μαντρωμένα τους περιβόλια φαινόταν ξεηλωμένα.

Στα πόδια του λόφου είδαμε κάτι περιεργά αμφιθέατρα που ίσως να είχαν θρησκευτική σημασία. Μοιάζανε σ' α φλυτζάνια και είχαν αρκετά ευρύχωρα. Το έσωτερικό τους ήταν στρωμένο με πέτρα ή ξύλο, και μ' όλο που δέ φαινόταν να ξευπηρετούν κανένα πρακτικό σκοπό, ήταν φανερό πώς είχαν κάποια σημασία. Ήταν άραγε νεκροταφεία; Δεν είδαμε τίποτε άλλο που να μοιάζει τόπος κατάλληλος για την ταφή των νεκρών. Μερικές απ' αυτές τις τρύπες δείχνανε καινούργιες. Ήταν άσπρες, σ' αν άσβεστόλακοι άδιασμένοι. Το άεροπλάνο έκοψε άπτότομα ταχύτητα καθώς πλησιάζαμε στο τέρμα της κοιλάδας, που έφτανε σ' αν μάκρος τα 40—50 μίλια και 10—15 πλάτος και πήραμε το δρόμο του γυρισμού.

Τι είδους άνθρωποι είναι τέλος πάντων αυτοί; Κλειδωμένοι στην κοιλάδα τους από έποχή που ή μνήμη μας δέ τη φτάνει, μη ξέροντας τι θά πη έπαφή με τον άλλο κόσμο. Πώς εξέλιχτηκαν; Πώς διαμόρφωσαν τη ζωή τους; Είναι το ίδιο κανονική όσο και ή διάταξη των περιβολιών τους; Είναι άτίθασοι καννίβαλο ή φιλήσυχοι γεωργοί; Δεν έχουν ποτέ τους δει ένα λευκό άνθρωπο. Ο πολιτισμός μας είναι ένα κλειστό βιβλίο γι' αυτούς. Θα έπρεπε άραγε να τους άνοιξουμε τις σελίδες του; Θα έπρεπε; Τα λόγια του πιλότου μας, όταν πρωτομίλησε για την Κρυμμένη Κοιλιάδα φτάνουν ξανά στη μνήμη μου. «Άφηστε τους. Άφηστε τους ήσυχους, μέσα στην ειρήνη τους και την πράσινη, ευφορη κοιλάδα τους.»

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΚΑΤΩ από τα κτίρια του Κοινοβουλίου δούλευε για χρόνια ένα μυστικό εργοστάσιο. Έργατες του ήταν οι άνωτεροι υπάλληλοι, οι γυναίκες των υπουργών, δημόσιοι υπάλληλοι, δακτυλογράφοι και σεργιτάροι, όλοι άνθρωποι που εργάζονται στο Κοινοβούλιο.

Το εργοστάσιο αυτό κατασκεύαζε εργαλεία και μικρά όπλα. Η ιδέα της ίδρυσής του όφειλεται στο ότι πολλοί βουλευτές, λόρδοι και υπάλληλοι δούλευαν ήθελοντικά σ' αν γειτονικά εργοστάσια. Άλλά, όπως αυτό δέν ήταν πολύ βολικό, σκέφθηκαν να μεταφέρουν ένα όλόκληρο εργαστήριο στα ύπογεια του Κοινοβουλίου. Και το πείραμα επέτυχε λαμπρά.

THE DAILY MAIL.

Έκπαίδευση άλεξιπτωτιστή

Του STEPHEN CLAUD

(Από το Horizon)

ΕΙΧΑ άρχισει να βαριέμαι τη δουλειά στα γραφεία της μονάδας μου και επιτέλους μου επέτρεψαν να παρακολουθήσω μαθήματα σ' ένα εκπαιδευτικό κέντρο άλεξιπτωτιστών τώρα που έχω άδεια. Άν επιτύχω θά μπορούσω να κάνω τη δουλειά που επιθυμούσα όταν γύρισα από την έρημο. Θα μου ταίριαζε μόνο καλύτερα αν είμουν α δέκα χρόνια νεώτερος.

Έφτασα έδω, δηλαδή στο μέρος όπου γίνεται ή εκπαίδευση, την Κυριακή. Το κακό είναι πώς με βαραίνουν τριάντα χρόνια και δέν είμαι πια τόσο ευλύγιστος όπως πριν. Σηκωνόμαστε στις 5.30 το πρωί (την πρώτη μέρα πετάχτηκα τρομαγμένος) και μετά άρχίζει ή διδασκαλία και τα γυμνάσια. Για τέσσερις ώρες ως τις 10, μέσα στο φλογερό ήλιο τρέχαμε στα χωράφια, πηδούσαμε, κάναμε τούμπες, άνιχνεύσεις και καμουφλάρισμα, «τεχνητή» εξάσκηση κλπ. Κι' αυτά εξακολουθούν το άπόγεμα και το βράδυ. Τη δεύτερη μέρα είμουν α τόσο πιασμένος που έλεγα ότι δέ θά μπορούσα ποτέ να σηκωθώ από το κρεβάτι. Όλα γίνονται έδω πολλές φορές κι' όπως τα πόδια μου από πάνω ως κάτω είναι σκληρά σ' αν πελεκημένα σ' έβανο, πονώ φοβερά. Νομίζω πώς στις τρεις τελευταίες μέρες έβαλα σ' αν ενέργεια πολύ περισσότερη θέληση, παρά σ' όλη μου τη ζωή ως τώρα. Σήμερα αισθάνομαι λίγο καλύτερα, όμως ή πλάτη μου είναι ακόμα σ' αν μεγάλη πληγή. Όστόσο θά είναι πολύ πιο εύκολο να πάρω κουράγιο και να πάω ως την πόρτα παρά να τρέξω μ' αυτά τα σκεβρωμένα πόδια ή να πέσω και να κυλιστώ γυμνός πάνω σ' αν χαλίκια μ' αυτό το σώμα μου που έχει θάρρεϊς καεί ζωντανό.

Οι εκπαιδευτές μας είναι περίφημοι. Ο ένας μ' αν έλεγε χτές, «Θέλω να δώ σ' όλα τα πρόσωπα τα δόντια σφιγμένα, ένα μορφασμό». Όλα αυτά τα έβλεπε σ' αν μένα τουλάχιστο διαρκώς. Το βράδυ όταν πλένομαι, βλέπω άσπρες γραμμές γύρω από το στόμα μου, εκεί που ο ήλιος δέν κατάφερε να φτάσει. Είμαστε δέκα στην εκπαίδευση. Τρέχουμε, λαχανιάζουμε, ιδρώνουμε, τσακίζομαστε μαζί.

Τώρα βρισκόμαστε στα μισά της «τεχνητής» εξάσκησης δηλ. κάνουμε στη γη ό,τι θα γίνει στον αέρα. Πέφτουμε από μια σανίδα, στημένη έξω πόδια ψηλά, πηδοῦμε από την πίσω πόρτα ενός D.C. 3 ή από το ειδικό άνοιγμα ενός Wellington πάντα με τη σωστή στάση. Μάθαμε ακόμα να προσγειωνόμαστε, πόδια και γόνατα κολλημένα, άγκωνες και κεφάλι μαζεμένα. Πρώτο άγγιγμα στη γη με τις πατούσες, ύστερα λυγίζουμε πλάγια τις γάμπες, μετά τον αριστερό ή δεξιό γλουτό και κάνουμε μια μικρή στροφή πέφτοντας στον αντίθετο ώμο. Τό καταφέρνω καλά τοῦτο πάνω στην ψάθα, όχι τόσο καλά στην άμμο, τό δράμα όμως εἶνε τό πήδημα από σανίδα δώδεκα πόδια ψηλά σέ ἀκαλλιέργητη γη. Ωστόσο θά εἶμαι ἐν τάξει μεθαύριο, τήν Κυριακή, πού θά κάνουμε τό πρώτο μας πήδημα.

Τήν Κυριακή θά ἔχουμε ἐγερτήριο στίς 5 (ἀν ὑποτεθεῖ ὅτι θά κοιμόμαστε) ἐπιβίβιση στό ἀεροπλάνο στίς 545, ἀφιξη στό πεδίο τῶν ἀσκήσεων καί ὅταν εἴμαστε σέ ὕψος 1.000 ποδ. θά πῶρουμε τίς θέσεις μας κατά ζεύγη σύμφωνα μέ τοῖς ἀριθμούς μας. Τά παραγγέλματα θά ἀκουστοῦν ἀλλεπάλληλα «Λόβετε θέσεις, ἀρ. 1... Ἐμπρός». «Λόβετε θέσεις ἀρ. 2... Ἐμπρός». Ἐνα πήδημα στό κενό, «ή πιό γρήγορη στροφή πού ἔχετε κάνει ποτέ», γιά δυό δευτερόλεπτα τό μυαλό σκοτεινιάζει ἐνῶ πέφτεις περίπου 80 πόδια ἀλλάζοντας ὅλες τίς θέσεις καί ὕστερα ἕνα αἰσθημα περηράνειας ὅταν βλέπεις πῶς κατεβαίνεις κρεμασμένος ἀπό μιὰ ὁμορφη μεγάλη ὀμπρέλλα δλάνοιχτη ἀπό πάνω σου. Ὑστερα μιὰ ἀργή αἰώρηση, μιὰ ματιὰ κάτω στή γη ἀπό μιὰ καινούργια σκοπιά, ἡ ἐντύπωση πῶς ἡ γη ἄρχισε νά τρέχει καταπάνω σου σάν τρελλή. Μιά φωνή ἀκούγεται: «Μισή στροφή». Ἀρ. 1» ἡ «Κράτα τά καταραμένα πόδια σου ἐνωμένα» ἡ «Μάζεψε τοῖς ἀγκῶνες σου, τό κεφάλι κάτω» κλπ. Καί ξαφνικά βρίσκεσαι στή γη καί ἴσως σκύψεις νά τή φιλήσεις ἀπό τόν ἐνθουσιασμό σου πού ἀνανεώνεις γνωριμιὰ μαζί της. Ἀληθινά εἶναι ἕνα ὁρεκτὰ βάρβαρο παιχνίδι.

Ἀπό τίς 10 ὥς τίς 11 τό πρωί σήμερα κάναμε βίαιες αἰωρήσεις ἀπό ἕνα κρεμασμένο ὀριζόντιο κοντάρι καί μέ ἕνα παράγγελμα ἔπρεπε νά τό ἀφίνομε γιά νά δοκιμάζομε σέ ὅλες τίς φάσεις τους τίς πτώσεις πού θά κάναμε ἀπό χαμηλό ὕψος καί ἐνῶ οἱ αἰωρήσεις τοῦ ἀλεξιπτώτου μας δέν θά εἶχαν στοματήσει.

Ἡ ἐπόμενη ὥρα σήμερα τό πρωί ἀφιερώθηκε σέ οδηγίες γιά τήν κατασκευή καί τό δίπλωμα τῶν ἀλεξιπτῶτων, μιὰ ἐπίδειξη ἐξαιρετικά καθησυχαστική ἀπό ἕναν ἔκτακτο λοχία. Ἀληθινά δέν εἶναι τίποτα σπουδαῖο μέ δυό προϋποθέσεις βέβαια 1) πῶς ἡ καταπληκτική ὀμπρέλλα θά ἀνοίξει καί 2) πῶς θά προσγειωθεῖς χωρίς νά σπάσεις τή μέση, τά γόνατα, τά πλευρά, τό ραχοκόκκαλο ἡ τό λαιμό σου. Ἄν δέν ἀνοίξει, πηγαίνεις στά γρήγορα στόν ἄλλο κό-

σμο. Ἄν ἀνοίξει αἰσθάνεσαι τή μιὰ ἀπό τίς δυό πιό δυνατές κλωτσιές πού ἔχεις ποτέ νοιώσει, γιάτὶ τήν ἄλλη σοῦ τή δίνει ὁ «ἀποστολέας» σπρώχνοντας τό ἀδρανές σου σῶμα μέσα ἀπό τό ἄνοιγμα πού χάσκει.

Καί τώρα γιά φαί! Τό πουκάμισό μου κολλάει στήν πλάτη μου καί ποτάμια δλόκληρα τρέχουν στά πλευρά μου. Τ' ἀπόγεμα θά πᾶμε εἰκοσιπέντε χλμ. μέ αὐτοκίνητο καί θά κολυμπήσουμε στή Μεσόγειο. Στίς 5 θά γυρίσομε γιά νά ξαναρχίσουν τρεξίματα στά χωράφια, αἰωρήσεις, πηδήματα καί ὅ,τι ἄλλο θέλεις.

Εἶναι μιὰ παράξενη περιπέτεια αὐτή ἡ ἐκπαίδευση. Ἐνας ἄνθρωπος στήν ἡλικία μου περνᾷ τήν ὥρα του μαθαίνοντας νά πέφτει, κάτι πού ἡ περασμένη τριαντάχρονη ζωὴ προσπαθοῦσε συστηματικά νά ἀποφύγει. Εἶναι κάτι πολὺ ἀφύσικο νά ρίχνεσαι ἀπό τήν πόρτα ἑνὸς ἀεροπλάνου, ἀπό χίλια πόδια ψηλά. Τουλάχιστο ἔτσι μοῦ φάνηκε χτές ὅταν, καθισμένος κοντά στήν ἀνοιχτή αὐτή πόρτα, ἀποκοῦσα «πέτρα τοῦ αἱέρα». Ἐβλεπα δηλαδή ἔξω καί παρατηροῦσα τή γη, τά δέντρα, τοὺς δρόμους, τίς γραμμὲς τοῦ τραίνου καί τά ἀγροκτήματα καί μάθαινα νά βγάζω ἔξω τά πόδια, τά χέρια, τό κεφάλι μου γιά νά γνωρίσω τό αἰσθημα τῆς ἐποφῆς μέ τόν αἱέρα. Ἄν ἐπιτύχω θά γίνω ἕνας ἀλεξιπτωτιστῆς πού τό κύριο ἔργο του ἀρχίζει ὅταν φτάσει στή γη. Μαζεύει τή μονάδα του, βγάζει τά ὄπλα ἀπό τίς θήκες τους καί χτυπάει ἀμέσως τοῖς στόχους. Δέν θεωρῶ τούτη τήν ἐκπαίδευση καί τό μελλοντικό πήδημα σάν ἕνα σπῶρ (ὅπως τό κάνουν μερικοὶ παλαβοὶ) ἀλλά μόνο σάν ἕνα λίγο δυσάρεστο μέσο γιά νά φτάσω σέ κάποιο σκοπό.

Ἐκανα τά δυό πρώτα μου πηδήματα σήμερα τό πρωί, μάλιστα ρόδιζε ἡ αὐγὴ Σηκώθηκα στίς πέντε, τσάι, ξύρισμα, ντύσιμο καί ἔτρεξα στήν αἰθουσα πού διπλώνουν τά ἀλεξίπτωτα. Εἴμουν σέ καλὴ φόρμα, σάν ἕνα καλοκουρτισμένο βιολί. Δέν αἰσθανόμουν καμιά ἀνησυχία ἐκτός ὅταν θυμόμουν τήν εἰκόνα τῆς ἀνοιχτῆς πόρτας τοῦ ἀεροπλάνου, ἀλλά τήν ἔδιωχνα ὅσο μπορούσα γρηγορώτερα. Δέν πέρασα πολὺ καλὴ νύχτα καί θά ἤθελα νά εἶχα λιγώτερη σχέση μέ τόν φαντασιώδη καί περισσότερη σχέση μέ τόν μαθηματικό ψυχολογικό τύπο. Πῆρα δυό ἀλεξίπτωτα καί μαζί μέ τοῖς δέκα συναδέλφους μου καί τόν ἐκπαιδευτὴ μας λοχία Τ., ἕνα καλὸ γελαστὸ παιδί πήγαμε γιά ἐπιθεώρηση. Ὁ λοχίας μᾶς περιεργάστηκε ἀπό ὅλες τίς μεριές, σφίγγοντας ἕνα λουρί στόν ἕνα, διορθώνοντας κάτι στόν ἄλλο. Ὑστερα μᾶς ἔδωσε λίγα παραγγέλματα καί βρεθήκαμε στό ἀεροπλάνο. Ἐγὼ εἶχα ἀριθμὸ 2 καί εἴμουν μέ τόν ἀρ. 1 καθισμένος πίσω, κοντά στήν ὀρθάνοιχτη πόρτα πού οδηγεῖ στό ἄπειρο.

Ἀπογειωθήκαμε καί στεκόμασταν ὅλοι σιωπηλοί. Ὁ λοχίας δια-

μαρτυρόταν· «Έμπρός παιδιά, πέστε και κάτι να γελάσουμε». Σε λίγο μᾶς ἔδωσε τὶς τελευταῖες οδηγίες καὶ τὸ κόκκινο φῶς ἀναψε. Ὁ Τ. σέρνεται ὡς τὴν πόρτα καὶ κρατᾷ τὸ ἀνοιγμα ἀπὸ τὶς δυὸ μεριές. Νὰ τὸ πράσινο φῶς «Έμπρός» καὶ μὲ ἓνα σπρώξιμο καὶ τῶν δυὸ χειρῶν βρέθηκε ἔξω στὴ στιγμή. Δὲν τὸν εἶδαμε πιά παρὰ ἀφοῦ κατεβήκαμε ὅλοι. Τὸ ἀεροπλάνο κάνει ἓνα γύρο καὶ τούτῃ τὴ φορά θὰ ἀρχίσουμε νὰ πέφτουμε ἐμεῖς, δυὸ σὲ κάθε γύρο. Μόλις φτάναμε πάνω ἀπὸ τὸ ὀρισμένο σημεῖο χίλια πόδια πάνω ἀπὸ τὴ γῆ ὁ ἄρ. 1 πῆρε τὴ θέση του στὴν πόρτα. Κόκκινο φῶς «Λάβετε θέσεις!» Πράσινο φῶς «Έμπρός!». Εἶναι πιά ἔξω, ἔφυγε μπρὸς ἀπ' τὰ μάτια μου, ἔπεσε στὸ κενό. Τὸν βλέπω πού κατεβαίνει ἐνῶ στέκομαι στὸ ἀνοιγμα καὶ μὲ χτυπᾷ ὁ ἀέρας. Περιμένω τὸ παράγγελμα. «Έμπρός!».

Ένα πῆδημα, ἓνα δυνατό σπρώξιμο τοῦ ἀέρα καὶ ἡ πρώτη σκέψη μὲ σφιγμένα τὰ δόντια. «Θεοῦλη μου, τὸ ἔκανα, μὰ τί τρέλλα πού εἴταν!» Καὶ μιὰ δεύτερη σκέψη. «Τὸ ἤξερα, τὸ ἤξερα, δὲ θ' ἀνοίξει, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε ἀνοίξει πρὶν ἀπὸ δέκα δευτερόλεπτα, τώρα δὲ θ' ἀνοίξει!» Καὶ ὕστερα ἓνα «Ἄααχ» μὲ ἀπέραντη ἀνακούφιση καθὼς αἰσθάνομαι κάτι νὰ μὲ τραβάει πρὸς τὰ πάνω ἀπὸ τοὺς ὤμους. Ένα βλέμμα ψηλὰ καὶ τὴ βλέπω, δημοφῆ καὶ κατάλευκη μὲ τὴ μεγάλη γαλάζια τρύπα στὴ μέση, τὴ χαριτωμένη μου ὀμπρέλλα. Κανονίζω τὰ λουριά μου, τὰ χέρια ψηλά, πιάνω τὰ σκοινιά καὶ βλέπω τὸν ἄρ. 1. πού πετάει ἐκεῖ κάτω. Εἶναι ἀστείον πόσο γρήγορα πάει ἐνῶ ἐγὼ αἰσθάνομαι πὼς μένω ἀκίνητος. Τοῦ φωνάζω: «Εἰσαι «Ὁκέυ» ἄρ. 1;» καὶ μοῦ ἀπαντᾷ «Έν τάξει, καὶ σὺ;» Μὰ σταματᾶμε τὴν κουβέντα. Έχω ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὴν ἐξάρτυσή μου, μὰ... πόσο γρήγορα κατεβαίνει ὁ ἄρ. 1! Βλέπω τὴ γῆ καὶ ξαφνικὰ ἀνακαλύπτω πὼς καὶ γὼ τρέχω γρήγορα γιὰ κάτω. Θεέ μου πόσο γρήγορα! Ἡ γῆ πλησιάζει ὀλοταχῶς. Τί εἶναι αὐτὸ πού ξεφωνίζει: «Μέσα τοὺς ἀγκῶνες ἄρ. 2, τὸ κεφάλι κάτω, πρόσεχε...» Θὰ προσγειωθείς ἀριστερά, μέσα τὸ κεφάλι, ἐν τάξει τώρα, ἄρ. 2, χαλάρωσε» καὶ κράκ! προσγείωση στὸ χωράφι. Στροφὴ ἀριστερά, ἡ ἐξάρτυση πέφτει στὸ πλάι.

Πετιέμαι ὀρθιος στὸ λεπτό, λυγρὸ τὰ γόνατα, ἐπιθεωρῶ τὸ σῶμα μου. Κανένα σπᾶσιμο, οὔτε σκίσιμο. Αἰσθάνομαι εὐτυχισμένος πού ξαναγύρισα στὴ Μητέρα Γῆ. Μαζεύω καὶ διπλώνω τὸ ἀλεξιπτωτο καὶ ξεκινῶ μέσα ἀπὸ τὰ χωράφια γιὰ τὰ αὐτοκίνητα πού περιμένουν.

Πηγαίνουμε γρήγορα πάλι στὸ ἀεροδρόμιο, παίρνουμε τὰ ἀλεξιπτωτα καὶ ἐπιβιβάζομαστε. Αὐτὴ τὴ φορά ἔχω ἄρ. 1 καὶ ὁ ἐκπαιδευτὴς δὲ θὰ πέσει πρῶτος. «Λάβετε θέσεις. Έμπρός!» Βρίσκομαι ἔξω μὲ μεγαλύτερη ὀρμὴ τούτῃ τὴ φορά καὶ μὲ τὰ μάτια

ἀνοιχτά. Έκανα δυὸ τοῦμπε καὶ εἶδα τὴ γῆ, τὸν οὐρανὸ καὶ πάλι τὴ γῆ ἀπὸ κάθε δυνατὴ σκοπιά. Στὸ δεύτερο τοῦτο πῆδημα μποροῦσα πολὺ καλύτερα νὰ παρακολουθῶ τὰ συναισθήματά μου καὶ σκέφθηκα πὼς ἡ ὀμπρέλλα ἄργησε ἀκόμα περισσότερο ν' ἀνοίξει. Κι' ὅμως στὴν πραγματικότητα περνοῦν μόνο ἐνάμισυ ὡς δύο δευτερόλεπτα πρὶν δεῖς τὸ ἀλεξιπτωτο ὀλάνοιχτο νὰ σὲ πηγαίνει.

Εὐτυχῶς ὅλα πῆγαν καλά. Καμιὰ βλάβη. Ἄν εἶναι ἔτσι ὡς τὸ τέλος, θὰ εἶμαι εὐχαριστημένος πολὺ.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἡ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ Βρεταννικῶν Βιομηχανιῶν ὥρισε μιὰ ομάδα ἀπὸ εἴκοσι ἐπιστήμονες γιὰ νὰ ἐργαστοῦν καὶ νὰ δημιουργήσουν ἓνα ἀποτελεσματικὸ πνεῦμα συνεργασίας ἀνάμεσα στὴν ἐπιστῇ καὶ τὴ βιομηχανία. Ἡ ομάδα ὀνομάστηκε «Επιτροπὴ Έρευνῶν τῆς Ὀμοσπονδίας Βρεταννικῶν Βιομηχανιῶν» καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς γραμματείας τῆς εἶναι ἓνας χημικὸς μόλις 30 ἐτῶν. Τὸ ἔργο τῆς εἶναι τριπλό. Θὰ κρατᾷ τὴν ἐπαφὴ ἀνάμεσα στὶς Βρεταννικὲς ἐπιχειρήσεις καὶ τὶς ὁργανώσεις ἐρευνῶν, θὰ ἐνθαρρύνει τὴ βιομηχανία νὰ αὐξήσει τὶς προσπάθειές τῆς στὸ πεδίο τῆς ἔρευνας καὶ θὰ μεριμνήσει ὥστε οἱ καινούργιες ἐπιστημονικὲς ἀνακαλύψεις νὰ ἐφαρμοζοῦνται ὅσο εἶναι δυνατό περισσότερο.

Θὰ εἶναι ἀληθινὰ ἓνας ἀξιοματικὸς σύνδεσμος ἀνάμεσα στοὺς ἐπιστήμονες καὶ τὶς βιομηχανίες. Τὸ μέλλον τῆς Βρεταννικῆς βιομηχανίας ἀνοίγεται λαμπρό. Οἱ περισσότερες ἐπιστημονικὲς πρόοδοι στὸν πόλεμο εἴταν Βρεταννικὲς. Ἡ Μ. Βρεταννία εἴταν πρώτη στὴ ραδιοεπισήμανση, πενικιλίνη, βαρεῖες βόμβες, ἀντιαρματικὲς καὶ ἀντιαεροπορικὲς ρουκέτες. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας εἴταν οἱ πλωτὲς ἀποβάθρες «Mulberry», οἱ σωλῆνες γιὰ διοχέτευση πετρελαίου «Pipe-line Pluto» καὶ τὸ μὴχάνημα πού σκορπίζει καπνὸ «Fido».

Στὸ Ἰνστιτούτο «Shirley» ὑπάρχει τὸ καλύτερο ἐργαστήριον ἐρευνῶν γιὰ τὴν ὑφάντουργια. Τριάντα βιομηχανίες, ἔχουν ἤδη ομάδες ἐρευνῶν πού συνεργάζονται. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ 1000 περίπου ἐπιχειρήσεις μὲ ἰδιωτικὰ ἐργαστήρια ἐρευνῶν. Ἡ καινούρια ἐπιτροπὴ θὰ ἐργαστεῖ γιὰ τὴν αὐξήσιν τους καὶ θὰ χειριστεῖ πολλὰ ζητήματα. Τελευταῖα π.χ. μιὰ ἑξὲν Κυβέρνησις πού ἐφοδιάζει τὴν Ἀγγλία μὲ μιὰ πρώτη ὅλη, ζήτησε νὰ ἔρθει σὲ ἐπαφὴ μὲ μιὰ ὁργάνωση ἐρευνῶν γιὰ νὰ καλυτερέψει ἡ ποιότητά τῆς εἰσαγωγῆς. Ἡ νέα γενικὴ «Επιτροπὴ Έρευνῶν» θὰ μελετήσει αὐτὴν καὶ ἄλλες παρόμοιες ὑποθέσεις.

Εργατική Πρόνοια

Του C. GEOFFREY MORTLOCK

(Γραφείο του British Council, Press Division)

Η παραγωγή στα βιομηχανικά κέντρα σκοντάφτει συνεχώς σε μικρά δυστυχήματα ή υπερκοπώσεις. Αυτό άληθεύει ιδίως στον καιρό του πολέμου, όπου η προσπάθεια του συσκοτισμού και η ανεπάρκεια των υλικών φέρνει πρόσθετες δυσκολίες.

Σ' αυτό το άρθρο, ο κ. Mortlock κάνει μια έκθεση της πρόνοιας και των ευκολιών που γίνονται στα Άγγλικά Έργοστάσια, ώστε να υπάρχει μια ατμόσφαιρα πιο συμπαθητική στους εργάτες και να εμποδίζονται τα άτυχήματα και η υπερκόπωση.

ΑΠΟ ΤΟ Σεπτέμβριο του 1939, τα Άγγλικά έργοστάσια λειτουργούσαν με ταχύτατο ρυθμό, για να αυξήσουν την παραγωγή και να ανταποκριθούν στις όλοένα και περισσότερες ανάγκες που είχαν οι στρατοί των Ένωμένων Έθνών στην ξηρά, στη θάλασσα και στον αέρα.

Εκατοντάδες χιλιάδες άντρες και γυναίκες, που πριν τον πόλεμο δεν είχαν καν δει το εσωτερικό ενός εργοστασίου προσφερθήκανε έθελοντικά ή στρατολογηθήκανε για να υπηρετήσουν στα πολεμικά εργοστάσια της χώρας. Αυτοί οι νεοσύλλεκτοι εξασκήθηκαν για να γίνουν έμπειροι τεχνίτες και να κάνουν σωστά τις δουλειές τους.

Η αυξανόμενη παραγωγή έγινε αιτία να φανούν στην πιο επιτακτική τους μορφή, τα προβλήματα της πρόνοιας του εργάτη με αποτέλεσμα μια χονδρική, θα λέγαμε, βελτίωση των όρων της δουλειάς στα εργοστάσια. Εφαρμόστηκαν δηλ. τρόποι για να αποφεύγονται τα δυστυχήματα, και εφαρμόστηκε ειδική δίαιτα για εργάτες που είχαν ορισμένες δουλειές. Βελτιώθηκαν οι πρώτες βοήθειες και γενικά η υγεία του εργάτη φροντίστηκε και προσέχτηκε περισσότερο.

Ας επισκεφτούμε ένα συνηθισμένο πολεμικό εργοστάσιο της Άγγλιας και θα δούμε πώς λειτουργεί η Εργατική Πρόνοια. Μπαίνοντας στο κυρίως εργοστάσιο, το πρώτο πράγμα που μάς κάνει εντύπωση είναι η ολοφάνερη φροντίδα που έχει δοθεί στο φωτισμό του. Τόξα με δυνάτες λάμπες, το ένα ύστερα από τ' άλλο, φωτίζουν το απέραντο κτίριο σαν να είναι μέρα. Ο αέρας είναι καθαρός και δροσερός, γιατί εδώ έχει τοποθετηθεί το πιο συγχρονισμένο σύστημα εξαερισμού, που διώχνει τη ζέστη και τις βλαβερές αναθυμιάσεις.

Προχωρώντας κανείς περνάει τις δυνατές μηχανές και τις πρέσ-

σες και βλέπει τί έξυπνους τρόπους έχουν εφαρμόσει για να αποφεύγονται τα άτυχήματα. Ειδικοί προφυλακτήρες και ασπίδες περικλείουν τις ρόδες και τα λουριά των μηχανών. Ενώ στις μεγάλες πρέσες έχουν προσαρμοστεί σχάρες που κρατάνε τα χέρια του εργάτου μακριά από τον κίνδυνο. Η μηχανή δε μπαίνει μπρός, προτού ο προφυλακτήρας μπει στη θέση του, και τα χέρια του εργάτη ασφαλιστούν από το λυώσιμο της πρέσας. Όλα τα εργοστάσια στην Άγγλία πριν τον πόλεμο είχαν υποχρεωθεί με νόμο να εγκαταστήσουν αυτά τα προφυλακτικά μέσα, αλλά μόνο στα τελευταία λίγα χρόνια έγινε πραγματικά πρόοδος και έτσι αποφεύγουμε άμετρητες αδικίες. Ας σημειώσουμε ακόμα, πώς άλλοι εργάτες φρονάνε παχειά δερμάτινα σιδερόπλεχτα γάντια ή χοντρές μπότες με ειδικές ατσάλινες ενισχύσεις για να εμποδίσουν βλάβες των ποδιών που συχνά προξενούν τα βαριά κομμάτια της μηχανής αν τύχει και πέσουν.

Πιο πέρα στο εργοστάσιο, βλέπει κανείς εργάτες να βίβουν με μικρές τρόμπες τα διάφορα μέρη από τα πιο τελευταία Βρετανικά αεροπλάνα. Έδώ ανακαλύπτεις τα ειδικά μηχανήματα που έχουν εγκατασταθεί για να φεύγουν οι ατμοί, ενώ κάθε εργάτης έχει κοντά του ένα μπουκάλι γάλα που δίνεται σ' όσους δουλεύουν σ' αυτό το τμήμα. Αν, όπως καμιά φορά συμβαίνει, ένας εργάτης κόψει το δάχτυλο, ή πάθει μια οποιαδήποτε ζημιά, ή υπηρεσία πρώτης βοήθειας του εργοστασίου κάνει την προκαταρκτική περιποίηση. Υπάρχει εγκατάσταση ακτίνων Χ και αν κριθεί άνογκαιο ο χτυπημένος εργάτης μπορεί να έχει μασσάζ και υπεριώσεις ακτίνες στο ειδικό τμήμα του εργοστασίου.

Έχουν παρθεί και άλλα μέτρα, ώστε η ζωή του εργάτη να γίνεται ευκολότερη. Κάθε εργοστάσιο που απασχολεί πάνω από 250 εργάτες πρέπει να έχει μια καντίνα, από όπου θα μπορούν οι εργάτες να παίρνουν ζεστό φαί σε χαμηλή τιμή. Συχνά το διοικητικό προσωπικό και οι εργάτες περιμένουν μαζί για να πάρουν το φαί τους και τρώνε στα ίδια τραπέζια. Με τον τρόπο αυτό σχηματίζεται μια ατμόσφαιρα συμπαθητική. Στο σημείο αυτό βοήθησε και ένας άλλος θεσμός, που πριν λίγα χρόνια εξελίχθηκε στα Άγγλικά εργοστάσια. Είναι η Συμβουλευτική Επιτροπή κάθε εργοστασίου, που συνήθως αποτελείται από 5 αντιπροσώπους των εργαζομένων και 5 της διεύθυνσης, κάτω από ένα ούδετο πρόεδρο. Αίτες οι επιτροπές συνεδριάζουν μια φορά τον μήνα ή συχνότερα, δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για μια αδιάσπαστη συνεργασία ανάμεσα στους εργάτες και τους διευθυντές.

Οι νέοι εργάτες, πριν αρχίσουν δουλειά, εξετάζονται από το γιατρό του εργοστασίου που αποφαινεται ποιά δουλειά προσαρμόζεται καλύτερα στη φυσική τους κατασκευή και αν θέλουν, μοιλιάζονται

για τις μικρότερες επιδημίες όπως τη βαρειά γρίπη και τα κρυολογήματα που τόσο συχνά είναι αίτια απουσίας και καθυστέρησης της δουλειάς. Έκτος απ' αυτό, οι εργάτες μπορούν να έχουν συμβουλή από το γιατρό του εργοστασίου και για αδιαθεσίες που δεν τις προκαλεί η δουλειά τους.

Περιδιαβάζοντας κανείς μέσα στο εργοστάσιο, θα συναντήσει ασφαλώς δυο πρόσωπα που παίζουν μεγάλο ρόλο στη φροντίδα του Βρεταννού εργάτη. 'Ο ένας είναι ο 'Επόπτης. Σ' αυτόν οι εργάτες μπορούν να μιλήσουν για τις επαγγελματικές ή τις οικογενειακές τους υποθέσεις και να ζητήσουν τη συμβουλή του. 'Ο άλλος είναι ο 'Υπεύθυνος της 'Ασφάλειας. Σ' αυτόν έχει ανατεθεί ο περιορισμός του αριθμού των ατυχημάτων μέσα στο εργοστάσιο και είναι υπεύθυνος για τη διανομή νέων προφυλακτήρων των μηχανών.

Σ' αυτά τα εργοστάσια βρίσκει κανείς ότι τόσο οι Διευθυντές, όσο και οι εργάτες είναι πραγματικά περήφανοι για την οργανωσή τους, γιατί με τη βοήθειά τους σχηματίζεται ατμόσφαιρα συνεργασίας και γίνεται ό,τι μπορεί να βάλει κανείς με το νοῦ του, ώστε η δουλειά να είναι όσο μπορεί πιο ευχάριστη. Στις εργάτριες, που εκτός από τη δουλειά στο εργοστάσιο έχουν να ψωνίζουν ή να φροντίζουν άλλοιώς για το σπίτι, δίνεται κάθε βοήθεια ώστε να γλυτώνουν τις ουρές που βγήκανε στόν πόλεμο. Έτσι βλέπει κανείς το κατ'απόψη που διαθέτει το εργοστάσιο απ' όπου οι εργάτες μπορούν να προμηθεύονται την τροφή τους και ότι άλλο τους χρειάζεται. Το κέρδος από το κατ'απόψη πηγαίνει στο φιλανθρωπικό ταμείο του εργοστασίου ή διατίθεται στη λεία των σπόρων, ή δίνεται σε αγαθοεργίες. Με τον τρόπο αυτό πολλές γυναίκες γλυτώσανε από ένα μεγάλο βάσανο.

Πολλοί από τους εργάτες έχουν ξερθεί από πολλά μίλια μακριά για να δουλέψουν σ' αυτό το εργοστάσιο. Μερικὼν τὰ σπήτια απέχουν πάνω από 100 μίλια (161 χιλιόμετρα). Γι' αυτούς έχουν γίνει ειδικές συνοικίες που πολλές φορές είναι 2-3 μίλια μακριά από το εργοστάσιο, ώστε να μην έχουν οι εργάτες την αίσθηση πως κατοικούνε στην πόρτα του εργοστασίου. Έχει οργανωθεί τακτική συγκοινωνία ανάμεσα στο εργοστάσιο, τις εργατικές συνοικίες και την πιο κοντινή πόλη.

Οι συνοικισμοί έχουν οργανωθεί έτσι, ώστε άντρες και γυναίκες να ζουν σε χωριστά οικήματα. Κάθε εργάτης ή εργάτρια έχει το δωμάτιό της. Το δωμάτιο είναι απλό και μικρό, μα έχει τα απαραίτητα: ένα κρεβάτι, το νιπτήρα με ζεστό και κρύο τρεχούμενο νερό, μια τουαλέτα και μια χωστή ντουλάπα. Στα σπίτια αυτά ακόμα υπάρχουν βιβλιοθήκες, αναπαυτήρια, εστιατόρια, αίθουσες

για διάφορα παιχνίδια—καμιά φορά και για κονσέρτα και όπου το λιγότερο μιὰ φορά τη βδομάδα οι εργάτες μπορούν να χορέψουν. Στα κτίρια των κοριτσιών λειτουργεί ένα τέλειο κουρείο και ένας εσωτερικός γιατρός και νοσοκόμος φροντίζουνε για τους αδύνατους ή τραυματισμένους εργάτες.

Έτσι, με λίγα λόγια δώσαμε σε γενικές γραμμές τα μέτρα και τις ευκολίες που έχουν πάρει για τους εργάτες τους τα Βρετανικά εργοστάσια. Πολλά από τα μέτρα αυτά, όπως π.χ. η προφύλαξη από τις μηχανές, και η προμήθεια των εργατών που δουλεύουν σε ορισμένα τμήματα με γάλα και βιταμίνες, έχουν επικυρωθῇ και από το νόμο. Είναι όμως πολλά ακόμα που καθιερώθηκαν από ατομική πρωτοβουλία των διευθυντών, με τη συνεργασία των αντιπροσώπων του εργατικού προσωπικού.

ΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ καιρό οι άκτινες Χ χρησιμοποιούνται σε όλο και μεγαλύτερη κλίμακα για να ανακαλύπτονται τα ραγίσματα σ' ένα σκάφος που ναυπηγείται και για να εξετάζονται τα χαλύβδινα εκμαγεύα και οι συγκολλήσεις.

Οι ειδικοί πιστεύουν πως αυτή η μέθοδος θα βοηθήσει πολύ στο μέλλον στη Βρεταννική ναυπηγική και μηχανική. Σχέδια για εργαστήρια εφοδιασμένα με άκτινες Χ και όλες τις βοηθητικές συσκευές έχουν ήδη καταστρωθῇ. Θα περιλαμβάνουν και κινητές συσκευές για χρήση στόν τόπο της εργασίας.

Οι κινητές αυτές συσκευές θα είναι πολύτιμες για να ελέγχεται η δουλειά σε κάθε τμήμα του πλοίου, όσο μικρό κι' αν είναι, όταν ναυπηγείται.

THE EVENING STANDARD

Βομβαρδίστηκε τὸ Νοσοκομεῖο «Μαρία Κιουρί»

Τῆς PHYLLIS LOVELL

ΜΙΑ ΒΟΜΒΑ ἔπεσε στὸ Νοσοκομεῖο «Μαρία Κιουρί» στὸ Λονδῖνο, ἀκριβῶς ἐδῶ κι' ἓνα χρόνο, καὶ κατὰστρεψε τὸ κύριο χτίριο. Οἱ νοσηλευόμενοι, πὺν εἶχαν μεταφερθῇ στὰ καταφύγια τοῦ οἰκοδομήματος, δὲν ἔπαθαν τίποτα. Ἡ βόμβα ὅμως ἀχρήστεψε τὴν ἐγκατάσταση ἀκτίνων Χ καὶ ἔθαψε κάτω ἀπὸ ἓνα βαρὺ

σωρὸ ἀπὸ χαλίκια τὰ εἰδικὰ ἀσφαλισμένα κιβώτια πὺν περιεῖχαν τοὺς σωλῆνες μὲ τὸ ράδιο. Ὡστόσο αὐτὸ δὲ σταμάτησε τὸν ἀγῶνα τοῦ Νοσοκομείου ἐναντίον ἑνὸς τὸ ἴδιο προδοτικοῦ ἐχθροῦ ὅπως εἶναι ὁ καρκίνος.

Ἡ Μαρία Κιουρί ἔδωσε τὸ ὄνομά της στὸ Νοσοκομεῖο αὐτό, πὺν ἀκολούθησε τὰ κατορθώματά της, ἀναπτύσσοντας τὴ χρήση τοῦ ραδίου στὶς θεραπευτικὲς τοῦ ἐφαρμογές. Ἡ ἐπιτυχία τῶν μεθόδων τοῦ ἔδωσε στὸ Νοσοκομεῖο διεθνή φήμη καὶ τὶς ἐκθέσεις τῶν ἐργασιῶν τοῦ τὶς παρακολουθοῦσαν ἐπιστήμονες ἐρευνητὲς τοῦ καρκίνου σὲ πολλὲς χῶρες. Τὸ Νοσοκομεῖο διευθύνεται ἀπὸ γυναῖκες καὶ λειτουργεῖ γιὰ γυναῖκες. Τὰ σαράντα κρεβάτια τοῦ φιλοξενοῦσαν κάθε χρόνο, ὡς τὴν ἐπέμβαση τῆς βόμβας τῶν Ναζί, 700 ἀρρώστους καὶ τὸ Ἐξωτερικὸ Ἱατρεῖο τοῦ εἶταν μεγάλο. Τὸ Νοσοκομεῖο εἶχε γίνεῖ λιμάνι τῆς ἐλπίδας καὶ χάρη στὶς προσπάθειες τοῦ προσωπικοῦ τοῦ τὸ ἐλπιδοφόρο φῶς τοῦ ἀνάβει ἀκόμα λαμπρά.

Πίσω ἀπὸ τὸ κύριο χτίριο εἶναι τὰ ἐργαστήρια τοῦ Νοσοκομείου, πὺν χτίστηκαν ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια. Ἡ βόμβα δὲν τὰ πείραξε καθόλου, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰ παράθυρα, πὺν ἔσπασαν. Κι' ἔτσι μέσα στὰ ἐργαστήρια αὐτά, πὺν ἔμειναν ἀνέπαφα ἀπὸ ἀεροπορικὲς ἐπιδρομὲς καὶ ἱπτάμενες βόμβες, οἱ ἐρευνητὲς συνέχισαν τὸ ἔργο τους. Ἐκεῖ ἀκόμα πηγαίνουν γιὰ τὴν περιοδική τους ἐξέταση οἱ νοσηλευόμενοι πὺν ἔμειναν χωρὶς θαλάμους. Αὐτὴ ἡ παρακολούθηση τῶν ἀρρώστων πὺν εἶναι τόσο σπουδαία γιὰ τὴν ἐρευνα, δὲ σταμάτησε οὔτε μιὰ μέρα. Λίγο καιρὸ πρὶν ἀπὸ τὸ πέσιμο τῆς βόμβας, μικροσκοπικὰ φωτογραφικὰ ἀντίγραφα τῶν ἀρχείων, εἶχαν σταλῇ σὲ ἀσφαλὲς μέρος τῆς ἐξοχῆς. Ἄν εἶχαν καταστραφῇ, ὁ μόχθος μελέτης καὶ πειραμάτων δέκα ὀχτῶ χρόνων, θὰ εἶχε χαθῇ.

Τὸ Νοσοκομεῖο ἰδρύθηκε στὰ 1929. Ἡ ἔμπνευση τῆς ἰδρυσῆς

τοῦ γεννήθηκε σὲ μιὰ διάλεξη τῆς Dr. Helen Chambers στὰ 1927 στὴν Ὀμοσπονδία τῶν Γυναικῶν Ἱατρῶν, μὲ θέμα τὴ θεραπεία τοῦ καρκίνου τῆς μήτρας μὲ ράδιο, μέθοδο πὺν πολὺ λίγο ἐφαρμόζοταν τότε στὴ Μ. Βρεταννία.

Σήμερα ὅπου δὲν ὑπάρχει πιά τὸ οἶκημα γιὰ τὴν περίθαλψη τῶν ἀρρώστων τοῦ, ἡ δουλειὰ πὺν ἄρχισε τὸ ἴδρυμα συνεχίζεται σὲ ἄλλα νοσοκομεία. Μὰ ἡ ἐργασία ἔχει τώρα ξεπεράσει τὸ πειραματικὸ στάδιο. Ἔχει δοκιμαστῇ κι' ἔχει ἀποδειχτῇ ἀποτελεσματικῇ.

Στὰ δεκαοχτῶ χρόνια τῆς ζωῆς τοῦ, τὸ Νοσοκομεῖο συγκέντρωσε τὶς ἐρευνὲς τοῦ πάνω στὸν καρκίνου τοῦ στήθους καὶ τῆς μήτρας. Μ' αὐτὴ τὴ συγκέντρωση καὶ μὲ τὴν υἱοθέτηση μιᾶς εἰδικευμένης τεχνικῆς, μπόρεσε νὰ συνδυάσει τὰ ἀποτελέσματα πὺν καθαρά, παρὰ ἂν ἡ ἐρευνα εἶταν γενικῇ.

Σχολιάζοντας πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ τὴν ἐργασία τοῦ Νοσοκομείου, ὁ Λόρδος Horder, ἓνας ἀπὸ τοὺς πὺν διακεκριμένους γιатρούς τῆς Μ. Βρεταννίας, εἶπε: «Δὲ μπορῶ παρὰ νὰ σκεφτῶ μὲ χαρὰ πὺς ὑπάρχει ὀρισμένη σφαῖρα στὴν ἱατρικὴ ὅπου οἱ γυναῖκες ἔχουν εἰδικὴ κλίση καὶ δίνουν ἐξαιρετικὰ καλὰ ἀποτελέσματα.... μελετώντας τὴν ἰδιαίτερη αὐτὴ μορφή τοῦ καρκίνου στὸ Νοσοκομεῖο «Μαρία Κιουρί» εἶχαν σημαντικὲς ἐπιτυχίες....»

Ἡ δόκτωρ Gilmour, διευθύντρια τοῦ «Μαρία Κιουρί», ἐξακολούθησε στὴ διάρκεια τοῦ πολέμου νὰ ἐπιβλέπει τὴν θεραπεία τῶν ἀσθενῶν, πὺν φιλοξενοῦσαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ σὲ κρεβάτια ἀνάγκης. Οἱ ἐκθέσεις τῶν πορισμάτων ἀκόμη καὶ κάτω ἀπὸ τὶς δύσκολες αὐτὲς συνθῆκες ἐξακολούθησαν νὰ αὐξάνουν καὶ νὰ προσθέτουν μιὰ μιὰ κατὶ νέο στὶς γνώσεις, πὺν ἴσως μιὰ μέρα νικήσουν τὸν καρκίνου.

Πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο, ἡ ἀνάγκη γιὰ κρεβάτια εἶχε πολὺ ξεπεράσει τὰ σαράντα, πὺν ὑπῆρχαν στὸ «Μαρία Κιουρί». Εἶχαν γίνεῖ σχέδια γιὰ τὴν ἐπέκταση τοῦ Νοσοκομείου, σχέδια πὺν στὴν ἐκτέλεσή τους θὰ ἀπαιτοῦσαν τὴν κατεδάφιση ἑνὸς μέρους ἀπὸ τὸ ἀρχικὸ χτίριο. Τώρα τὰ σχέδια αὐτὰ εἶναι ἄχρηστα. Δὲν ἔχει ἀπομείνει σήμερα παρὰ μόνο ἓνα πάτωμα γεμάτο συντρίμια καὶ μιὰ οκάλα, πὺν δὲν ὀδηγεῖ πουθενά. Μὰ ἓνα καινούργιο Νοσοκομεῖο θὰ ὑψωθεί πάνω στὴν ἄδεια θέση τοῦ παλιοῦ.

Θὰ ὑπάρχουν σ' αὐτό, ὅπως καὶ πρὶν, ἰδιωτικοὶ θάλαμοι γιὰ κείνους πὺν τοὺς θέλουν. Μὰ θὰ ὑπάρχουν ἑκατὸ κρεβάτια στὴ θέση τῶν παλιῶν σαράντα. Ἡ θεραπεία γιὰ ὅσους δυσκολεύονται νὰ πληρώσουν θὰ εἶναι, ὅπως εἶταν καὶ στὸ παλιὸ Νοσοκομεῖο, δωρεὰν ἢ ἀνάλογη μὲ τὰ μέσα τοῦ ἀρρώστου. Καὶ ἡ ἐπέκταση τῶν κοινῶν θαλάμων θὰ σημαίνει πὺς πολὺ περισσότεροι ἀρρώστοι θὰ μποροῦν νὰ γίνονται δεκτοὶ κάθε χρόνο καὶ νὰ ἐπωφελοῦνται ἀπὸ τὰ σωτήρια ἀποτελέσματα τῆς εὐεργετικῆς γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἐργασίας πὺν γίνεται ἐκεῖ.

Θεατρικὰ ἔργα «μὲ θέση»

(Ἀπὸ τὸ John O'London)

Ο ΑΥΘΕΝΤΗΣ ΜΑΣ τοῦ διδακτικοῦ δράματος, ὁ Ἰρλανδέζος πού ὀρθώνεται πάνω ἀπὸ τὸ Ἀγγλικὸ θέατρο σὰν ἓνα εὐγλωττο ἀγαλμα τῆς Ἐλευθερίας, μπῆκε στὰ ἐνενήντα του χρόνια.

Τρία ἄλλα θεατρικὰ γεγονότα μικρότερης σημασίας ἀπ' αὐτό, μᾶς ἔκαναν τὶς μέρες αὐτὲς νὰ θυμηθοῦμε τὸ δύσκολο θεατρικὸ εἶδος πρὸς τὸν ὀνομάζεται ἔργο «μὲ θέση». Πρῶτα τὸ ἀντιναζικὸ δράμα «*Aŭrio o κόσμος*» κλείνει τὴ σταδιοδρομίαν του ὕστερ' ἀπὸ δώδεκα σχεδὸν μῆνες ἐπιτυχίας στὸ θέατρο Aldwych. Στὸ Arts Theatre τὸ «*Κου-κλόσπιτο*» τοῦ Ἴψεν μὲ τὸ κήρυγμά του γιὰ τὴ χειραφέτηση τῆς γυναικας ἀποτελεῖ τὴν πιὸ πρόσφατη ἐπικοινωνία μας μὲ τὸ μεγάλο Νορβηγό. Καὶ τέλος τὸ «Δὲν ὑπάρχει δωμάτιο» (*No room at the inn*) τῆς Τζόαν Τέμπλ στὸ Embassy, εἶναι ἓνα δυναμικὸ ἔργο, ὅπου οὔτε στιγμή ὅμως δὲ θυσιάζεται τὸ δραματικὸ στοιχεῖο γιὰ χάρη τῆς προπαγάνδας.

Τὸ πρῶτο χρέος τοῦ δραματικοῦ συγγραφέα εἶναι πρὸς τὸ θέατρο. Γι' αὐτὸ κι' ὁ «ὑπεραμύντωρ» ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ μήνυμα, συχνὰ ἀποτυχαίνει. Ἐξω ἀπὸ δύο, τρία θεατρικὰ ἔργα στὸ εἶδος αὐτὸ — ὅπως λ. χ. τὸ *Bill of Divorcement* τοῦ Κλέμενς Ντέην πού καταφέρεται ἐντάντια στὸ νόμο γιὰ τὸ διαζύγιο — νομίζω πὼς μοιραῖα θὰ στραφοῦμε πάντα στὸν Ἴψεν, στὸ Σὼ καὶ ἴσως στὸν Γκόλγουορθ. Ὁ τελευταῖος αὐτὸς δὲν εἶναι πιά καὶ τόσο δημοφιλής, εἴταν ὅμως ὀρμητικὸς συγγραφέας καὶ ἀκέραιος ἄνθρωπος, καὶ τὸ «*Ἀσημένιο Κουτὶ*» (ὑπάρχει ἄλλος νόμος γιὰ τοὺς πλούσιους κι' ἄλλος γιὰ τοὺς φτωχοὺς,) ὅπως καὶ ἡ «*Δικαιοσύνη*» (ὅπου χτυπάει τὰ συστήματα τῶν δικαστηρίων καὶ φυλακῶν) ἔχουνε προτερήματα πού πιθανὸν χάρη σ' αὐτὰ νὰ ἐπιζήσουν. Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἡμέρας ὅμως μένει πάντα ὁ Μπέρναρντ Σὼ. Μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν γενεθλίων του, τοῦ εὐχόμαστε χρόνια πολλὰ καὶ χαιρετοῦμε στὸ πρόσωπό του ὅχι μονάχα τὸν κατ' ἐξοχὴν δραματογράφον «*à thèse*» τοῦ καιροῦ μας, ἀλλ' ἀκόμα καὶ τὸν πιὸ δυναμικὸ κι' ἀνηλεὴ φυλλαδιογράφον ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Τζονάνθαν Σουίφτ.

Ὅπως κι' ὁ Σουίφτ ἔτσι κι' ὁ Σὼ κατάγεται ἀπ' τὸ Δουβλίνο, πρῶτα πού ἐξηγεῖ τὴ μανία του γιὰ τὴν ἐπίθεση καὶ τὴν ἐπιχειρηματολογία. Εἶναι ὁ ἀριστοτέχνης τῆς ὑπερέμφασης καὶ τῆς ἐπανάληψης καὶ σήμερα στὰ ὀδονταεννία του χρόνια, σοφὸς πιά κι' ἀδιασάλευτος, ἀκόμα γράφει ξεφωνίζοντας — ἀπὸ συνήθεια — ἐνῶ καὶ ἕνας του ψίδυρος θὰ μπορούσε ν' ἀκουστεῖ καὶ ν' ἀναγνωριστεῖ.

Οἱ κυριότεροι «λίβελλοι» τοῦ Σὼ εἶναι οἱ Εἰσαγωγές του. Εἶναι δύσκολο νὰ εἰσχωρήσουμε στὸ ἐσωτερικὸ νόημα ἐνὸς «Σωϊκοῦ» ἔργου πρωτοῦ διαβάσουμε τὸ εἰσαγωγικὸ σημείωμα. Ὁ Σὼ σ' ὅλη του τὴ σταδιοδρομίαν ἀνῆλθε πάντα ν' ἀσχοληθεῖ μὲ τὰ μικροεναγόμενα τοῦ ἐμπορικοῦ θεάτρου καὶ νὰ παραδεχτεῖ τὴν τρέχουσα συμβατικότητα. Ἀπὸ τὸ πρῶτο του ἔργο, *Widowers' Houses* (ὅπου καυτηριάζει τὴν ἐκμετάλλευση πού κρύβεται πίσω ἀπὸ τὴν πρόνοια γιὰ τοὺς φτωχοὺς) δείχνει πὼς αὐτὸς ἔχει πιὸ ἐπείγοντα θέματα γιὰ νὰ συζητήσει. Καὶ πὼς τὰ συζητᾷ! Τὰ εἰσαγωγικά του σημειώματα χρησιμεύουν σὰν ἀγκῶνες, γιὰ νὰ σκουντῶν παράμερα κάθε ἀνταγωνιστὴ.

Ὑπάρχει ἡ εἰρωνικὴ θεωρία πὼς ὁ Μπέρναρντ Σὼ ἔγραψε μερικὰ ἀπ' τὰ ἔργα του μόνο γιὰ τὰ εἰσαγωγικά τους σημειώματα — γιὰ τὶς ἀτέλειωτες ἐκείνες σελίδες πού ἀποτελοῦνε δοκίμια, μελέτες, κηρύγματα, μανιφέστα, διαλέξεις, δημηγορίες, λιβελλοὺς, ἐγκυκλίους, ἐγκόλπια κι' ἀερολογήματα. Ἐχουν ἐκδοθῇ καὶ σ' ἓνα ἰδιαίτερο τόμο μάλιστα. Μπορεῖτε νὰ τὰ χαρακτηρίσετε σὰν ἓνα καταρράκτη πρὸς τὰς σὰν ἓνα σκοτεινὸ ὀρμητικὸ ποτάμι. Μπορεῖτε νὰ συγκρίνετε τὸ ὕψος τους μὲ ἓνα κοφτερὸ σπαθὶ ἢ μ' ἓνα φουρτουνιασμένο χείμαρρο.

Ὁ χείμαρρος καὶ τὸ σπαθὶ εἶναι παλῆς παρομοιώσεις, ὅμως μιλώντας γιὰ τὸν Σὼ ξανάρχονται πάντα στὸ νοῦ μας, ἰδιαίτερα ὁ χείμαρρος. Κανένας θεατρικὸς συγγραφέας δὲν ἔγραψε τόσο πολλὰ καὶ τόσο συχνὰ. Καὶ ποῖος θὰ εἶχε νὰ πεῖ περισσότερα; Τὸ κόλπο τοῦ Σὼ νὰ ἐπαναλαμβάνει πολλὰς φορὲς τὰ ἴδια στὸν πρόλογο ὅπως καὶ στὸ ἔργο εἶναι ἀπλᾶ ἓνα σύστημα γιὰ νὰ τραβᾷ τὴν προσοχή. Τὸ λέει τρεῖς φορὲς καὶ ὅ,τι πεῖ τρεῖς φορὲς εἶναι ἀληθινόν.

Πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες ὁ Ivor Brown σχολιάζοντας τὸ τελευταῖον βιβλίον τοῦ Σὼ «*Everybody's Political What's What?*», ἔβαλε γιὰ ὑπότιτλο «*Κριτικὴ γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα*» (*All about all*). Αὐτὴ ἡ φράση, ἀνταποκρινόταν σ' ὅλους τοὺς προλόγους, στὶς μαζεμένες αὐτὲς θημωνιὲς ἀπὸ γνώμες γιὰ ζητήματα κοινωνιολογικά, πολιτικά, θρησκευτικά, ἀτομικά καὶ ἐπαγγελματικά. Ὁ ἴδιος ὁ Σὼ τοὺς δίνει τὸν ἀκόλουθο χαρακτηρισμό. «Οἱ πρόλογοι αὐτοὶ ἔχουν χαρακτηριστὸν σχεδὸν δημοσιογραφικὸ καὶ ἀπλώνονται σὲ μιὰ περίοδο τριάντα σχεδὸν χρόνων. Οἱ περισσότεροι λοιπὸν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πιὰ ἔπερασμένοι ἀπὸ τὴν δῆθεν προοδευτικὴ πορεία τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἀλλοίμονο! Ὁ πολιτισμὸς μας εἶναι τόσο στάσιμος πού οἱ πρόλογοι αὐτοὶ βρίσκονται μᾶλλον πιὸ μπροστὰ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ μας.» Καὶ τελειώνει: «Δυσθάνομαι ἀπλᾶ τὴν ἐπιθυμία νὰ δώσω στοὺς ἀναγνώστες μου κάτι ἀντάξιο μὲ τὰ χρήματα πού διαθέσανε γιὰ νὰ μὲ διαβάσουν φέρνοντας σὲ ἰσοζύγιο τὸ ἔργο πού ἀξίζει μιὰ πέννα μὲ τὸν πρόλογο πού ἀξίζει μιὰ λίρα.» Δὲν ὑπάρχει τίποτα στὴ

σύγχρονη λογοτεχνία που να μοιάζει μ' αυτό το «σταυροφορικό», θα έλεγα, βιβλίο. Είναι σοφό, τολμηρό, προκλητικό, λαμπερή ακτίνα από ένα διανοητικό φάρο.

Προλογίζοντας το έργο του «Άνθρωπος και Υπεράνθρωπος» (Man and Superman), τη φιλοσοφική κωμωδία για τη Δύναμη της Ζωής, δηλώνει τη γνώμη του για το ύφος: «Το "Αλφα και το "Ωμέγα του ύφους είναι τα καλά επιχειρήματα. Όποιος δεν έχει τίποτα να ισχυριστεί, να αποδείξει, δεν έχει ούτε ύφος. Αντίθετα όποιος έχει κάτι να δείξει θα αποκτήσει ύφος δυνατό όσο η σημαντικότητα των ισχυρισμών και η ίδια του η πεποίθηση τον οδηγούν μπροστά. Μπορεί τα επιχειρήματά του να αποδειχτούν ύστερα σφαλερά, το ύφος όμως μένει». Όλοι ξέρουμε πώς ο Σω ακολουθούσε τούτη τη γνώμη στους χαρακτηρισμούς του για κληρικούς, γιατρούς, επιστήμονες πολιτικούς, για την τυραννία των γονέων και των παιδαγωγών. (Ο συγγραφέας πάει λίγο μακριά, μου φαίνεται. Ωστόσο είναι ένας Σω και έχει το δικαίωμα, μια και τα έργα του θριαμβεύουν στη σκηνή). Στους προλόγους ή επιθετική του πέννα βρίσκεται στο στοιχείο της. Τίποτα, όπως λέει στον πρόλογο του έργου «Το δίλημμα του γιατρού» (The Doctor's dilemma) δεν είναι πιο επικίνδυνο από ένα φτωχό γιατρό, ούτε ένας φτωχός υπάλληλος ούτε ένας φτωχός κτηματίας. Και στον πρόλογο της «Αγίας Ιωάννας» (Saint Joan) «Η σύγχρονη επιστήμη μάς έπεισε πώς ό,τι είναι φανερό δεν είναι και αληθινό. Αντίθετα ό,τι είναι μαγικό, απίθανο, παράξενο, γιγαντιαίο, μικροσκοπικό, σκληρό ή προσβλητικό είναι όπωσδήποτε και επιστημονικό».

Στον πρόλογο του «Τόν καιρό του Μαθουσάλα» (Back to Mathusalem) διαβάζουμε: «Οι πολιτικοί φοβούνται τις εφημερίδες, τους κερδοσκόπους, τους διπλωμάτες, τη στέγασση των χωρικών, τα συνδικάτα, κάθε τι εφήμερο που υπάρχει σ' αυτό τον κόσμο εκτός από τις επαναστάσεις που προκαλούν οι ίδιοι. Και θα τις φοβόταν κι αυτές αν δεν τους βάραινε τόσο μεγάλη αμάθεια για κάθε τι σχετικό με την κοινωνία και την ιστορία. Γι' αυτό είναι ανίκανοι να εκτιμήσουν τον κίνδυνο».

Έτσι ο χείμαρρος κυλά δρμητικά και άνεμπόδιστα, γεμάτος αυθάδεια μ' και σοφία. Πριν από το «Γάμο» (Getting Married) που θα άνεβαστεί ξανά στο Λονδίνο, έχουμε συζήτηση για το γάμο, μια ένσταση του Σω για το ελεύθερο διαζύγιο. Μια φλογερή συζήτηση για το Χριστιανισμό προλογίζει το έργο «Ο Άνδρoκλής και το Λεοντάρι» (Androcles and the Lion). Πριν από τη βιολογική πεντάτευχο του «Τόν καιρό του Μαθουσάλα» υπάρχει μια πραγματεία για τη Δημιουργική Εξέλιξη. Και πριν από το «The Dark Lady of the Sonnets», διαβάζουμε μ' αυστηρή Σαιξπηρική κριτική.

«Όσο είναι απελπιστικό να ακούμε πώς το «Όπως σ' αρέσει», και το «Πολύς θόρυβος για τίποτα» είναι «μεγαλοφυείς κοινοτυπίες»...

Πριν από σαρανταπέντε χρόνια ο Σω έγραφε: «Μου λένε πώς ό τάδε που δεν γράφει προλόγους στα έργα του, δεν είναι τσαρλατάνος. Έ λοιπόν, εγώ είμαι. Δεν τρέπομαι ούτε για τη δουλειά μου, ούτε για τον τρόπο που γίνεται. Μ' αρέσει να εξηγώ τι αξίζει αυτή η δουλειά στον πολύ κόσμο που δεν μπορεί να ξεχωρίσει τη καλή από την κακή δουλειά. Αυτό κάνει καλό στους άλλους όπως και σε μένα. Αφίνω τις λεπτότητες για κείνους που είναι πρώτα τζέντλεμαν και ύστερα συγγραφείς. Έμένα μου χρειάζεται σάλπιγγα και πηγαίνω μπροστά».

Ας σταματήσουμε εδώ με μιά τελευταία δικιά μας γνώμη. Αν αυτός ο μεγάλος σαλπικτής δεν είχε ποτέ σαλπίσει το ξεροτήριό του — στον πρόλογο όσο και στο έργο — η θεατρική μας σκηνή θα είταν αφάνταστα πιο φτωχή και μαζί μ' αυτήν κι όλη η κίνηση στη ζωή και στα γράμματα της Βρεταννίας.

Οι «άνιχνευτές του καιρού» της R.A.F. είναι, σ' όλο τον πόλεμο, έτοιμοι μέρα και νύχτα να ξεκινήσουν με το Μοσκό του από κάθε αεροδρόμιο. Πήγαιναν να κατασκοπεύουν τις μετεωρολογικές συνθήκες για να πληροφορήσουν την Διοίκηση Βομβαρδιστικών.

Οι άνδρες αυτοί της Μετεωρολογικής Αεροπορίας προπορεύονται από κάθε επιχείρηση και αφήφουν κάθε κίνδυνο. Αυτοί πήγαν μπροστά όταν ο Βασιλέας επισκέφθηκε τα στρατεύματα στην Ίταλία και οι ίδιοι πρόσεχαν τον καιρό στα ταξίδια του κ. Τσώρτσιλ.

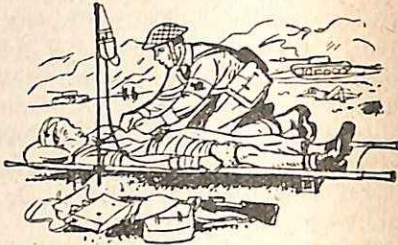
Οι «άνιχνευτές του καιρού» έχουν εκπαιδευτή ειδικά για να παρατηρούν και να παίρνουν φωτογραφίες και οι άναφορές τους είναι πάντα πολύτιμη συμβολή για κάθε επιχείρηση.

THE DAILY MAIL

Νέα ζωή για τους πληγωμένους

Του Ταξίαρχου L. E. H. WHITBY

(Από το Journal of the
Royal Society of Arts)

ΣΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ που μεσολάβησε ανάμεσα στους δυο μεγάλους Ευρωπαϊκούς πολέμους, έγινε σημαντική πρόοδος πάνω στο ζήτημα των επιστημονικών μεταγίσεων, αρχίζοντας με μια αψύουσα χρήση του αίματος από κείνους τους πολιτικούς χειρουργούς που είχαν αποκτήσει πείρα στον πόλεμο και που το ενδιαφέρον τους κινήθηκε περισσότερο, ύστερα από τα πορίσματα του Ίσπανικού εμφύλιου πολέμου.

Στην αρχή αυτού του πολέμου οργανώθηκε μια ύπηρεσία συντήρησης αίματος, και τελειοποιήθηκε στην Αγγλία από το «Συμβούλιο Ίατρικών Έρευνών», την «Ύπηρεσία των Πρώτων Βοηθειών» και το Στρατό. Ύπολοιπόταν για το στρατό, να λύσει το πρόβλημα της προμήθειάς του στα διάφορα στρατόπεδα και στα μέτωπα που βρίσκονταν μακριά από την μητρόπολη, κάτω από διάφορες κλιματολογικές συνθήκες. Η Στρατιωτική Ύπηρεσία έπρεπε να απλωθεί από την Ισλανδία ως το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας και από την Αγγλία ως την Απω Ανατολή.

Γρήγορα έγινε πρόοδος στα μέσα διατήρησης του αίματος, έτσι ώστε με συνεχή και σταθερή ψύξη, το χρονικό όριο της συντήρησης από 15 μέρες έφτασε τις τρεις βδομάδες και τελευταία τον ένα μήνα. Ψύξη πραγματοποιείται στο μέτωπο είναι μια από τις πιο μεγάλες δυσκολίες του στρατού. Μια άλλη δυσκολία ακόμα είναι πώς οι ρευστές ή στερεές ουσίες κι' οι διάφορες συσκευές, πρέπει να μεταφερθούν στα τροπικά ή τα αρκτικά κλίματα και να δοκιμαστούν εκεί-προτού να είναι κανείς βέβαιος πώς θα μπορεί να τα διατηρήσει κάτω από τις διάφορες κάθε φορά κλιματολογικές συνθήκες και τους όρους του μετώπου. Γι' αυτές τις δοκιμές ο στρατός έχει την ευκολία να διαθέτει ειδικές αίθουσες στους Πειραματικούς Σταθμούς του, αίθουσες που μπορούν να μιμηθούν το τροπικό κλίμα, ή μια αρκτική νύχτα, ακόμα και την πορεία της κυμαινόμενης ύψους που συνοδεύει τις τροπικές νεροποντές.

Η αναζήτηση αντικαταστατικού του αίματος, έχει γίνει αντικείμενο μακρόχρονης έρευνας, κυρίως εξ αιτίας του εφήμερου χαρα-

κτήρα του ίδιου του αίματος, αλλά ωστόσο με μια προοπτική να μεταφερθεί το βάρος από τον άνθρωπο - αιμοδότη, στα ζώα ή, στα φυτά ή στο βασίλειο της Οργανικής Χημείας. Ός τώρα, ο πόλεμος αυτός δεν έδωσε κανένα αντικαταστατικό, που μπορεί να συγκριθεί με το ανθρώπινο αίμα, όμως έγινε φανερό η αξία του «πλάσματος» του ανθρώπινου αίματος, σε υγρή ή στερεά μορφή, προκειμένου να ανταποκριθεί στις βασικές ανάγκες ενός πληγωμένου ανθρώπου, και ειδικά στην αποκατάσταση της κυκλοφορίας. Γι' αυτόν, η ποσότητα έχει περισσότερη σημασία από την ποιότητα. Αλλά σε πολλά κλίματα και σε ώρισμένες περιπτώσεις, η ποιότητα, δηλ. το αίμα το ίδιο, είναι δύσκολο να προμηθευτεί. Και εδώ το «πλάσμα» και ειδικά στην ξηρή του μορφή, που αντέχει και σε τροπικά κλίματα χωρίς να χρειάζεται ψύξη, αποδεικνύεται ένα ζωτικό και σωτήριο υλικό. Δεν είναι ανάγκη παρά να διαλυθεί μέσα σε άλλη ή σε νερό και είναι έτοιμο για χρήση. Το «πλάσμα» έχει το πλεονέκτημα, να μην απαιτεί δοκιμές για την κατάταξή του σε κατηγορίες. Ύπηρεξε το κύριο στήριγμα των απομακρυσμένων μας δυνάμεων. Και οι Γερμανοί μόνο το 1943, παίρνοντας μερικά προϊόντα μας από το Τομπρούκ, κατόρθωσαν να παράγουν οι ίδιοι αυτό το προϊόν και να αφήσουν έτσι το δικό τους που ήταν ανεπαρκές και κάτι σαν τον φυσιολογικό όρρο που χρησιμοποιούσαμε εμείς στον πόλεμο του 1914 - 18.

Το «πλάσμα» και όλα τα αντικαταστατικά του αίματος, άλλο περισσότερο, άλλο λιγότερο έχουν τους περιορισμούς τους, ειδικά όταν οι μεταγίσεις είναι να γίνουν σε μεγάλη δόση, όπως σε μια βαρεία αιμορραγία. Αυτό συμβαίνει, γιατί δε κατέχουμε κανένα αντικαταστατικό του αίματος, που να έχει εξυγνούχο δύναμη. Έτσι όλοι οι χειρουργοί βρήκαν πως χρειάζεται μια ώρισμένη αναλογία αίματος και αυτήν, οι απομακρυσμένες μας στρατιωτικές μονάδες την παίρνουν επί τόπου από τα στρατεύματα—και ειδικά από τις μεγαλύτερες βάσεις. Όλοι οι αιμοδότες αυτού του είδους, πρέπει να ανήκουν σε ώρισμένη κατηγορία και ο όρρος του αιματός τους να είναι έγγυημένα δραστικός και ζωτικός. Πριν τον πόλεμο, τέτοιους όρρους που βρίσκονταν υπό δοκιμή, τους πάγωναν ώστε να γίνουν στερεοί και έτσι διατηρούσαν την δυναμικότητά τους. Η αφυδάτωση έλυσε το πρόβλημα. Αποξηραμένος όρρος, δεν απαιτεί ψύξη και δε χρειάζεται παρά λίγο νερό που τον ξαναφέρει στην πρώτη μορφή του, προτού χρησιμοποιηθεί.

Συχνά κανείς αναρωτιέται, γιατί ο Στρατός δεν αναλαμβάνει να κατατάξει τα στρατεύματα σε κατηγορίες αίματος από την ώρα που στρατολογούνται αναφέροντας την ομάδα στα βιβλία τους. Το κυριώτερο εμπόδιο σ' αυτό είναι η δυσκολία να κρατηθεί πραγμα-

τική ακρίβεια μέσα στο πλήθος, γιατί λείπει η τεχνική εμπειρία και συγχάζουν τα γραφικά λάθη. Είναι προτιμότερο, για έμπειρους ανθρώπους, να γίνεται η καταχώρηση του αίματος σε μικρές ομάδες όπως και όταν χρειάζεται, αλλιώς τα 90% της δουλειάς πάνε χαμένα. Οι Άμερικανοί προσπαθήσανε να κάνουν γενική κατάταξη, γρήγορα όμως θα παραδεχτούν πως η ομάδα του αίματος, που ένας στρατιώτης έχει γραμμένη στη μετάλλινη ταυτότητά του κρεμασμένη στο λαιμό, είναι κάτι που υπόκειται σε πλάνη σχεδόν κατά 10%. Η έκτεταμένη εφαρμογή της μετάγγισης άνοιξε νέα πεδία. Φάνηκαν όμως μερικά όρια στη χρήση της, καθώς και το ότι, σε ώρισμένες περιστάσεις, μπορεί να κάνει περισσότερο κακό παρά καλό.

Ο αξιωματικός που θα κάνει τη μετάγγιση πρέπει να είναι ένας πολύ καλός γιατρός και πρόσθετα να έχει πείρα πάνω στην τεχνική πλευρά της δουλειάς. Μόνο έτσι θα έχει πραγματικά καλά αποτελέσματα, μέσα στην τόση ποικιλία των περιπτώσεων που έρχονται στα χέρια του. Κάνοντας την μετάγγιση στην ανάλογη δόση και στην κατάλληλη στιγμή, χωρίς ν' αφήσει ανεκμετάλλευτα ένα σωρό τυχαία περιστατικά, μπορεί να φέρει τον άρρωστό του στο χειρουργό στην πιο κατάλληλη για την έγχευση στιγμή, να αποφυγή τον κίνδυνο και να συμβάλει στην αποφυγή μιας κακής προεγχειρητικής φάσης. Γι' αυτές και άλλες αιτίες, η ταχτική του Άγγλικου στρατού να ιδρύσει Ύπηρεσία Μεταγγίσεων, με τους εξασκημένους της αξιωματικούς και άντρες, με δικές της προμηθευτικές πηγές, χώρια από την προμήθεια γενικών φαρμακευτικών ειδών, είχε εξαιρετικά αποτελέσματα. Από την άποψη αυτή, ο Βρετανικός στρατός διαφέρει από όλους τους άλλους, συμμαχικούς ή έχθρικούς που αφήσανε στα χέρια του ανειδίκευτου γιατρού-αξιωματικού αυτή την σπουδαία δουλειά και παίρνουν τα ύλικά που τους χρειάζονται κυρίως από έμπορικούς οίκους και από συνηθισμένες προμηθευτικές πηγές. Η Άμερική άρχισε να μάς ακολουθεί, ιδρύοντας επί τέλους ειδική ύπηρεσία. Ένα τέλειο σχολείο μόρφωσε πάνω από 2000 αξιωματικούς γι' αυτή τη δουλειά, ενώ μια ειδική κατηγορία Μονάδων Μεταγγίσεων, δημιουργήθηκε για τους ανθρώπους του στρατού. Κανείς δε μπορεί να αμφιβάλλει πως η Βρετανική ταχτική ήταν σωστή.

Πρόσφατες επιθεωρήσεις δείξαν, πως τα 80 - 90% των τραυματισμένων έχουν την τύχη να σώζονται. Από αυτούς το 10 - 15% έχουν ανάγκη μετάγγισης. Είναι αληθινά αξιοπρόσεχτο, πως άκρωτηριασμένα και τραυματισμένα σώματα μπορούν σήμερα να ξαναγυρίσουν πίσω στη δράση, σώματα που σε περασμένους πολέμους δε θα είχαν ούτε την τύχη να ζήσουν. Ακόμα και το επικίνδυνο τραύμα του υπογαστρίου έπαψε να είναι τόσο θανατηφόρο.

Αυτή η μεγάλη πρόοδος στην πορεία της ανάρρωσης, μπορεί να

αποδοθεί σε τρεις κυρίως αιτίες, που ο Άγγλικός στρατός τις έμεταλλεύτηκε πέρα για πέρα. Πρώτα ο χειρουργός έχει έρθει κοντά στον πληγωμένο, με την ίδρυση προχωρημένων χειρουργικών κέντρων με ένα σωρό νέους μά έμπειρους χειρουργούς που δουλεύουν εκεί έξω στις πρώτες σχεδόν γραμμές. Δεύτερο, περιορίστηκαν οι μολύνσεις με τα καινούργια φάρμακα, τις σουλφαμίδες και την πενικιλίνη και τρίτο, ώργανώθηκε η Ύπηρεσία Μεταγγίσεων. Ο θάλαμος ενός σύγχρονου νοσοκομείου του μετώπου δεν είναι πια μια έστιά βρωμιάς, με πρόσωπα πυρωμένα από πυρετό, όχρα, άπελπισμένα. Αντίθετα, θα δείς μια σειρά κρεβάτια με γοληνεμένους, ροδοκόκκινους ανθρώπους να καπνίζουν το τσιγάρο τους και να διαβάζουν εφημερίδα.

Μέσα στην καινούργια αυτή πρόοδο το έργο του έπιστήμονα αξιωματικού μεταγγίσεων έχει ζωτικό ενδιαφέρον, γιατί πρέπει να έχει τελειώσει, προτού καν ο χειρουργός άρχίσει να διορθώνει τη σωματική βλάβη. Στη διάρκεια αυτού του πολέμου μάθαμε πως ένας άνθρωπος μπορεί να χάσει άπίστευτες ποσότητες αίματος, 2, 3, ή 4 λίτρες και ακόμα να είναι δυνατή η γρήγορη έπαναφορά του στη ζωή, με τον όρο να υποβληθεί σε έπαρκή μετάγγιση, ιδιαίτερα σε σοβαρές περιπτώσεις έγκυμάτων, που κατά κανόνα είναι θανατηφόρα, γιατί στο πληγωμένο μέρος γίνεται τεράστια άπώλεια αιματικού «πλάσματος». Όλα αυτά βρίσκονται σε άμεση σχέση με τις μεγάλες προμήθειες που άπαιτούν οι σύγχρονες μέθοδοι. Πολλοί κοιτάζοντας τους καταλόγους των άπωλειών θα άπορήσουν που πήγε όλο το αίμα που δώσανε πάνω από 500.000 αίμοδότες. Όμως, ένας άνθρωπος, μπορεί να άπαιτήσει την προσφορά αίματος από 10 ή περισσότερους ανθρώπους, και χρειάζεται να παρθεί αίμα σε 2 1/2 δόσεις για να γίνει ένα μπουκαλάκι «πλάσμα». Για μια περίπτωση έγκυμάτων, μπορεί να χρησιμοποιηθούν 10, ακόμα και 20 μπουκαλία «πλάσματος».

Έχουμε διδαχτή κι' άλλα σχετικά με την μετάγγιση, όχι μόνο τα καλά της μα και τις κακοτυχίες της και ένα μεγάλο μέρος αυτής της γνώσης μπορεί άμεσα να εφαρμοστεί στη συνηθισμένη άστική δουλειά. Οι πολλαπλές μεταγγίσεις που πολλοί άνδρες μας μπορεί να δεχτούν, είναι δυνατό να προκαλέσουν περιπλοκές, άγνωστες πριν. Πιστεύανε, πως το αίμα ενός αίμοδότη θα ήταν πάντα εύπροσαρμοστο στο αίμα ενός δέκτη, άφου μια φορά συμφώνησε μ' αυτόν. Με την άνακάλυψη του παράγοντα Rhesus, και τις άσάθμητες δυνατότητες μιας μετάγγισης, αυτή η άπλοϊκή υπόθεση, έγινε πια γνωστό, πως είναι σφαλερή. Για το μέλλον, αυτή η πρόσθετη γνώση, θα βαρύνει πολύ στα γενικά νοσοκομεία και τα μαιευτήρια, και όπως είναι ήδη γνωστό, έχει συμβάλει πάρα πολύ στον περιο-

ρισμό της θνησιμότητας των νεογέννητων παιδιών από κακοήγη έκτερο.

Ο οργανισμός της Στρατιωτικής Υπηρεσίας Μεταγγίσεων Αίματος (Army Blood Transfusion Service) περιέχει μια μεγάλη προμηθευτική παρακαταθήκη στη Μητρόπολη, και μια βασική οργάνωση σε κάθε θάλασσα πολέμου, που χωρίζεται σε 3 μέρη: τη Γενική Διοίκηση (Base Headquarters), το Τμήμα Παρακαταθήκης (Blood Bank) και το Τμήμα Συλλογής (Blood Collecting Section). Το τελευταίο Τμήμα δρα σ' εκείνα μόνο τα θέατρα του πολέμου, που βρίσκονται έξω από την περιοχή που εφοδιάζεται με αίμα από την παρακαταθήκη της Μητρόπολης, με τα αεροπλάνα. Τέλος, υπάρχουν οι Μονάδες Μεταγγίσεως του Μετώπου (Field Transfusion Units), οι μικρότερες μονάδες του Βρετανικού Στρατού, που δουλεύουν μόνο με τα προχωρημένα χειρουργικά συνεργεία. Αυτή η υπηρεσία οργανώνει την αλυσίδα της προμήθειας αίματος, από τον αέρα, τη θάλασσα ή την ξηρά, ανάλογα με τις περιστάσεις. Μα το κλειδί της επιτυχίας είναι πώς κάθε αξιωματικός και άντρας της υπηρεσίας αυτής είναι τέλεια ειδικευμένος και έχει πραγματικό συναδελφικό πνεύμα, πώς κάθε μονάδα της Υπηρεσίας έχει ευκολίες στην ψύξη και πολλές μπορούν εύκολα να κινηθούν και πώς το αίμα πάντα φτάνει εκεί, κανονικά ή και αντικανονικά.

26

ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΝΙΚΙΛΛΙΝΗ

ΣΤΗΝ οδοντιατρική ή θεραπεία με πενικιλίνη θα σημαίνει ίσως πώς οι γιατροί θα βγάλουν τα δόντια και θα τα ξαναβάλουν στη θέση τους για να μεγαλώσουν πάλι. Το πρώτο βήμα για να θεραπευθούν μ' αυτό το σύστημα αποστήματα και μολύνσεις ριζών σε δόντια γερά κατά τα άλλα, έγινε στο νοσοκομείο St. Mair's του Λονδίνου.

Στην περίπτωση του πειράματος οι ρίζες ενός δοντιού είχαν μολυσμένες. Έβγαλαν το δόντι, έκοψαν τις ρίζες και το ξανάβαλαν στη θέση του, αφού πρώτα έκαναν σχετική θεραπεία με πενικιλίνη στο κοίλωμα των ούλων. Ύστερα από πέντε μήνες το δόντι είχε ξαναριζώσει, το όστούν γύρω στις ρίζες ξανασηματίστηκε και είχαν τόσο γερό ώστε χρησιμοποιήθηκε για να υποστηρίξει ένα γειτονικό ψεύτικο δόντι.

REUTER

Η Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση στην Αγγλία

Του R. W. MOORE

(British Council - Press Division)

Ένα από τα σπουδαιότερα μεταπολεμικά σχέδια της Μ. Βρετανίας είναι η μεταρρύθμιση στο εκπαιδευτικό της σύστημα, όπως καθορίζεται στο Εκπαιδευτικό Νομοσχέδιο που περνά τώρα τα τελευταία στάδια έπεξεργασίας, πριν γίνει Νόμος. Στο άρθρο αυτό ο κ. R. W. Moore, διευθυντής του Harrow School, εξηγεί το έργο της εκπαιδευτικής αυτής μεταρρύθμισης.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ μεταρρύθμιση στην Αγγλία έχει τριπλή κατεύθυνση. Θέλει 1) να επεκτείνει χρονικά τη σχολική παιδεία 2) να δώσει τις ίδιες ευκαιρίες για μόρφωση, όσο είναι δυνατό, σ' όλες τις τάξεις του λαού και 3) να δώσει μεγαλύτερο βάθος στο σκοπό της παιδείας. Πάνω σε κάθε μια απ' αυτές τις βάσεις το καινούριο Εκπαιδευτικό Νομοσχέδιο, που συζητήθηκε στη Βουλή και επεξεργάζεται για να γίνει Νόμος, κάνει μια σημαντική αρχή. Ας δούμε πιο αναλυτικά τις τρεις κατευθύνσεις του.

Ι. Υπάρχει μια κοινή τάση να νομίζουμε πώς η Παιδεία είναι μια πορεία περιορισμένη σε ένα ορισμένο τμήμα της πρώτης περιόδου της ζωής μας και τελειώνει όταν ο μαθητής γίνει πια νέος. Δεν υπάρχει πια σφαλερή γνώμη απ' αυτήν. Η παιδεία είναι μια πορεία που κρατά σ' όλη μας τη ζωή. Αρχίζει στο μικρό παιδί, πολύ πριν οι γονείς καταλάβουν πώς οι επιδράσεις ασκούν το έργο τους και οι συνήθειες σχηματίζονται. Και συνεχίζεται ως το θάνατό μας, εκτός αν αρνηθούμε να μεγαλώσουμε ή να επωφεληθούμε από τις ευκαιρίες που ολοένα παρουσιάζονται και να γίνουμε καλύτεροι. Όσο πιο δεν μπορούμε να πηγαίνουμε σχολείο σ' όλη μας τη ζωή. Η σχολική μας μόρφωση, με την ανάλογη πειθαρχία της πρέπει να τελειώσει όταν μεγαλώσουμε και είμαστε έτοιμοι να πάρουμε θέση στην κοινωνία σαν πολίτες. Αυτό μπορεί να ονομαστεί περίοδος της τυπικής εκπαίδευσης. Μια κι αφήσουμε το σχολείο και το πανεπιστήμιο ή υπόλοιπη μόρφωσή μας θα είναι στο μεγαλύτερο μέρος της ελεύθερη, ζήτημα πια ατομικής θέλησης και όχι άγωγής που δίνεται απ' έξω.

Πιο πάνω μιλήσαμε για «χρονική επέκταση» στα σχολεία. Γι' αυτό ο νομοθέτης θα πρέπει να μεριμνήσει κατά τρεις τρόπους, φροντίζοντας για τα μικρά παιδιά, φροντίζοντας πιο πολύ για τους

εφήβους και τελικά για τους ἐνηλίκους. Ἡ πιὸ σοβαρὴ κηλίδα, ὅπως λένε, στὸ Ἀγγλικὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα, εἶταν ὡς τώρα ἡ παραμέληση τῶν παιδιῶν στὴν ἡλικία τῶν 14 ὡς 18 χρονῶν, «τὴν ἀνεύθυνη ἡλικία». Αὐτὴ τὴν ἀνάγκη θέλησε νὰ καλύψει ὁ κ. R. A. Butler, Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας στὴν Κυβέρνηση τοῦ κ. Τσώρτσιλ, μὲ τὴν αὔξηση τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας γιὰ τὴ σχολικὴ φοίτηση καὶ μὲ τὸ σχέδιο τῶν «Κολλεγίων γιὰ τοὺς Νέους», κάτι ποὺ πολλοὶ τὸ θεωροῦν σὰν ἓνα ἐξαιρετικὰ σημαντικὸ μῆμα στὴ μεταρρύθμιση. Ἡ ἀρχὴ λοιπὸν ἔγινε. Τὸ μορφωτικὸ στοιχεῖο ποὺ περιλαμβάνεται στὴ μερικὴ συνέχιση τῆς ἐκπαίδευσης ἴσως νὰ εἶναι σχετικὰ περιορισμένο γιὰτὶ ὁ νόμος ζητᾷ τὴν παραχώρηση μιᾶς ὁλόκληρης μέρας ἢ δυὸ ἀπογεμάτων τὴν ἐβδομάδα. Ὡστόσο τοῦτο σημαίνει πὼς ὅλα τὰ ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια θὰ ἔχουν κάποια ἐκπαιδευτικὴ καθοδήγηση ὡς τὰ 18 τοὺς χρόνια. Τὸ ἔργο τῶν «Κολλεγίων γιὰ τοὺς Νέους» θὰ συμπληρωθεῖ ἀπὸ τὴν ὁλοένα αὐξανόμενη καθοδήγηση τῶν νέων γιὰ τὴν ἀπασχόληση τοῦ ἐλεύθερου καιροῦ τους. Τοῦτο γίνεται ἀπὸ τὶς ἐθελοντικὲς λέσχες ποὺ ὁργανώνονται γιὰ τὴν «Ὑπηρεσία τῆς Νεότητος» καὶ ποὺ ἡ δράση τους ὅλο καὶ ἀπλώνεται.

Τὸ ἔργο αὐτὸ ποὺ ἐξυπηρετεῖ τοὺς ἐφήβους μένει νὰ συμπληρωθεῖ μὲ τὴν καλυτέρευση τῶν Νηπιαγωγείων (γιὰ παιδιὰ κάτω τῶν 5 ἐτῶν) καὶ μὲ καλύτερε δουλειὰ στὸ πεδίο τῆς μόρφωσης τῶν ἐνηλίκων. Καὶ στὰ δυὸ αὐτὰ σημεία θὰ κερδίσουμε πολλὰ ἀπὸ μιὰ ἰδέα ποὺ ὅλο μεγαλώνει καὶ ἀπλώνεται καὶ αὕτὴ εἶναι πὼς τὰ σχολεῖα πρέπει νὰ ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὴ γύρω τοὺς κοινότητα, νὰ εἶναι ἀφιερωμένα ἀρχικά, ἀλλὰ ὄχι καὶ ἀποκλειστικά, στὰ παιδιὰ ποὺ φοιτοῦν ἐκεῖ καὶ νὰ ἀποτελοῦν σύμφωνα μὲ τὴ βαθμίδα τους κέντρα κοινωνικῆς διαφώτισης. Τὸ ἔργο αὐτὸ ἐξηγεῖται πολὺ καλὰ στὸ σχέδιο τοῦ κ. Henry Morris γιὰ τὰ κολλέγια τοῦ Cambridgeshire καὶ θὰ εἶναι ἰδιαίτερα πολύτιμο σὲ ἐπαρχιακὲς περιοχὲς ποὺ ἡ ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας τὶς ὁδήγησε πέρα ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τοῦ χωριοῦ.

II. Γιὰ νὰ δοθοῦν «ἴδιες εὐκαιρίες γιὰ μόρφωση σὲ ὅλους» ὑπάρχουν δυὸ μέθοδοι. Μιὰ εἶναι ἡ τέλεια τυποποίηση τῆς παιδείας, ἡ παροχὴ ἑνὸς μόνο συστήματος κρατικῶν σχολείων ὅπου θὰ φοιτοῦν ὅλα τὰ παιδιὰ. Ἡ ἄλλη εἶναι νὰ μείνει ἡ τωρινὴ ποικιλία τῶν σχολείων ἀλλὰ, μὲ τελειοποίηση τῶν συστημάτων καὶ ἐπαρκὴ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση, νὰ γίνῃ πιὸ εὐκολὴ ἡ μετάβαση ἀπὸ τὴν πρωτοβάθμια στὴν δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση. Ἔτσι κανένα παιδί δὲ θὰ ἀποκλείεται γιὰ νὰ πάρῃ τὴν καλύτερη μόρφωση ποὺ τοῦ ταιριάζει. Ἡ πρώτη μέθοδος σημαίνει «μείωση τῆς μορφωτικῆς στάθμης», γιὰτὶ ἂν συμπεριληφθοῦν στὸ κρατικὸ σύστημα ὅλα τὰ σχολεῖα ποὺ

εἶναι τώρα ἀνεξάρτητα, αὐτὸ θὰ ἐσήμαινε μείωση τῆς ποιότητάς τους. Ἡ δευτέρη μέθοδος σημαίνει «αὔξηση τῆς μορφωτικῆς στάθμης» γιὰτὶ ὅσο πιὸ πολλὰ παιδιὰ μπαίνουν στὰ καλύτερα δευτεροβάθμια σχολεῖα τόσο πιὸ ψηλὰ κρατιέται τὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο μιᾶς χώρας. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ σκοποῖ ποὺ θὰ ἐξυπηρετοῦσε τὸ σύστημα μὲ τὴ «μείωση τῆς μορφωτικῆς στάθμης» δὲν εἶναι πολὺ σπουδαῖοι.

Τὰ σχολεῖα στὴν Ἀγγλίᾳ ἀνήκουν σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς ἀκόλουθες κατηγορίες, 1) σχολεῖα μὲ κρατικὸ ἔλεγχο, 2) σχολεῖα ἀνεξάρτητα, 3) σχολεῖα ἐνισχυμένα ἀπὸ τὸ κράτος ἀλλὰ μὲ ἀρκετὴ ἀνεξαρτησία στὴ λειτουργία τους. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ λεγόμενα ἰδιωτικὰ σχολεῖα ἀνήκουν στὴ δευτέρη κατηγορία. Ἡ τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει πολλὰ ἀπὸ τὰ παλιὰ καὶ περίφημα γυμνάσια. Σήμερα τὰ δευτεροβάθμια σχολεῖα ποὺ ἐλέγχει καὶ βοηθεῖ τὸ κράτος δέχονται δωρεὰν παιδιὰ ἀπὸ τὰ κρατικὰ πρωτοβάθμια σχολεῖα.

Στὸ παρελθὸν γίνονταν βέβαια πολλὲς εὐκολίες γιὰ παιδιὰ ἀπὸ φτωχὲς οἰκογένειες γιὰ νὰ φοιτήσουν στὰ δευτεροβάθμια σχολεῖα, ὡστόσο δὲν εἶταν ἀρκετὲς γιὰ νὰ προνοήσουν γιὰ ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ ἄξιζαν. Μὲ τὸ καινούργιο νομοσχέδιο, ὅλα τὰ παιδιὰ μπαίνουν κανονικὰ στὴν δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση καὶ ὅ,τι πρὶν εἶταν μιὰ στενὴ σκιάλα τώρα γίνεται ἓνας πλατὺς ἀνοικτὸς δρόμος. Ὡστόσο ὅταν παρατηρήσουμε τοὺς διάφορους τύπους σχολείων καὶ μαθημάτων στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση βλέπουμε νὰ παρουσιάζονται περιπλοκές. Τὰ σχολεῖα αὐτὰ χωρίζονται σὲ τρεῖς κύριες κατηγορίες: 1) σχολεῖα στὸν τύπο τῶν παλιῶν γυμνασίων ποὺ στὸ πρόγραμμά τους κυριαρχεῖ ἡ ἀκαδημαϊκὴ παράδοση, 2) τεχνικὰ σχολεῖα ποὺ συγκεντρώνονται γύρω ἀπὸ τὴ βιοτεχνικὴ μόρφωση καὶ ἔχουν μιὰ δυνατὴ ἐπαγγελματικὴ προκατάληψη, 3) σχολεῖα ποὺ ὡς τώρα ὀνομάζονταν «senior schools» καὶ ποὺ μὲ τὸν καινούριο νόμο θὰ ἀνυψοῦν τὸν πρόσθετο χρόνο τῆς φοίτησης καὶ θὰ λέγονται «σύγχρονα» σχολεῖα.

Τὰ γυμνάσια ὡς σήμερα ἔχουν δίδαστρα. Τώρα ὅμως θὰ ἀποτελοῦν μέρος μιᾶς τριπλῆς διάταξης στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση καὶ θὰ θέλουμε νὰ γίνῃ εὐκολὰ ἡ μεταβίβαση ἀνάμεσα στοὺς διάφορους τύπους σχολείων. Γι' αὐτὸ παρουσιάζεται ἀνωμαλία καὶ ἐμπόδιο ἂν ἐξακολουθήσουν νὰ ἔχουν δίδαστρα ἔνω τὰ τεχνικὰ καὶ τὰ «σύγχρονα» σχολεῖα δὲν ἔχουν. Σχετικὰ γίνεται ἡ πρόταση νὰ καταργηθοῦν τὰ δίδαστρα ἀπὸ ὅλα τὰ σχολεῖα ποὺ ἐλέγχει τὸ κράτος. Ἄν αὐτὸ τὸ μέτρο θὰ ἐπεκταθεῖ καὶ στὰ σχολεῖα ποὺ ἐνισχύει τὸ κράτος, τοῦτο θὰ πρέπει νὰ μελετηθεῖ ἀκόμα. Ὑπάρχει ἓνα δυνατό ἐπιχείρημα ἐναντίον μιᾶς τέτοιας ἀπόφασης, γιὰτὶ τότε θὰ μειωνόταν ἡ θέση ποὺ ἔχουν κερδίσει.

Τὰ ἀνεξάρτητα σχολεῖα ἀντιμετωπίζουν καὶ τὸ συμφέρον τους. Τὰ ἰδιωτικὰ αὐτὰ σχολεῖα μποροῦν δίκαια νὰ ὑποστηρίζουν ὅτι προσφέρουν στοὺς μαθητὲς τους μοναδικὰ πλεονεκτήματα, ὥστόσο — μὲ πολὺ λίγες ἐξαιρέσεις — εἶναι κλειστὰ γιὰ τὰ παιδιά ποὺ οἱ γονεῖς τους δὲν μποροῦν νὰ πληρώσουν τὰ διδασκτὰ τους. Καὶ τὰ διδασκτὰ αὐτὰ εἶναι ἀρκετά, γιὰ νὰ κρατηθεῖ ψηλὰ ὁ τύπος τοῦ σχολείου μὲ πολλὰς ἀνέσεις ποὺ προσφέρουν. Τί θὰ γίνεῖ μ' αὐτά; Ἴσως στὸ ἄμεσο μέλλον δοῦμε τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα νὰ παίρνουν κάθε χρόνο ἓνα ἀριθμὸ μαθητῶν ποὺ ἡ ἐκπαίδευσή τους θὰ εἶναι εἰς βάρος τοῦ κράτους. Ἴσως κανεὶς ὑποστηρίξει τὴ γνώμη πὼς ἔτσι, γιὰ ἓνα χρονικὸ διάστημα, δὲ θὰ ὑπάρχει ἰσότης στὸ ἐκπαιδευτικὸ μας σύστημα.

Τὸ πρόβλημα αὐτὸ περιμένει τὴ λύση του ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ποὺ ὥρισε ἡ κυβέρνηση γιὰ νὰ τὸ κανονίσει. Εἶναι πιθανὸ πὼς τὰ πορίσματα τῆς θὰ ζητοῦν τὴ συμμετοχὴ τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων στὸ μέλλον, στὸ μεγάλο σκοπὸ ποὺ ὁρίζεται τώρα, δηλ. νὰ ἐξασφαλιστεῖ γιὰ ὅλα τὰ παιδιά τῆς Ἀγγλίας ἡ εὐκαιρία νὰ μορφωθοῦν, ἄσχετα μὲ κοινωνικὴ θέση καὶ οἰκονομικὴ κατάσταση, στὸ σχολεῖο ποὺ θὰ ἐξυπηρετεῖ καλύτερα τὶς ἀνάγκες τους καὶ θὰ ἀναπτύσσει καλύτερα τὶς ἱκανότητές τους.

III. Ὑπάρχει ἓνας ἀσφαλὴς τρόπος γιὰ νὰ «δοθεῖ μεγαλύτερο βᾶθος» στὸ σκοπὸ τῆς παιδείας. Χρειαζόνται δηλαδὴ ἱκανοί, ἀρκετοὶ καὶ καλὰ ἐκπαιδευμένοι δάσκαλοι. Ἄμεση εἶναι ἡ ἀνάγκη γιὰ τὴν ἐξασφάλιση δασκάλων γιὰ τὴν πρόσθετη χρονιὰ φοίτησης ποὺ προβλέπει τὸ Νομοσχέδιο. Ὑπολογίζεται πὼς γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ θὰ χρειαστοῦν ὄχι λιγότεροι ἀπὸ 70.000 δάσκαλοι. Τοῦτο θὰ εἶναι δύσκολο γιατί ἤδη τὰ σχολεῖα ἔχουν ἔλλειψη προσωπικοῦ ἀφοῦ πολλοὶ δάσκαλοι ἀποχώρησαν γιὰ πολεμικὴ ὑπηρεσία. Ὁργανώθηκαν βέβαια ἔκτακτα ἐκπαιδευτικὰ κέντρα, ὅμως ὁ ἐφοδιασμὸς γιὰ λίγα χρόνια θὰ εἶναι ἀνεπαρκὲς σχετικὰ μὲ τὴ ζήτησι. Ὡστόσο τὸ πρόβλημα τῆς αὔξης τοῦ χρονικοῦ ὁρίου στὴ σχολικὴ φοίτηση εἶναι πιὸ σπουδαῖο. Ὁ κ. Butler, πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια ἔδωσε μιὰ ἐπιτροπὴ μὲ πρόεδρο τὸν Sir Arnold McNair γιὰ νὰ ἐξετάσει ὅλο τὸ ζήτημα γιὰ τὴν ἐπιστράτευση καὶ τὴν ἐκπαίδευσή τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Ἡ ἐκθεση τῆς ἐπιτροπῆς, ποὺ δημοσιεύτηκε τὸν περασμένο Μάιο, περιέχει συστάσεις καὶ ὑπολογισμοὺς γιὰ νὰ ἀνυψωθεῖ τὸ ἐπίπεδο τῶν δασκάλων καὶ νὰ παρασχεθεῖ σ' αὐτοὺς μιὰ πειρὰ πλατεῖα καὶ βαθειὰ μόρφωση. Καὶ ἡ μόρφωση αὕτη πάλι νὰ δίνει τὴν εὐκαιρία στοὺς φοιτητὲς - δασκάλους νὰ ἔρθουν σὲ μεγαλύτερη ἐπαφὴ μὲ τοὺς ἄλλους φοιτητὲς καὶ μὲ τὶς συνθήκες στὶς ὁποῖες θὰ ἐξασκήσουν τὸ ἐπάγγελμα τους. Ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωση αὐτῶν τῶν προτάσεων θὰ ἐξαρτηθεῖ κατὰ πολὺ ἡ ἀποτελεσματικότης τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης στὴν Ἀγγλία.

Τὰ τελευταῖα βιβλία στὶς προθήκες τοῦ Λονδίνου

Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

τοῦ E. L. Woodward

(Ἐκδ. Oxford University Press)

ΔΕ ΜΠΟΡΕΙ νὰ συζητηθεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ θέματος ποὺ χρησιμοποίησε ὁ καθηγητὴς Woodward στὸ ἐναρκτήριο μάθημά του. Ὅταν ἱδρύθηκε ἡ ἔδρα τῶν Διεθνῶν Σχέσεων τοῦ Montague Burton, ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν εἶταν ἀκόμα κάτω ποὺ λογαριαζόταν καὶ ἡ φοβέρα ἑνὸς νέου, πιὸ καταστρεπτικοῦ καὶ βάρβαρου παγκόσμιου πολέμου, εἶταν ὁ ἐφιάλτης μιᾶς ομάδας ἀπὸ σύγχρονες Κασσάνδρες.

Τὴ νίκη τώρα τὴν ἔχουμε στὰ χέρια μας, μὰ δὲν ὑπάρχουν ἀκόμα πολλὰ σημάδια ἐκείνης τῆς «εὐφορίας» ποὺ συνῴδευε τὴν ἀνακωχὴ τοῦ 1918 καὶ οὔτε, ἐλπίζουμε, πολλὰ σημάδια ἐκείνης τῆς ξένοιαστῆς αἰσιοδοξίας ποὺ ἄφησε τὸν φρέσκο καρπὸ τῆς νίκης νὰ σαπίσει μέσα σὲ μιὰ νύχτα.

Ὁ ρόλος ἑνὸς ἀκαδημαϊκοῦ δασκάλου τῆς Σύγχρονης Ἱστορίας καὶ τῆς Πολιτικῆς εἶναι ἐπικίνδυνη ἐπιχείρηση, καθὼς ἔχει πολὺ καλὰ ὁ νέος καθηγητὴς. Ὅμως ἔχει καὶ τὰ πλεονεκτήματά του. «Τὸ μεγαλύτερο κτῆμα ἑνὸς πανεπιστημιακοῦ καθηγητῆ εἶναι ὁ χρόνος». Κάτω ἀπὸ τὶς πολεμικὲς συνθήκες, ὅταν οἱ δάσκαλοι ἑνὸς Πανεπιστημίου ἀναγκαστικὰ κάνουν ἓνα σωρὸ πράγματα χωρὶς ἀπὸ τὴ δουλειὰ τους, τότε αὐτὸ τὸ πλεονέκτημα χάνεται. Καὶ μὲ τὸν καιρὸ, ὁ καθηγητὴς μπορεῖ νὰ κάνει δουλειὰ ποὺ εἶναι ἀδύνατη γιὰ τὸν πολιτικὸ, τὸν δημοσιολόγο, ἢ τὸν ἀνώτερο ἀξιωματοῦχο. Μπορεῖ νὰ σκέφτεται ἀνετα, νὰ ἀρνεῖται νὰ ἀποφασίζει πρὶν τὴν ὥρα του, καὶ ἂν ἡ κρίσις του καὶ οἱ γνώσεις του ἀντέχουν, νὰ διαφωτίζει τὴν δημόσια γνώμη, ποὺ ζητάει μὲ περισσότερη ἀγωνία παρὰ ποτὲ νὰ εἶναι καλὰ πληροφορημένη, μὰ δὲν ἔχει καθόλου συνείδηση πόση προσπάθεια ἐπιμονῆς καὶ ἀντικειμενικότητος ἀπαιτεῖ μιὰ τέτοια ἀξίπαινη φιλοδοξία.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὑπάρχει μιὰ ἀκαδημαϊκὴ προκατάληψη

βερνητικό σύστημα, για την πολιτική των Ἀμερικανῶν ἀπέναντι στοὺς ξένους γενικά, για ἐνδιαφέρουσες προσωπικότητες γύρω ἀπὸ τὸν Πρόεδρο, ὅπως εἶταν ὁ Louis Howe, ὁ John Winant καὶ πάνω ἀπὸ ὅλους ἡ κυρία Ροῦζβελτ.

Τὸ βιβλίο δὲν εἶναι γραμμένο μὲ πρόθεση νὰ γίνει μιὰ τελικὴ μελέτη ἢ μιὰ πλήρης βιογραφία, ἀλλὰ εἰλικρινά, σὰν ἕνας φόρος θαυμασμοῦ γιὰ τὸ μεγάλο δημοκράτη ὁδηγό, ποὺ ὁ συγγραφέας θεωρεῖ σὰν «τὸν μόνο ζωντανὸ πολιτευτὴ ποὺ ἀξίζει νὰ τοῦ ἐμπιστευτεῖ ὁ κοινὸς ἄνθρωπος τὶς ἐλπίδες του καὶ τὶς ἀρχές του». Σὰν τέτοιο καὶ σὰν μιὰ κοφτερή, διεγερτικὴ διήγηση γιὰ πολλὰ πράγματα ποὺ ἔπρεπε ὁ Ἀγγλὸς ἀναγνώστης νὰ ξέρει καὶ δὲν ξέρει, τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶναι ἀξιοθαύμαστο.

Σὰν μιὰ ἀποψη ἑνὸς Ἀγγλου γιὰ τὸν Πρόεδρο θὰ ἔχει ἐπίσης σημαντικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς Ἀμερικανοὺς ἀναγνώστες. Γενικά, μ' ὅλο ποὺ ὑπάρχουνε μερικὲς ἀνακρίβειες στὶς λεπτομέρειες, μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς τὸ βιβλίο εἶναι ἡ καλοεπωμένη ἱστορία μιᾶς ἐμπνευσμένης σταδιοδρομίας καὶ μιᾶς συμπαθητικῆς μελέτης γιὰ τὸ πιὸ σπουδαῖο ἀπὸ ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ μέλλοντος, τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης σὲ μιὰ δημοκρατία.

DAVID THOMPSON (*Britain To-day*)

Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ, Η ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
(ΕΝΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ)

τοῦ J. T. Maccurdy

(Ἔκδ. Cambridge University Press)

Ἡ πιὸ τελευταία προσθήκη στὶς σειρὲς τῶν «Current Problems» διαφέρει ἀπὸ τὶς ὑπόλοιπες, γιατί εἶναι πιὸ καιροσκοπικὴ καὶ λιγώτερο πραγματικὴ. Φταίει ἐκεῖνο ποὺ ὑποδηλώνει ὁ ὑπότιτλος τῆς καὶ ἔχει ὅλα τὰ ἐλαττώματα ποὺ προβάλλουνε, ὅταν ἕνας ἐπαγγελματίας ψυχολόγος γράφει γιὰ ζητήματα πολιτικὰ καὶ οἰκονομικά. Εἶναι μιὰ προφητεία γιὰ τὸ μέλλον τῆς Γερμανίας καὶ πιὸ εἰδικὰ τῆς Ρωσίας, βασισμένη πάνω σὲ ψυχολογικὴ ἐρμηνεία τῶν ἰδεολογιῶν ποὺ εὐνοοῦνται στὴν κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς χώρες καὶ τῶν κοινωνικῶν τάσεων ποὺ βλέπουμε παντοῦ.

Μ' ὅλο ὅμως ποὺ δὲν ἔχουν προσεχτῇ πολλὰ σημαντικὰ δεδομένα (ὅπως οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ Notestein γιὰ τὸν μελλοντικὸ πληθυσμὸ τῆς Ρωσίας) ὑπάρχει μιὰ ζωντανὴ καὶ ἐξυπνὴ συζήτηση πάνω στὰ ζητήματα, ποὺ ἀπὸ πολὺ κοντὰ ἐπηρεάζουν τὸ μέλλον ὅλων τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν.

(*Britain To-day*)

Διαβάσετε τὴν

ΑΓΓΛΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΕΧΝΗ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ
Α.Γ.Ι.Σ

ΤΙΜΗ: 30 ΔΡΧ.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΣ
ΑΓΓΛΟ - ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ